

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>Házasság felbontása és különválás

Házasság felbontása és különválás

Amikor a házasfelek úgy határoznak, hogy végérvényesen különválnak egymástól, az egyik vagy mindkét házasság felbontására irányuló eljárást indít.

A legtöbb országban a házasság felbontását bíróság mondja ki, és az általa kihirdetett ítélet felbontja a házasságot.

Amennyiben a házaspárnak gyermekei vannak, úgy a házasság felbontása a házasfelek különválásán túl magával vonja az egyes házasfelek közös gyermekekhez fűződő kapcsolatainak újrászervezését is.

A házasság felbontása a házasfelek közös tulajdonában álló javak megosztását is eredményezi, valamint szükség esetén az egyik házasság felbontása a másik házasság felbontására történő tartásdíj fizetését vagy a gyermekek eltartását.

Az Európai Unióban jogszabályok írják elő, hogy egy adott házasság felbontására vonatkozó keresettel melyik bírósághoz kell fordulni a házaspár különválásakor. E szabályok különösen hasznosak, amennyiben két különböző állampolgárságú személyből álló házaspárról van szó, vagy amennyiben a házaspár tagjai házasságuk során különböző tagállamokban éltek.

Hasonlóképpen, e szabályok lehetővé teszik, hogy az Európai Unió valamely országában kihirdetett házasság felbontás könnyebben legyen elismertethető valamely másik tagállamban, és ott jogkövetkezésménnyel járjon.

Ha szeretne részletesebben tájékozódni valamelyik tagállamról, válassza ki a kívánt ország zászlaját.

Utolsó frissítés: 18/01/2019

A honlapot az Európai Bizottság tartja fenn. Az ezen az oldalon található információ nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság semmilyen felelősséget vagy kötelezettséget nem vállal az e dokumentumban foglalt vagy említett információk és adatok tekintetében. Kérjük, az európai oldalak szerzői jogi szabályai vonatkozásában vegye figyelembe a jogi nyilatkozatot.

Válasz - Belgium

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Belgiumban a házasság felbontásának két típusa létezik: a házasság felbontása annak helyrehozhatatlan megromlása miatt és a házasság felbontása közös megegyezéssel.

A házasság felbontása annak helyrehozhatatlan megromlása miatt két módon érhető el:

a házasság helyrehozhatatlan megromlásának bizonyítása bármilyen jogszerű eszközzel (a polgári törvénykönyv [Code civil/Burgerlijk Wetboek] 229. cikkének (1) bekezdése). A megromlás akkor helyrehozhatatlan, ha lehetetlenné teszi a házastársak életközösségének folytatását vagy újrakezdését; bizonyos ideig tartó tényleges különélés alapján. A házasság akkor minősül helyrehozhatatlanul megromlottnak, ha a bontókeresetet a házastársak közösen nyújtják be **hat hónapot meghaladó tényleges különélést követően**. Amennyiben a tényleges különélés hat hónapnál rövidebb ideig tartott, és a házastársak közös bontókeresetet kívánnak benyújtani, a házasság helyrehozhatatlanul megromlottnak tekintendő, amennyiben a házastársak várakozási időszakot követően másodszer is megjelentek a bíróság előtt, és ismét kijelentették, hogy fel kívánják bontani a házasságot (a polgári törvénykönyv 229. cikkének (2) bekezdése). **Egyoldalú kereset egy évet meghaladó tényleges különélést követően**: a házasság akkor minősül helyrehozhatatlanul megromlottnak, ha a bontókeresetet egy évet meghaladó tényleges különélést követően csak az egyik házastárs nyújtja be. Amennyiben a tényleges különélés egy évnél rövidebb ideig tartott, és a házastársak egyike egyoldalú bontókeresetet kíván benyújtani, a házasság helyrehozhatatlanul megromlottnak tekintendő, amennyiben a keresetet benyújtó házastárs várakozási időszakot követően másodszer is megjelent a bíróság előtt, és ismét kijelentette, hogy fel kívánja bontani a házasságot (a polgári törvénykönyv 229. cikkének (3) bekezdése).

A házasság közös megegyezéssel történő felbontására csak akkor kerülhet sor, ha a házastársak előzetesen olyan átfogó megállapodást kötöttek, amely meghatározza a házasság felbontásának joghatásait, és mindkét házastárs továbbra is kifejezi a házasság közös megegyezéssel történő felbontására irányuló szándékát a házasság felbontásáig. Az átfogó közös megállapodás a házastársak vagyonára vonatkozó megállapodásból (a bíróságokról szóló törvénykönyv [Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek] 1287. cikke), illetve egy válási megállapodásból áll, amely a házastársak eljárás alatti lakóhelyét, a szülői felügyeletet, a pár gyermekei vagyonának kezelését, a bontóper során és azt követően a láthatási jogokat, a szülők által a gyermekek után nyújtott tartásdíjat, illetve a bontóper során és azt követően a házastársak közötti esetleges tartásdíjat határozza meg (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1288. cikke).

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

Belgiumban a házasság felbontásának két típusa létezik: a házasság felbontása annak helyrehozhatatlan megromlása miatt (a polgári törvénykönyv 229. cikke) és a házasság felbontása közös megegyezéssel (a polgári törvénykönyv 230. cikke).

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezései?

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontása a jövőre nézve szünteti meg a házassági köteléket. A korábbi házastársak a továbbiakban nem törvényes örökösei egymásnak. Szabadon újraházasodhatnak. Belgiumban a házasság nem hat ki a házastársak nevére. A házasság személy ugyanakkor használhatja a másik házastárs vezetéknévét. A házasság felbontását követően nem lehet a korábbi házastárs vezetéknévét használni a mindennapi és a szakmai életben, bizonyos körülmények között a kereskedelmi név kivételével.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A vagyonközösség megszűnik. A házasság annak helyrehozhatatlan megromlása miatti felbontása esetén ellenkező megállapodás hiányában a házastársak elveszítik mindazokat az előnyöket, amelyeket egymásnak házassági szerződés alapján és a házasságkötés óta biztosítottak, valamint a szerződéses örökségi juttatásokat is. A házasság közös megegyezéssel történő felbontása esetén a házastársak az átfogó közös megállapodásuk (lásd az 1. kérdést) révén előre meghatározzák jogaikat.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontása nincs hatással a házasságból született gyermekek jogaira (a polgári törvénykönyv 304. cikke). A házasság felbontását követően a gyermekek feletti felügyeletet, valamint a gyermekek vagyonának kezelését a szülők közösen látják el, vagy pedig az a szülő, akit ezzel a felek közötti jóváhagyott egyezség vagy az ideiglenes intézkedés iránti eljárás (*référé/kort geding*) során a bíróság elnöke megbízott (a polgári törvénykönyv 302. cikke). A szülőknek lehetőségeikhez mérten hozzá kell járulniuk a gyermekek lakhatásához, tartásához, felügyeletéhez, neveléséhez és oktatásához, a gyermekek

nagyságának eléréséig vagy oktatásuk befejezéséig (a polgári törvénykönyv 203. cikke), valamint megfelelő arányban viselniük kell az ezen kötelezettségből következő rendes és rendkívüli kiadásokat (a polgári törvénykönyv 203a. cikke). E hozzájárulás rendszerint a bíróság vagy a megállapodás által meghatározott tartásdíj formájában történik.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontása annak helyrehozhatatlan megromlása miatt: A házastársak megállapodhatnak a házasság felbontását követő tartásdíjban, annak összegében, valamint az összeg felülvizsgálatának szabályaiban. Megállapodás hiányában a bíróság a rászoruló házastárs kérésére tartásdíj fizetésére kötelezheti a másik házastársat. A bíróság elutasíthatja a tartásdíj iránti igényt, ha az alperes bizonyítja, hogy a felperes olyan súlyosan felróható magatartást tanúsított, amely lehetetlenné tette az életközösség fenntartását. A tartásdíj semmilyen körülmények között sem biztosítható olyan házastárs számára, akinek megállapították bűnösségét a másik házastárs sérelmére elkövetett fizikai erőszakban. Amennyiben az alperes bizonyítja, hogy a felperes rászorultsága saját döntésének eredménye, és azt nem családi szükségletek indokolták, a bíróság mentesítheti az alperest a tartásdíj fizetése alól, vagy csökkentheti annak összegét (a polgári törvénykönyv 301. cikkének (1), (2) és (5) bekezdése). A tartásdíj összegének fedeznie kell legalább a kedvezményezett szükségleteit, de nem haladhatja meg a fizetésére kötelezett házastárs jövedelmének egyharmadát. A tartásdíj legfeljebb a házasság fennállási idejének megfelelő időtartamra fizetendő. Ezen időszak kivételes körülmények között meghosszabbítható (a polgári törvénykönyv 301. cikkének (3), (4), (6), (8) és (9) bekezdése).

A házasság felbontása közös megegyezéssel: A házastársak az átfogó közös megállapodásuk (lásd az 1. kérdést) révén előre meghatározzák jogaikat. A bontóper során és azt követően megállapodhatnak bármilyen összegű tartásdíjban, illetve az összeg indexálásának és felülvizsgálatának feltételeiben (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1288. cikke első bekezdésének 4. albekezdése).

A bíróság a tartásdíjat minden esetben megnövelheti, csökkentheti, illetve megszüntetheti, amennyiben az összeg a feleknek fel nem róható új körülmények eredményeként immár nem megfelelő. Kizárólag a házasság annak helyrehozhatatlan megromlása miatti felbontása esetén a bíróság a tartásdíj összegét abban az esetben is kiigazíthatja, ha a házasság felbontása módosítja a házastársak anyagi helyzetét.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás (*séparation de corps/scheiding van tafel en bed*) nem szünteti meg a házassági köteléket, de csökkenti a házastársak kölcsönös jogait és kötelezettségeit: megszünteti az együttélési kötelezettséget és a vagyon megosztását eredményezi.

5 Melyek a különválás feltételei?

A különválás feltételei ugyanazok, mint a házasság felbontásának feltételei.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás nem szünteti meg a házassági köteléket, de csökkenti a házastársak kölcsönös jogait és kötelezettségeit. A házastársak személyét illetően a különválás csak az együttélési kötelezettséget és a kölcsönös segítségnyújtási kötelezettséget (*devoir d'assistance/bijstandsplicht*) szünteti meg. A hűség és az anyagi támogatás (*devoir de secours/hulpplicht*) kötelezettségei fennmaradnak (a polgári törvénykönyv 308. cikke). A különválás a vagyon megosztását eredményezi (a polgári törvénykönyv 311. cikke). A gyermekeket illetően a különválás joghatásai ugyanazok, mint a házasság felbontása esetében. A különvált házastársak nem jogosultak tartásdíjra, de hivatkozhatnak az anyagi támogatás kötelezettségére (a polgári törvénykönyv 213. cikke).

A közös megegyezéssel történő különválás joghatásai ugyanazok, mint a házasság közös megegyezéssel történő felbontásánál, és azokat a házastársak közötti előzetes megállapodások szabályozzák, ugyanakkor a házassági kötelék nem szakad meg. A hűség és az anyagi támogatás kötelezettségei fennmaradnak.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelensége abban az esetben alkalmazott polgári jogi szankció, ha a házasságra az anyakönyvvezető által végzett előzetes ellenőrzések ellenére jogsértő módon került sor.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság „abszolút” érvénytelenségi okai állnak fenn a következő esetekben:

Valamelyik házastárs kiskorú, és nem mentesítették az életkorra vonatkozó követelmény alól (a polgári törvénykönyv 144. cikke): a házasságkötési korhatár 18 év.

A beleegyezés hiánya (a polgári törvénykönyv 146. cikke).

Színlelt házasság (a polgári törvénykönyv 146a. cikke): nem áll fenn házasság abban az esetben, ha több együttes körülmény alapján kiderül, hogy a házastársak legalább egyikének akarata nyilvánvalóan nem tartós életközösség létrehozására irányult, hanem pusztán a házastársi jogállás által biztosított, tartózkodással kapcsolatos előny megszerzésére.

Kényszerházasság (a polgári törvénykönyv 146b. cikke): nem áll fenn házasság abban az esetben, ha a feltételezett házasságot nem mindkét fél szabad beleegyezésével kötötték, és legalább egy házastárs beleegyezése erőszak vagy fenyegetés következménye.

Kettős házasság (a polgári törvénykönyv 147. cikke).

Egy vérségi vagy házassági rokoni kapcsolaton, a feltételezett biológiai apát tartásdíj fizetésére kötelező bírósági határozaton, illetve örökbefogadási kapcsolaton alapuló házassági akadály ellenére kötött házasság (a polgári törvénykönyv 161–164. cikke, 341. cikke és 356–1. cikkének első és második bekezdése, valamint a polgári törvénykönyv 353-13. cikke).

A házasságkötésben részt vevő tisztviselő hatáskörének hiánya (a polgári törvénykönyv 191. cikke) (opcionális abszolút érvénytelenségi ok).

Titkos házasság (a polgári törvénykönyv 191. cikke) (opcionális abszolút érvénytelenségi ok).

A házasság érvénytelenségének „relatív” esetei, amennyiben egy vagy mindkét házastárs beleegyezése hibás vagy pedig valakinek a személyazonosságát illető tévedés áll fenn (a polgári törvénykönyv 180. és 181. cikke).

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Az érvénytelenítés, vagyis az érvénytelenség megállapítása megszünteti a házasságot, mind a múlt, mind pedig a jövőre nézve. A házasságkötés időpontjára visszaható hatállyal rendelkezik. A házasság valamennyi joghatása megszűnik. Úgy kell tekinteni, mintha a házasság soha nem létezett volna. Amennyiben a házastársak jóhiszeműen kötötték házasságot, vagy másként fogalmazva, ha nem tudták az érvénytelenségi ok fennállásáról, a bíróság kimondhatja, hogy a házasság csak a jövőre nézve szűnik meg, múltbeli joghatásai pedig fennmaradnak. Amennyiben csak az egyik házastárs kötött jóhiszeműen házasságot, a házasság joghatásai csak e házastárs javára állhatnak fenn.

A házasságnak a gyermekek javát szolgáló joghatásai fennmaradnak akkor is, ha egyik házastárs sem kötött jóhiszeműen házasságot. Az érvénytelenített házasság alatt, illetve az érvénytelenítéstől számított 300 napon belül született gyermekeket továbbra is az érvénytelenített házasságbeli férj gyermekeinek kell tekinteni.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A törvény a közvetítés két formáját írja elő: az önkéntes közvetítést, amelynél a felek maguk veszik igénybe a közvetítő szolgáltatásait, a bíróság eljárása nélkül, illetve a bírósági közvetítést, amelyet a felek vagy a bíróság javasolnak a bírósági eljárás során; az utóbbit a közvetítés időtartamára felfüggesztik. Közvetítésre a házassági kötelezettségekkel (a polgári törvénykönyv 201. és 203. cikke), a házastársak jogaival és kötelezettségeivel (a polgári

törvénykönyv 221–224. cikke), a házasság felbontásának joghatásaival (a polgári törvénykönyv 295–307a. cikke), a szülői felügyelettel (a polgári törvénykönyv 371–387a. cikke), a házasság annak helyrehozhatatlan megromlása miatti felbontásával (a bíróságokról szóló törvénykönyv 229. cikke), a házasság közös megegyezéssel történő felbontásával (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1254–1310. cikke) és a tényleges együttéléssel kapcsolatos jogvitákban kerülhet sor. Bármelyik fél javaslatot tehet az önkéntes közvetítői eljárásra (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1730. és azt követő cikkei). Az ügyben eljáró bíróság is elrendelhet bírósági közvetítést az eljárás bármely szakaszában (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1734. és azt követő cikkei). Ha a felek a közvetítés eredményeként megállapodásra jutnak, azt mindkét esetben a bíróság elé terjeszthetik jóváhagyás céljából. A jóváhagyás csak akkor tagadható meg, ha a megállapodás ellentétes a közrenddel vagy a kiskorú gyermekek érdekeivel.

A házasság felbontása ilyenkor is a bíróság hatáskörébe tartozik.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság annak helyrehozhatatlan megromlása miatti felbontására vagy az emiatti különülésre irányuló keresetek, illetve a különülés házasság felbontására változtatására irányuló keresetek a házastársak utolsó közös lakóhelye, illetve az alperes lakóhelye (*domicile/woonplaats*) szerint illetékes elsőfokú bíróság (*tribunal de première instance/vrederegerecht*) hatáskörébe tartoznak (a bíróságokról szóló törvénykönyv 628. cikke első bekezdésének 1. albekezdése).

A házasság közös megegyezéssel történő felbontása esetén a házastársak választják ki az elsőfokú bíróságot (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1288a. cikkének második bekezdése).

A házasság érvénytelenítése iránti kereset kapcsán az alperes lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel (a bíróságokról szóló törvénykönyv 624. cikke).

A házasság annak helyrehozhatatlan megromlása miatti felbontása esetén a kereset a következők szerint nyújtható be: 1. végrehajtói okirat (*huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*) révén, a polgári törvénykönyv 229. cikke (1) bekezdésének megfelelően; 2. közösen, a polgári törvénykönyv 229. cikke (2) bekezdésének megfelelően, mindkét házastárs, vagy legalább egy ügyvéd vagy közjegyző által aláírt közös keresettel, a bíróságokról szóló törvénykönyv 1026. és azt követő cikkeivel összhangban (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1254. cikkének (1) bekezdése); vagy 3. egyoldalúan, a polgári törvénykönyv 229. cikke (3) bekezdésének megfelelően rendes kontradiktórius eljárás iránti keresettel, a bíróságokról szóló törvénykönyv 1034a–1034e. cikkével összhangban. Az eljárást megindító beadványnak a szokásosan előírt információk mellett minden ilyen esetben tartalmaznia kell a tényállás részletes ismertetését, valamint a gyermekkel kapcsolatos adatokat rögzítő nyilatkozatot (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1254. cikkének (1) bekezdése). Csatolni kell továbbá a házassági anyakönyvi kivonatot, a gyermekek anyakönyvi kivonatát, továbbá mindkét házastárs személyazonosságának és állampolgárságának igazolását, kivéve ha szerepelnek a népszegnyilvántartásban vagy a külföldi állampolgárok nyilvántartásában (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1254. cikkének (2) bekezdése).

A házasság közös megegyezéssel történő felbontását a bíróság elé terjesztett keresettel (*requête/verzoekschrift*) kell kérni. A házasság annak helyrehozhatatlan megromlása miatti felbontása esetén előírt dokumentumok mellett csatolni kell a felek által kötött előzetes megállapodást, valamint adott esetben vagyonuk leltárát.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A rendes szabályokat kell alkalmazni. Lásd a „Költségmentesség” című témakört.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A házasság annak helyrehozhatatlan megromlása miatti felbontása vagy az emiatti különválás iránti keresetnek, illetve a házasság érvénytelenítése iránti keresetnek helyt adó vagy az azt elutasító határozatot az ítélet kézbesítésétől számított egy hónapon belül lehet megtámadni, mind a fél távollétében hozott ítélet, mind a mindkét fél meghallgatását követően hozott ítélet esetében (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1048. cikkének első bekezdése és 1051. cikkének első bekezdése).

A házasságot felbontó ítélet elleni fellebbezés (*appel/hoger beroep*) csak akkor elfogadható, ha a házasság felbontása jogi feltételeinek való meg nem felelésen vagy a házastársak kibékülésén alapul. Ilyen fellebbezést az ügyész nyújthat be az ítélet kihirdetésétől számított egy hónapon belül. Ebben az esetben a fellebbezést mindkét félnek kézbesítik. Ilyen fellebbezést az egyik házastárs, illetve mindkét házastárs külön-külön és együtt is benyújthat, az ítélet kihirdetésétől számított egy hónapon belül. Ebben az esetben a fellebbezést kézbesítik az ügyésznek, illetve ha csak az egyik házastárs nyújtotta be, a másik házastársnak is. A kibékülésen alapuló fellebbezést minden esetben közösen kell benyújtania a két házastársnak, az ítélet kihirdetésétől számított egy hónapon belül. Az ilyen fellebbezést kézbesítik az ügyésznek (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1299. cikke). A házasság közös megegyezésen alapuló felbontását vagy az ilyen különválást elutasító ítélet elleni fellebbezés csak akkor elfogadható, ha mindkét házastárs benyújtja, külön-külön vagy együttesen, az ítélet kihirdetésétől számított egy hónapon belül (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1300. cikke).

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet („Brüsszel IIa. rendelet”) 2005. március 1. óta hatályos. A rendeletet az Európai Unióban kell alkalmazni (Dánia kivételével). A valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül automatikusan elismerik (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikkének (1) bekezdése). Nem szükséges külön eljárás egy tagállam anyakönyvi nyilvántartásába történő bejegyzéshez egy másik tagállamban hozott, a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozat alapján, amely ellen további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre az említett tagállamnak a joga szerint (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikkének (2) bekezdése). A házasság felbontására, a különválásra és a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozat nem ismerhető el, amennyiben az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes a közrenddel, amennyiben az alperesnek nem kézbesítették az eljárást megindító vagy azzal egyenértékű iratot megfelelő időben és olyan módon, hogy az alperes védelméről gondoskodhasson, illetve ha az összeegyeztethetetlen egy olyan határozattal, amelyet ugyanazon felek közötti eljárásban korábban hoztak (a Brüsszel IIa. rendelet 22. cikke). A felülvizsgálat során az eredeti bíróság joghatósága nem vizsgálható felül (a Brüsszel IIa. rendelet 24. cikke), továbbá a határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül (a Brüsszel IIa. rendelet 26. cikke). Ezenfelül a határozat elismerése nem tagadható meg amiatt, hogy a belga jog azonos tényállás mellett nem tenné lehetővé a házasság felbontását (a Brüsszel IIa. rendelet 25. cikke). A külföldi bíróság ítéletének elismerhetősége érdekében benyújtandó okiratokat a Brüsszel IIa. rendelet 37. cikke sorolja fel.

Amennyiben a Brüsszel IIa. rendelet nem alkalmazható, a 2004. október 1-jét követően hozott ítéletekre a belga nemzetközi magánjogi törvénykönyv (*Code de droit international privé/Wetboek van Internationaal Privaatrecht*) rendelkezéseit kell alkalmazni (a törvénykönyv 126. cikkének (2) bekezdése). A törvénykönyv 22. cikke szerint az elismerés automatikus, semmilyen jogi eljárásra nincs szükség. A külföldi bíróság ítélete nem ismerhető el, ha az elismerés joghatása nyilvánvalóan ellentétes a közrenddel, ha megsértették a védelemhez való jogot, ha az ítélet jogsértés eredménye, ha az ítélettel szemben még fellebbezést lehet benyújtani, ha az ítélet összeegyeztethetetlen egy belga ítélettel vagy egy korábban külföldön hozott ítélettel, amely Belgiumban elismerhető, ha a külföldi eljárást azt követően indították meg, hogy ugyanazon felek között ugyanazon tárgyban Belgiumban eljárás indult, amely még folyamatban van, ha kizárólag a belga bíróságok rendelkeznek joghatósággal az eljárásra, ha a külföldi bíróság joghatósága kizárólag az alperes, illetve a

jogvitával közvetlen kapcsolatban nem álló vagyontárgyak külföldi bíróság országában való jelenlétén alapul, illetve ha az elismerést kizárja a törvénykönyvben kizárólagos jelleggel felsorolt valamelyik elutasítási ok (a személyi jog és a családjog területén csak a név, az örökbefogadás és az egyedül válás ilyen ok) (a törvénykönyv 25. cikkének (1) bekezdése). A felülvizsgálat során a külföldi ítélet érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül (a törvénykönyv 25. cikkének (2) bekezdése). A külföldi bíróság ítéletének elismerhetősége érdekében benyújtandó okiratokat a törvénykönyv 24. cikke sorolja fel.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A Brüsszel IIa. rendeletnek és a nemzetközi magánjogi törvénykönyvnek egyaránt alapvető elve az automatikus, külön eljárás nélküli elismerés. Ha azonban az elismerés a Brüsszel IIa. rendeleten alapul, a 2. szakaszban előírt eljárás keretében bármely érdekelt fél kezdeményezhet egy, a határozat elismeréséről vagy el nem ismeréséről szóló határozatot (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikkének (3) bekezdése). Amennyiben a Brüsszel IIa. rendelet nem alkalmazható, a törvénykönyv 23. cikkének megfelelően bármely érdekelt fél, illetve az ügyész is kérheti annak megállapítását, hogy az ítélet egészben vagy részben el kell ismerni, vagy hogy azt nem lehet elismerni (a törvénykönyv 22. cikkének (2) bekezdése).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különbözik?

A törvénykönyv 55. cikkének (1) bekezdése tartalmazza a nemzetközi elemmel rendelkező válásokra és különválásokra vonatkozó jogválasztási szabályt. A házasság felbontását és a különválást a következő jog szabályozza:

azon állam joga, amelynek területén mindkét házastárs szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik a kereset benyújtásának időpontjában;
ha a két házastárs szokásos tartózkodási helye nem ugyanabban az államban található, azon állam joga, amelynek területén a házastársak utolsó közös tartózkodási helye található, feltéve, hogy egyikük szokásos tartózkodási helye ebben az államban van a kereset benyújtásának időpontjában;
ha egyik házastárs szokásos tartózkodási helye sem abban az államban található, amelyben legutolsó közös tartózkodási helyük volt, akkor azon állam joga, amelynek mindkét házastárs állampolgára a kereset benyújtásának időpontjában;
egyéb esetekben a belga jog.

A „szokásos tartózkodási hely” fogalmát a törvénykönyv 4. cikkének (2) bekezdése határozza meg. A „közös szokásos tartózkodási hely” nem szükségképpen azonos címet vagy azonos települést, hanem azonos országban való tartózkodást jelent. A törvénykönyv 55. cikkének (1) bekezdésében megjelölt jog nem alkalmazható, ha e jog nem ismeri el a válás kezdeményezését. Ebben az esetben az alkalmazandó jog az (1) bekezdésben megjelölt következő alternatív feltételben megjelölt jog (a törvénykönyv 55. cikkének (3) bekezdése).

A házastársakat is megilleti egy korlátozott lehetőség az alkalmazandó jog megválasztására: dönthetnek azon állam joga mellett, amelynek mindketten állampolgárai a kereset benyújtásának időpontjában, illetve a belga jog mellett (a törvénykönyv 55. cikkének (2) bekezdése). E döntést legkésőbb a házasság felbontása vagy a különválás iránti kereset alapján eljáró bíróság előtti első megjelenés során be kell jelenteni.

A törvénykönyv 55. cikkében megjelölt alkalmazandó jog határozza meg az alábbi kérdéseket szabályozó rendelkezéseket: a különválás iránti kereset elfogadhatósága; a házasság felbontása és a különválás jogalapjai és feltételei, illetve közös kereset esetén a hozzájárulás feltételei, beleértve kinyilvánításának módját is; a házastársak azon kötelezettsége, hogy megállapodjanak a házastársak személyét, tartását és vagyonát, valamint a felügyeletük alatt álló gyermeket érintő intézkedéseket illetően; valamint a házassági kötelék felbontása, illetve különválás esetén e kötelék meglazításának mértéke (a törvénykönyv 56. cikke).

Utolsó frissítés: 23/10/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válasz - Bulgária

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A bolgár jog a házasság felbontásának következő módzatait ismeri el:

megegyezésen alapuló bontás a családjogi törvénykönyv (*Semeen kodeks*) 50. és 51. cikke alapján;

bontás kérelemre, a házasság súlyos és helyrehozhatatlan megromlása esetében a családjogi kódex 49. cikke alapján;

nem vétkességen alapuló bontás kérelemre, a házasság súlyos és helyrehozhatatlan megromlása esetében a házastársak megállapodása alapján a családjogi kódex 49. cikkének (4) bekezdése szerint;

A megegyezésen alapuló bontás során a házastársak közös kérelmet nyújtanak be a kerületi bírósághoz (*rayonen sad*), amellyel betérjesztik a családjogi kódex 50. cikke szerinti megállapodásukat. Ebben a megállapodásban a házastársaknak rendezniük kell a gyermekek lakóhelyével, a szülői jogok gyakorlásával, a gyermekekkel való kapcsolattartással és a gyermekek tartásával, a házastársi közös lakás használatával, a házastársi tartással és a családnév használatával kapcsolatos kérdéseket. Az egyezséget a bíróságnak kell jóváhagynia annak ellenőrzését követően, hogy a gyermekek érdekei védelemben részesülnek-e. Ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a megállapodás hiányos vagy a gyermekek érdekei nem részesülnek megfelelő védelemben, a bíróság határidőt tűz ki a hiánypótlásra. Ha a hiánypótlás határidőre nem történik meg, a bíróság a házasság felbontása iránti kérelmet elutasítja.

A házasság súlyos és helyrehozhatatlan megromlása miatti, kérelemre történő felbontása esetében a kérelmet az egyik házastárs nyújtja be. A kérelmet az alperes lakóhelye szerint illetékes kerületi bíróság (*rayonen sad*) bírálja el. A bíróságnak hivatalból döntenie kell a házasság megromlása tekintetében fennálló vétkességről, valamint a szülői jogok gyakorlása, a házasságból született gyermekekkel való kapcsolattartás és a gyermekek tartása, a vagyonmegosztás, a házastársi közös lakás használata, házastársi tartás és a férj vezetéknévének használata kérdésében. Ezek a szabályok érvényesülnek, ha a felek nem kötöttek házassági vagyoni jogi megállapodást, amely a házasság felbontása esetére rendezi a fent említett kérdéseket.

A házasság kérelemre történő felbontása esetében a házastársak kijelenthetik, hogy egyezséget kötöttek, amely magában foglalja a szülői jogok gyakorlása, a házasságból született gyermekekkel való kapcsolattartás és a gyermekek tartása, a vagyonmegosztás, a házastársi közös lakás használata, a házastársi tartás és a férj vezetéknévének használata kérdésében történő megállapodást. A bíróság a vétkesség kérdésében csak akkor dönt, ha azt legalább az egyik fél kifejezetten kéri, ettől függetlenül köteles vizsgálni, hogy a házasság felbontásának oka, nevezetesen annak súlyos és helyrehozhatatlan megromlása fennáll-e.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

Megegyezésen alapuló bontás esetében:

A házasság megegyezésen alapuló felbontásának alapja a házastársak azon nyilatkozata, hogy a házasság felbontása tekintetében megingathatatlan megegyezésre jutottak. A bíróság nem vizsgálja, hogy a házastársakat milyen okok indították a házasság felbontására.

A házasság kérelemre történő felbontása esetében:

A házasság kérelemre történő felbontásának alapja a házasság súlyos és helyrehozhatatlan megromlása. A házasság súlyos és helyrehozhatatlan megromlásának fogalmát a jogszabályok nem határozzák meg. A jogelmélet és a Legfelsőbb Semmitűszék (*Varhoven kasatsionen sad*) értelmező ítélkezési gyakorlata szerint a házasság súlyos és helyrehozhatatlan megromlásáról akkor van szó, amikor a házassági kötelék formálisan létezik, de annak a közkerülés és jog szerinti tartalma teljes egészében kiüresedett. A házasság súlyos és helyrehozhatatlan megromlása objektív helyzet, amelynek fennállását esetenként kell meghatározni. Bármely bizonyítási eszköz elfogadott, a tanúvallomást is ideértve. A jog nem támaszt abszolút előfeltételeket a házasság súlyos és helyrehozhatatlan megromlása tekintetében. Az ítélkezési gyakorlat azonban kialakított egy – nem tételes – listát: házasságtörés, hosszabb ideig tartó tényleges különélés, alkoholizmus és más toxikus anyagok használata, fizikai és lelki erőszak, valamint a család tartós elhanyagolása. Az új családjogi kódex már nem követeli meg a bíróságtól, hogy hivatalból döntsön a házasság megromlásával kapcsolatos véttség kérdésében, kivéve, ha ezt legalább az egyik fél kifejezetten kérte. Megegyezés hiányában azonban a véttség szerepe döntő jelentőségű a szülői jogok gyakorlásával, a házasságból született gyermekekkel való kapcsolattartással és a gyermekek tartásával, valamint a házastársi közös lakás használatával kapcsolatos kérdések eldöntése során.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontása után a bíróság visszaállíthatja a házastársak házasságkötés előtti névhasználatát.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

Az új családjogi kódex több különféle tulajdonjogi rendszert szabályoz a házastársak házasság alatti vagyoni viszonyaira vonatkozóan: a törvényes házassági vagyoni rendszert; a törvényes vagyonekülönítő rendszert és a szerződéses rendszert.

1. A házassági vagyoni rendszer a házasság alatt szerzett valamennyi vagyontárgy osztatlan közös tulajdonát jelenti, a készpénzbetéteket is beleértve. Ha a szerzéshez mindkét házastárs hozzájárult, a vagyontárgyaknak mindkét házastárs a tulajdonosa, függetlenül attól, hogy kinek a neve alatt szerezték azokat. A házastársak közös szerzése megvalósulhat pénzbeli befektetés és munka, gyermekgondozás és házimunka révén is. A közös hozzájárulást az ellenkező bizonyításig vélelmezni kell.

Mindegyik házastárs különvagyonát képezik a házasságkötés előtt szerzett vagyontárgyak, valamint a házasság ideje alatt örökölt és ajándékba kapott vagyontárgyak. A házasság ideje alatt a házastárs által szokásos személyes használatra vagy a szakma gyakorlásához szerzett ingóságok különvagyonot alkotnak.

A házasság felbontását követően a házastársi közös vagyon rendes vagyonná válik.

2. Vagyonkülönítő rendszer:

A házastársak által a házasság időtartama alatt szerzett jogok az adott házastárs különvagyonába kerülnek, de a házasság felbontásakor mindegyik házastárs jogosult a másik házastárs által a házasság ideje szerzett jogok értékének azon hányadára, amilyen mértékig ahhoz a kérelmező házastárs munkával, saját pénzével, gyermekgondozással, házimunkával vagy egyéb módon hozzájárult. A családi szükségletek kielégítésének költségeit a házastársak közösen fedezik; a házastársak közösen felelnek a családi szükségletek kielégítése érdekében vállalt kötelezettségekért.

3. Szerződéses rendszer:

Az új családjogi kódex értelmében a házastársak házassági vagyoni megállapodást köthetnek, ami a bolgár jogban új lehetőség. A házastársak a házassági vagyoni megállapodást a házasság megkötése előtt vagy annak ideje alatt is megkötethetik. A házassági vagyoni megállapodás a felek közötti vagyonmegosztási rendelkezésekre korlátozódik, ilyenek például a felek házasság ideje alatt szerzett ingatlanokkal kapcsolatos jogai; a felek azon ingatlanokhoz kapcsolódó jogai, amelyek a házasságkötés előtt a tulajdonukban álltak; a tulajdon kezelésének és elidegenítésének módja (a házastársi közös lakást is beleértve); a kiadások és kötelezettségek felek közötti megosztása; a házasság felbontása esetében a tulajdonjogi jogkövetkezmények; a házastársi tartás a házasság ideje alatt és a házasság felbontása esetében, valamint a házasságból született gyermekek tartása. Nem megengedettek az olyan rendelkezések, amelyek az egyik fél házasságkötés előtt szerzett vagyonát a házassági vagyoni közösségbe utalják. A házassági vagyoni megállapodásba nem foglalhatóak bele a halál előtti időszakra vonatkozó rendelkezések, azon rendelkezések kivételével, amelyek tárgya a házasság megszűnése esetén az egyes házastársak részesedése a megegyezés szerinti házassági vagyoni közösségbe tartozó vagyonban. A törvényes házassági vagyoni rendszer irányadó minden olyan vagyoni viszonyra, amelyet a házassági vagyoni megállapodás nem rendez.

A házastársak által választott rendszertől függetlenül az általános rendszer vonatkozik a házastársi közös lakás elidegenítésére, azaz amennyiben a házastársi közös lakás az egyik házastárs különvagyonára, úgy az elidegenítéshez a másik házastárs hozzájárulása is szükséges, kivéve, ha van a közös vagy külön tulajdonukban álló másik otthonuk. Megegyezés hiányában az elidegenítés a kerületi bíróság engedélyével történhet, ha bizonyított, hogy a rendelkezés a kiskorú gyermekekre és a családra nem káros. A házasság felbontásakor, ha a házastársi közös lakást a két házastárs elkülönítve nem használhatja, a bíróság a használat jogát az egyik házastársnak ítéli, amennyiben az illető ezt kérte, és erre rászorul. Amennyiben vannak a házasságból született kiskorú gyermekek, a bíróság hivatalból dönt a házastársi közös lakás használatáról, és e jogok gyakorlásának időtartamára a használat jogát annak a házastársnak ítélheti, akinek a szülői jogok gyakorlását ítéli.

A házasság felbontása után a korábbi házastársak között megszűnik a törvényes öröklési jogviszony, és elveszítik a halál előtti időszakra szóló megállapodásokból eredő összes előnyt. A házasság felbontása után a házassággal kapcsolatban vagy annak időtartama alatt az egyik házastárs vagy közeli hozzátartozói által a másik házastársnak adott jelentős értékű ajándék visszakövetelhető, amennyiben ez nem ütközik a közkerülésbe. A visszakövetelés iránti kérelmet a házasság felbontása után legfeljebb egy évig lehet benyújtani.

A törvényes házassági vagyoni rendszer irányadó, amennyiben a házasulandók nem választottak vagyoni viszonyait szabályozó rendszert, illetve kiskorúak, vagy korlátozottan cselekvőképes személyek. A választott vagyoni rendszer a házastársi vagyoni viszonyok nyilvántartásában kerül rögzítésre. A házasság ideje alatt a vagyoni rendszer módosítható. A módosítás az előbb említett nyilvántartás mellett feljegyzésre kerül a polgári házasságkötések nyilvántartásában. A házassági vagyoni megállapodásokat és az irányadó törvényes vagyoni rendszert rögzítik a nyilvántartó ügynökség által vezetett központi elektronikus nyilvántartásban. A nyilvántartás nyilvánosan elérhető. A törvényes házassági vagyoni rendszer irányadó, ha az egyik vagy mindkét házastárs harmadik személlyel köt ügyletet, és a vagyoni rendszer a nyilvántartásban nem került rögzítésre.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A bolgár jogalkotásban bevett jogi szakkifejezés a „szülői jogok gyakorlása”.

A bíróság a házasságot felbontó határozatában kötelezően rendelkezik a szülői jogok gyakorlásával, a házasságból született gyermekekkel való kapcsolattartással és a gyermekek tartásával, valamint a házastársi közös lakás használatával kapcsolatos kérdésekről. Ennek során a bíróság figyelembe veszi a gyermekek érdekeit. A bíróság dönt arról, hogy melyik házastárs gyakorolja a szülői jogokat, és megállapítja a jogok gyakorlásával, a gyermekek és a szülők közötti kapcsolattartással és a gyermekek tartásával kapcsolatos intézkedéseket. Ennek meghatározásakor, hogy a szülői jogokat melyik szülő gyakorolja, a bíróság értékeli a gyermekek érdekeivel kapcsolatos valamennyi körülményt, meghallgatja a szülők véleményét, valamint a gyermekek véleményét is, ha azok a 10. életévüket már betöltötték.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A családjogi kódex 83. cikke értelmében tartás csak annak a házastársnak ítélhető meg, aki a házasság felbontásában nem vétkes. A tartás a házasság megszűnését követően legfeljebb három évig fizetendő, kivéve, ha a felek ennél hosszabb időszakra állapodtak meg. A bíróság ezt az időtartamot

meghosszabbíthatja, ha a tartásban részesülő volt házastárs különösen nehéz helyzetben van és a másik házastárs különösebb nehézség nélkül képes a tartás megfizetésére. A volt házastárs tartásra vonatkozó joga az újbóli házasságkötéssel megszűnik. A gyakorlatban rendkívül ritkák az olyan esetek, amikor a volt házastársnak tartást ítélnék meg, illetve őt tartás fizetésére kötelezik.

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A hatályos bolgár jog a különválás intézményét nem ismeri.

Az ítélezési gyakorlatban a tényleges különválás azt jelenti, hogy a házastársak nem élnek együtt, és a háztartásuk sem közös. Ennek jelentése nem azonos a különválás jelentésével.

5 Melyek a különválás feltételei?

Lásd a 4. kérdést.

6 Melyek a különválás jogkövetkezmenyei?

Lásd a 4. kérdést.

7 Mít jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A bolgár jog szerint az érvénytelenítés a házasság megszüntetésének egyik eszköze. Az érvénytelenített házasság az érvényes házasság minden joghatásával rendelkezik mindaddig, amíg azt bírósági eljárásban meg nem szüntetik. A házasság érvénytelenítése csak bírósági eljárásban történhet: a házasság érvénytelenségére mindaddig nem lehet hivatkozni, amíg azt bíróság ki nem mondja.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelenítésének feltétele, hogy az egyik házastárs:

a házasságkötés időpontjában nem töltötte be a 18. életévét;

más személy házastársa;

cselekvőképzetlenségét megállapították, vagy olyan mentális betegségben vagy elmebeli károsodásban szenved, amely alapján a cselekvőképzetlenség megállapítható;

olyan betegségben szenved, amely a gyermekek vagy a másik házastárs életét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti, kivéve, ha a betegség csak a másik házastársat veszélyezteti és a házastárs erről tudomással bír;

a másik házastársnak egyenes ági felmenője vagy leszármazója;

a másik házastárs testvére, unokatestvére vagy más oldalági rokona a negyedik rokonsági fokig bezárólag;

a másik házastárs örökbefogadó szülője vagy örökbefogadott gyermeke;

a házasságot az ő vagy családja életét, egészségét vagy becsületét közvetlenül fenyegető súlyos fenyegetés kényszere alatt kötötte meg.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezmenyei?

Az érvénytelenítés iránti kérelmet – a házassággal kapcsolatos hiba függvényében – a hibával érintett házastárs, az ügyész, a korábban megkötött házasságbeli házastárs, vagy pedig az ügyész és a házastárs nyújthatja be. A családjogi kódex 97. cikke kifejezetten és tételesen felsorolja az érvénytelenítési kereset megindítására jogosultakat és a kereset benyújtásának határidejét.

A házasság érvénytelenítésének jogkövetkezmenyei a házastársak személyi és vagyoni viszonyait, valamint a házastársak és gyermekeik kapcsolatát illetően megegyeznek a házasság felbontásának jogkövetkezmenyeivel. A házasság érvénytelenítése vonatkozásában a rosszhiszeműség a házasság felbontása tekintetében fennálló vétkességgel esik egy tekintet alá. Az érvénytelen házasságban fogant vagy született gyermek házasságon kívül született gyermeknek minősül, és tekintetében az apaság vélelme érvényesül.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasság bontás útján való megszüntetésének egyetlen módja kérelem vagy kereset benyújtása a bíróságra.

Ha a felek közvetítési eljárást kérnek, a bírósági eljárást felfüggesztik.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Elsőfokú bírósággént a kerületi bíróság (*rayonen sad*) hatáskörébe tartozik a vétkességen alapuló bontás és az érvénytelenítés iránti kérelmek elbírálása.

Ezek a bíróságok tárgyalják a házastársak megegyezésen alapuló bontás iránti kérelmeit is. A kérelmet az alperes lakóhelye szerinti bíróságon kell benyújtani. A bíróság az illetékességet nem köteles hivatalból ellenőrizni, de ha az alperes az ellenkérelem benyújtására nyitva álló határidőn belül illetékességi kifogást terjeszt elő, köteles az ügyet az illetékes bírósághoz áttenni.

Házassági ügyekben mulasztási ítélet nem hozható.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Az ügyben érintett felek a jogi segítségnyújtásra általában érvényes feltételek mellett kaphatnak jogi segítséget. Ezeket a feltételeket a jogi segítségnyújtásról szóló törvény (*Zakon za pravna pomosh*t) tartalmazza.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A megegyezésen alapuló bontás ellen fellebbezésnek helye nincs.

Az érvénytelenség megállapítása vagy a házasság felbontása iránti kérelem alapján hozott határozat ellen annak kézbesítését követő két héten belül lehet a tartományi bírósághoz fellebbezést benyújtani. A házasság felbontásáról szóló határozat a vétkességet megállapító rész elleni fellebbezésre tekintet nélkül hatályos.

14 Mít kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

Ebben az esetben a 2201/2003/EK tanácsi rendeletet kell alkalmazni, amelyet a Polgári Eljárásjogi Törvénykönyv (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) 621. cikke hajtott végre. Az illetékes bíróság az ellenérdekű fél állandó lakóhelye szerint illetékes tartományi bíróság. Ha az ellenérdekű félnek a Bolgár Köztársaság területén állandó lakóhelye nincs, az illetékes bíróság az érdekelt fél tartózkodási helye szerint illetékes bíróság, amennyiben pedig az érdekelt fél a Bolgár Köztársaság területén nem rendelkezik tartózkodási hellyel, úgy az illetékes bíróság Szófia városi bírósága (*Sofijski gradski sad*).

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Ebben az esetben a 2201/2003/EK tanácsi rendeletet kell alkalmazni, amelyet a Polgári Eljárásjogi Törvénykönyv 622. és 623. cikke hajtott végre.

A határozat elismerését vitató fél fellebbezhet az elismerő végzés, vagy adott esetben a határozat végrehajtását elrendelő végzés ellen. A végzést másodfokon Szófia Fellebbviteli Bírósága (*Sofijski apelativen sad*) vizsgálja felül; utóbbi határozatának megsemmisítését a Legfelsőbb Semmítőszéktől lehet kérni.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A házasság érvénytelenítésére a házasságkötés helye szerinti jog irányadó.

A házastársak személyes jogviszonyaira a házastársak közös hazai joga irányadó. Ha a házastársak állampolgársága eltérő, személyes jogviszonyaikra azon állam joga irányadó, amelynek területén közös szokásos tartózkodási helyük van. Ennek hiányában jogviszonyukra azon állam joga irányadó, amellyel a két házastársnak a legszorosabb a kapcsolata.

A házastársak közötti vagyoni jogviszonyokat a személyes jogviszonyukra irányadó jog szabályozza.

Az azonos külföldi állampolgársággal rendelkező házastársak házasságának felbontására azon állam joga irányadó, amelynek a házasság felbontása iránti kérelem benyújtásának időpontjában állampolgárai. Az eltérő állampolgárságú házastársak házasságának felbontására azon állam joga irányadó, amelynek területén a házasság felbontása iránti kérelem benyújtásának időpontjában közös szokásos tartózkodási helyük van. Amennyiben a házastársaknak közös szokásos tartózkodási helyük nincsen, a bolgár jogot kell alkalmazni.

Utolsó frissítés: 24/11/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válasz - Csehország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság felbontásáról a bíróság dönt a házastársak egyike által benyújtott kereset alapján. Az eljárás során a bíróság megállapítja, hogy van-e jogalap a házasság felbontására, azaz a házasság megromlott-e, és ha igen, mi volt ennek az oka.

A házasság automatikusan megromlottnak minősül, ha legalább egy évig fennállt, a házastársak legalább hat hónapja külön élnek, és a másik házastárs támogatja a házasság felbontására irányuló keresetet. A bíróság nem vizsgálja meg a házasság megromlásának okait és felbontja a házasságot, ha megállapítja, hogy a felek egybehangzóan nyilatkoznak a házasság megromlásáról, továbbá a házasság felbontására irányuló szándékuk valódi, emellett benyújtják a következőket:

a házasság felbontását követő időszak vonatkozásában a teljes cselekvőképességgel nem rendelkező kiskorú gyermek feletti felügyeleti jogokról és a láthatási jogról szóló megállapodást jóváhagyó jogerős bírósági határozatot; továbbá

a pénzügyekről, a közös lakóhellyel kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről, valamint a házasság felbontását követő időszakra szóló tartási kötelezettségről rendelkező írásbeli megállapodás, a házastársak hivatalosan hitelesített aláírásával.

Ha a házastársaknak kiskorú gyermeke van, a bíróság nem bontja fel a házasságot, ha a házasság felbontása különleges okból (pl. fizikai vagy szellemi fogyatékos) a gyermek érdekeivel ellentétes lenne. A bíróság nem bontja fel a házasságot, amíg nem születik jogerős bírósági határozat a kiskorú gyermek házasság felbontását követő időszakra szóló felügyeletéről és a láthatási jogokról.

Ha az a házastárs, aki nem elsődlegesen felelős a házasság házastársi kötelezettségek megszegése miatti megromlásáért, nem ért egyet a házasság felbontása iránti kérelemmel, és a házasság felbontása e fél számára jelentős sérelmet okozna, a bíróság elutasítja a házasság felbontására irányuló keresetet, feltéve, hogy rendkívüli körülmények arra utalnak, hogy a házasságot fenn kell tartani. Ugyanakkor amennyiben a házastársak nem éltek együtt legalább három évig, a bíróság felbontja a házasságot, ha az megromlott.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának jogalapja az, hogy a házasság alapjaiban, tartósan és helyrehozhatatlanul megromlott, mely esetben nem várható el, hogy a házastársak képesek legyenek újra együtt élni.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házastársak közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

Az a házastárs, aki felvette a másik házastárs nevét, a házasság felbontásáról szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül értesítheti a nyilvántartó hivatalt arról, hogy vissza kíván térni előző nevéhez, illetőleg a továbbiakban nem kívánja eredeti vezetéknévéhez csatolni a másik házastárs vezetéknévét.

3.2 a házastársak vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontásakor a házastársak közös tulajdonát meg kell szüntetni.

Ha a közös tulajdon felszámolják, az megsemmisült vagy terjedelmében csökkent, a korábbi közös jogokat és kötelezettségeket egyezséggel szüntetik meg. Ezt az egyezséget írásban kell megkötöni, ha az a házasság során jött létre, vagy ha az egyezés tárgya olyan dolog, amely esetében a tulajdon átruházásáról szóló szerződést írásba kell foglalni. Ha a házastársak nem jutnak egyezsége a közös tulajdon tárgyában, az egyik házastárs indítványa alapján a bíróság hozza létre az egyezséget. A közös tulajdonnal kapcsolatos egyezés kialakítása során a bíróság abból a vélelemből indul ki, hogy a házastársak a közös tulajdonba tartozó dolgok felett egyenlő tulajdoni hányaddal rendelkeznek. Bármelyik házastárs kérheti a közös tulajdonhoz való hozzájárulásának visszafizetését, és köteles az ő kizárólagos tulajdonában álló vagyontárgyakra a közös tulajdonból fordított összegek visszafizetésére. Az egyezés kialakítása során elsősorban az eltartott gyermekek szükségleteinek kielégítését, a családról (különösen a gyermekekről és a közös otthonról) való gondoskodásának módját, továbbá a közös tulajdonba tartozó vagyontárgyak megszerzéséhez és azok értékének megőrzéséhez való hozzájárulást veszik figyelembe.

Amennyiben a házasság felbontását követő három éven belül nem születik egyezés, vagy nem kérelmezik az egyezés bíróság általi létrehozását, úgy kell tekinteni, hogy az ingó vagyontárgyak annak a személynek a tulajdonát képezik, aki azokat saját, a családja vagy a háztartása szükségleteire kizárólagosan használja. Az egyéb ingó vagyontárgyakat és ingatlanokat közös tulajdonnak kell tekinteni, amelyekben a tulajdonostársak egyenlő tulajdoni hányaddal rendelkeznek; ugyanez érvényes az egyéb tulajdonjogokra, követelésekre és tartozásokra.

3.3 a házastársak kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

Mielőtt a bíróság felbontja a korlátozottan cselekvőképes kiskorú gyermekek szüleinek házasságát, a házasság felbontását követő időszakra nézve meghatározza a házastársak gyermekükkel szembeni jogait és kötelezettségeit. A bíróság egyebek mellett kijelöli azt a házastársat, aki a gyermek feletti felügyeleti jogot gyakorolja, és előírja, hogy milyen módon járulnak hozzá a szülők a gyermek tartásához.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házastársnak a házasság felbontását követően is kötelezettsége, hogy korábbi házastársát eltartsa, ha az nem képes saját magát eltartani, amennyiben ennek oka a házasságban keresendő, vagy azzal függ össze. A tartásdíj meghatározásakor különösen a házasságból származó gyermekeknek a házasság felbontása idején fennálló életkorát és egészségi állapotát, valamint tartásuk megszűnésének időpontját veszik figyelembe. Ha a házaspár nem tud megegyezni a tartásdíj összegében, a döntést bármelyikük indítványa alapján a bíróság hozza meg. A tartásdíj fizethető egy összegben vagy részletekben. Amennyiben a házastársak vagy volt házastársak nem állapodnak meg a tartásdíjban, a tartásdíjat – legfeljebb a házasság felbontását követő három évre – a bíróság állapítja meg azon házastárs indítványa alapján, aki nem elsődlegesen felelős a házasság megromlásáért, és aki a házasság felbontásának következményeként jelentős hátrányt szenvedett.

A tartásdíjra való jogosultság megszűnik, ha az arra jogosult házastárs új házasságot köt vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A Cseh Köztársaságban nem létezik a különválás jogintézménye.

5 Melyek a különválás feltételei?

Lásd a 4. kérdést.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Lásd a 4. kérdést.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A bíróság kereset nélkül is érvényteleníti a házasságot, ha az olyan férfi és nő között jött létre, akik már házasok voltak, vagy ha azt olyan személlyel kötötték, aki korábban regisztrált élettársi kapcsolatot vagy külföldön ehhez hasonló kapcsolatot létesített, és ez a házasság, élettársi vagy hasonló kapcsolat még fennáll, vagy ha a házasság egyenesági rokonok, testvérek, vagy örökbefogadás útján rokoni kapcsolatba kerülő személyek között jött létre.

A bíróság a házastársak egyikének keresete alapján érvényteleníti a házasságot, ha e házastárs házasságba való beleegyezését erőszakot vagy az azzal való fenyegetést is tartalmazó kényszerrel szereztek meg, vagy ha e házastárs házasságba való beleegyezése – a másik házastárs személyazonosságát vagy a megállapodás házassági jellegét érintő – tévedés következménye. A keresetet azon legkorábbi naptól számított egy éven belül kell benyújtani, amelyen a házastárs a körülmények fényében a benyújtásra képes lehetett, vagy amelyik napon értesült a valós helyzetről. A bíróság érvényteleníti a házasságot olyan személy kérelmére, akinek ehhez jogos érdeke fűződik, ha a házasságot jogi akadály – pl. a házasságkötéshez szükséges életkor be nem töltése vagy cselekvőképzetlenség – ellenére kötötték meg (a korlátozott cselekvőképességre ez nem alkalmazandó).

A házasság érvénytelen, ha legalább az egyik házasulni kívánó személy esetében nem teljesülnek a házasságba való beleegyezést, a házasságkötési formákat érintő vagy azzal összefüggő kötelező feltételek.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

Lásd a 7. kérdést.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Az érvénytelennek nyilvánított házasságot a házasságkötés időpontjától kezdődően (*ex tunc*) úgy kell tekinteni, mintha soha nem állt volna fenn. Ugyanakkor érvényesnek kell tekinteni addig, amíg a bíróság érvénytelennek nem nyilvánítja. A házasság felbontására vonatkozó rendelkezések irányadók a házasság érvénytelenítését követő időszakban a házastársaknak a gyermekeikkel és tulajdonukkal kapcsolatos jogaira és kötelezettségeire. A házasság érvénytelenítése azzal is jár, hogy az állítólagos házastársak által a vezetéknevük vonatkozásában tett bármely nyilatkozat érvénytelen. A továbbiakban mindkét házastárs visszatér eredeti vezetéknevének használatához, és egyikük sem jogosult vezetékneve megválasztására. A házasság érvénytelenítését követően a gyermekek vezetékneve nem változik. Az anya házastársára vonatkozó apasági vélelem a házasság érvénytelenítése után is fennmarad.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Különböző családjogi, házassági és a személyes kapcsolatokkal foglalkozó tanácsadó szolgálatok működnek. Egy másik lehetőség a közvetítés. További információ elérhető a Cseh Köztársaság Közvetítői Egyesületének és a Cseh Köztársaság Házassági és Családi Tanácsadói Egyesületének honlapján – a hivatkozásokat lásd alább. Ugyanakkor a házasság felbontás útján történő megszüntetésére csak a bíróság jogerős bontóítélete alapján kerülhet sor.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontására vagy érvénytelenítésére irányuló eljárás megindítása iránti keresetet a házastársaknak a Cseh Köztársaság területén lévő utolsó közös lakóhelye szerinti kerületi bírósághoz kell benyújtani, ha legalább az egyik házastárs állandó lakóhelye jelenleg is a bíróság illetékességi területén található. Amennyiben ilyen bíróság nincs, az alperes tekintetében illetékes rendes bíróság, ilyen bíróság hiányában pedig a felperes tekintetében illetékes rendes bíróság jár el. Természetes személy tekintetében illetékes rendes bíróság az a kerületi bíróság, amelynek illetékességi területén e személy lakóhellyel rendelkezik, lakóhely hiányában pedig az a bíróság, amelynek kerületében tartózkodik. Lakóhely alatt az a hely értendő, ahol a személy állandó tartózkodás céljával lakik (több ilyen hely is létezhet, amely esetben rendes bíróságként szóba jöhet minden, e helyek szerint illetékes bíróság). További információért lásd a bíróságok illetékességére vonatkozó tájékoztatást.

A keresetet írásban kell benyújtani, és abban egyértelműen fel kell tüntetni, hogy azt melyik bíróságnak címezik, ki a benyújtó és kik a felek (teljes név, vezetéknev, születési azonosító szám vagy a születés ideje, az állandó lakóhely címe vagy postacím), melyik házasságra vonatkozik (mikor kötötték a házasságot és milyen körülmények között, hogyan romlott meg a házasság, és milyen okok vezettek a megromláshoz). A keresetet alá kell írni és keltezéssel kell ellátni. Olyan kereset esetében, amikor mindkét fél beleegyezik a házasság felbontásába, a keresetet mindkét házastársnak alá kell írnia. A keresetben állított tényeket okirati bizonyítékokkal kell alátámasztani.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A házassági bontóperben, valamint a házasság érvénytelenítése, illetőleg érvényességének megállapítása iránt indított eljárásban részt vevő felek általában nem jogosultak az eljárás költségeivel kapcsolatos térítésre. Ha az ügy körülményei vagy a felek helyzete indokolja, a bíróság teljes vagy részleges költségterítést ítélhet meg. A bírói tanács elnöke kérelemre teljes vagy részleges felmentést adhat a felek részére a bírósági költségek megfizetése alól, amennyiben a fél helyzete ezt indokolja, továbbá feltéve, hogy nem önkényes vagy nyilvánvalóan megalapozatlan kérelemről vagy valamely jog akadályozásáról van szó. Ha a peres fél érdekeinek védelmében szükséges, a fél kérheti a bíróságtól jogi tanácsadó (ügyvéd) kirendelését. A bíróság az eljárás megindítása előtt is kirendelhet jogi tanácsadót, de a félnek meg kell felelnie az illetékmentesség feltételeinek. A félnek bizonyítékot kell szolgáltatnia a bíróság számára szociális helyzetéről és jövedelméről.

Ha az ügyvédekről szóló törvény követelményei teljesülnek, a Cseh Ügyvédi Kamarához is benyújtható kérelem ingyenes vagy csökkentett díj ellenében igénybe vehető jogi tanácsadói segítség iránt.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A házasság felbontásáról vagy érvénytelenítéséről szóló határozat ellen az írásbeli bírósági határozat kézhezvételétől számított tizenöt napon belül lehet fellebbezni. A fellebbezést írásban kell benyújtani ahhoz a bírósághoz, amelynek határozata ellen fellebbeznek. Ha az eredeti határozatot helyesbítő határozat születik, a fellebbezési határidő a helyesbítő határozat hatálybalépésekor újrakezdődik. A fellebbezés akkor is időben benyújtottnak minősül, ha a tizenöt napos határidő lejártát követően érkezik be, feltéve, hogy a fellebbező fél a bíróság által a fellebbezés vonatkozásában adott helytelen utasítások alapján járt el. A fellebbezés nem fogadható be, ha a házasság felbontását a felek közösen kérték.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

Ha egy másik uniós tagállamban (Dániát kivéve) kiadott határozat nem tartozik a 2201/2003/EK tanácsi rendelet (Brüsszel IIa. rendelet) időbeli hatálya alá, a határozatot minden külön eljárás nélkül elismerik. A nyilvántartó hivatal egyszerűen tudomásul veszi a határozatot, és automatikusan új bejegyzést tesz a megfelelő nyilvántartásba az előírt dokumentumok benyújtását követően; ilyen dokumentum például a másik uniós tagállam bíróságának a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése tárgyában hozott jogerős határozata, vagy annak hiteles másolata cseh nyelvű hivatalos fordítással, valamint a Brüsszel IIa. rendelet 39. cikkében (vagy a Brüsszel IIa. rendelet 33. cikkében) említett igazolás. A házasság felbontásának, a különválásnak vagy a házasság érvénytelenítésének tárgyában határozatot hozó bíróság igazolást állít ki az eljárás feleinek kérelmére. Ezen igazolás

benyújtásával kapcsolatos követelménytől el lehet tekinteni, ha az igazolásban egyébként feltüntetendő tények szerepelnek magában a határozatban vagy bármely más benyújtott dokumentumban (pl. ha a benyújtott határozatot jogerősítő záradékkal látják el).

Ugyanakkor valamely érdekelt fél az illetékes kerületi bíróságnál kezdeményezheti az ítélet elismerését vagy elismerésének megtagadását, például ha tisztázni kell, hogy a házasság fennáll-e vagy sem (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikkének (3) bekezdése). Ez ugyanakkor az érdekelt fél joga és nem kötelezettsége; az ilyen típusú bírósági határozatra általában nincs szükség a szokásos nyilvántartásba vételhez.

Ha a **határozatot egy másik uniós tagállamban 2004. május 1-jét megelőzően hozták meg, és a peres felek legalább egyike a Cseh Köztársaság állampolgára**, a házassági ügyekben hozott határozatokat a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának külön határozatával ismerik el. A jogerősítő záradékkal ellátott külföldi határozatokat vagy az egyéb szükséges dokumentumokat (pl. házassági anyakönyvi kivonat) be kell nyújtani a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bíróságához, cseh nyelvű hivatalos fordítással és a szükséges felülhitelesítéssel (apostille) együtt, hacsak nemzetközi szerződés ettől eltérő rendelkezéseket nem állapít meg. Ezekről az eljárásokról további információk találhatóak a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának honlapján – lásd az alábbi linket.

A Cseh Köztársaságra kötelező bizonyos **kétoldalú jogsegélyegyezmények** (Szlovákiával, Magyarországgal és Lengyelországgal kötött megállapodások) tartalmaznak rendelkezéseket a másik fél hatósága által kiadott, nem tulajdonjogi tárgyú határozatok elismeréséről (ideértve a házasság felbontását, a különélést vagy a házasság érvénytelenítését érintő határozatokat); ezeket a Cseh Köztársaságban külön eljárás nélkül elismerik, és azt a nyilvántartó hivatal pusztán tudomásul veszi. Ezekben az esetekben a nyilvántartó hivatal új bejegyzést tesz a nyilvántartásba, miután benyújtották a jogerősítő záradékkal ellátott külföldi határozatot, valamint annak cseh nyelvű hivatalos fordítását a szükséges felülhitelesítéssel (apostille) együtt, hacsak nemzetközi szerződés ettől eltérő rendelkezéseket nem állapít meg. A fent ismertetett eljárás nyilvánvalóan kizárólag azokra az esetekre vonatkozik, amikor a határozatot 2004. május 1. előtt hozták meg. Egyéb esetben a Brüsszel IIa. rendeletet kell alkalmazni (lásd fent).

A Cseh Köztársaság szerződő fele a **házasság felbontásának és a különválásnak az elismeréséről** szóló, 1970. június 1-jei hágai egyezménynek. Amennyiben a határozat megfelel az ezen egyezményben leírt feltételeknek, a Cseh Köztársaságban alkalmazott gyakorlat szerint nem kell külön eljárást indítani a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bíróságán az elismerés tárgyában, feltéve, hogy a határozat 1976. július 11-ét követően lépett hatályba (a hágai egyezmény ettől a naptól alkalmazandó a Cseh Köztársaságban). A jogerősítő záradékkal ellátott külföldi határozatot a nyilvántartó hivatalhoz kell benyújtani cseh nyelvű hivatalos fordítással és a szükséges felülhitelesítéssel (apostille) együtt, hacsak nemzetközi szerződés ettől eltérő rendelkezéseket nem állapít meg.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A határozatot a Brüsszel IIa. rendelet 22. cikkében meghatározott okokból lehet megtámadni. Ilyen esetben a kérelmet az illetékes kerületi bírósághoz kell benyújtani, amely azon természetes személy tekintetében illetékes rendes bíróság, aki ellen a kereset irányul.

A határozat nyilvántartó hivatal általi, valamely kétoldalú egyezmény vagy a házasság felbontásának és a különválásnak az elismeréséről szóló (1970. július 1-jei hágai) egyezmény szerinti elismerése közigazgatási eljárásban akadályozható meg, és közigazgatási eljárás keretében további lehetőség van fellebbezésre az illetékes regionális bíróság előtt.

A Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága általi elismerés ellen nem lehet fellebbezni.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A házasság felbontással történő megszüntetésére a Cseh Köztársaságban azon ország joga alkalmazandó, amelynek a házastársak a bontóper megindításának időpontjában állampolgárai voltak. Ha a felek különböző országok állampolgárai, a házasság felbontással történő megszüntetésére azon ország joga alkalmazandó, amelyben mindkét fél szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy ha nincs ilyen, akkor a Cseh Köztársaság joga. Amennyiben a házasság felbontására olyan külföldi jog lenne irányadó, amely nem – vagy csak rendkívüli körülmények fennállása esetén – teszi lehetővé a házasság felbontás útján történő megszüntetését, és legalább a házastársak egyike a Cseh Köztársaság állampolgára vagy legalább egyikük ott rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, a cseh jogot kell alkalmazni.

Kapcsolódó hivatkozások

 [A Cseh Köztársaság Közvetítői Egyesülete](#)

 [A Cseh Köztársaság Házassági és Családi Tanácsadó Egyesülete](#)

 [A Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága – külföldi határozatok elismerése](#)

Utolsó frissítés: 17/09/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvű változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Válasz - Észtország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság az anyakönyvi hivatalban vagy közjegyző által bontható fel a házastársak egyetértése esetén közös írásos kérelem, illetve a bíróság által az egyik házastárs által a másik ellen benyújtott keresete alapján. Ez utóbbira akkor kerül sor, ha a házastársak nem értenek egyet a házasság felbontásával vagy a hozzá kapcsolódó körülményekkel kapcsolatban, vagy ha az anyakönyvi hivatal nem illetékes a házasság felbontása ügyében.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

Az anyakönyvi hivatal vagy a közjegyző felbonthatja a házasságot a házastársak egyetértése esetén közös írásos kérelmük alapján, ha mindkét fél Észtországban rendelkezik lakóhellyel.

A házasság felbontható a bíróság által az egyik házastárs által a másik ellen indított kereset alapján.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezmenyei

3.1 a házastársak közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontása nem érinti a házastársak személyes viszonyát. A házasság felbontásakor a bíróság vagy az anyakönyvi hivatal kérelem alapján engedélyezheti a házasság előtt viselt vezetéknev használatát, ellenkező esetben továbbra is a házasságkötéskor felvett vezetéknev használandó.

3.2 a házastársak vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontásakor a házastársak vagyonát a közöttük fennálló vagyoni jogi rend szerint megosztják. A közös vagyont a házastársak általában egyenlő arányban osztják fel egymás között, a közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó szabályok alapján. A vagyon összetételét a vagyoni jogi rend

megszűnésekor rögzítik. A házastársaknak nem kötelező vagyonukat a házasság felbontásakor felosztani. Amíg a házastársak a közös vagyont nem osztják fel, közösen gyakorolják az ahhoz kapcsolódó jogokat és teljesítik a kötelezettségeket. A házastársaknak emellett joguk van a közös vagyon részét képező bármely vagyontárgy közös birtoklásához. Ha a vagyoni rend alapján a vagyonnövekmények is megosznak a házastársak között, a megszűnéskor felmérik a két házastárs által szerzett vagyontárgyakat, és meghatározzák a szerzett vagyon megosztására irányuló kötelezettségből eredő pénzügyi követeléseket.

Ha a házastársak a házasság felbontásával fel kívánják osztani a vagyonukat, a vagyont a választott vagyonközösségi megoldásnak vagy a házassági vagyoni szerződésnek megfelelően osztják fel. Ha a házastársak kötöttek házassági vagyoni szerződést, ez a házasság felbontásával érvényét veszíti. A házassági vagyoni szerződésnek a házasság felbontása esetén történő megszűnésekor a házassági vagyoni szerződésből származó jogok és kötelezettségek megszűnnek. A vagyont a házassági vagyoni szerződésnek megfelelően osztják fel.

3.3 a házasság kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontása nem érinti a szülői felelősséget, és a szülők továbbra is közös felügyelettel rendelkeznek.

Általában a szülőknek kell megegyezniük abban, kinél éljen a gyermek, ki és milyen mértékben vegyen részt a gyermek felnevelésben, valamint arról, hogyan és mennyi ideig fizessék a tartást. Az egy gyermek után fizetett havi tartás nem lehet kevesebb, mint az észt kormány által megállapított havi minimálbér fele.

Ha a szülők nem kívánják vagy nem tudják közösen gyakorolni a felügyeletet, mindkét szülőnek joga van kérelmezni a bíróságon, hogy részben vagy egészben ő kapja meg a gyermek felügyeleti jogát.

3.4 a másik házasság felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Az elvált házastárs tartásra jogosult:

- 1) amíg a gyermek betölti a 3. életévét, ha a házasság felbontása után az elvált házastárs nem tudja eltartani magát a gyermekükről való gondoskodás miatt;
- 2) ha a házasság felbontása után az elvált házastárs életkora vagy egészségi állapota miatt nem tudja magát eltartani, és életkora vagy egészségi állapota miatt már a házasság felbontása idején segítségre szorult. Az életkor vagy egészségi állapot miatti tartás akkor is követelhető az elvált házastárstól, ha az életkor vagy egészségi állapot miatti rászorultság már akkor fennállt, amikor a házastárs elveszítette arra vonatkozó jogát, hogy jogszabályban előírt más okból tartást követeljen a másik házastársától. A tartást addig kell fizetni, amíg a tartásra jogosult személytől nem várható el, hogy jövedelemre tegyen szert.

A gyermek apja tartást fizet a gyermek anyjának a gyermek születését megelőző 8 hétre és a születést követő 12 hétre.

A bíróság a jogszabályokban előírt okokból felmentheti az elvált házastársat a tartási kötelezettség alól.

A tartásra jogosult elvált házastárs csak kereset benyújtását követően kérheti a tartásra vonatkozó jogi kötelezettség végrehajtását.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A házastársak különválnak tekintendők, ha nem élnek közös háztartásban vagy nem élnek együtt házastársként, és legalább az egyik házastárs egyértelműen nem hajlandó az együttélésre.

5 Melyek a különválás feltételei?

A házastársak külön élnek.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Ha a házastársak különváltak, bármelyik fél:

- 1) követelhet a másik házastársától bármely olyan, a család érdekében használt tárgyat, amelyre szüksége van a külön háztartásában, és amelynek további használatához jogos érdeke fűződik. A házastársak által közösen birtokolt szokásos családi berendezés felosztásra kerül a méltányosság elve alapján. Általánosságban véve mindkét házastárs benyújthat keresetet a személyes használati tárgyak kizárólagos tulajdonjoga iránt. Bármely közös vagyonelemet (azaz különösen a házastársak közös vagyonát) igazságosan felosztják a házastársak és a gyermekek érdekeinek figyelembevételével;
- 2) kérheti, hogy a másik fél engedje át neki a család közös lakhelyét vagy egy részét a saját kizárólagos használatára, ha ez szükséges a komoly személyes konfliktusok elkerüléséhez. Elsősorban a lakóhely tulajdonosának elsőbbségi joga érvényesül; azonban a bíróság a házastársak anyagi lehetőségeinek és a gyermekek érdekeinek figyelembevételével úgy határozhat, hogy a lakóhelyet a továbbiakban a nem tulajdonos házastárs használhatja. Ha a házastársak különváltak, mindkét házastársnak rendszeres pénzbeli tartást kell fizetnie a másik félnek a család érdekében felmerülő költségei fedezésére.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése azt jelenti, hogy a házasságot meg nem történtnek tekintik. Házasság csak bírói ítélettel érvényteleníthető.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

Házasság csak a családjogi törvényben (*perekonnaseadus*) meghatározott, az érvénytelenségre vonatkozó indokok alapján érvényteleníthető, azaz a bíróság akkor érvénytelenítheti a házasságot a kereset alapján, ha:

- 1) a házasságkötés idején megsértették a házassági korhatárra vagy a cselekvőképességre vonatkozó előírás;
- 2) a házasságkötés idején megsértették a házasságkötéssel kapcsolatos, a törvényben előírt tilalmat;
- 3) a házasságkötés idején megsértették a törvény által előírt alakiságot;
- 4) a házasságkötés idején legalább az egyik házastárs ideiglenes elmezavarban szenvedett vagy más okokból nem volt képes a szabad akaratából cselekedni;
- 5) a házasságot csalással vagy kényszer hatására kötötték, beleértve a házastárs egészségi állapotának vagy egyéb személyes körülményeinek eltitkolását, ha ezek az információk fontosak a házasság érvényessége szempontjából;
- 6) az egyik vagy mindkét házastársnak nem állt szándékában teljesíteni a házasságból eredő kötelezettségeit, de a házasságot egyéb okokból megkötötték, különösen az észt letelepedési engedély megszerzésének szándékával (érdekházasság).
- 7) a házastársak a házasság alatt történt nemváltoztatás következtében azonos neműek.

Emellett semmisnek tekintendő a házasság, ha:

- 1) azonos nemű személyek között áll fenn;
- 2) anyakönyvi hatáskörrel nem rendelkező személy előtt kötötték, vagy
- 3) az egyik vagy másik fél nem nyilvánította ki a házasságkötési szándékát.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság érvénytelenítésekor a házasságkötést meg nem történtté nyilvánítják. Azokra a személyekre, akiknek a házasságkötését érvénytelenítették, már nem vonatkoznak a házasságkötésből eredő, egymással szembeni jogok és kötelezettségek (beleértve a szintén semmisnek nyilvánított házassági vagyoni szerződésből származó jogokat és kötelezettségeket).

Ha a házasság érvénytelenítésére azért kerül sor, mert az egyik leendő házastárs eltitkolta a másik elől, hogy már házas, vagy csalással befolyásolta vagy kényszerítette a házasságkötésre, a bíróság elrendelheti, hogy ez a személy a házastársaknak fizetendő tartással kapcsolatos rendelkezésekre vonatkozó szabályok szerint fizessen tartást annak a személynek, akivel érvénytelenné nyilvánított házasságot kötött. A jogellenesen házasságra birt fél kérésére a bíróság alkalmazhatja a házassági vagyonra vonatkozó rendelkezéseket a felek vagyontöbbségére (azaz a házastársak közös vagyonára).

Az érvénytelenített házasságból származó gyermekeknek ugyanolyan jogai és kötelezettségeik vannak, mint a házasságban született gyermekeknek.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Az anyakönyvi hivatal vagy a közjegyző a házastársak egyetértésével kimondhatja a házasság felbontását. A házasság felbontásának jogi következményei (például a házassági vagyon felosztása) meghatározhatók a házastársak közötti megállapodásban.

Amennyiben a házastársak nem értenek egyet a házasság felbontásának körülményeiben, nincs lehetőség peren kívüli megoldásra.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontása iránti kérelem benyújtható az alábbiakhoz:

- 1) az egyik házastárs lakóhelye szerinti anyakönyvi hivatal (ha mindkét házastárs Észtországban rendelkezik lakóhellyel);
- 2) közjegyző;
- 3) az alperes lakóhelye szerint illetékes elsőfokú bíróság (megyei bíróság).

A házasság érvénytelenítése iránti kérelmet az alperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Az anyakönyvi hivatal a házastársak közös, írásbeli kérelme alapján felbontja a házasságot. Ebben a kérelemben a házastársaknak meg kell erősíteniük, hogy egyetértenek a gyermekekkel, a közös vagyon felosztásával, illetve a tartással kapcsolatban. A házasság felbontása iránti kérelemhez csatolni kell a házasságkötést igazoló okmányt. Ha az egyik házastárs indokoltan nem tud személyesen megjelenni az anyakönyvi hivatalban a közös kérelem benyújtása érdekében, közjegyző által hitelesített külön kérelmet nyújthat be. Az idegen nyelven írt iratokat a közjegyző, konzuli tisztviselő vagy hiteles fordító által hitelesített fordítással együtt kell benyújtani az anyakönyvi hivatalhoz. A házasságkötést tanúsító, külföldön kibocsátott iratokat hitelesíteni kell, vagy apostille-lal kell ellátni őket, kivéve, ha valamely nemzetközi megállapodás másképp rendelkezik.

A közjegyző a házastársak közös, írásos, személyesen benyújtott kérelme alapján felbontja a házasságot. A házasság felbontása iránti kérelemhez csatolni kell a házasságkötést igazoló okmányt. Ha az egyik házastárs indokoltan nem tud személyesen megjelenni a közjegyzői irodában a közös kérelem benyújtása érdekében, közjegyző által hitelesített külön kérelmet nyújthat be. Az idegen nyelven írt iratokat a közjegyző, konzuli munkatárs vagy hiteles fordító által hitelesített fordítással együtt kell benyújtani az anyakönyvi hivatalhoz. A házasságkötést tanúsító, külföldön kibocsátott iratokat hitelesíteni kell, vagy apostille-lal kell ellátni őket, kivéve, ha nemzetközi megállapodás másképp rendelkezik.

Ahhoz, hogy egy házassági ügyben észt bíróság járjon el, a keresetet a házastársak közös lakóhelye szerint illetékes bírósághoz, illetve közös lakóhely hiányában az alperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az alperes lakóhelye nem Észtországban található, a keresetet a felek kiskorú gyermekének lakóhelye szerint illetékes bírósághoz, illetve kiskorú gyermek hiánya esetén a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. A házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése iránti kereset benyújtásakor a keresetlevélnek meg kell felelnie a polgári ügyekkel kapcsolatban a polgári perrendtartásban (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) meghatározott minden alakiságnak. A keresetlevelet és az okirati bizonyítékokat postai vagy elektronikus úton, észt nyelven, A4-es formátumban kell benyújtani a bírósághoz.

A keresetlevélben fel kell tüntetni a bíróság nevét, valamint a kérelmező és az alperes (a házastársak), illetve a gyermekek adatait, és a felperes egyértelmű követelését. Emellett a kereset alapját képező ténybeli körülményeket is fel kell tüntetni; a felperesnek fel kell sorolnia és be kell mutatnia az esetleges bizonyítékait is.

A fentiek túl, a közös vagyon felosztása esetén a keresetlevélben fel kell tüntetni a vagyon összetételét és helyszínét, fel kell becsülni a felperes minden tulajdonának értékét, és javaslatot kell tenni a közös vagyon felosztására. Ha a felek házassági vagyoni jogi szerződést kötöttek, azt csatolni kell a keresetlevélhez.

A keresetlevelet a felperesnek vagy a képviselőjének el kell látnia az aláírásával. Ha a képviselő írja alá a keresetlevelet, a felhatalmazó okiratot vagy a felhatalmazott személy jogkörét tanúsító egyéb okiratot is mellékelni kell hozzá.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Ha a költségmentességet kérő személy az anyagi helyzetére való tekintettel nem, illetve csak részben vagy részletekben tudja megfizetni az eljárás költségeit, és alapos okkal feltételezhető, hogy az eljárásban való tervezett részvétele sikeres lesz, a bíróság részben vagy egészben felmentheti az eljárási költségek megfizetésének kötelezettsége alól, és az állam téríti meg ezeket a költségeket.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Fellebbezés nyújtható be a házasság felbontására, a különválásra, illetve a házasság érvénytelenítésére vonatkozó ítélet ellen a fellebbezési eljárásokat szabályozó általános rendelkezéseknek megfelelően, ha a fellebbező úgy véli, hogy az elsőfokú bíróság ítélete téves jogalkalmazás eredménye (például az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta az anyagi jog vagy az eljárásjog rendelkezéseit).

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A 2201/2003/EK tanácsi rendelet értelmében a házasság felbontása ügyében az egyik tagállamban hozott ítéletet automatikusan, külön eljárás nélkül elismerik az Európai Unió többi tagállamában (kivéve Dániában).

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A házasság felbontására, a különválásra, illetve a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozat megtámadásakor az adott tagállamnak a 2201/2003/EK tanácsi rendeletben felsorolt fellebbviteli bíróságához kell fordulni.

Észtországban a kerületi bíróság tölti be ezt a funkciót.

A bírósági határozat elleni fellebbezésre vonatkozó eljárást és határidőt a bírósági döntésben határozzák meg.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különbözik?

A házasság felbontása esetén a házastársak közös lakóhelyének országa szerinti jogszabályok érvényesek. Ha a házastársak más országban rendelkeznek lakóhellyel, de az állampolgárságuk azonos, a házasság általános jogkövetkezményeit annak az országnak a jogszabályai határozzák meg, amelynek állampolgárai. Ha a házastársak más országban rendelkeznek lakóhellyel, és az állampolgárságuk nem azonos, a házasság általános jogkövetkezményeit az utolsó közös lakóhely szerinti ország jogszabályai határozzák meg, amennyiben az egyik házastárs abban az országban rendelkezik lakóhellyel. Ha a fentiek alapján nem határozhatóak meg a házasság általános jogkövetkezményeire vonatkozó jogszabályok, annak az országnak a jogszabályai érvényesek, amelyhez a házastársak bármilyen más módon a legerősebben kötődnek.

Ha a fent említett jogszabályok értelmében a házasság felbontása nem vagy csak nagyon szigorú feltételek mellett engedélyezett, az észt jogot alkalmazzák helyette, amennyiben az egyik házastárs Észtországban rendelkezik lakóhellyel vagy észt állampolgár, vagy a házasságkötés idején Észtországban rendelkezett lakóhellyel vagy észt állampolgár volt.

Utolsó frissítés: 08/01/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Írország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Az eljárás megindításának napján a házastársak egyikének lakóhelye Írországban van.

VAGY

Az ezen időpontot közvetlenül megelőző egy éven keresztül a házastársak egyikének szokásos tartózkodási helye Írországban volt.

(A [családjogról \(válásról\) szóló 1996. évi törvény](#) 39. szakasza (1) bekezdésének a) és b) pontja)

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A bíróságnak (a Circuit Courtnak [körzeti bíróság] és ugyanakkor a High Courtnak [Felsőbíróság] – a 38. szakasz (1) bekezdése) meg kell győződnie az alábbiakról:

az eljárás megindításának napján a házastársak négy éven át, vagy a megelőző öt éven belül legalább négy évet kitevő időszakokon át külön éltek, ÉS

nincs ésszerű kilátás a házastársak közötti kapcsolat helyreállítására,

ÉS

a bíróság által a körülményekre tekintettel megfelelőnek ítélt rendelkezések állnak fenn vagy fognak életbe lépni a házastársak és az eltartott családtagok vonatkozásában.

(A törvény 5. szakaszának (1) bekezdése)

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

A határozattal érintett házasság ezzel felbomlik, és a felek újrահázasodhatnak (a 10. szakasz (1) bekezdése).

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontásakor a bíróság rendelkezhet a vagyonmegosztásról (a törvény 14. szakaszának (1) bekezdése), sor kerülhet vagyontárgy eladására, egyenlő megosztására vagy valamely fél kizárólagos tulajdonába adására.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontásakor a bíróság meghozhatja az általa megfelelőnek tartott intézkedéseket a család eltartott tagjainak vagy kiskorú gyermekének jóléte, elhelyezése, láthatása vonatkozásában is (a törvény 5. szakaszának (2) bekezdése). A gyermek jóléte mindenek előtt való.

(További információkért látogasson el a „Szülői felelősség – Írország” oldalra.)

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontásakor a bíróság hozhat tartási határozatot is valamelyik házastárs javára, ami a kedvezményezett házastárs újrահázasodásával megszűnik (a törvény 13. szakasza).

A bíróság hozhat nyugdíjmegosztási határozatot is bármelyik házastárs javára (a törvény 17. cikke).

(További információkért látogasson el a „Tartási követelések – Írország” oldalra.)

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A (bírósági) különválás intézménye lehetővé teszi, hogy az egymástól elhidegült házastársak a tartós különülésre rendezkedjenek be.

A bírósági különválásra vonatkozó határozattal az elrendelő bíróság átfogó kiegészítő rendelkezéseket hozhat a gyermekekkel, a tartásdíj-fizetéssel, a tökefizetéssel, a nyugdíj-jogosultságokkal, a család otthonával és más vagyontárgyakkal kapcsolatban. A bírósági különválást kimondó határozat nem bontja fel a házasságot. Ezért a bíróságnak előbb házasságot felbontó határozatot kell hoznia azoknak az egymástól elhidegült házastársaknak az ügyében, akiknél elrendelte a különválást, és akik újra kívánnak házasodni.

(A [bírósági különválásról és a családjogi reformról szóló 1989. évi törvény](#) 8. szakasza)

5 Melyek a különválás feltételei?

A következő feltételek közül egy vagy több fennállása:

1. a házastárs házasságtörést követett el;
2. a házastárs elfogadhatatlan vagy durva magatartása;
3. az egyik házastárs legalább egy éve elhagyta a másik házastársat;
4. a házastársak egy éve külön élnek, és a kérelmet közös megegyezéssel nyújtják be;
5. a házastársak három éve külön élnek;
6. a házasság annyira megromlott, hogy a bíróság kétséget kizáróan meg tudja állapítani, hogy legalább egy éve nincs rendes házassági kapcsolat.

(A [bírósági különválásról és a családjogi reformról szóló 1989. évi törvény](#) 2. szakasza)

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás a házasság felbontása nélkül vet véget az együttélési kötelezettségnek. A feleség továbbra is használhatja a férje nevét.

Vagyonon terén a segítségnyújtási kötelezettség fennmarad, és lehetővé válik a tartásdíj megítélése anélkül, hogy figyelembe vennék valamely házastárs vétességét. Ellenben a határozat ugyanúgy kimondja a felbontást és a vagyonjogi rendszer felszámolását, mint a házasság felbontása esetén.

Az öröklési jogok fennmaradnak, kivéve azon házastárs esetében, akinek kizárólagos hibájából mondják ki a különválást.

A felek kérhetik a bíróságtól a határozat megsemmisítését. A bíróság megsemmisíti a határozatot, ha meggyőződött arról, hogy a házastársak között helyreállt a kapcsolat, és a felek újra együtt kívánnak élni.

A különválás házasság felbontásává történő átalakítása:

Valamely házastárs kérelmére a különválást kimondó bírói határozat teljes joghatállyal a házasság felbontását kimondó határozattá alakítható, ha a különválás már három éve tart. A bíró tehát kimondja a házasság felbontását, és határoz annak következményeiről.

Ha a különválást közös kérelemre mondják ki, az csak új közös kérelemmel alakítható át a házasság felbontásává.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

Az érvénytelenített házasság feleit úgy kell tekinteni, mintha soha nem kötöttek volna házasságot a másik féllel.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A következő feltételek egyikének kell teljesülnie:
az eljárás megindításának napján a házastársak egyikének lakóhelye Írországban van;
ezen a napon bármelyik házastárs állandó lakóhelye már egy éve Írországban volt;
e napon a házastársak bármelyike már meghalt;
és
halálakor lakóhelye Írországban volt; vagy
ezen a napon állandó lakóhelye már egy éve Írországban volt.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasságot úgy kell tekinteni, mintha soha nem létezett volna. Mindegyik fél szabadon újraházasodhat. A felek nem jogosultak egymástól örökölni, és tartási kötelezettségük sem áll fenn egymás felé. A házasság alatt született közös gyermekek házasságon kívülinek tekintendők.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Pénzügyi és tulajdonra, valamint az eltartott gyermekekre vonatkozó kérdések rendezhetők mediáció útján, bírósághoz fordulás nélkül, de csak a bíróság mondhatja ki a bírósági különválást vagy a házasság felbontását.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A Circuit Court – és ugyanakkor a High Court – rendelkezik hatáskörrel a házasság felbontása/bírósági különválás iránti keresetek elintézésére.

A Circuit Court előtt a házasság felbontása/bírósági különválás iránti kérelmet civil bill (magánjogi idézés) útján kell megindítani az illetékes Circuit Court hivatalában, és az eljárásra a Circuit Court 2001. évi eljárási szabályzata 59. rendelkezésének 4. szabálya vonatkozik.

A házasság felbontása/bírósági különválás iránti kérelem a High Courtnál különös perbeidezés útján történik, amit a központi bírósági hivatal bocsát ki. Az eljárásra a felsőbbbírósági eljárási szabályok 70A. rendelkezése vonatkozik (az 1997. évi 343. sz. rendelet 1. szakasza). A High Court előtt az érvénytelenítés iránti kereset a központi bírósági hivatalban benyújtott kérelemmel indul. Az eljárásra a felsőbbbírósági eljárási szabályok 70. rendelkezése vonatkozik.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen – a [Költségmentességi Bizottságon](#) keresztül, a rászorultság vizsgálata mellett.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A Circuit Court házasságot felbontó/bírósági különválást kimondó/házasságot érvénytelenítő határozata ellen a High Courthoz benyújtott fellebbezés alapján hozott határozat végleges, teljes bizonyító erejű és megtámadhatatlan (az [1936. évi bírósági törvény](#) 39. szakasza).

A High Court előtt indult, házasság felbontása/bírósági különválás/házasság érvénytelenítése iránti eljárásokban hozott minden határozat ellen a Supreme Courthoz lehet fellebbezni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

Az e célra szolgáló nyilatkozatért Írországban az [1995. évi családjogi törvény](#) 29. szakasza (1) bekezdésének d)/e) pontja alapján a bírósághoz (a Circuit vagy High Courthoz) kell fordulni. A Circuit Court előtt a kérelmet civil bill útján kell előterjeszteni. A High Court előtt a kérelem előterjesztése különös perbeidezés útján történik.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A válás alkotmányos jogállása miatt az Ír bíróságok – ez lehet a High Court vagy a Circuit Court is – döntenek el, hogy a házasság külföldi felbontása alkalmas-e az Írországban történő elismerésre.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

Írországban a házasság felbontásához szükséges feltételeket a családjogról (válásról) szóló 1996. évi törvény 38. szakasza tartalmazza.

A nem Írországban élő vagy nem Ír állampolgár házastárs akkor kérheti Írországban a házasság felbontását, ha megfelel a családjogról (válásról) szóló 1996. évi törvény 39. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában részletezett feltételeknek. Az Ír válási joghatóság a lakóhelyen és nem az állampolgárságon alapul.

Kapcsolódó linkek

[Írország Bírósági Szolgálat](#)

[Oasis: információk a közszolgáltatásokról](#)

Utolsó frissítés: 18/11/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Görögország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság felbontását olyan határozatnak kell kimondania, amely ellen már nem lehet fellebbezni (a Polgári Törvénykönyv [Αστικός Κώδικας] 1438. és azt követő cikkei).

A házasság felbontására irányuló eljárásnak két fajtája van:

A házasság közös megegyezéssel történő felbontásakor (*συναινετικό διαζύγιο*) a házasfelek megegyeznek a közöttük fennálló házasság felbontásában; ezt az egyezséget írásba foglalják és – ügyvédek mellett – mindketten aláírják; lehetőség van arra is, hogy csak az ügyvédek írják alá az okiratot, amennyiben kifejezett felhatalmazással rendelkeznek arra, hogy eljárjanak a felek nevében. A felbontás feltétele, hogy a házasság legalább hat hónapig fennállt. Ha nincs kiskorú gyermek, a házasság felbontása bíróságon kívül történik, vagyis elegendő a fent említett egyezség. Ha azonban a házasfeleknek van kiskorú gyermeke, az egyezséget egy másik írásbeli megállapodással kell kiegészíteni, amelyben a házastársak rendelkeznek a kiskorú gyermek(ek) felügyeletéről és a láthatásról. A megállapodásokat be kell nyújtani az illetékes elsőfokú bíróság egyesbírójához (*Μονομελές Πρωτοδικείο*), aki jóváhagyja a megállapodást és a peren kívüli ügyek esetében követendő eljárásrend szerint kimondja a házasság felbontását.

A házasság peres eljárásban történő felbontásakor (*διαζύγιο κατ' αντιδικία*) valamelyik fél – vagy mindkét fél külön-külön – a házasság megromlásához vezető okokra hivatkozva keresetben kéri a helyileg illetékes elsőfokú bíróság egyesbírójánál a házasság felbontását.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság peres eljárásban történő felbontásakor a következő okokra lehet hivatkozni (a Polgári Törvénykönyv 1439. cikke):

A házastársi kapcsolatnak az alperes vagy mindkét házastárs személyével összefüggő okból bekövetkező nagyfokú megromlása, amelynek folytán a felperes számára alapos okkal válik fenntarthatatlanná a házastársi kapcsolat. Vélelmezhető a kapcsolat nagyfokú megromlása, ha az alperes bigámiát,

házasságtörést követett el, elhagyta a felperest, a felperes életét tetteg fenyegette, vagy kapcsolaton belüli erőszakot követett el a felperessel szemben; az alperes megkísérelheti a vélelem megdöntését.

Amennyiben a házastársak két éve folyamatosan külön élnek, a házasság megromlása mellett megdönthetetlen vélelem szól, és a bontás akkor is kérhető, ha a házasság megromlása a felperesnek róható fel.

Ha valamelyik házastársat eltűntnek és halottnak nyilvánítják, a másik házastárs kérheti a házasság felbontását.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

A házasság felbontása esetén megszűnik a házasfelek együttélési és közös döntéshozatali kötelezettsége. Az a házastárs, amelyik felvette a másik házastárs nevét, többnyire újból felveszi a saját nevét, hacsak nem kívánja megtartani házassági nevét azzal az indokkal, hogy azzal szerzett szakmai vagy művészi elismertséget. Megszűnik a házastársaknak a kölcsönös kötelezettségeik teljesítésével kapcsolatos valamennyi felelőssége. Elhárul a kettős házasság által jelentett jogi akadály. Megszűnik a házasfelek egymással szembeni követeléseivel kapcsolatos elévülési idő felfüggesztése. A házasság révén az egyik házastárs vérrokonai és a másik házastárs vérrokonai között létrejött házassági rokonság a házasság felbontása után is fennáll.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása esetében mindkét házastársnak jogában áll magához vennie azon ingóságokat, amelyek ténylegesen vagy vélelmezhetően a tulajdonát képezik (feltéve, hogy a másik házastárs e vélelem ellenkezőjét nem bizonyítja), függetlenül attól, hogy az adott tárgyat adott esetben mindketten használták, vagy azt csak a másik házastárs használta; ez még akkor is így van, ha a szóban forgó tárgy a másik házastárs számára szükségesnek minősül. Ha a tárgyat birtokló házastárs nem hajlandó azt a tulajdonosának visszaszolgáltatni, az dologi jogi, birtokjogi vagy kötelmi jogi keresettel élhet. A közös otthon esetében a házasság felbontása után a tulajdonos házastárs dologi és kötelmi jogi igényekkel léphet fel a lakás használatjával szemben. A házasság felbontásával megszűnik a vagyonközösség, és a vagyonközösség megszüntetésére és a közös javak felosztására vonatkozó rendelkezések alapján mindegyik házastárs megkapja az őt illető részt. Az egyik házastárs által a házasság tartama alatt szerzett vagyontárgyak tekintetében a másik fél részesedési igényekkel léphet fel.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontása után a szülői felügyelet gyakorlását a bíróság az alábbiak szerint szabályozhatja:

- a) az egyik szülőnek ítéli a szülői és a törvényes felügyelet gyakorlását;
- b) a két szülőnek közösen ítéli a szülői és a törvényes felügyelet;
- c) felosztja a szülők között a szülői felügyelet gyakorlását;
- d) harmadik személyre bízta a szülői felügyelet gyakorlását.

A házasság felbontása után is fennáll a szülőknek a munkából vagy vagyonból szerzett jövedelemmel nem rendelkező vagy a megélhetéshez nem elegendő jövedelemmel rendelkező kiskorú gyermekek eltartására vonatkozó kötelezettsége. Ezt a kötelezettséget a szülők egymás között osztják fel, illetve vita esetén a bíróság rendezi.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontása után, amennyiben az egyik házastárs jövedelméből vagy vagyonából nem képes biztosítani megélhetését, jogosult tartást kérni a másik házastársától:

ha a házasság felbontásának kimondásakor életkora vagy egészségi állapota nem teszi lehetővé, hogy megélhetését biztosító, megfelelő jövedelemszerző tevékenységbe kezdjen, vagy ilyen tevékenységet tovább folytasson;

ha kiskorú gyermekek nála helyeztek el, és ez akadályozza megfelelő jövedelemszerző tevékenység folytatásában;

ha nem talál állandó és megfelelő munkát, vagy ha szakképzésre van szüksége; a tartásra szóló jogosultság mindkét esetben csak a házasság felbontásának kimondásától számított legfeljebb három évig tart; vagy

bármilyen más esetben, amikor méltányossági szempontok indokolták teszik tartás megítélését a házasság felbontásának kimondásakor.

A tartás fontos okból kizárható vagy korlátozható, különösen abban az esetben, ha a házasság rövid ideig tartott, vagy ha a jogosult fél hibájából került sor a házasság felbontására, illetve ha önként idézte elő vagyontalanságát. A tartásra való jogosultság megszűnik, ha a jogosult fél új házasságot köt vagy tartós élettársi kapcsolatot létesít. A tartásra való jogosultság nem szűnik meg a tartás fizetésére kötelezett fél halálával. Megszűnik viszont a tartásra jogosult fél halálával, kivéve, ha a jogosultság korábbi időszakokra vonatkozik, vagy ha a halál idején a kötelezett elmaradásban volt a részletekkel.

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

5 Melyek a különválás feltételei?

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

7 Mít jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése azt jelenti, hogy a korábban teljes joghatással bírót, de valamilyen hiányosság miatt visszavonhatatlan bírósági határozattal érvénytelenített házasság többé nem vált ki joghatást, kivéve azt, hogy az érvénytelenített házasságban született gyermekek továbbra is házasságban született gyermeknek tekintendők. A megtámadható jogi aktusok érvénytelenítésére vonatkozó szabályok a megtámadható vagy érvénytelen házasság érvénytelenítésére is alkalmazandók (a Polgári Törvénykönyv 1372. és azt követő cikkei).

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság arra való hivatkozással érvényteleníthető, hogy hiányzik a házasság valamelyik pozitív feltétele, érvénytelenítő akadály áll fenn, vagy a házasság – tévedés, megtévesztés vagy kényszerítés miatt – megtámadható.

Pozitív feltétel hiányáról akkor van szó, ha a házastársak a nyilatkozataikat nem személyesen teszik, illetve feltételhez vagy határidőhöz kötik, ha kiskorúak, és nem kaptak bírósági engedélyt, ha valamelyikük gondnokság alatt áll és gondnoka nem járul hozzá a házassághoz, és ehhez nem kértek bírósági engedélyt, illetve ha valamelyikük a házasságkötés idején nincs ítéltképesége birtokában, vagy elmebetegség miatt nem rendelkezik belátási képességgel. Érvénytelenítő akadály a vérrokonság egyenes ágon bármilyen fokon, oldalágon pedig negyedik fokig, a házassági rokonság egyenes ágon bármilyen fokon, oldalágon pedig harmadik fokig, továbbá a kettős házasság és az örökbe fogadás.

Az érvénytelen házasság a házasságkötést követően érvényessé válik, ha a házastársak között teljes körű és szabad akaratnyilvánításon alapuló megegyezés jön létre; ha a bíróság utóbb megadja az engedély nélkül házasodott kiskorúaknak az engedélyt; ha az engedély nélkül házasodott kiskorú házastárs a 18. életéve betöltése után elismeri a házasságkötést; ha a cselekvőképtelen házastárs cselekvőképessé válik és elismeri a házasságot; ha a gondnok vagy a bíróság vagy a cselekvőképtelen házastárs cselekvőképessé válva jóváhagyja a házasságot; vagy ha a tévedő, megtévesztett vagy kényszerített fél a tévedés, megtévesztés vagy kényszerítés megszűnése után elismeri a házasságot. A házasság lehet semmis is, ha polgári házasságkötés esetén arról nem született nyilatkozat a polgármester és a tanúk jelenlétében, illetve egyházi házasságkötés esetében nem végzett szertartást a keleti ortodox egyház vagy más, Görögországban ismert felekezet vagy vallás lelkésze. Ebben az esetben a házasság nem bír jogkövetkezményekkel, és bármely, jogos érdekekkel rendelkező személy kezdeményezheti keresettel annak semmissé nyilvánítását.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Mindenekelőtt visszamenőleges hatállyal megszűnnek a házasságkötés joghatásai. Ez a házastársak egész kapcsolatrendszerére kiterjed, függetlenül attól, hogy személyi, családi vagy vagyoni viszonyokról van-e szó. Így a házasság érvénytelenítésével visszamenőleges hatállyal megszűnik a házastársak azon joga, hogy törvényes örökösödés jogcímén a másik házastárs vagyonából örököljenek. Ugyancsak érvényüket veszítik a házastársak azon jogügyletei, amelyeket házasságkötésként – a házastársi együttélés érdekében vagy a házastárs vagyonának kezelése során – egymással vagy harmadik személyekkel kötöttek, figyelemmel ugyanakkor a házastársakkal jogügyletet lebonnyító harmadik személyek jóhiszemű cselekményeire. Ha a házasságkötéskor a házastársak vagy azok egyike nem volt tisztában az érvénytelenséggel, az érvénytelenítés csak a jövőre vonatkozó hatállyal bír, és az a házasság, aki a házasságkötéskor nem tudott a házasság érvénytelenségéről, tartásra jogosult az érvénytelenséggel már kezdetben tisztában levő házassággal vagy – ha az illető a házasság érvénytelenítése után elhunyt – a házasság örökösivel szemben; erre az esetre a házasság felbontására vonatkozó jogszabályokat kell értelemszerűen alkalmazni. Ugyanígy jogosultsággal rendelkezik a házasság – érvénytelenítés vagy a másik házastárs halála folytán történő – megszűnése esetén az a házastárs, akit fenyegetéssel, illetve törvénysértő vagy a jó erkölccsel ellentétes módon kényszerítettek házasságkötésre (a Polgári Törvénykönyv 1383. cikke).

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Nincsenek.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Az elsőfokú bíróság egyesbírójának hatáskörébe tartozik a házasság bontóperes eljárásban történő felbontása a házasság egyik vagy mindkét házastársnak felrható nagyfokú megromlása, illetve valamelyik fél eltűntnek és halottnak nyilvánítása miatt, az érvénytelen vagy megátadható házasság érvénytelenítése, valamint a semmis házasság semmissé nyilvánítása, továbbá a házasság fennállása alatt a házassági jogviszonyból eredő kapcsolatok szabályozása (a polgári eljárásról szóló törvény [Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας] 17. cikkének (1) bekezdése). A bíróság eljárása a 4055/2012. törvénnyel módosított, a házassági jogviták esetében követhető eljárásról szóló jogszabályon alapul.

A házasság megegyezésen alapuló felbontása esetén is az elsőfokú bíróság egyesbírója illetékes, aki ez esetben azonban nemperes eljárás keretében jár el. Illetékességgel az a bíróság rendelkezik, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található (a polgári eljárásról szóló törvény 39. cikke); vagy ahol szokásos tartózkodási helyük található, amennyiben egyiküknek még ez a tartózkodási helye; vagy ahol az alperes szokásos tartózkodási helye található (a törvény 22. cikke); vagy – közös beadvány esetén – ahol az egyes házaspárok szokásos tartózkodási helye található; vagy ahol a felperes szokásos tartózkodási helye található, ha a kereset benyújtását közvetlenül megelőzően már legalább egy éve ott él, illetve ha görög állampolgár vagy ha mindkét házastárs görög állampolgár, és legalább hat hónapja ott él. A viszontkereset ugyanazon a bíróságon kell benyújtani. A tartási perek bontóperes eljárás keretében, az ilyen eljárásra vonatkozó korlátozásokkal az illetékes elsőfokú bíróság egyesbírója előtt egyesíthetők és együtt tárgyalhatók a bontó-, érvénytelenítési és semmissé nyilvánítási perekkel. Végül lehetőség van arra, hogy a szülői felügyelet és a láthatás iránti kereseteket is egy keresetlelvebe foglalják a bontókeresettel, amelyet a törvény 681B. és azt követő cikkeiben foglalt különleges eljárás keretében eljáró elsőfokú bíróság egyesbírója tárgyal. A keresetlevelet a bíróság hivatalánál kell benyújtani; a titkár kitűzi a tárgyalás napját, amelyet a keresetlelve másolataira is rávezet. A felperes ügyvédje megbízást ad a bírósági kézbesítőnek, hogy kézbesítse a keresetlelve tárgyalási napot feltüntető másolatát, valamint a kitűzött napra és helyre idéző végzést. A kézbesítő eljuttatja az alperesnek a keresetlelve másolatát. A keresetlevelet 60 napon belül kell kézbesíteni, ha az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye Görögországban van, és 90 napon belül, ha az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye külföldön van vagy ismeretlen. Amennyiben ismert tartózkodási helyű személynek kell külföldön iratokat kézbesíteni, az eljárást megindító irat kézbesítésére az EU rendeleteit, konkrétan a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről szóló 1393/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet vonatkozó szabályait, illetve adott esetben az 1965. november 15-i Hágai Egyezményt, vagy két- vagy többoldalú egyezményeket kell értelemszerűen alkalmazni.

A házastársak személyi és vagyoni viszonyaira, a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó anyagi jog (a Polgári Törvénykönyv 14., 15. és 16. cikke) sorrendben az alábbi:

a házasságuk idején fennálló utolsó közös állampolgárságuk szerinti jog, ha az egyik fél ezt az állampolgárságot továbbra is fenntartja;

a házasságuk idején fenntartott utolsó közös szokásos tartózkodási helyük szerinti jog; vagy

az a jog, amelyhez a házastársak a legszorosabban kötődnek.

A szülő-gyermek kapcsolatot (a Polgári Törvénykönyv 18. és 19. cikke) sorrendben az alábbiak szabályozzák:

a) az utolsó közös állampolgárságuk szerinti jog;

b) az utolsó közös szokásos tartózkodási helyük joga; és

c) a gyermek állampolgársága szerinti jog. Ha a gyermek görög és külföldi állampolgársággal is rendelkezik, a görög jog alkalmazandó, ha pedig a gyermek több külföldi állampolgársággal is rendelkezik, azon állam joga alkalmazandó, amelyhez a gyermek a legszorosabban kötődik.

Az alkalmazandó eljárásjog a *lex fori* elve alapján a görög eljárásjog, de ennek szabályaival szemben az Alkotmány 28. cikke értelmében elsőbbséget élveznek az európai közösségi jog és egyéb nemzetközi szerződések rendelkezései. Az egyes peres feleket képviselő ügyvédek számára külön meghatalmazásra van szükség, vagy az ügyvédnek az általa képviselt féllel együtt kell megjelennie a bíróság előtt. Az iratellenőrzés során be kell mutatni a házassági anyakönyvi kivonatot, a családi állapotot igazoló iratot és a bizonyításra szolgáló egyéb iratokat. A tanúk meghallgatására és a felek álláspontjának előadására a tárgyaláson kerül sor. A házasság közös megegyezéssel történő felbontása esetén a feleknek írásban kell nyilatkozniuk arról, hogy fel kívánják bontani házasságukat; a nyilatkozatot a feleknek, meghatalmazott ügyvédeknek vagy mindannyiuknak alá kell írniük; emellett a feleknek írásbeli megállapodásban kell rendelkezniük gyermekeik elhelyezéséről és a láthatásról. A bíróság jóváhagyja a megállapodást, és kimondja a házasság felbontását. A felek által előadott tényeket a bíróság szabadon mérlegeli. A bíróság nem eskü alatt hallgatja meg a feleket, és nem hallgatja meg tanúként a felek gyermekeit, a tanúk és a szakértők ugyanakkor eskü alatt adják elő mondanivalójukat. A bontókereset tárgyalása során a bíróság kísérletet tesz a felek összebékítésére. Az alperes távollmaradása nem befolyásolja az ügy tárgyalását. Ha valamelyik fél meghal, mielőtt a határozat jogerőssé válik, az ügy megszűnik. Házasság érvénytelenítésére irányuló kereset esetében (amelyet ügyész is indíthat) az ügyész is felhívást kap álláspontja ismertetésére. Ha valamelyik fél meghal, a per félbeszakad, és azt az érintett fél örökösei folytathatják tovább. Az ügyész által indított, a házasság érvénytelenítését vagy semmissé nyilvánítását célzó per mindkét fél ellen irányul, és valamelyikük halála esetén az elhunyt fél örökösei ellen folyik tovább.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen, bizonyos feltételek teljesülése esetén. Konkrétan az részesülhet költségmentességben, aki bizonyítani tudja, hogy nem tudja megfizetni a perköltségeket anélkül, hogy ez ne korlátozná a maga és családja eltartásához szükséges anyagi eszközöket, feltéve, hogy keresete nem látszik egyértelműen megalapozatlannak vagy már előre eredménytelennek. A kérelmet az ügyet tárgyaló, illetve annak tárgyalására kijelölt bírósághoz, elsőfokú bírói tanács esetében annak elnökéhez, peren kívüli eljárások esetén pedig a kérelmező lakóhelye szerint illetékes járásbírósághoz (*ειρηνοδικείο*) kell benyújtani (a polgári eljárásról szóló törvény 194. és azt követő cikkei).

A kérelemben röviden ismertetni kell az eljárás tárgyát, a tárgyaláson előadni kívánt bizonyítékokat, valamint az előírt feltételek meglétét igazoló adatokat, és csatolni kell hozzá:

a kérelmező lakóhelye vagy állandó tartózkodási helye szerint illetékes polgármester vagy községi elöljáró (illetékmentes) igazolását a kérelmező foglalkoztatási, anyagi és családi helyzetéről;

a kérelmező lakóhelye vagy állandó tartózkodási helye szerint illetékes adóhivatali vezető (illetékmentes) igazolását arról, hogy a kérelmező az elmúlt három évben nyújtott be jövedelemadó-bevallást vagy egyéb közvetlen adóra vonatkozó bevallást, és igazolja, hogy a bevallást ellenőrzést követően elfogadták.

A keresetet tárgyaló bíróságnak lehetősége van az alperest költségmentesen idézni. Ügyvéd igénybevétele nem szükséges. Ha a bíróság valószínűnek ítéli a fenti ismertetett feltételek meglétét, engedélyezi a költségmentességet. E vizsgálatot minden egyes pernél külön el kell végezni. A mentesség az ügy mindegyik bírósági szintjére érvényes, és az ítélet végrehajtására is kiterjed. Aki a fenti kedvezményben részesül, ideiglenesen mentesül a perköltségek és egyéb eljárási költségek (közjegyzők és bírósági kézbesítők, tanúk és szakértők díja, ügyvédek és jogi képviselők megbízási díja) megfizetése alól, valamint a perköltség-biztosíték letétele alól. Lehetőség van részleges mentesség megítélésére is, a fenti költségek egy részére kiterjedően.

A fenti kedvezmény megadása nem érinti a perbeli ellenfélnek megítélt költségek megfizetésére vonatkozó kötelezettséget. A bíróság az ítéletben vagy később hozott határozatban kérelemre ügyvédet, közjegyzőt vagy bírósági kézbesítőt rendelhet ki a kedvezményezett mellé. E személyek kötelesek a megbízást elfogadni, a megbízásról szóló határozat pedig jogi képviselőre való felhatalmazásnak minősül.

A kedvezményezett halálával megszűnik a költségmentesség, de halaszthatatlan cselekmények később is végrehajthatók a korábban adott utasítások alapján. A kedvezmény saját hatáskörben vagy ügyészi indítványra hozott bírósági határozattal visszavonható vagy korlátozható, amennyiben bizonyítást nyer, hogy odaítélésének feltételei már kezdetben sem álltak fenn, illetve megszűntek vagy megváltoztak. A költségek megtérítését a polgári eljárásról szóló törvény 190–193. cikke szabályozza.

Amennyiben az ítélet a kedvezményben részesülő fél perbeli ellenfelét kötelezi a költségek viselésére, úgy az eljárási illeték, az ítélet végrehajtható példányának díja és egyéb díjak behajtása a köztartozások beszedésére vonatkozó jogszabály alapján történik; a bíróság emellett a kedvezményben részesülő felet, ügyvédeit és más jogi képviselőket, valamint a bírósági tisztviselőket illető költségeket megítéli e személyek javára, és a végrehajtás szabályai szerint beszedi. Ugyanígy történik a költségek behajtása akkor is, ha azok viselésére a kedvezményben részesülő felet kötelezik, és ha a költségmentesség nyújtásához megkívánt feltételek bármelyike igazoltan megszűnt. Ha a peres felek valótlan nyilatkozatok és adatok útján jutottak költségmentességhez, a költségmentesség visszavonásáról rendelkező bíró 100–200 EUR pénzbüntetésre ítéli őket, amelyet a jogszokás biztosítópénztára javára kell megfizetni, és a felek ettől függetlenül kötelezhetők a költségmentesség által érintett összegek megfizetésére, továbbá büntetőeljárás is indítható ellenük.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen. A perveztes fél a helyileg illetékes fellebbviteli bíróságon (*Εφετείο*) nyújthat be fellebbezést a házasság felbontását, az érvénytelen vagy megtámadható házasság érvénytelenítését, illetve a házasság semmissé nyilvánítását kimondó végleges ítélet ellen. A fellebbezési határidő az ítélet kézbesítésétől számított 30 nap, ha a perveztes fél lakóhelye vagy tartózkodási helye Görögországban található; 60 nap, ha lakóhelye vagy tartózkodási helye külföldön van vagy ismeretlen helyen tartózkodik; illetve az ítélet közzétételétől számított három év, ha az ítélet kézbesítésére nem került sor. Ha a fellebbezésre jogosult fél elhunyt, a fellebbezési határidő akkortól számítandó, amikor a végleges ítéletet általános örökösöknek vagy hagyományosainak kézbesítették.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet értelmében az EU valamely tagállamában hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik. Ha valaki el akar ismertetni Görögországban egy, a házasság felbontását, különválást vagy a házasság érvénytelenítését kimondó ítéletet, kérelmet kell benyújtania azon fél szokásos tartózkodási helye szerint illetékes elsőfokú bíróság egyesbírójához, akivel szemben a végrehajtást kéri, vagy pedig a végrehajtás helye szerinti bírósághoz.

A bíróság kitézi a tárgyalás napját, majd kézbesítenie kell a kérelem másolatát a másik félnek, a tárgyalási napot kitéző és e napon tárgyalásra idéző végzéssel együtt. A bíróság nem vizsgálhatja felül az ítéletet kiadó bíróság joghatóságát. A bíróság mérlegeli, hogy az ítélet elismerése nem ellentétes-e országa közrendjével; hogy az eljárást megindító iratot a tárgyalásról adott esetben távol maradó másik félnek megfelelő időben kézbesítették-e olyan módon, hogy védelméről gondoskodhasson, illetve hogy a másik fél egyértelműen elfogadta-e az ítéletet; hogy ez az ítélet nem összeegyeztethetetlen-e egy olyan ítélettel, amelyet ugyanazon felek közötti eljárásban korábbi időpontban hoztak abban a tagállamban, amelyben az elismerést kéri, illetve más tagállamban vagy harmadik államban, feltéve, hogy az ítélet megfelel az elismerés feltételeinek abban a tagállamban, amelyben az elismerést kéri. Ha a bíróság minderről meggyőződött, elismeri az ítéletet.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A másik EU-tagállam bíróságának ítéletét Görögországban elismerő határozat ellen benyújtott jogorvoslat ügyében az a fellebbviteli bíróság rendelkezik illetékességgel, amely a határozatot kiadó, alsóbb szintű bíróság ítéletei elleni fellebbezéseket tárgyalja. A fellebbezés benyújtásának határideje az ítélet kézbesítésétől számított egy hónap; ha azonban az a fél, akivel szemben az elismerést kéri, más tagállamban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, mint amelyben a végrehajthatóvá nyilvánításra sor került, a jogorvoslati határidő a kézbesítés időpontjától számított két hónap. A határidő a távolságra tekintettel nem hosszabbítható meg. Ha az a fél, akivel szemben a végrehajtást kéri, nem jelenik meg, a bíróság köteles az eljárást mindaddig felfüggeszteni, amíg meg nem bizonyosodik arról, hogy az illető idézése szabályszerű volt és megfelelő időben történt, illetve hogy ennek érdekében minden lépést megtettek. A fellebbviteli bíróság határozata ellen jogkérdésben nyújtható be fellebbezés a Legfelsőbb Bírósághoz (*Αρειος Πάγος*).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különbözik?

A házasság felbontására nézve anyagi jogi szempontból sorrendben az alábbi jogok az irányadók:

a házasságuk idején fennálló utolsó közös állampolgárságuk szerinti jog, ha az egyik fél ezt az állampolgárságot továbbra is fenntartja;

a házasságuk idején fenntartott utolsó közös szokásos tartózkodási helyük szerinti jog; vagy

az a jog, amelyhez a házastársak a legszorosabban kötődnek.

Az alkalmazandó eljárásjog a *lex fori* elve alapján a görög eljárásjog, de ennek szabályaival szemben a görög alkotmány 28. cikke értelmében elsőbbséget élveznek az európai közösségi jog rendelkezései.

Utolsó frissítés: 26/11/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Spanyolország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A 15/2005. törvénnyel bevezetett reform óta a házasság felbontására Spanyolországban nem előírás a felbontást megelőző különélés, sem a törvényben meghatározott ok; a házasság felbontását közvetlenül elrendelheti az igazságügyi hatóság (a házasság felbontását jogerős bírósági ítéletnek kell kimondania).

A bontóperet valamelyik vagy mindkét házastárs keresete, illetve az egyik házastárs másik házastárs beleegyezésével benyújtott keresete alapján lehet megindítani. A bontóítélre elegendő a következő követelményeknek és feltételeknek teljesülniük:

Három hónapnak kellett eltelnie a házasságból, ha annak felbontását mindkét házastárs kéri, vagy ha az egyikük a másik beleegyezésével kéri.

Három hónapnak kellett eltelnie a házasságból, ha annak felbontását csak az egyik házastárs kéri.

A házasság felbontását e várakozási idő nélkül is lehet kérelmezni, ha a keresetet benyújtó házastársnak, az egyik házastárs gyermekeinek vagy a közös gyermekeknek az élete, testi épsége, szabadsága, erkölcsi épsége vagy szexuális szabadsága és épsége bizonyíthatóan veszélyben van.

A fentiekből kitűnik, hogy elegendő, ha az egyik házastárs nem kívánja fenntartani a házasságot, annak felbontását kéri és azt megítélik, az alperes pedig nem jogosult anyagi okokból ellenkérelemmel élni, ha a fent említett időszak eltelt; az utolsóként említett esetben pedig még ezen időszak elteltét sem kell megvárni.

A házasság felbontásának alternatívájaként a házastársak választhatják a különválást is, amely a fenti feltételekhez kötött, ugyanakkor a házassági kötelék fennmarad. A különválás azt jelenti, hogy a házaspár a továbbiakban nem él együtt, de nem bontja fel a házasságot (amire csak bontóítélet alapján kerülhet sor).

A fent említettek szerint a bontóper (és a különválásra irányuló eljárás is) a következők révén indul:

az egyik házastárs keresete,

mindkét házastárs keresete, vagy az egyik házastárs másik beleegyezésével benyújtott keresete.

Az első esetben a keresetet olyan indítvány kíséri, amely tartalmazza a házasság felbontásának vagy a különválásnak a hatásait szabályozó intézkedéseket, amelyeket az eljárásban megvitatnak. Ha a felek ezekről nem jutnak egyezsége, az igazságügyi hatóság határoz.

A második esetben a felek egyezsége (*convenio regulador*) nyújthatnak be, amely meghatározza azokat a kérdéseket, amelyekben megállapodtak a családi otthonnal, a gyermekek gondozásával és tartásával, a közös tulajdon megosztásával és a házastársak közötti bármilyen tartásdíjjal összefüggésben elfogadandó intézkedésekre tekintettel. Az eljárás a bíróság előtt folyik, és a bíró dönt az eltartott kiskorúakat érintő ügyekben. Amennyiben az ügyben nincs érintett eltartott kiskorú, a keresetről vagy bíróság előtt – bár a döntést a bírósági titkár (*Letrado de la Administración de Justicia*) hozza –, vagy közjegyző közreműködésével – közokirat kiállításával – döntenek.

A különválással és a házasság felbontásával kapcsolatos szabályok teljes mértékben és ugyanúgy vonatkoznak az azonos neműek és a különneműek közötti házasságokra, mivel a 13/2005. törvény kimondja, hogy a férfiak és nők ugyanolyan feltételek mellett és joghatásokkal jogosultak házasságot kötni, ha a két fél azonos nemű, mint ha különnemű.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A 15/2005. törvénnyel bevezetett reform óta a házasság felbontásához Spanyolországban nem kell semmilyen jogalap, mivel a házassági köteléket úgy tekintik, hogy az a házastársak szabad akaratának megnyilvánulása.

Az egyetlen követelmény, hogy a házasságkötést követően meghatározott időnek kell eltelnie a bontóper megindításáig (bizonyos eseteket kivéve). Ez az időtartam a következőképpen alakul:

Három hónapnak kellett eltelnie a házasságból, ha annak felbontását mindkét házastárs kéri, vagy ha az egyikük a másik beleegyezésével kéri.

Három hónapnak kellett eltelnie a házasságból, ha annak felbontását csak az egyik házastárs kéri.

A házasság felbontását e várakozási idő nélkül is lehet kérelmezni, ha a keresetet benyújtó házastársnak vagy az egyik házastárs gyermekeinek vagy a közös gyermekeknek az élete, testi épsége, szabadsága, erkölcsi épsége vagy szexuális szabadsága és épsége bizonyíthatóan veszélyben van.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házastársak közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

A házasság felbontásának első hatása a házassági kötelék megszüntetése. Ezzel megszűnik az e kötelékből eredő együttélési és kölcsönös segítségnyújtási kötelezettség, és mindkét fél szabadon köthet új házasságot.

A spanyol jog – más országok jogával ellentétben – nem írja elő, hogy a feleség a házasságkötés következtében felveszi a férje vezetéknévét.

3.2 a házastársak vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása a házassági vagyoni jogi rendszer felbomlásával és az esetleg közösen szerzett vagyon felszámolásával is együtt jár, ami a közös vagyon felosztását eredményezi, azaz egy olyan folyamatot, amelyet a házasságra irányadó tulajdonjogi rendelkezések határoznak meg.

3.3 a házastársak kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontását kimondó határozat nem érinti a szülők és a házasságból született gyermekek kapcsolatát, kivéve a szülői felügyeleti jogot, amelyről a házasság felbontását kimondó bíróságnak kell döntenie, akár úgy, hogy az egyik házastársnak megítéli a szülői felügyeleti jogot, a másik számára pedig láthatási jogot biztosít, akár úgy, hogy a házastársaknak közös felügyeleti jogot biztosít.

A közös felügyelet létrejöhet a szülők megállapodása alapján (amely megszülethet az egyezsége irányuló eredeti indítványban vagy az eljárás során), a bíróság jóváhagyásával. Ha nem jön létre megállapodás, a bíróság valamelyik fél kérelmére elrendelheti a közös felügyeletet az ügyészség (*Ministerio Fiscal*) jelentése alapján, figyelembe véve a gyermek mindenek felett álló érdekének megfelelő védelmét. Egyes autonóm spanyol régiókban a közös felügyeletet részesítik előnyben, vagyis a közös felügyelet az általános szabály, kivéve azokat az eseteket, amikor a körülményekre tekintettel más megállapodásra van szükség (ez a szabály Aragóniában, Baszkföldön, és bizonyos mértékig Katalóniában is). Ehhez hasonlóan – a gyermek mindenek felett álló érdekének megfelelő védelmét továbbra is szem előtt tartva – az egyik szülő felügyeleti jogát megállapító és vegyes vagy hibrid megállapodások (különböző szülők felügyelete alatt álló gyermekek, vagy egyes gyermekek az egyik szülő felügyelete, míg mások közös felügyelet alatt) is létrejöhetnek.

Az alapul az, hogy a házasság felbontása nem mentesíti a szülőket gyermekeik vonatkozásában fennálló kötelezettségeik alól, tehát mindketten kötelesek hozzájárulni a gyermekek eltartásához, miközben közösen rendelkeznek szülői felelősséggel az érintett gyermekek felett.

Ez rendszerint azt jelenti, hogy a szülői felügyeleti joggal nem rendelkező házastárs a gyermekek pénzügyi függetlenségének eléréséig köteles tartásdíjat fizetni a felügyeleti joggal rendelkező házastárs részére, vagy addig az időpontig, amíg a gyermekek – bár lehetőségük volna rá – saját hibájukból nem válnak függetlenné. Amennyiben a felügyeleti jogot közösen gyakorolják, a szülők általában maguk fizetik a gyermekek náluk töltött időszak alatt felmerülő általános költségeit (ruházat, étkezés vagy lakhatás), míg a fennmaradó költségek fedezésére közös számlát nyitnak amelyre minden szülő havi rendszerességgel befizet egy meghatározott összeget. Mindazonáltal, amennyiben a szülők pénzügyi helyzete lényegesen eltér, nincs akadálya annak, hogy az egyik szülő a másiknak, a gyermekek nála töltött idő alatt felmerülő költségeire tekintettel, pénzügyi támogatást nyújtson.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontása következtében az együttélési és kölcsönös segítségnyújtási kötelezettség megszűnik; ennek megfelelően egyik házastárs sem köteles a másikat támogatni. Ha azonban a házasság felbontása az egyik házastárs számára a másikhoz képest pénzügyi egyenlőtlenséget eredményez, vagyis a szóban forgó házastárs előnytelenebb helyzetbe kerül, mint a házasság megromlása előtt volt, a hátrányosan érintett házastárs – az egyenlőtlenség kiigazítása érdekében – tartásdíjra jogosult a másik házastárstól.

E kérdéskörre egyes térségekben külön rendelkezések vonatkoznak.

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás azt jelenti, hogy a házastársak többé nem élnek együtt, más szóval a különválás megszünteti az együttélési kötelezettséget, de a házassági kötelék fennmarad; ez azonban nem érinti azon tartásdíj megállapítását, amelyre az egyensúly helyreállítása érdekében szükség lehet. Emellett egyik házastárs sem használhatja a továbbiakban a másik vagyonát a házassággal kapcsolatos kiadások fedezésére. Ehhez hasonlóan a különválás (és annak tényleges megtörténte) behatárolja az apaság vélelmét is, amely szerint azok a gyermekek tekintendők a férj gyermekeinek, akik a különválástól számított 300 napon belül születtek.

5 Melyek a különválás feltételei?

A házasság felbontásához hasonlóan, a 15/2005. törvénnyel bevezetett reform óta a különváláshoz Spanyolországban nem kell semmilyen jogalap, mivel a házassági köteléket úgy tekintik, hogy az a házastársak szabad akaratának megnyilvánulása.

Az egyetlen követelmény, hogy a házasságkötést követően meghatározott időnek el kell telnie a különválásra irányuló eljárás megindításáig (bizonyos eseteket kivéve). Ez az időtartam a következőképpen alakul:

Három hónapnak kellett eltelnie a házasságból, ha a különválást mindkét házastárs kéri, vagy az egyikük a másik beleegyezésével kéri.

Három hónapnak kellett eltelnie a házasságból, ha a különválást csak az egyik házastárs kéri.

A különválást e várakozási idő nélkül is lehet kérelmezni, ha a keresetet benyújtó házastársnak vagy az egyik házasság gyermekeinek vagy a közös gyermekeknek az élete, testi épsége, szabadsága, erkölcsi épsége vagy szexuális szabadsága és épsége bizonyíthatóan veszélyben van.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás jogkövetkezményei megegyeznek a házasság felbontásának jogkövetkezményeivel, azzal a kivétellel, hogy a különválás nem eredményezi a házassági kötelék megszűnését. A házastársak békülése és a házasság teljes helyreállítása tehát anélkül is bekövetkezhet, hogy a felek újraházasodnának; ahhoz, hogy a békülés joghatást váltson ki, azt be kell jelenteni a bíróságon. Ugyanakkor, ha a házastársak között házasságkötésükkel vagyonközösség jön létre (például *sociedad de gananciales*, amely szerint a házastárs bevételeinek fele a másik házastárs tulajdonának minősül), a különválás következtében a vagyonközösség megszűnik és vagyonekülönítő rendszer lép életbe.

7 Mít jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése során (amely mind az azonos neműek, mind a külön neműek közötti házasságra alkalmazandó) a bíróság kimondja, hogy a házasságkötésre olyan hibákkal került sor, amelyek miatt a házasság eleve érvénytelen; a bíróság tulajdonképpen megállapítja, hogy a házasság soha nem állt fenn, ezért nem váltott ki joghatást. Ennek megfelelően családi állapotát tekintve mindkét házastárs ismét egyedülállóvá válik.

A házasság érvénytelenítésével együtt jár a házastársi vagyonközösség, valamint az együttélési és kölcsönös segítségnyújtási kötelezettség megszűnése.

A különválásnak és a házasság felbontásának esetével ellentétben az a tény, hogy a házasság soha nem jött létre, azt jelenti, hogy nem kell semmilyen kompenzációs juttatást fizetni, mivel annak előfeltétele a korábbi érvényes házasság; ezt a szigorú feltételt enyhíti az a lehetőség, miszerint a jóhiszeműen eljáró házastárs számára kártérítés ítéltető meg, ha a másik házastárs a házasságkötés során rosszhiszeműen járt el.

A házasságot érvénytelenítő bírósági ítéletet megelőzően kiváltott joghatások továbbra is alkalmazandók a gyermekekre. Ezek a joghatások tehát a különválásnak és a házasság felbontásának az esetéhez hasonlóan alakulnak.

A polgári bíróságok házasság érvénytelenségét kimondó ítélete mellett Spanyolországban elismerik az egyházi bíróságok kánonjogi házasság érvénytelenségét kimondó határozatainak, vagy rövid, el nem hált házasságok esetén a pápai döntéseknek a polgári joghatásait, amelyek érvényesüléséhez (a végrehajtóvá nyilvánítási eljáráshoz hasonló) hitelesítő eljárás lefolytatására van szükség, melyet az elsőfokú bíróságok (*Juzgados de Primera Instancia*) (illetve, amennyiben ilyen léteznek, a családjogra szakosodott bíróságok) végezték el. Az ilyen elismerés alapját a spanyol állam és a Szentszék között 1979. január 3-án kötött, jogi ügyekről szóló megállapodás képezi.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelenítésének feltételei a következők:

1. Valamelyik házastárs nem adta beleegyezését a megkötendő házasságba.
2. A házasságot valamely házassági akadály ellenére kötötték meg; ezek a következők:
  1. A házasságot kötő felek egyike a házasságkötéskor eltartott kiskorú volt, kivéve, ha a szóban forgó személy a 14. életévét már betöltötte, és beszerezte a bírósági engedélyt a házasságkötéshez (életkori akadály).
  2. Az egyik félnek a házasságkötés időpontjában másik házassága is fennállt (bigámia).
  3. Az egyik fél a másik felmenője vagy leszármazottja, illetve örökbefogadott gyermeke (rokonság).
  4. Az egyik fél a másik rokona (harmadfokig bezárólag – nagynéni/nagybácsi és unokaöcs/unokahúg), kivéve, ha bírósági engedélyt szereztek be a házasságkötéshez (rokonság).
3. Az egyik házastársat tettesként vagy bűnsegédként elítélték a korábbi házastársának megöléséért, kivéve, ha az Igazságügyi Minisztériumtól kegyelmet kapott.
4. A házasságkötés nem bíró, polgármester vagy más tisztviselő jelenlétében, illetve tanúk nélkül történt. A házasság érvényességét nem érinti azonban a házasságot anyakönyvező személy hatáskörének vagy törvényes kinevezésének hiánya, feltéve, hogy legalább az egyik házastárs jóhiszeműen járt el, és a tisztviselő nyilvánosan gyakorolta feladatköreit.
5. Az egyik házasulandó fél a házasságkötéskor tévedésben volt a másik fél személyazonosságát vagy olyan személyes tulajdonságát illetően, amely a házasságkötésbe történő beleegyezése szempontjából döntő fontosságú lehetett.
6. Az egyik fél kényszer vagy súlyos fenyegetés hatására kötötte meg a házasságot.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság érvénytelenítésével megállapítják, hogy az a megkötésétől fogva érvénytelen. Ennek eredményeként családi állapotát tekintve mindkét házastárs ismét egyedülállóvá válik.

Az érvénytelenített házasságban a házasságkötéstől az érvénytelenítő végzés keltéig keletkezett joghatások azonban érvényesek maradnak, ha azok a gyermekeket vagy a jóhiszeműen eljáró házastársat vagy házastársakat érintik.

A házastársak házassági vagyonának felosztása során a korábban rosszhiszeműen eljáró házastárs nem részesedik a korábban jóhiszeműen eljáró házastársat illető haszonból.

Másrészről, ha a házastársak együtt éltek, a korábban jóhiszeműen eljáró házastárs az érvénytelenítő végzés által okozott pénzügyi egyenlőtlenség kiigazítása érdekében kártérítésért folyamodhat.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Spanyolországban a családjogi közvetítési eljárást állami szinten, a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítésről szóló, 2012. július 6-i 5/2012. törvényben szabályozzák, amely a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló, 2008. május 21-i 2008/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet ülteti át a spanyol jogba. A közvetítést szabályozó általános elvek az önkéntes jelleg, a szabad választás, a pártatlanság, a semlegesség és a bizalmasság. Ezen elvek mellett léteznek a közvetítésben részt vevő felek magatartására irányadó szabályok vagy iránymutatások, például a jóhiszeműség, a kölcsönös tisztelet, az együttműködési kötelezettség és a közvetítő támogatása.

A fenti 5/2012. törvény alkalmazandó a „határokon átnyúló vitákban alkalmazott közvetítésre”, azaz arra az esetre, amikor a felek legalább egyike bármely másik érintett fél lakóhelyétől eltérő államban rendelkezik lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel, és megállapodnak a közvetítés igénybevételében, vagy a közvetítést a hatályos jogszabályok írják elő. Ez a megállapodás létrejöttének helyétől függetlenül vonatkozik a közvetítéssel megelőzőt vagy rendezett olyan vitákra is, amelyekben valamelyik fél lakóhelyének megváltozását követően egy másik állam területén szeretné végrehajtatni a megállapodást vagy érvényesíteni annak egyes következményeit. Az Európai Unió eltérő tagállamaiban lakóhellyel rendelkező felek közötti, határokon átnyúló vita esetében a lakóhelyet a 44/2001/EK rendelet (Brüsszel I. rendelet) 59. és 60. cikke alapján kell meghatározni.

A családjogi közvetítési eljárást a spanyol jog a családi jogviták szigorúan bírósági rendezésének alternatívájaként alkotta meg.

Sok autonóm közösség független parlamentje fogadott el törvényt a családjogi közvetítési eljárásról, általában (a kivételt lásd alább) az állami szociális jóléti szervek által támogatott intézkedésként: Andalúzia – 2009. február 27-i 1/2009. törvény az andalúziai családjogi közvetítési eljárásról; Aragónia – 2011. március 24-i 9/2011. törvény az aragóniai családjogi közvetítési eljárásról; Asztúria – 2007. március 23-i 3/2007. törvény a családjogi közvetítési eljárásról; Kanári-szigetek – 2003. április 8-i 15/2003. törvény a családjogi közvetítési eljárásról; Kantábria – 2011. március 28-i 1/2011. törvény Kantábria Autonóm Község családjogi közvetítési eljárásáról; Kasztília-La Mancha – 2005. május 24-i 4/2005. törvény a családjogi közvetítési szociális szakszolgáltatásról; Kasztília és León – 2006. április 6-i 1/2006. törvény Kasztília és León családjogi közvetítési eljárásáról; Katalónia (ebben az autonóm közösségben különösen jelentős, mivel a közösség tovább alakította jogalkotási hatáskörét e területen, és a katalán polgári törvénykönyv 233. cikkének (6) bekezdésében előírta, hogy az igazságügyi hatóság tájékoztató jellegű közvetítésre utalhatja a feleket, ha úgy ítéli meg, hogy az eset körülményeire tekintettel még elérhető megállapodás); Valencia – 2001. november 26-i 7/2001. törvény Valencia családjogi közvetítési eljárásáról; Galicia – 2001. május 31-i 4/2001. törvény a családjogi közvetítési eljárásról; Baleárok – 2010. december 9-i 14/2010. törvény a Baleárok családjogi közvetítési eljárásáról; Madrid – 2007. február 21-i 1/2007. törvény Madrid családjogi közvetítési eljárásáról; és Baszkföld – 2008. február 8-i 1/2008. törvény a családjogi közvetítési eljárásról.

Állami szinten a polgári törvénykönyvet és a polgári eljárásról szóló törvényt a különválás és a házasság felbontása tekintetében módosító, 2005. július 8-i 15/2005. törvény az említett törvénynek a különválásra, a házasság (közös megegyezésen kívüli) felbontására és a házasság érvénytelenítésére irányadó eljárást szabályozó 770. cikkében a 7. szabály formájában új rendelkezést vezetett be, amely szerint a felek – a polgári eljárásokkal kapcsolatos, a polgári eljárásjogi törvény 19. cikkének (4) bekezdésében említett általános rendelkezésekre is figyelemmel – közös megegyezéssel kérhetik az eljárás felfüggesztését, hogy közvetítőt vegyenek igénybe.

A határokon átnyúló házassági eljárásokban a 2201/2003/EK rendelet (Brüsszel IIa. rendelet) 55. cikkét kell alkalmazni, amelynek értelmében a központi hatóságok egy másik tagállam központi hatóságának vagy a szülői felelősség jogosultjának kérelmére egyedi ügyekben együttműködnek a rendelet céljainak elérése érdekében. E célból megteszik a megfelelő lépéseket többek között azért, hogy közvetítés vagy egyéb eszközök útján elősegítsék a szülői felelősség jogosultjai közötti megállapodás létrejöttét.

Az olyan családjogi polgári eljárásokban, amelyek tekintetében a nőekkel szembeni erőszakkal foglalkozó bíróságok (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*) rendelkeznek hatáskörrel, nem kerülhet sor közvetítésre.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

a) Hova kell benyújtani a keresetet?

Amennyiben az ügy elbírálására spanyol bíróság joghatóságát állapították meg (a házasság érvénytelenítéséről, a házasság felbontásáról és a szülői felügyeletről szóló 2101/2003 rendelet, a tartásról szóló 4/2009 rendelet és 2019. január 29-ét követően a házassági vagyoni jogi rendszerekről szóló (EU) 2016/1103 rendelet, valamint – rendeletekben nem szabályozott, vagy nemzeti jogra hivatkozást tartalmazó ügyekben – az igazságszolgáltatásról szóló törvény [(*Ley Orgánica del Poder Judicial* – LOPJ) 22c. cikke alapján], Spanyolország területén belül a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére irányuló keresetet (kivéve a közjegyző által lefolytatott különválást és a házasság közös megegyezéssel történő felbontását, ha nincs kiskorú gyermek) az elsőfokú bírósághoz kell benyújtani. Egyes igazságszolgáltatási kerületekben léteznek családjogra szakosodott elsőfokú bíróságok, konkrétan a következők:

a házastársak közös lakóhelye szerinti elsőfokú bíróság;

ha a házastársak különböző igazságszolgáltatási kerületben élnek, a felperes választhat az alábbiak közül:

a házastársak utolsó közös lakóhelye,

vagy az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság,

vagy ha az alperes nem rendelkezik állandó lakóhellyel vagy állandó tartózkodási hellyel, a kereset – a felperes választása szerint – az alperes tartózkodási helye vagy utolsó tartózkodási helye szerinti bíróságon is benyújtható.

Ha egyik fenti kritérium sem teljesül, a keresetet a felperes lakóhelye szerint illetékes elsőfokú bírósághoz (*Juez de Primera Instancia*) kell benyújtani.

Ha a házasság felbontása vagy a különválás iránti keresetet a két házastárs közösen nyújtja be, ezt a következők alapján illetékes bíró előtt tehetik meg: az utolsó közös lakóhelyük;

vagy a kérelmezők valamelyikének lakóhelye.

Az előzetes ideiglenes intézkedés iránti kérelmet a kérelmező lakóhelye szerint illetékes elsőfokú bíró tárgyalhatja.

A spanyol igazságszolgáltatási szervek tekintetében lásd: <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/organizacion-juzgados>.

A közjegyző által elbírált esetekben (a bíróság előtti eljárás alternatívájaként, amennyiben a feleknek nincsenek eltartott kiskorú gyermekeik – jöllehet ilyen esetben a határozatot a bírósági titkár és nem a bíró hozza) a közokiratot a házastársak utolsó közös lakóhelye, vagy bármely kérelmező lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerint illetékes közjegyző készíti el.

b) Alaki követelmények és okiratok

Amennyiben a felek a bíróság előtti eljárást választották, a házasság érvénytelenítése, a különválás vagy a házasság felbontása iránti keresetet írásban, a felperes ügyvédje, valamint az öt képviselő ügyész aláírásával ellátva kell benyújtani. Ha a házastársak közösen kérik a különválást vagy a házasság felbontását, az említett szakemberek szolgáltatásait együtt is igénybe vehetik.

A különválás, a házasság érvénytelenítése vagy felbontása iránti keresethez csatolni kell az alábbi okiratokat:

A házassági anyakönyvi kivonat és a gyermekek születési anyakönyvi kivonata, nem elegendő az úgynevezett családi könyv (*Libro de Familia*) bemutatása. Azon okiratok, amelyekre a kérelmező házastárs vagy házastársak alapozzák kérelmüket.

Azon okiratok, amelyek lehetővé teszik a házastársak és – adott esetben – a gyermekek pénzügyi helyzetének értékelését, mint például az adóbevallás, fizetési kivonatok, banki igazolások, tulajdoni lapok vagy földhivatali okmányok, amennyiben a felek vagyoni jellegű ügyekben is kérelmet nyújtanak be. Egyezség tervezete, ha a különválást vagy a házasság felbontását közös kérelemben kéri.

Amennyiben a felek a közjegyző előtti eljárást választották (különválás, a házasság közös megegyezéssel történő felbontása, ha nincs eltartott kiskorú gyermek), a fenti dokumentumokra a közokirat elkészítésének érdekében van szükség, és bár a közjegyző jelen van, a házastársak a közokirat készítése során ügyvéd képvisellete mellett kötelesek eljárni.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Spanyolország elismeri a spanyol állampolgárok, az Európai Unió más tagállamainak állampolgárai és a Spanyolországban tartózkodó külföldiek költségmentességhez való jogát, ha az érintettek bizonyítani tudják, hogy nem rendelkeznek elegendő anyagi fedezettel a keresetindításhoz.

Természetes személyek akkor jogosultak költségmentességre, ha nem rendelkeznek elegendő vagyonnal, és a valamennyi jogcím tekintetében és családi egységenként évente számított forrásaik és bruttó jövedelmük nem haladja meg a következő határértékeket:

- a) a családi egységbe nem tartozó személyek esetében a kérelem benyújtásának idején hatályos többcélú állami jövedelmi index (IPREM) kétszerese.
- b) a négy főnél kisebb, bármilyen típusú családi egységbe tartozó személyek esetében a kérelem benyújtásának idején hatályos IPREM két és félszerese.
- c) a négyfős vagy annál nagyobb családi egységek esetében ezen index háromszorosa.

Az IPREM kiszámítása

A kérelmet az alapügyben eljáró bíróság helye szerinti ügyvédi kamarához (*Colegio de Abogados*) vagy a kérelmező lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani; az utóbbi esetben az igazságszolgáltatási szerv átteszi a kérelmet az illetékes ügyvédi kamarához.

A határokon átnyúló ügyekben benyújtott kérelmek befogadására az ügyvédi kamarák vannak kijelölve. Ilyen jogvitákban a kérelmet elbíráló hatóság a kérelmező szokásos tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti ügyvédi kamara.

Azon európai polgár, akinek az állama részese a költségmentesség iránti kérelmek továbbításáról szóló európai megállapodásnak, az országa által a megállapodás végrehajtására kijelölt központi hatósághoz fordulhat.

A kérelmet az eljárás megindítása előtt, vagy ha a költségmentességet kérelmező fél az alperes, akkor a kereset megtámadása előtt kell benyújtani.

Ugyanakkor mind a felperes, mind az alperes kérelmezheti később is a költségmentességet, miután bizonyította, hogy anyagi körülményei megváltoztak.

Ha a házastársak nem rendelkeznek elegendő közös vagyonnal, és az egyik házastárs a másik anyagi helyzete miatt nem tud költségmentességet igénybe venni, az utóbbi házastárs a „*litis expensas*” (a bontóperre vonatkozó különös rendelkezések hatálya alatt álló perköltségek) néven ismert eljárásban kötelezhető a peres eljárás költségeinek teljes egészében vagy részben történő viselésére.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A különválás, a házasság felbontása és érvénytelenítése iránti eljárásban a spanyol bíróságok által hozott határozatok megfellebbezhetők. A fellebbezés hús napon belül kell benyújtani ahhoz az elsőfokú bírósághoz, amelyik a vitatott határozatot hozta, és amelyik a fellebbezést hivatalos formába foglalja; az ügy a megfelelő tartományi bíróság (*Audiencia Provincial*) hatáskörébe tartozik. Egyes esetekben a fellebbezés tárgyában hozott határozatot követően a határozat megsemmisítését lehet kérni, illetve adott esetben rendkívüli jogorvoslattal lehet élni eljárási szabályok megsértése miatt a Legfelsőbb Bíróság (*Tribunal Supremo*) polgári tanácsánál.

Spanyolországban a házasság érvénytelenítésére, a különválásra és a házasság felbontására irányuló eljárás során hozott határozatokra nem vonatkozik az előzetes végrehajthatóság, ha a határozatot megfellebbezték (a per elsődleges tárgyával összefüggő kötelezettségeket és tulajdonviszonyokat szabályozó határozatok kivételével); jöllehet a fellebbezés nem függeszti fel a határozatban hozott azon intézkedések hatályát, amelyek a fellebbezés benyújtása ellenére is közvetlenül végrehajthatók. Ezenfelül ha a fellebbezés csak a határozatban említett intézkedésekre vonatkozik, a házasság érvénytelenítése, a különválás és a házasság felbontása tárgyában hozott ítélet akkor is jogerőssé válik, ha fellebbezést nyújtottak be.

A házastársak által a különválás és a házasság felbontása iránt közösen indított eljárásokban nem fellebbezhető meg a különválást vagy a házasság felbontását kimondó olyan határozat vagy ítélet, amely teljes egészében jóváhagyja a jóváhagyásra a bíró elé terjesztett egyezséget, kivéve az ügyészi hivatal által adott esetben benyújtott fellebbezést, aki kiskorú vagy cselekvőképtelen gyermek érdekében fellebbezhet. A közös kereset alapján induló ilyen eljárások során a házasság felbontására vagy a különválásra irányuló keresetet, illetve a házastársak által javasolt egyes intézkedéseket vagy valamennyi általuk javasolt intézkedést elutasító bírósági határozat megfellebbezhető. Ilyen esetben az intézkedésekről szóló határozat elleni fellebbezés nem függeszti fel az intézkedések hatályát, továbbá nincs hatással a különválást vagy a házasság felbontását kimondó határozat kötelező jellegére.

A különválás, a házasság érvénytelenítése vagy felbontása iránti eljárást megelőzően vagy az eljárás során a bíró által hozott ideiglenes és előzetes intézkedésekkel kapcsolatban le kell szögezni, hogy az említett intézkedéseket elfogadó határozatok még akkor sem fellebbezhetők meg, ha a meghozott határozat nem minősül jogerős ítéletnek, és az eljárásnak ebben a szakaszában még nem bír kötelező erővel. Az ideiglenes intézkedések tárgyában hozott határozatok felülvizsgálata nem fellebbezés útján történik, hanem az ítéleten keresztül, amely a különválás, a házasság érvénytelenítése vagy felbontása iránti eljárást jogerősen lezárja.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

Az alkalmazandó jogszabály a házassági jogi ügyekben és a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben a joghatóságról és az ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (Brüsszel IIa. rendelet), amely Dániát kivéve valamennyi tagállamban hatályos. A Dániában e tekintetben alkalmazandó jogszabály a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. október 19-i hágai egyezmény.

Ha az egyetlen cél az adott tagállam anyakönyvében szereplő adatok frissítése a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése tárgyában egy másik tagállamban lefolytatott eljárás során hozott bírósági határozatok alapján, és ha az utóbbi határozatok már nem fellebbezhetők az említett tagállam jogszabályai szerint, elegendő, ha kérelmet nyújtanak be az adott ország anyakönyvi hivatalához, amelyhez a következőket csatolják: a határozat másolata, amely megfelel azon szükséges követelményeknek, amelyek alapján a határozat hitelessége a kibocsátó ország joga szerint megállapítható,

a határozathozatal helye szerinti tagállam nemzeti bírósága vagy illetékes hatósága által kibocsátott, hivatalos szabványosított minta szerinti igazolás, okirat, amely igazolja, hogy az iratokat szabályosan kézbesítették az alperes részére, illetve hogy az alperes elfogadta a határozatot, amennyiben a határozathozatal a távollétében történt.

Ha – Dánia kivételével – más tagállamban hozott, házasság felbontásával, érvénytelenítésével vagy különválással kapcsolatos határozatot kívánnak elismertetni Spanyolországban, elismerés iránti kérelmet kell benyújtani azon személy lakóhelye szerinti elsőfokú bíróhoz, akivel szemben az elismerés vagy annak megtagadása iránti kérelmet benyújtják; ehhez nem szükséges, hogy a határozat a kibocsátás szerinti tagállamban kötelező erejű legyen. Ha az alperes nem Spanyolországban él, a kérelmet spanyolországi tartózkodási helyén vagy utolsó spanyolországi lakóhelyén, illetve – az említettek hiányában – a kérelmező lakóhelyén kell benyújtani.

A kérelmet írásban, ügyvédi és ügyészi közreműködéssel kell benyújtani, és az előző esetben említett okiratokat is csatolni kell a kérelemhez.

A Dániában hozott határozatok Spanyolországban történő elismertetésére a spanyol jogot kell alkalmazni. Az eljárás úgy indul, hogy közvetlenül azon személy lakóhelye szerinti elsőfokú bírósághoz kell kérelmet benyújtani, akivel szemben az elismerést kéri.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A határozat elismerésének megtagadására irányuló kérelemmel kapcsolatos eljárás megegyezik az elismertetés iránti kérelem esetében követendő eljárással. Amennyiben a határozatot a 2201/2003/EK tanácsi rendelettel összhangban ismernék el, kifogást az elismerésről szóló határozat kihirdetését követően lehet benyújtani, és a jogszabályban meghatározott határidőn belül fellebbezést kell előterjeszteni a megfelelő tartományi bíróságon.

Ha az ügy Dániában hozott határozatot érint, a kifogást addig kell megtenni, amíg a határozat a spanyol elsőfokú bíróság előtt van, és a bíróság a másik fél elismerés iránti kérelmét tárgyalja. A kifogás hivatalos benyújtásához minden esetben ügyvédi és ügyészi közreműködés szükséges.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különbözik?

A 2012. június 21-i 1259/2010/EU rendelet hatálybalépését követően, annak 5. és 8. cikkével összhangban a házastársak a rendeletben meghatározottak közül megválaszthatják a külválásukra vagy a házasságuk felbontására alkalmazandó jogot. Ilyen jogválasztás hiányában a házasság felbontására és a külválásra azon állam joga alkalmazandó:

a) amelyben a keresetindítás időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye található; vagy ennek hiányában

b) amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye található, amennyiben ez a tartózkodási hely a keresetindítástól számított egy évnél nem régebbi időpontban szűnt meg, és amennyiben a keresetindítás időpontjában az egyik házastárs még mindig ebben az államban tartózkodik; vagy ennek hiányában

c) amelynek a keresetindítás időpontjában mindkét házastárs állampolgára volt; vagy ennek hiányában

d) amelyben az a bíróság található, amelyhez a keresetet benyújtották.

A fenti jogszabályokat a házasság felbontására is alkalmazni kell, azonban a kiváltott joghatások vonatkozásában az alkalmazandó jog ettől eltérő lehet.

A házassági vagyoni jogi rendszer tekintetében 2019. január 29-ig (amikortól az 1103/2016 rendelet alkalmazandó) az alkalmazandó jog (abban az esetben, ha házassági vagyoni jogi szerződésben nem határoztak meg ettől eltérő vagyoni jogi rendszert) a házastársak házasságkötéskori közös személyes joga (közös állampolgárság). Ha ilyen nincs, bármely házastárs (az állampolgárságon alapuló) személyes joga vagy a szokásos tartózkodási helye szerinti jog, amelyet a házastársak házasságkötést megelőzően készített jóváhagyott okiratban választanak meg. Ennek hiányában a házasságkötést követő közös szokásos tartózkodási helye szerinti jog alkalmazandó. Végül ilyen közös tartózkodási hely hiányában a vagyoni jogi rendszerre másodlagosan a házasságkötés helye szerinti jog alkalmazandó. 2019. január 29-től, az 1103/2016 rendelet teljes mértékben alkalmazhatóvá válik, ami azt jelenti, hogy amennyiben a felek nem választottak, a házassági vagyoni jogi rendszerre alkalmazandó jog a) annak az államnak a joga, amelynek területén a házasság alatt a házastársak első közös tartózkodási helye volt, ha ilyen nincs, akkor b) a házastársak házasság alatti közös állampolgársága szerinti állam joga, ha ilyen sincs, akkor c) annak az államnak a joga, amelyhez a házastársakat a házasság ideje alatt, az összes körülményre tekintettel a legsorosabb kapcsolat fűzi. Amennyiben a házasság alatt a házastársaknak több közös állampolgárságuk is van, úgy a közös állampolgárságra vonatkozó rendelkezést nem lehet alkalmazni.

A gyermekek feletti szülői felügyeleti jog vonatkozó ügyeket a határozatot hozó hatóság joga útján az 1996. október 19-i Hágai Egyezmény szabályozza. Az ideiglenes és biztosítási intézkedésekre vonatkozóan értelemszerűen ugyanazt a jogot kell alkalmazni, mint amely az egyes esetekben a külválásra, a házasság érvénytelenítésére vagy felbontására alkalmazandó, kivéve a Spanyolország területén található személyekre vagy vagyoni jogra vonatkozó sürgős intézkedések esetét, amelyeket akkor is meg lehet hozni, ha nem áll fenn az ügy elbírálására joghatóság.

A tartásra vonatkozó ügyekben (ideértve a közös lakás használatát, és amennyiben alkalmazható, a kompenzációs juttatást), az alkalmazandó jogról való megegyezés hiányában a tartásra jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti jogot kell alkalmazni.

Ami a külföldi jogszabállyal kapcsolatos spanyolországi bizonyítást illeti, ebben az esetben a jogszabály tartalmát és érvényességét kell bizonyítani; ezt a spanyol bíróság bármilyen eszközzel megállapíthatja, amelyet a jogszabály alkalmazásához szükségesnek ítél.

Végül ki kell emelni, hogy a Spanyolországban indított eljárásokra mindig a spanyol eljárásjog irányadó, függetlenül a házasság felbontására, a külválásra vagy a házasság érvénytelenítésére alkalmazandó jogtól.

Utolsó frissítés: 05/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Franciaország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság bíróságon kívüli felbontásának egy fajtája van:

a házasság felbontása ügyvéd által ellenjegyzett, egy közjegyző hivatalos nyilvántartásában rögzített magánokiratba foglalt közös megegyezéssel.

A házasság felbontásának négy esete van:

a házasság felbontása közös megegyezéssel,

a házasság felbontása a házasság megromlásának elfogadásával, más néven „elfogadott válás”,

a házasság felbontása a házasság helyrehozhatatlan megromlása miatt,

a házasság felbontása valamelyik fél vétkessége miatt.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának akkor kérhetik a házasság ügyvéd által ellenjegyzett, egy közjegyző hivatalos nyilvántartásában rögzített magánokiratba foglalt közös megegyezéssel történő felbontását, ha megegyeznek a házasság megromlásának elfogadásában és annak valamennyi következményében. Ügyvédekkel kidolgoznak egy olyan megállapodást, amelyet egy békítési időszakot követően mindkét fél, illetve jogi képviselőik is aláírnak. Amennyiben van gyermekük, őt tájékoztatni kell a meghallgatáshoz való jogáról. Amennyiben a gyermek meghallgatást kér, a feleknek a házasság közös megegyezéssel történő felbontása iránti kérelmet kell benyújtaniuk a családjogi bírósághoz (*juge aux affaires familiales*), annak érdekében, hogy a gyermek meghallgatására sor kerülhessen.

A házasság közös megegyezéssel történő bírósági felbontását a házastársak csak akkor kérhetik, ha a szükséges szellemi képességgel rendelkező gyermek meghallgatást kér, továbbá ha megegyeznek a házasság megromlásának elfogadásában és annak valamennyi következményében. Ebben az esetben nem kell közölniük a válás okát, és csak a válás következményeit szabályozó megállapodás-tervezetet kell jóváhagyás céljából benyújtaniuk a bírósághoz. A bíróságnak abban az esetben utasítja el a tervezet jóváhagyását, ha a gyermekek vagy valamely házastárs érdekei nem élveznek kellő védelmet.

Az „elfogadott válást” az egyik házastárs kezdeményezheti, a másik pedig elfogadhatja, illetve azt a házastársak közösen is kérhetik. A házasság közös megegyezéssel történő felbontásával ellentétben a házastársak elfogadják a válás tényét, következményeiről azonban nem tudnak megállapodni. E tekintetben tehát a bírónak a döntés joga.

A házasság helyrehozhatatlan megromlása miatti házasságfelbontást valamely házastárs abban az esetben kérheti, ha a házaspár a házasság felbontása iránti kérelem benyújtásának napján már legalább két éve nem él együtt. Ez esetben vélelmezhető, hogy nem áll fenn életközösség, és a felek fel kívánják bontani a házasságot.

A házasság valamelyik fél vétkessége miatti felbontását az egyik házastárs kérheti a másik házastársnak felróható, a házastársi feladatok és kötelezettségek súlyos vagy ismétlődő megsértését jelentő olyan cselekmények miatt, amelyek elviselhetetlenné teszik az életközösség fenntartását.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

Megszűnnek a hűség, az életközösség és a segítségnyújtás iránti kötelezettségek, amint a házasság felbontását kimondó bírósági határozat jogerőssé válik, vagyis már nem lehet jogorvoslattal élni ellene.

Ezt követően mindkét házastárs szabadon újraházasodhat.

A házasság felbontását követően mindkét házastárs elveszíti a jogot házastársa vezetéknevének viselésére. Mindazonáltal az egyik házastárs a másik házastárs beleegyezésével vagy a bíró engedélyével tovább viselheti a másik házastárs vezetéknevét, ha igazolja, hogy ehhez saját magának vagy gyermekeinek különös érdeke fűződik.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása a házassági vagyoni rendszer felszámolását és adott esetben a vagyontárgyak felosztását vonja maga után.

A válás nincs hatással sem a házasság során realizálódott előnyökre, sem a meglévő javak ajándékozására. Ugyanakkor automatikusan megszűnnek azok a házasságból származó előnyök, amelyek a házassági vagyoni rendszer felszámolásakor, az egyik házastárs halálakor vagy halál esetére szóló vagyonátruházáskor lépnek érvénybe.

A házasság bírósági vagy bíróságon kívüli közös megegyezéssel történő felbontása esetén a válás kimondásának feltétele a házastársak közös vagyoni érdekeltségeik felszámolására vonatkozó megállapodása. A házasság felbontásának egyéb eseteiben a házastársak a válás kimondása előtt megegyezhetnek a felosztásról, de nincs erre vonatkozó kötelezettségük. Ebben az esetben a vagyon felosztása a házasság felbontását követően történik.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontása semmilyen sajátos következménnyel nem jár a – főszabály szerint tehát mindkét szülőt megillető – szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó szabályokat illetően. A bíró azonban határozhat úgy, hogy csak az egyik szülőre bízva annak gyakorlását, ha ez áll a gyermek érdekében. A szülői felügyelet gyakorlásának feltételeit (szokásos tartózkodási hely, láthatási jogok stb.) meg kell határozni.

Mindkét szülőnek továbbra is hozzá kell járulnia a gyermek eltartásához és neveléséhez. Ez a hozzájárulás az egyik házastárs által a másiknak fizetett tartásdíj formájában valósul meg, de történhet a gyermek érdekében felmerülő költségek egészben vagy részben történő, közvetlen viselése formájában is. Ez fizethető használati vagy lakhatási jog formájában is.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Megjegyzés: Az egyik házastárs által a másiknak nyújtott tartás ideiglenes intézkedés, vagyis csak a válás kimondásáig kell tartásdíjat fizetni. A válás kimondása után az egyik fél kizárólag kompenzációs tartásdíjat (*prestation compensatoire*) vagy kártérítést követelhet a másik féltől. Ez megállapítható a házasság bírósági vagy bíróságon kívüli közös megegyezéssel történő felbontása esetén megállapodás alapján, más esetekben pedig a bíró állapítja meg. A kompenzációs tartásdíj célja ellensúlyozni a házasság megromlása által a felek életkörülményeiben esetleg előidézett egyenlőtlenséget. Összegét a bíró a felek jövedelmének és szükségleteinek figyelembevételével állapítja meg. A tartásdíj a természeténél fogva átalányösszeg, amelyet főszabály szerint tőke formájában kell fizetni:

pénzbeli juttatásként, megegyezés szerinti fizetési feltételekkel; vagy

vagyontárgy tulajdonjogának vagy használati, lakhatási vagy haszonélvezeti jognak ideiglenes vagy holtig tartó átruházásával.

A kompenzációs tartásdíj kivételes esetben meg lehet állapodni életjáradékként is, amely a felek anyagi viszonyaiban vagy szükségleteiben bekövetkező változások esetén lefelé módosítható.

Kártérítés akkor ítéldhető meg valamely házastársnak, ha a válás számára különösen súlyos következményekkel járt:

amennyiben alperes volt olyan ügyben, amelyben a házasságot annak helyrehozhatatlan megromlására tekintettel bontották fel, és ő nem nyújtott be a házasság felbontása iránti kérelmet; vagy

amennyiben házasságot felbontó határozat születik a másik féllel szemben, aki a házasság megromlásáért kizárólagosan okolható.

(Lásd „Tartási követelések – Franciaország”.)

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás (*séparation de corps*) olyan jogintézmény, amely megszüntet egyes házastársi kötelezettségeket, például a házastársak együttélési kötelezettségét, anélkül, hogy a házasság felbomlana. Ilyenkor nem lehet újraházasodni, és a tartási kötelezettség is fennáll.

5 Melyek a különválás feltételei?

A típusok és az eljárás ugyanaz, mint a házasság bírósági felbontása esetén, de bíróságon kívüli közös megegyezéssel történő különválás nem létezik.

Főszabály szerint az a házastárs, akivel szemben különválás iránti kérelmet nyújtanak be, viszontkeresetet terjeszthet elő a házasság felbontása vagy különválás iránt, az a házastárs pedig, akivel szemben a házasság felbontása iránti kérelmet nyújtanak be, szintén kérheti a házasság felbontását vagy a különválást.

A házasság helyrehozhatatlan megromlása miatti válás esetén nincs lehetőség különválás iránti viszontkereset benyújtására, kizárólag a házasság felbontása kérhető.

Ha a házasság felbontása és a különválás iránti kérelmet egyszerre nyújtják be, a bíró először a házasság felbontása iránti kérelmet bírálja el. A bíróság a különválás iránti kérelmet csak abban az esetben vizsgálja meg, ha nem bontja fel a házasságot. Amennyiben mindkét kérelem valamely fél vétkességén alapul, a bíróság egyszerre bírálja el őket, és ha helyt ad nekik, akkor a házasságot mindkét házastárs vétkessége alapján bontja fel.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás jogkövetkezményei

A különválás véget vet az együttélési kötelezettségnek, a segítségnyújtás, a hűség és a tartás iránti kötelezettség azonban fennmarad. Ezenfelül a bíróság eltérő döntése hiányában a feleség tovább viselheti a férj nevét. A tartási kötelezettség azt jelenti, hogy az egyik házastárs kötelezhető arra, hogy tartásdíjat fizessen a másik házastársnak, amennyiben ez utóbbinak szüksége van erre. A tartásdíj összegét a vétkességtől függetlenül állapítják meg, kivéve, ha a tartásdíjban részesülő házastárs súlyosan elmulasztotta kötelezettségei teljesítését a házasság során. A tartásdíj tőkeösszeggel váltható fel, ha a fizetésre kötelezett házastárs vagyona erre lehetőséget ad.

A vagyont illetően az ítélet ugyanúgy a házassági vagyoni rendszer megszűnésével és felszámolásával jár, mint a házasság felbontása esetén.

Az egyik házastárs halála esetén a másik házastárs öröklési joga változatlanul fennáll, és a túlélő házastársra vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazandók rá. Közös megegyezéssel történő különválás esetén azonban a házastársak dönthetnek úgy, hogy megállapodásukban lemondanak az öröklési jogukról.

A különválás házasság felbontására változtatása

Az egyik házastárs kérelmére a különválást kimondó bírói határozat automatikusan bontóitéletté alakul, ha a különválás már két éve tart. Ilyenkor a bíró felbontja a házasságot, és határoz annak következményeiről. A különválás okai lesznek a házasság felbontásának okai. A vétkességre vonatkozó megállapítás nem módosítható.

A különválás a házastársak együttes kérelmére, közös megegyezéssel minden típus esetén a házasság felbontására változtatható. Ha azonban a különválást bírósági közös megegyezés alapján mondják ki, akkor kizárólag közös megegyezéssel változtatható a házasság felbontására.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése, amelyet bírósági határozatnak kell kimondania, visszamenőleges hatállyal megszünteti a házasság valamennyi jogkövetkezményét, oly módon, mintha a házasság soha nem is állt volna fenn.

Ebben eltér a házasság felbontásától vagy a különválástól, amelyeknek csak a jövőre nézve vannak jogkövetkezményei.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelenítésének indokai különbözőek attól függően, hogy megtámadhatósági okról (amikor akarathibára vagy azon személyek engedélyének hiányára hivatkoznak, akiknek engedélyezniük kellett volna a házasságot) vagy semmisségi okról (közrendi feltétel be nem tartásának esete) van szó.

A megtámadhatóság típusai

Három esete lehetséges:

a személyt vagy a személy alapvető tulajdonságait illető tévedés;

kényszerítés;

azon személyek engedélyének hiánya, akiknek szükséges az engedélye.

Az érvénytelenítés iránti kérelmet csak meghatározott személyek nyújthatják be: az a házastárs, akinek a beleegyezését csalárd módon szerezték meg, vagy aki a házasságkötéskor cselekvőképtelen volt, azok a személyek, akiknek a házassághoz beleegyezésüket kellett volna adniuk vagy az ügyész.

Az érvénytelenítés iránti kérelem csak akkor fogadható el, ha a házasságkötéstől számított öt éven belül nyújtják be (vagy az attól számított öt éven belül, hogy az érintett személy a házasságkötési korhatárt elérte).

A semmisség típusai

A megegyezés teljes hiánya, kiskorú házasságkötése, bigámia, vérfertőzés, az egyik házastárs távollétében történt házasságkötés, az anyakönyvvezető hatáskörének és illetékességének hiánya és a titkos házasság.

A kérelmet bármilyen érdekelte, illetve az ügyész nyújthatja be, a házasságkötéstől számított harminc éven belül (vagy az attól számított öt éven belül, hogy az érintett személy a házasságkötési korhatárt elérte).

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A joghatások azonosak a megtámadható és a semmis házasság esetében.

A házasságnak mind a személyi, mind a vagyoni jogkövetkezményei megszűnnek, mivel a házassági köteleket úgy kell tekinteni, mintha az soha nem is létezett volna. Ha például az egyik házastárs elhunyt, a házasság érvénytelenítése minden öröklési jogtól megfosztja a másikat.

Ezen elv enyhíthető azonban, ha az egyik vagy mindkét házastárs jóhiszeműen járt el a házasságkötéskor. Ebben az esetben a „vélt” házasság érvénytelen marad, de úgy kell kezelni, mintha csak felbontották volna. Következésképpen az érvénytelenséget megállapító ítélet előtt beállt valamennyi – személyi vagy vagyoni – polgári jogi joghatás fennmarad.

A gyermekek tekintetében a szülők házasságának érvénytelenítése nem vált ki joghatást, és a helyzetüket úgy szabályozzák, mint a házasság felbontása esetén.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasság felbontását és annak következményeit bíróságon kívüli közös megegyezéssel eljárás révén is ki lehet mondani, amely két ügyvéd és egy közjegyző részvételét igényli, de bírót nem, kivéve, ha a szükséges szellemi képességgel rendelkező gyermek meghallgatást kér.

Minden más esetben részt kell vennie a bírónak, de a felek közvetítőt vehetnek igénybe a bírósági eljárást megelőzően vagy azzal egyidejűleg.

A közvetítést a bíró is javasolhatja. Ezzel természetes személyt vagy szervezetet bízhatnak meg abból a célból, hogy meghallgassa a feleket, szembesítse a nézőpontjukat, és segítse őket abban, hogy megoldást találjanak az őket szembe állító konfliktusra.

E közvetítés eredményeként azok a felek, akiknek sikerült megállapodásra jutniuk, a bíróság elé terjeszthetik megállapodásukat jóváhagyás céljából, vagy pedig a bíróságon kívüli közös megegyezéssel eljárást választhatják.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Hova kell benyújtani a kérelmet?

A házasság bírósági felbontása vagy különválás iránti kérelem

A keresetet ügyvédnek kell benyújtania a regionális bíróság (*tribunal de grande instance*) hivatalához.

Az illetékes bíróság

a család lakóhelye szerinti bíróság;

ha a házastársak külön élnek, és közösen gyakorolnak szülői felügyeletet, akkor annak a házastársnak a lakóhelye szerinti bíróság, akivel a kiskorú gyermekek élnek;

ha a házastársak külön élnek, és csak egyikük gyakorol szülői felügyeletet, akkor annak a szülőnek a lakóhelye szerinti bíróság;

más esetekben a nem a kérelmet benyújtó házastárs lakóhelye szerinti bíróság;

közös kérelem esetén a házastársak választása szerint valamelyikük lakóhelye szerinti bíróság.

Érvénytelenítés iránti kereset

A házasság érvénytelenítését az alperes lakóhelye szerinti regionális bíróságtól kell kérni. A kereset bírósági tisztviselő által kézbesített idézés formáját ölti.

A házasság ügyvéd által ellenjegyzett magánokirat révén történő felbontása közös megegyezéssel:

A felek és a két ügyvéd által aláírt megállapodást egy Franciaországban működő közjegyző hivatalos nyilvántartásában kell helyezni.

Benyújtandó iratok

A házasság bírósági felbontása vagy különválás iránti kérelem

A házastársaknak a házasság felbontásával kapcsolatos összes ügyben meg kell adniuk az azonosításukhoz szükséges valamennyi adatot, a betegbiztosítási pénztárukat, valamint az azon szolgáltatókra és szervezetekre vonatkozó adatokat, amelyek számukra ellátásokat, járadékot vagy bármely más juttatást nyújtanak.

Ha kompenzációs tartás iránti kérelmet terjesztenek a bíróság elé, a házastársaknak eskü erejével bíró nyilatkozatot kell tenniük a jövedelmükről, anyagi forrásaikról, vagyonukról és életkörülményeikről közölt információk helytállóságáról.

A házasság közös megegyezéssel történő bírósági felbontása esetén a kérelemben nem kell feltüntetni a házasság felbontásának okát, de csatolni kell a házastársak és ügyvédjük(eik) által keltezéssel és aláírással ellátott megállapodást, amelyben rendezik a válás jogkövetkezményeit, ideértve adott esetben a vagyoni jogi rendszer felszámolásáról szóló nyilatkozatot (*état liquidatif du régime matrimonial*).

Más esetekben a kérelemben nem kell megjelölni a válás jogalapját vagy okait, de adott esetben szerepelniük kell benne az ideiglenes intézkedések iránti kérelmeknek.

Érvénytelenítés iránti kereset

Nincs szükség külön iratokra, de a kérelmezőnek olyan dokumentumokat kell benyújtania, amelyek bizonyítják, hogy a hivatkozott jogalapok a házasság érvénytelenítését eredményezhetik.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Teljes vagy részleges költségmentességet az anyagi források függvényében lehet kapni. (Lásd a „Költségmentesség – Franciaország” című ismertetőt.)

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

E bírósági határozatok ellen rendes jogorvoslatokkal lehet élni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

A házasságot felbontó határozatokat külön eljárás nélkül el kell ismerni.

Ugyanez vonatkozik a házasság érvénytelenségét megállapító határozatokra.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Az ilyen határozatok elismerése ellen az ítélet végrehajthatatlanná nyilvánítása iránti keresetet (*action en inopposabilité*) kell benyújtani a regionális bíróságon. A végrehajthatatlansági határozat lehetővé teszi, hogy megtámadjanak bármely későbbi, a másik fél által benyújtott, külföldi határozat végrehajtására irányuló kérelmet (vagyis egy olyan határozatot, amelynek célja egy másik államban hozott határozat Franciaországban való végrehajthatóságának a kimondása). Az ilyen kereset elutasítása a végrehajthatóságot jelenti.

Az eljárás ugyanaz, mint a végrehajthatóvá nyilvánítás esetében.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EU rendelet értelmében a házasság felbontására vagy a különválásra alkalmazandó jogot a házastársak választhatják meg.

Ilyen jogválasztás hiányában a házasság felbontására és a különválásra azon állam joga alkalmazandó:

amelyben a bírósághoz fordulás időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye található; vagy ennek hiányában

amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye található, amennyiben ez a tartózkodási hely a bíróság megkeresésétől számított egy évnél régebbi időpontban szűnt meg, és amennyiben a bírósághoz fordulás időpontjában az egyik házastárs még mindig ebben az államban tartózkodik; vagy ennek hiányában

amelynek a bírósághoz fordulás időpontjában mindkét házastárs állampolgára volt; vagy ennek hiányában

a bíróság államának joga.

Mindazonáltal, ha a kérelem a különválásnak a házasság felbontására történő változtatására irányul, a házasság felbontására alkalmazandó jog a különválásnál alkalmazott jog lesz, kivéve, ha a házastársak eltérő jogot választanak.

E szabályok akkor is alkalmazandók a házastársakra, ha a házasság felbontására ügyvéd által ellenjegyzett, egy közjegyző hivatalos nyilvántartásában rögzített magánokiratba foglalt közös megegyezés révén kerül sor. A házastársak azonban nem választhatják a bíróság államának jogát, mivel nem kerül sor bírósághoz fordulásra.

Kapcsolódó linkek

[Az Igazságügyi Minisztérium honlapja](#)

[Legifrance weboldal](#)

Utolsó frissítés: 10/01/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Horvátország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasságot felbontó határozat meghozatalának előfeltétele, hogy az arra jogosult személy vagy személyek megindítsák a házasság felbontása iránti (polgári peres vagy nemperes) bírósági eljárást (*locus standi*) a családjogi törvény (*Obiteljski zakon*) (a *Narodne Novine* [NN, a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye] 103/15. sz.; a továbbiakban: 2015. évi ObZ) 50., 369. és 453. cikkében foglalt rendelkezések alapján. A házastársaknak közös kiskorú gyermek esetén a házasság felbontása iránti, közös megegyezésükön alapuló kérelemhez csatolniuk kell a megfelelő mellékleteket (a kötelező konzultációról készült jelentést és a közös szülői felügyeletre vonatkozó megállapodást - a 2015. évi ObZ 456. cikkével összefüggésben értelmezett 55. cikke). Hasonló rendelkezések irányadók arra az esetre, amikor a házastársaknak közös kiskorú gyermekük van, és csak az egyik házastárs nyújt be a házasság felbontása iránti kérelmet (szintén csatolni kell a kötelező konzultációról készült jelentést, valamint az arról szóló igazolást, hogy részt vettek az első családjogi közvetítői ülésen - a 2015. évi ObZ 379. cikkével összefüggésben értelmezett 57. cikke).

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának feltételeit a 2015. évi ObZ 51. cikkének rendelkezései szabályozzák. E szabályozás alapján a bíróság felbontja a házasságot: 1.

ha a házastársak között a házasság felbontásának kérdésében megállapodás született, 2. a házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlása megállapítást nyert, vagy 3. a „házastársak közötti életközösség megszűnése” óta egy év eltelt.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házastársak közötti személyi jogi viszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

A házasság megszűntetésének egyik jogi következménye, hogy megszűnnek a házastársak egyéni jogai és kötelezettségei (a 2015. évi ObZ 30-33. cikke). A családjogi törvény kifejezetten rendelkezik arról, hogy a házasság megszűntetése esetén (érvénytelenítés vagy a házasság felbontása által) a volt házastársak továbbra is viselhetik a házasság megszűntetésének időpontjában viselt családi nevet (a 2015. évi ObZ 48. cikke).

3.2 a házasság felbontásának megosztására vonatkozóan?

A házastársi vagyontöredék megszűnését megelőzően (megegyezés vagy bírósági megszüntetés útján - nemperekes eljárásban) a leggyakrabban előforduló problémát a vagyontöredékbe tartozó jogoknak és vagyontárgyaknak az egyik vagy a másik házastárs különvagyonaiba tartozó jogoktól és vagyontárgyaktól történő elkülönítése okozza (a háromféle vagyon megkülönböztetése). Ezeket a kérdéseket az ObZ vonatkozó rendelkezései (a 2015. évi ObZ 34-39. cikke és 43-46. cikke) alapján kezdeményezett polgári eljárás során lehet rendezni, ha a házastársak nem tudtak megegyezni a vagyontöredék megosztása tekintetében (házassági szerződés - a 2015. évi ObZ 40-42. cikke), amely során alternatívaként a tulajdonjogról és egyéb dologi jogokról szóló törvény, a kötelmi jogokról szóló törvény, az ingatlan-nyilvántartási törvény, a végrehajtási törvény és a polgári eljárásjogi törvény rendelkezései is irányadóak (a 2015. évi ObZ 38., 45. és 346. cikke).

3.3 a házasság felbontásának kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság megszűntetésének jogkövetkezményei a kiskorú gyermeket érintően számos fontos kérdés tisztázását igénylik: melyik szülővel fog a gyermek élni a házasság megszűntetését követően, a másik szülővel való megállapodás feltételeinek kidolgozása, a gyermektartás kérdése, a szülői felügyelet körébe tartozó egyéb jogokat (a gyermek képviselője, jogi aktusok megtétele, a gyermek vagyonának kezelése és rendelkezésre bocsátása, a gyermek oktatása és egészsége stb. tekintetében) miként fogják gyakorolni. A házastársak megállapodhatnak a házasság felbontásának fenti jogkövetkezményei tekintetében (megállapodás a közös szülői felügyeletről), amely esetben választhatják a házasság felbontásának egyszerűbb és gyorsabb, bíróságon kívüli eljárását (a 2015. évi ObZ 52., 54-55., 106., 453-460. cikke). Amennyiben a házastársak nem terjesztenek elő ilyen, a közös szülői felügyeletre vonatkozó megállapodást, amelyben a házasság felbontásának releváns jogkövetkezményei rendezésre kerültek, a bíróság a házasság felbontása iránti kereseti kérelemmel megindított bírósági eljárás során e kérdések tekintetében automatikusan döntést hoz (a 2015. évi ObZ 53-54., 56-57. és 413. cikke). Mindazonáltal fennáll annak lehetősége, hogy a szülők a házasság felbontása iránti bírósági eljárás során megállapodásra jutnak a házasság felbontásának jogkövetkezményei tekintetében. Ebben az esetben a bíróság a szülők megállapodásában foglaltak alapján hozza meg a határozatát, amennyiben megítélése szerint ez a megállapodás a gyermek érdekeit szolgálja (a 2015. évi ObZ 420. cikkével összhangban értelmezett 104/3. cikke).

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A családjogi törvény lehetővé teszi a házastárs számára, hogy a házasság felbontására irányuló per lezárultát megelőzően tartás iránti kérelmet terjesszen elő. Amennyiben a házasság felbontására irányuló per során nem terjesztettek elő tartás iránti kérelmet, a volt házastárs a házasságot felbontó határozat jogerőre emelkedésének napjától számított hat hónapon belül nyújthat be tartás iránti kérelmet, feltéve, hogy a tartásra vonatkozó feltételek a házasság felbontására irányuló per lezárultakor már fennálltak és a tartás megállapítására irányuló per lezárultáig folyamatosan fennálltak (a 2015. évi ObZ 295-301., 423-432. cikke). A tartás megállapításának jogi feltétele, hogy a tartást kérelmező nem képes önmagát eltartani, illetve nem rendelkezik az ahhoz szükséges vagyonnal, valamint nem képes munkát vállalni vagy találni, feltéve, hogy a tartást fizető házastárs rendelkezik a tartási kötelezettség teljesítéséhez szükséges forrásokkal és képességgel (a 2015. évi ObZ 295. cikke). A tartást határozott időre kell megállapítani. A 2015. évi ObZ 298. cikkének rendelkezései kimondják, hogy a házastársat a tartás egy évig terjedő időtartamra illetheti meg, amely függ a házasság időtartamától, valamint a tartást kérelmező tekintetében annak lehetőségétől, hogy az előrelátható jövőben képes lesz-e más módon megfelelő megélhetésre szeretni tenni. A 2015. évi ObZ a tartás fizetésének módját is meghatározza. A 2015. évi ObZ 296. cikkének rendelkezései értelmében a tartást előre történő rendszeres havi kifizetések formájában állapítják meg. A bíróságnak azonban lehetősége van arra, hogy az egyik házastárs vagy mindkét házastárs kérelmére az eset körülményeitől függően a kifizetés egy összegben történő teljesítését rendelje el. A 2015. évi ObZ 302. cikkében foglaltakkal összhangban a házastársak a házasság felbontása esetén tartási megállapodást köthetnek (a 2015. évi ObZ 302. és 470-473. cikke).

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A horvát családjogban nem található a „különválás” fogalmával egyenértékű kifejezés. A jelenlegi jogi szabályozásban a „különválás” fogalmának leginkább a „házassági életközösség megszűnése” (*prestanak bračne zajednice*) kifejezés felel meg. A „házassági életközösség megszűnése” akkor következik be, ha a házastársak valamennyi, az együttélésre rendszerint jellemző egymás közötti kapcsolatot megszüntetnek, vagyis többé nem kívánnak házastársakként élni, és nem kívánják egymással megosztani vagy realizálni a házasság sajátos tartalmát. A házassági életközösség megszűnése a házassági jog szempontjából is jelentőséggel bír, hiszen a 2015. évi ObZ 51. cikkével összhangban a házasság megszűntetésének egyik jogalapját képezi az a körülmény, ha a házassági életközösség megszűnése óta több mint egy év eltelt. A házassági életközösség megszűnése a házastársak közötti vagyoni viszonyok meghatározása során is különös jelentést hordoz, mivel a 2015. évi ObZ 36. cikke alapján a házastársak által a házassági életközösség fennállása alatt munkával szerzett vagyon (szemben a házasság időtartama alatt szerzett vagyonnal), vagy az ebből származó vagyon közös vagyonnak minősül.

5 Melyek a különválás feltételei?

A horvát családjogban nem található a „különválás” fogalmával egyenértékű kifejezés. A jelenlegi jogi szabályozásban a „különválás” fogalmának leginkább a „házassági életközösség megszűnése” (*prestanak bračne zajednice*) kifejezés felel meg. A családjogi törvény nem határozza meg a „házassági életközösség megszűnésének” feltételeit, mivel a házassági életközösség egy jogi kritérium, amely kifejezi a házasság tartalmát. A házassági életközösség megszűnése bekövetkezik, ha a házastársak valamennyi, a házasságot egyébként kitevő egymás közötti kapcsolatot megszüntetnek, vagyis többé nem kívánnak házastársakként élni, és nem kívánják egymással realizálni ennek a kapcsolatnak a sajátos tartalmát (pl. felhagynak az egymás közötti kommunikációval stb.). A házassági életközösség megszűnése a gyakorlatban legtöbbször abban nyilvánul meg, hogy az egyik házastárs kiköltözik a közös otthonból és elhagyja a házastársát.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A horvát családjogban nem található a „különválás” fogalmával egyenértékű kifejezés. A jelenlegi jogi szabályozásban a „különválás” fogalmának leginkább a „házassági életközösség megszűnése” (*prestanak bračne zajednice*) kifejezés felel meg. A „házassági életközösség megszűnése” a házassági jog szempontjából is jelentőséggel bír, hiszen a 2015. évi ObZ 51. cikkével összhangban a házasság megszűntetésének egyik jogalapját képezi az a körülmény, ha a „házassági életközösség megszűnése” óta több mint egy év eltelt. A „házassági életközösség megszűnése” a házastársak közötti vagyoni viszonyok meghatározása során is különös jelentést hordoz, mivel a 2015. évi ObZ 36. cikke alapján a házastársak által a házassági életközösség fennállása alatt munkával szerzett vagyon (szemben a házasság időtartama alatt szerzett vagyonnal), vagy az ebből származó vagyon közös vagyonnak minősül. A szabályozás magyarázatul az szolgál, hogy a házassági életközösség időtartama nem feltétlenül esik egybe a házasság időtartamával, különösen amikor a házasság a felbontásával ér véget. Főszabályként a házassági életközösség megszűnése a házasság felbontására irányuló eljárás megindítását megelőzően bekövetkezik. Ezért a házasság felbontására irányuló eljárás a „házassági életközösség megszűnését követően” is folytatódhat, és rendszerint így is történik (különösen, ha az eljárás során jogorvoslati intézkedésekhez folyamodtak).

7 Mít jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A „házasság érvénytelenítése” (*poništaj braka*) a házasság megszűntetésének egyik esete (a 2015. évi ObZ 47. cikke), és a horvát jogrendszer által szabályozott három házassági per közül az egyik (a 2015. évi ObZ 369. cikke). A „házasság érvénytelenítése” a házasság érvényességére vonatkozó

rendelkezések (a 2015. évi ObZ 25-29. cikke) megsértésével kötött házassággal szemben alkalmazott családjogi szankció, amelyet kereset alapján indult bírósági eljárásban állapítanak meg (a 2015. évi ObZ 369. cikke). A házasság érvénytelensége esetén a „házasság érvénytelenítésére” vonatkozó rendelkezések irányadók (a 2015. évi ObZ 29., 49., 369-378. cikke).

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A 2015. évi ObZ 25-28. cikkében foglalt rendelkezések megsértésével kötött házasság (a házasság olyan személyek között jött létre, akik nem érték el a házasságkötési korhatárt, nem rendelkeztek a szükséges belátási képességgel, a cselekvőképességükben a személyes jellegű jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozottak, egymás vér szerinti rokonai, az örökbefogadás fennállása alatt egymással örökbefogadó és örökbefogadott kapcsolatban állnak, vagy ha a menyasszony vagy a vőlegény korábbi házassága vagy élettársi kapcsolata fennáll) érvénytelen, és arra a „házasság érvénytelenítésére” vonatkozó rendelkezések irányadók (a 2015. évi ObZ 29. cikke).

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A „házasság érvénytelenítésének” jogkövetkezményeire ugyanaz a szabályozás vonatkozik, mint a házasság felbontással való megszüntetésének esetére (lásd a 3. kérdésre adott választ).

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A horvát jogrendszerben a házasság felbontását bírósági eljárásként szabályozzák, és nincs lehetőség a házasság felbontására bíróságon kívüli eljárásban. Mindazonáltal a családjogban érvényesülő egyik alapvető elv, amely a házasság felbontására irányuló eljárásban is különösen fontos, a családi kapcsolatok megegyezésen alapuló rendezésének elve, amely ösztönzi a családi kapcsolatok megegyezéssel történő rendezését, valamint nyomatékosítja, hogy a családnak szakmai segítséget nyújtó, illetve a családi kapcsolatok tekintetében döntést hozó valamennyi szervnek erre kell törekednie (a 2015. évi ObZ 9. cikke). A családjog ezért kétféle bíróságon kívüli eljárásról rendelkezik, amelyek többek között a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések megegyezésen alapuló rendezésére irányulnak: kötelező tanácsadás (a 2015. évi ObZ 321-330. cikke) és családjogi közvetítői eljárás (a 2015. évi ObZ 331-344. cikke). A kötelező tanácsadást az illetékes szociális szolgálat szakembereiből álló csapat végzi, amely a családtagok részére (pl. olyan házastársaknak, akik a házasság felbontására irányuló eljárást kívánják kezdeményezni és közös kiskorú gyermekük van) ahhoz nyújt támogatást, hogy a családi kapcsolataik tekintetében megegyezésen alapuló döntéseket hozzanak, különös tekintettel a gyermekeket érintő családi kapcsolatok megővására (pl. megegyezésre jutni a közös szülői felügyelet kérdésében - megállapodást kötni a házasság felbontásának jogkövetkezményei vonatkozásában, amelyben részletesen meg kell határozni az alábbiakat: a gyermek lakóhelyét és annak címét, azt az időt, amelyet a gyermek az egyik, illetve a másik szülővel fog tölteni, miként fogják a szülők egymást tájékoztatni a hozzájárulást igénylő fontos döntésekről, miként fogják megosztani egymással a gyermekkel kapcsolatos fontos információkat, a gyermekétől különélő szülőt terhelő gyermektartásdíj összegét, valamint annak módját, ahogyan a jövőbeni problémákat meg kívánják oldani), továbbá felvilágosítást nyújt az ilyen megállapodás elmaradásának jogkövetkezményeiről, valamint a bírósági eljárás megindításáról, melynek során a bíróság dönt a gyermek jogairól. A családjogi közvetítői eljárás során a felek egy vagy több családi közvetítő segítségével arra törekednek, hogy közös megegyezéssel rendezzék a családi vitákat. Az eljárás elsősorban arra irányul, hogy megállapodás szülessen a közös szülői felügyelet kérdésében, valamint egyezsre jussanak a gyermeket érintő egyéb kérdések tekintetében, ideértve valamennyi anyagi és nem anyagi természetű kérdést.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Azon házastársak esetében, akiknek nincsen közös kiskorú gyermekük, a bírósági eljárást egyfelől megindíthatja az egyik házastárs a házasság felbontására irányuló kereset benyújtásával, másfelől megindíthatják a házastársak is a házasság megegyezésükön alapuló felbontása iránti közös kérelem benyújtásával (a 2015. évi ObZ 50. cikke). Egyik fenti esetben sem kell alkalmazni a kötelező tanácsadás bíróságon kívüli eljárását (melynek során az illetékes szociális szolgálat szakembereiből álló csapat a családtagok részére ahhoz nyújt szakmai támogatást, hogy a családi kapcsolataik tekintetében megegyezésen alapuló döntéseket hozzanak) (a 2015. évi ObZ 321-322. cikke), és a házastársak azonnal megkezdhetik a házasság felbontására irányuló (bírósági vagy bíróságon kívüli) eljárást, amely viszonylag egyszerű és gyors. A fentiek a házasság érvénytelenítése iránti bírósági eljárásra is megfelelően irányadók, amennyiben a házastársaknak nincsen közös kiskorú gyermekük.

Azon házastársak esetében, akiknek közös kiskorú gyermekük van a bírósági eljárást megindíthatja az egyik házastárs kereset benyújtásával, vagy megindíthatják a házastársak a házasság megegyezésükön alapuló felbontása iránti közös kérelem benyújtásával (a 2015. évi ObZ 50. cikke). A házasság felbontására irányuló eljárás (keresettel vagy a házasság megegyezésen alapuló felbontása iránti közös kérelemmel történő) kezdeményezését megelőzően azonban a házastársak, amennyiben közös kiskorú gyermekük van, kötelesek részt venni bíróságon kívüli eljárás keretében a kötelező tanácsadáson (melynek során az illetékes szociális szolgálat szakembereiből álló csapat a családtagok részére ahhoz nyújt szakmai támogatást, hogy a családi kapcsolataik tekintetében megegyezésen alapuló döntéseket hozzanak) (a 2015. évi ObZ 321-322. cikke). Ennek az eljárásnak az a célja, hogy szakmai segítséget nyújtson a házastársaknak, többek között abban, hogy megegyezésre jussanak a közös szülői felügyelet kérdésében - megállapodást kössenek a házasság felbontásának jogkövetkezményei tekintetében, amelynek részletesen meg kell határoznia az alábbiakat: a gyermek lakóhelyét és annak címét, azt az időt, amelyet a gyermek az egyik, illetve a másik szülővel fog tölteni, miként fogják a szülők egymást tájékoztatni a hozzájárulást igénylő fontos döntésekről, miként fogják megosztani egymással a gyermekkel kapcsolatos fontos információkat, a gyermekétől különélő szülőt terhelő gyermektartásdíj összegét, valamint annak módját, ahogyan a jövőbeni problémákat meg kívánják oldani). A szülők a közös szülői felügyeletről szóló megállapodást a kötelező tanácsadási eljárás során is összeállíthatják, ezt azonban megtehetik önállóan vagy a családon belüli közvetítői eljárás során is (bíróságon kívüli eljárás, melynek során a felek egy vagy több családi közvetítő segítségével arra törekednek, hogy a családi kapcsolatokból eredő vitákat közös megegyezéssel rendezzék - a 2015. évi ObZ 331. cikke). A közös szülői felügyeletről szóló megállapodás megkötésével a házastársak kezdeményezhetik a házasság felbontására irányuló egyszerűbb és gyorsabb bíróságon kívüli eljárást, amely kérelem benyújtásával indul (a 2015. évi ObZ 52., 54-55., 106., 453-460. cikke). Azok a házastársak, akiknek közös kiskorú gyermekük van, a házasság megegyezésükön alapuló felbontása iránti közös kérelem előterjesztésével egyidejűleg kötelesek csatolni a 2015. évi ObZ 324. cikkében előírt kötelező tanácsadásról készült jelentést, valamint a 2015. évi ObZ 106. cikke szerinti közös szülői felügyeletről szóló megállapodást (a 2015. évi ObZ 456. cikke).

Amennyiben a házastársak nem kötnek ilyen, a közös szülői felügyeletre vonatkozó megállapodást, amelyben rendezik a házasság felbontásának fentiekben említett jogkövetkezményeit, a bíróság a házasság felbontása iránti kereseti kérelemmel megindított bírósági eljárás során e kérdések tekintetében hivatalból hoz döntést (a 2015. évi ObZ 53-54., 56-57. és 413. cikke). Azok a házastársak, akiknek közös kiskorú gyermekük van, a házasság felbontása iránti kereseti kérelmükhöz kötelesek csatolni a 2015. évi ObZ 324. cikkében előírt kötelező tanácsadásról készült jelentést, valamint igazolást arról, hogy részt vettek az első családjogi közvetítői ülésen (a 2015. évi ObZ 379. cikke).

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Horvátországban a jogi segítségnyújtást és a költségmentesség, valamint az illetékmentesség lehetőségét a bírósági eljárásokban az ingyenes jogi segítségnyújtásról szóló törvény (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (a *Narodne Novine* [NN; a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye] 143/2013. sz. - a továbbiakban: ZBPP) szabályozza. Azok a személyek, akik megfelelnek a vonatkozó jogi követelményeknek, valamennyi eljárásban jogosultak lehetnek elsődleges jogi segítségnyújtásra, ideértve a házassági jogvitákat és az egyéb családjogi eljárásokat (a ZBPP 9-11. cikke). A családjogi eljárásokban és egyéb, törvényben meghatározott eljárásokban az érintett személyek másodlagos jogi segítségnyújtásra lehetnek jogosultak a vonatkozó jogi követelmények

teljesülése esetén (a ZBPP 12-25. cikke). Egyes meghatározott eljárások tekintetében, ideértve a családjogi eljárásokat, a költségmentességet biztosító határozat meghozatalára a ZBPP 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezések vonatkoznak. Az illetékmentességet biztosító határozat meghozatalára vonatkozó szabályokat valamennyi eljárás tekintetében, a családjogi eljárásokat is beleértve, a ZBPP 13. cikkének (4) bekezdése tartalmazza. Az alábbi rendelkezések kiemelt figyelmet érdemelnek: a) az érintett személy részére a pénzügyi helyzetének megállapítása nélkül biztosított másodlagos jogi segítségnyújtás szabályozása (a ZBPP 15. cikke), b) a másodlagos jogi segítségnyújtás igénylésére vonatkozó eljárás szabályozása (a ZBPP 16-18. cikke), c) a másodlagos jogi segítségnyújtás terjedelmére vonatkozó szabályozás (a ZBPP 19. cikke), d) az ingyenes jogi segítségnyújtás igénylése szempontjából jelentős eljárási és egyéb kérdéseket szabályozó rendelkezések (a ZBPP 20-25. cikke). Ezzel egyidejűleg felhívjuk a figyelmet a bírósági illetékekről szóló törvény (*Zakon o sudskim pristojbama*) (a *Narodne Novine* [NN; A Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye], 74/95., 57/96., 137/02., [26/03.], 125/11., 112/12., 157/13., 110/15. sz.) 6. cikkére, amely meghatározza azokat a feleket, akik mindig illetékmentességben részesülnek.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A házasság felbontásával vagy a házasság érvénytelenítésével kapcsolatos ítélettel szemben fellebbezésnek van helye. Ez a jog mindkét felet megilleti az eljárásban. A családjogi törvény nem tartalmaz a fellebbezésre vonatkozó kifejezett szabályozást a házassági perek tekintetében, a 346. cikk azonban előírja a polgári eljárásjogi törvény (*Zakon o parničnom postupku*) (a *Narodne Novine* [NN; A Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye], 53/91., 91/92., 58/93., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13. és 89/14. sz. - a továbbiakban: ZPP) rendelkezéseinek vagylagos alkalmazását. A ZPP 348. cikke az ítélettel szembeni fellebbezést, 378. cikke pedig a határozat elleni fellebbezést szabályozza. A 2015. évi ObZ a jogorvoslatok tekintetében kimondja, hogy a házassági perekben hozott másodfokú ítéletekkel szemben nincs helye felülvizsgálatnak (a 2015. évi ObZ 373. cikke).

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (Brüsszel IIa. rendelet) 21. cikke alapján valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik (21. cikk (1) bekezdés), a 21. cikk (3) bekezdése szerint azonban bármely érdekelt fél kezdeményezhet egy, a határozat elismeréséről vagy el nem ismeréséről szóló határozatot. Ebben az esetben a határozat elismerése vagy el nem ismerése iránti kérelem tekintetében az egyes tagállamok által a Bizottság részére a 68. cikk szerint és a Brüsszel IIa. rendelet 37. cikkében előírt formában átadott listán feltüntetett bíróság rendelkezik illetékességgel. Érdemes hozzátenni, hogy a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezések sérelme nélkül nem szükséges külön eljárás a valamely tagállam anyakönyvi nyilvántartásába történő bejegyzéshez a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó, valamely másik tagállamban hozott olyan határozat alapján, amely ellen további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre az említett tagállamban a joga szerint.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A határozat elismerése vagy el nem ismerése iránti kérelem (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikkének (3) bekezdése) elbírálására a listán feltüntetett bíróság illetékes a 14. kérdésre adott válaszban foglaltak szerint. Ebben az esetben a Brüsszel IIa. rendelet III. fejezetének 2. szakaszában foglaltak irányadók. A Brüsszel IIa. rendelet 33. cikke szerinti jogorvoslati kérelmet, vagyis a fellebbezést a határozatot hozó elsőfokú bíróságon (a listán feltüntetett illetékes bíróságon) keresztül kell előterjeszteni a másodfokú (megyei) bírósághoz.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A házasság felbontására annak az országnak a joga irányadó, amelynek a házastársak a kereset előterjesztésekor az állampolgárai. Amennyiben a házastársak a kereset előterjesztésekor különböző országoknak az állampolgárai, az állampolgárságuk szerinti országok jogát együttesen kell alkalmazni, összhangban a más országok jogszabályaival egyes jogviszonyok tekintetében fennálló kollíziók feloldásáról szóló törvény (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (a *Narodne Novine* [NN; a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye], 53/91., 88/01. sz.) 35. cikkének (2) bekezdésével. Amennyiben a házasságot a házastársak állampolgársága szerinti országok joga alapján nem lehet megszüntetni, a házasság megszüntetésére a horvát jogot kell alkalmazni, feltéve, hogy a kereset benyújtásakor az egyik házastárs állandó lakóhellyel rendelkezett Horvátországban.

A horvát jogot kell alkalmazni, amennyiben az egyik házastárs olyan horvát állampolgár, aki nem rendelkezik Horvátországban állandó lakóhellyel, és a házasságot a más országok jogszabályaival egyes jogviszonyok tekintetében fennálló kollíziók feloldásáról szóló törvény 35. cikkének (2) bekezdésében meghatározott jog alapján nem lehet megszüntetni.

Utolsó frissítés: 20/11/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Válasz - Olaszország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A törvény határozza meg a házasság felbontására vonatkozó jogi előírásokat (lásd a 2. pontot). A bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a házasságot felbontó határozat kibocsátására vonatkozó jogi előírások teljesülnek-e.

Ezeket az ellenőrzéseket akkor is le kell folytatni, ha a két házastárs közösen kérelmezi a házasság felbontását. A házastársak megállapodása önmagában nem jelent jogalapot a házasság felbontásához – valójában tehát Olaszországban a közös megegyezéssel történő válás intézménye nem ismert: a bíróság mindig köteles először a kérelem alapjául szolgáló tényeket megállapítani, mielőtt kimondja a házasság felbontását.

Ha a házasságkötésre a Polgári Törvénykönyv alapján került sor, a házasság felbontásával a házasság megszűnik, ha a felek egyházi esküvőt tartottak, és a házasságkötést a születési, házassági és halálozási anyakönyvbe is megfelelően bejegyezték, a válás annak polgári jogi hatásait szünteti meg. Az ügyész részt vesz az eljárásban.

Források: Az 1978. augusztus 1-jei 436. számú és az 1987. március 6-i 74. számú törvény által módosított, 1970. december 1-jei 898. számú törvény.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

Bármely házastárs kérheti a házasság felbontását az alábbi okokból:

1) amennyiben akár az esküvő előtt vagy után elkövetett, különösen súlyos bűncselekmény miatt a másik házastársat jogerősen elítélik az esküvőt követően, nevezetesen:

életfogytiglani vagy 15 évnél hosszabb szabadságvesztésre ítélték, amely adódhat akár szándékosan elkövetett különálló bűncselekményekért kirótt ítéletek összébüntetésbe foglalásából is, a politikai bűncselekményeket vagy a „különleges erkölcsi és társadalmi értékű indítékkal” (*motivi di particolare valore morale e sociale*) elkövetett bűncselekményeket kivéve;

szabadságvesztés-büntetésre ítélték vérfertőzésért (büntető törvénykönyv 564. szakasza) vagy szexuális bűncselekményekért a 609a. (szexuális zaklatás), 609c., 609d. vagy 609g. szakasz alapján (az 1996/66. számú törvény által kiegészítve);

szabadságvesztés-büntetésre ítélték gyermeke sérelmére elkövetett emberölésért vagy a házastárs vagy gyermeke sérelmére elkövetett emberölés kísérletéért;

szabadságvesztés-büntetésre ítélték, amennyiben az adott személyt bűnösnek találták két vagy több rendbeli súlyos testi sértésért, családfenntartási kötelezettségei teljesítésének elmulasztásáért, családon belüli vagy kiskorúak sérelmére elkövetett bántalmazásért, vagy nem beszámítható személyek jogtalan befolyásolása miatt, kivéve, ha a házasság felbontását kérelmező személyt bűnsegédlet miatt szintén elítélték, vagy ha a házastársak ismét együtt élnek;

2.) abban az esetben, amennyiben:

a másik házastársat felmentették az 1b.) és c.) pontokban említett vérfertőzés vagy szexuális zaklatás vádjá alól, ha a bíróság megállapítja, hogy az alperes nem alkalmas a családi élet folytatására vagy a családdal való együttélésre;

a házastársak már legalább három éve – akár közös megegyezéssel vagy az egyik fél kérésére – különváltak élnek, mielőtt a különválással kapcsolatos eljárásban bírósághoz fordultak volna;

az 1b.) és c.) pontban felsorolt bűncselekmények valamelyikével kapcsolatos büntetőeljárást a bűncselekmény elévülése miatt megszüntették, de a válóperes bíróság megállapítja, hogy maga a bűncselekmény egyébként büntetőjogi felelősséggel járt volna;

a vérfertőzés büntetével kapcsolatos büntetőeljárás azzal a megállapítással zárult, hogy nem valósult meg büntetőjogi felelősség, mivel a cselekmény nem adott okot „közfelháborodásra”;

a másik házastárs külföldi állampolgárként külföldön érvénytelenítette vagy felbontotta a házasságot, vagy külföldön új házasságot kötött;

ha a házasságot nem hálták el;

az egyik házastárs hivatalosan nemet változtatott: ebben az esetben a házasság felbontását a nemet változtatott személy vagy a másik házastárs is kérheti.

Összefoglalva, a „büntetőjogi” forgatókönyvektől eltekintve (amelyek közé tartoznak a súlyos bűncselekményekért történő elítélésen túl azok az esetek is, amelyeknél korlátozott beszámítási képesség miatt a személyt jogerősen felmentik, a bűncselekmény elévülésének esetei, és azok az esetek, amelyeknél a vérfertőzés büntetőjogi felelősségének objektív követelménye hiányzik), a házasság felbontásának lehetséges jogalapjai: különválás; házasság érvénytelenítése, felbontása vagy a másik házastárs által külföldön kötött új házasság; valamint a házasság el nem hálása vagy nemváltoztatás.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontásának engedélyezése a következőket vonja maga után.

Először is megszűnik a házastársi jogviszony: a felek családi állapota újra egyedülálló lesz, és szabadon újraházasodhatnak.

A feleség elveszíti a férje vezetéknevét, amennyiben korábban felvette azt; kérésre azonban a bíróság engedélyezheti a nő számára, hogy férje vezetéknevét is megtartsa, ha ez igazolhatóan az ő vagy gyermekei védelemre érdemes okok miatt fennálló érdekét szolgálja.

A házasság felbontásával nem szűnnek meg a házastársi rokonsági kötelékek, a házasság felbontása különösen nem szünteti meg a közvetlen rokonok közötti házasság tilalmát (Polgári Törvénykönyv 87. szakaszának (4) bekezdése).

Külföldi házastárs a házasság révén megszerzett állampolgárságot nem veszíti el.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása törvényben megállapított vagyonközösséget (*comunione legale*, amely magában foglalja a házastársak házasság fennállása alatt együttesen vagy külön-külön vásárolt vagyontárgyait, kivéve a Polgári Törvénykönyv 179. szakaszában felsorolt személyes tárgyakat) megszünteti, és megszűnnek a család szükségleteire félretett anyagi források (*fondo patrimoniale*). Ezen anyagi források azonban továbbra is léteznek, amíg a gyermekek el nem érik a nagykorúságot. A házasság felbontása nincs hatással az egyéb megállapodások által szabályozott közös vagyonra (*comunione ordinaria*), például a házasságkötés előtt szerzett vagyonra arányosan, vagy a házasság fennállása alatt szerzett vagyonra, amennyiben a házasságkötéskor megállapították, hogy a házastársak vagyonát külön kezelik (*separazione dei beni*): az ilyen jellegű közös tulajdonra vonatkozó köteleket valamely házastárs kérésére fel lehet bontani.

A kiskorú gyermekkel együtt élő szülő megkaphatja a jogot, hogy továbbra is az egykori házaspár otthonában éljen, amennyiben az a gyermek érdekét szolgálja.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontását engedélyező bíróság a kiskorú gyermekek esetében közös felügyeleti jogot biztosít; a gyermekeket csak kivételes esetekben helyezik az egyik szülő kizárólagos felügyelete alá. A bíróság azt is megállapítja, hogy a kiskorú gyermek mennyi időt tölthet a nem vele élő szülővel. A bíróság rendelkezik a gyermekek vagyonának kezeléséről, és meghatározza a kiskorú gyermekek eltartásához szükséges, a gyermekkel együtt élő szülőnek fizetendő tartásdíj mértékét.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontásakor a bíróság az egyik fél kérelmére rendszeres tartásdíj megfizetését rendeli el azon fél számára, aki nem rendelkezik elegendő anyagi eszközzel, vagy aki objektív okokból nem tud elegendő bevételhez jutni. A tartásdíj-fizetési kötelezettség megszűnik, ha a jogosult újraházasodik. Ha mindkét fél egyetért, a támogatás egyetlen üggyellett is kifizethető, valamely ingatlan tulajdonjogának a kedvezményezett házastárs részére történő átruházásával (a részleteket lásd itt: „Tartási igények – Olaszország”).

Azok a házastársak, akik különválás vagy a házasság felbontása esetén nem fizetnek tartásdíjat, megvalósítják a családtámogatás elmulasztása bűncselekményét (büntető törvénykönyv 570. szakasza).

Egyéb joghatások is léteznek. Az az elvált házastárs, aki nem házasodott újra, és tartásdíjra jogosult, szintén jogosult a másik házastársnak fizetett végkielégítésből való részesedésre. Volt házastárs halála esetén a megözvegyült volt házastárs jogosult bármely özvegyi nyugdíjra vagy az özvegyi nyugdíj későbbi megözvegyült házastársal történő megosztására, pénzügyi nehézségek esetén pedig az elhunyt hagyatékából is részesülhet. A törvény azt is lehetővé teszi, hogy a tartásdíjra jogosult házastárs bírósági határozat alapján keletkező jelzálogjogot jegyeztessen be, vagy kérvényezze a tartásdíj fizetésére kötelezett házastárs vagyonának lefoglalását.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás azt jelenti, hogy a házastársak a törvény értelmében már nem kötelesek együtt élni. A tényleges különélés *nem jár* semmilyen joghatással (kivéve a 151/1975. sz. reformtörvény előtti helyzetekben).

A különválás nem szünteti meg a házassági jogviszonyt, de gyengíti azt.

A különválás történhet bírói határozattal vagy közös megegyezéssel.

Források: az anyagi jogi szabályokat a polgári törvénykönyv állapítja meg (a 150. és azt követő szakaszok; örökösödéssel kapcsolatos kérdésekhez lásd az 548. és 585. szakaszt).

5 Melyek a különválás feltételei?

Bíróság által elrendelt különváláshoz először meg kell állapítani, hogy a házastársak valóban nem tudnak együtt élni.

Amennyiben ez a feltétel teljesül, a bíróság valamely házastárs kérésére, akár a másik házastárs akarata ellenére is elrendeli a különválásról szóló végzést bocsát ki.

Kivételes esetekben a bíróság megállapíthatja valamely házastársnak a különválásért viselt felelősségét: ennek a tartásdíj különválás során és a házasság felbontását követően történő megállapítása és az öröklési jogok tekintetében vannak jogkövetkezményei. Az ügyész részt vesz az eljárásban.

A közös megegyezéssel történő különválása házastársak közötti megállapodáson alapul, de csak a bírósági jóváhagyás után válik hatályossá. A bíróság felel biztosításáért, hogy a házastársak által megkötött megállapodások megfeleljenek a család mindenképp felett álló érdekeinek. Különösen akkor, ha a megállapodás a gyermekfelügyelet és gyermektartás tekintetében nem szolgálja a gyermekek érdekeit, a bíróság a feleket összehívja, és felkéri őket a szükséges változtatásokra. Ha a felek ennek nem tesznek eleget, a bíróság megtagadhatja a különválás jóváhagyását.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Személyes kapcsolatok: a különválás (bírósági végzéssel vagy közös megegyezéssel) megszünteti az életközösséggel kapcsolatos minden támogatási formára vonatkozó követelményt. A különválással az apaság védelme is megszűnik. Ha a feleség felvette a férj vezetéknevét, a különválással nem veszíti el azt, de a férj kérésére a bíróság megtilthatja a névhasználatot, ha a névhasználat a férjnek súlyos sérelmet okozhat. Hasonlóképpen a bíróság engedélyezheti a feleség számára, hogy ne használja férje vezetéknevét, ha a névhasználat számára hátrányos lehet.

Közös tulajdon: a különválással felbomlik a törvényben megállapított vagyonközösség (*comunione legale*).

Szülői felelősség: a különválásnak helyt adó bíróság rendelkezik a kiskorú gyermekek felügyeletéről, és megállapítja a gyermekkel nem együtt élő szülő (vagy a kizárólagos felügyeleti jog kivételes esetében a felügyeleti joggal nem rendelkező szülő) által fizetendő gyermektartás összegét. A családi otthonban való tartózkodás jogának megállapításakor a gyermekkel élő szülő élvez elsőbbséget (további részletekért lásd: „Szülői felügyeleti és láthatási jogok”).

Tartásdíjfizetési kötelezettség: kérésre a bíróság a különválásért nem felelős házastárs részére a másik házastárs által fizetendő tartásdíjra való jogosultságot biztosíthat, ha a házastárs nem rendelkezik elegendő, független vagyoni eszközzel. A rászoruló házastárs akkor is jogosult a tartásdíjra, azaz a megélhetéséhez szükséges rendszeres összegre, ha ő a felelős a különválásért (a további részletekért lásd a „Tartási igények – Olaszország” című részt). Elvált házastársak esetében kifejezett előírás a tartásdíj inflációval történő automatikus kiigazítása; a joggyakorlat ezt a különvált házastársakra is kiterjesztette.

A bírósági határozatban meghatározott, a szülői felügyeleti jogra, valamint a gyermekek és az egyik házastárs részére fizetendő tartásdíj kiszámítására vonatkozó intézkedéseket utólag is lehet módosítani. A tartásdíj fizetésének elmulasztása a büntető törvénykönyv 570. szakasza értelmében bűncselekménynek számít.

Különválás felelősséggel és felelősség nélkül: a különválásért nem felelős házastársak ugyanolyan öröklési jogokkal rendelkeznek, mint a nem különvált házastársak.

A különválásért felelős házastárs csak az elhunyt hagyatékából jogosult tartásdíjra, és csak akkor, ha a hagyatéki eljárás idején tartásdíjra volt jogosult az elhunyt házastárstól (polgári törvénykönyv 548. és 585. szakasza).

Egyéb joghatások: a teljesítés elmulasztása esetén a különválásról szóló határozat feljogosít az annak alapján keletkező jelzálog bejegyzésére; és a jogosult személy kérelmére a bíróság elrendelheti a felelős házastárs vagyontárgyainak lefoglalását, vagy a jövedelem zárolására vonatkozó végzést bocsáthat ki.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A Polgári Törvénykönyv 117. és azt követő szakaszai értelmében a házasságot számos eltérő esetben lehet semmisnek nyilvánítani. A tárgyat elsősorban az érvénytelenség szempontjából kell vizsgálni, figyelembe véve az érvénytelenség okait és az egyes esetekben alkalmazandó jogot.

A házasság érvénytelen, ha azt a törvényben megállapított valamely érvénytelenségi ok érvénytelenné teszi, de az érvénytelenségi okra bírósági keresetindítással kell hivatkozni.

A házasság érvénytelenítése iránti kereset az örökösökre nem száll át, kivéve, ha a határozathozatal már folyamatban van. Az ügyész részt vesz az eljárásban.

Források: az anyagi jogi szabályokat a polgári törvénykönyv 117–129a. szakasza tartalmazza.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság a következő okokból minősülhet érvénytelennek (a polgári törvénykönyv 117. és azt követő szakaszai):

A házastársak egyikének korábbi házassága még fennáll: az érvénytelenítés abszolút és elévülhetetlen; a keresetet bármelyik házastárs, közvetlen felmenői rokon, az ügyész vagy jogos érdekekkel rendelkező bármely személy benyújthatja.

Impedimentum criminis: olyan két személy által kötött házasság, akik közül az egyiket már elítélték a másik házastársának sérelmére elkövetett emberölésért vagy emberölés kísérletéért; az érvénytelenítés abszolút és orvosolhatatlan, és arra bármelyik házastárs, az ügyész, valamint bármely, jogos érdekekkel rendelkező személy hivatkozhat.

A házasság az egyik házastárs beszámítási képesség hiánya miatt nem jöhet létre; a beszámítási képesség hiánya megállapításáról szóló végzés az esküvő után is kiadható, amennyiben a beszámítási képesség hiánya bizonyíthatóan fennállt az esküvő idején; a házasságot a gyám, az ügyész vagy jogos érdekekkel rendelkező bármely személy megtámadhatja.

Az egyik házastárs nem volt beszámítható állapotban (*incapacità naturale*); a házasságot az a házastárs támadhatja meg, aki ugyan nem minősül cselekvőképtelennek, de bizonyítani tudja, hogy a házasságot nem beszámítható állapotban kötötte. A kérelem nem nyújtható be, ha a házastársak több mint egy évig együtt éltek azt követően, hogy a kérelmező visszanyerte szellemi képességeit.

Az egyik házastárs kiskorú volt; a kérelmet bármelyik házastárs, az ügyész vagy a szülők nyújthatják be; a kiskorú kérelem benyújtására irányuló jogosultsága a nagykorúvá válást követő egy éven belül megszűnik.

Vérségi kötelékbeni, rokon kapcsolatban, örökbefogadotti vagy szülő-gyermek viszonyban álltak; ezen érvénytelenségi okra bármelyik házastárs, az ügyész vagy jogos érdekekkel rendelkező bármely személy hivatkozhat, kivéve, ha az esküvő óta legalább egy év eltelt, és az adott esetben az említett kötelékek ellenére kérhették volna a házasság engedélyezését.

Kényszer, félelem és tévedés: a hozzájárulást kikényszerítették, vagy azt a házastárs ellenőrzésén kívül álló eseményektől való rendkívül súlyos félelem váltotta ki; vagy valamelyik fél személyazonosságát illető tévedés történt vagy a másik házastársra vonatkozó elengedhetetlen személyi előfeltételeket illetően állt fenn tévedés a polgári törvénykönyv 122. szakasza értelmében; a keresetet az a házastárs nyújtja be, aki az említett okok alapján tévesen adta hozzájárulását, kivéve, ha a házastársak az erőszakkal való fenyegetésnek vagy a félelem forrásának megszűnését vagy a tévedésről történő tudomásszerzést követően egy évig együtt éltek.

Tettetés: a házasságot bármely házastárs megtámadhatja, ha a házasságkötésbe úgy egyeztek bele, hogy megállapodtak az azzal járó kötelezettségek vagy a belőle származó jogok gyakorlásának elmulasztásában. Az érvénytelenítés iránti keresetet az esküvőtől számított egy éven belül kell benyújtani; kereset nem indítható, ha a házastársak az esküvő után férj és feleségként együtt éltek, még ha csak rövid ideig is.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Ha a házastársak jóhiszeműen jártak el (azaz házasságkötéskor nem tudtak az akadályról), a házasság az érvénytelenítésig hatályosnak tekinthető, az érvénytelenítés csak az érvénytelenítésről szóló határozat időpontjától fogva fejt ki a joghatást (a „vélt házasság” elve (*matrimonio putativo*)). A házasság fennállása alatt született vagy fogant gyermekek törvényes gyermeknek minősülnek, így rájuk a gyermekkel rendelkező házastársak különválására vonatkozó szabályok érvényesek.

A bíróság azt is megkövetelheti az egyik házastártól, hogy legfeljebb három éven át rendszeresen fizessen a másik félnek, amennyiben a másik házastárs nem rendelkezik megfelelő anyagi eszközökkel, és nem házasodott újra.

Amennyiben csak az egyik házastárs járt el jóhiszeműen, a házasság e házastárs és a gyermekek érdekében fejt ki joghatást. A rosszhiszeműen eljáró házastárs háromévi tartásdíjnak megfelelő kártérítést köteles fizetni, és további tartásdíj megfizetésére is köteles, ha más személynek nem áll fenn eltartási kötelezettsége.

Ha mindkét házastárs rosszhiszeműen járt el, a házasság a házasság fennállása alatt született vagy fogant gyermekekre nézve fejt ki joghatást, kivéve, ha a házasságot bigámia vagy vérfertőzés miatt nyilvánították érvénytelennek; a bigámia alapján érvénytelenített házasságból született gyermek a házasságon kívül született, az apa által elismert gyermek jogállását kaphatja meg.

A jóhiszeműség vélemezhető, annak egyértelmű megvalósulására csak a házasságkötéskor van szükség.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Nem léteznek előírások a házasság felbontásával (vagy a különválással) kapcsolatos kérdések rendezésének alternatív módszereire vonatkozóan. A felek ingyenesen fordulhatnak a családi közvetítői szolgálatokhoz a gyermekfelügyelettel kapcsolatos megállapodás eléréséhez szükséges segítségnyújtás érdekében.

Közös pénzügyi megállapodásokat hozhatnak a gyermekeknek és bármely házastársnak fizetendő tartásdíjról.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házassági bontóperre vonatkozó szabályok értelemszerűen a különválásra irányuló eljárásra is vonatkoznak. Kisebb mértékben a *polgári perrendtartás* 706. és azt követő szakaszai is érvényesek.

Az eljárás lehet különleges ténymegállapító eljárás, amelyre a rendes eljárástól eltérő szabályok vonatkoznak, különösen az előzetes szakaszban (ez alapvetően kétszintű folyamat: békéltetési szakaszból és vizsgálati-peres szakaszból áll).

Hatáskör és illetékesség: az illetékes bíróság a házastársak utolsó közös lakóhelye vagy a törvényben (polgári perrendtartás 706. szakasza) megjelölt egyéb hely szerinti, hatáskörrel rendelkező, bírói tanácsban ülésező törvényszék (*tribunale*), vagy ha az alperes nem érhető el vagy külföldön tartózkodik, a kérelmező lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság; és ha mindkét fél külföldön él, az ország bármely bírósága eljárhat az ügyben. Ha a házasság felbontása közös megegyezéssel történik, a házastársak bármelyikük lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróságot választhatják.

Eljárás: A házasság felbontása iránti kérelem a bírósághoz benyújtott kereset (*ricorso*), amelyet a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság hivatalához kell benyújtani. Az igazoló okiratokat csatolni kell a kérelemhez, de a tárgyaláson is be lehet azokat nyújtani. A kérelem benyújtója felelős annak biztosításáért, hogy a másik házastárs értesüljön a kérelemről és az elnöklő bírónak a házastársak meghallgatásának időpontjáról szóló végzéséről. Ha a békéltetési kísérlet az első meghallgatás során sikertelen, az elnöklő bíró közbeni ítéletet hoz a házastársak és gyermekeik érdekében, és megállapítja az eljáró bíróság előtti tárgyalás időpontját, amely az ügyet a rendes bizonyítási szabályokkal összhangban tárgyalja.

Házasság felbontása közös keresettel: A közös keresethez elengedhetetlen, hogy mindkét házastárs beleegyezzen a házasság felbontásába és a gyermekeikre és anyagi viszonyaikra vonatkozó feltételekbe. Az eljárás egyszerűsített.

Források: *A módosított 1970/898. számú törvény; a különválás esetében a polgári perrendtartás 706–711. szakaszát is alkalmazni kell.*

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Van lehetőség költségmentesség (*patrocinio a spese dello Stato*) igénybe vételére, így az ügyvédi tiszteletdíj és az egyéb bírósági költségek megfizetése nélküli jogi képviseletre is. A költségmentességet az Olaszországban törvényesen tartózkodó külföldi állampolgárok is igénybe vehetik. A jogosultsági feltételeket az 1990/217. sz. törvény és a költségmentességről szóló tájékoztató tartalmazza. A költségmentesség iránti kérelmeket a megfelelő ügyvédi kamarához (*consiglio dell'ordine degli avvocati*) kell benyújtani; lásd a kamara honlapján (pl. római ügyvédi kamara), valamint az Igazságügyi Minisztérium honlapján.

Források: *A 2001/134. sz. törvény által módosított, 1990/217. számú törvény.*

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen van lehetőség fellebbezésre. A házassági bontóperes eljárások (pl. a házastárs családi állapotára vonatkozó) vagy különválásról szóló eljárások (pl. a felelősségre vagy tartásdíjra vonatkozó) nem jogerős határozatai későbbi szakaszban, azaz a jogerős ítélet elleni fellebbezéssel együtt nem támadhatók meg: a megtámadásnak a rendes jogi határidőn belül kell megtörténnie.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A 2003. november 27-i 2201/2003/EK rendelet alkalmazandó, amely rendelkezik a valamennyi uniós tagállamban alkalmazandó szabványos eljárásról.

Az elismerés automatikusan történik. A házasság jogerős felbontásáról, különválásról vagy érvénytelenítéséről szóló határozatot követően nincs szükség tehát semmilyen különleges eljárásra valamely tagállam házassági, születési és halálozási anyakönyvének frissítéséhez.

Azonban bármely érdekelt fél kérheti a külföldön hozott bírósági határozat elismerendőnek vagy el nem ismerendőnek nyilvánítását. Az elismerés megtagadásának konkrét okait a rendelet határozza meg. A bírósági kereset formájában benyújtott kérelmet (*ricorso*) ahhoz a fellebbviteli bírósághoz (*corte di appello*) kell benyújtani, amely Olaszország belső joga értelmében az ítélet végrehajtásának helye szerint illetékességgel rendelkezik. A bíróság haladéktalanul határozatot hoz a másik fél meghallgatásával vagy anélkül, a határozatról a kérelmezőt értesítik.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Bármelyik fél megtámadhatja az elismerésről szóló határozatot a határozatot kibocsátó fellebbviteli bíróságon az értesítéstől számított egy hónapon belül (két hónapon belül, ha a másik fél másik országban él). Ebben a második szakaszban mindkét felet meg kell hallgatni a rendes kontradiktórius eljárás elve alapján, és az általános perrendtartási szabályok érvényesek.

Az ezzel a kifogással kapcsolatban hozott határozat ellen viszont a Semmitőszéken lehet fellebbezni (lásd a *rendelet mellékleteit*).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A különválás és a házasság felbontása tekintetében a különválásra vagy a házasság felbontására irányuló kérelem benyújtásakor a mindkét házastársra együttesen vonatkozó nemzeti jogszabályok érvényesek. Különböző állampolgárságú házastársak esetén a bíróság az érvényes jog megállapítására törekszik, figyelembe véve azt az országot, ahol a házastársak házasesetük nagy részét töltötték; a bíróság ebben a tekintetben szabadon gyakorolhatja mérlegelési jogkörét.

Amennyiben az alkalmazandó külföldi jog nem rendelkezik a különválásról vagy a házasság felbontásáról, az olasz jog alkalmazandó (az 1995/218. törvény 31. szakasza), azaz ilyen esetekben a *lex fori* érvényesül. *Megjegyzendő, hogy az olasz jogot attól függetlenül alkalmazni kell, hogy a kérelmező olasz állampolgár-e, és az olasz jogra vegyes házasság vagy két nem olasz állampolgár házassága esetén nem olasz állampolgárságú személy is hivatkozhat.* A különválást vagy a házasság felbontását Olaszországban kérelmező olasz házastársakra az olasz jog alkalmazandó még akkor is, ha nem Olaszországban rendelkeznek lakóhellyel. A különböző állampolgárságú házastársakra annak az országnak a joga alkalmazandó, amelyben házasesetük nagy része zajlott; ha azonban az adott ország törvényei nem rendelkeznek a különválásról vagy a házasság felbontásáról, ügyükben az olasz jogot alkalmazó olasz bíróság jár el.

Utolsó frissítés: 03/01/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Ciprus

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság felbontására irányuló eljárás megindításának alapfeltétele vallási házasság esetében a kérelmező lakóhelye szerinti kerületi püspök értesítése. A házasság felbontása iránti kérelem az illetékes püspök értesítésétől számított 3 hónap után nyújtható be. Amennyiben a házasság felbontásának jogalapja valamely személy eltűnése vagy elmebetegség, nem szükséges értesítést küldeni.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

Házasságtörés.

Erkölcstelen, szégyenletes vagy bármilyen ismétlődő, megbocsáthatatlan viselkedés, amely a házaseset súlyos megromlásához vezet, és amely a kérelmező számára elviselhetetlenné teszi a házastárral való együttélést.

Élet elleni bűncselekmény, pl. fizikai bántalmazás.

Három évnél hosszabb ideje tartó elmebetegség, amely az együttélést elviselhetetlenné teszi.

Jogerősen hét évnél hosszabb szabadságvesztésre ítéelés.

Személy eltűnése.

Nemi életre való képtelenség, amely hat hónapnál hosszabb ideig tart, és a házasság időpontjában és a keresetlevél benyújtásakor is fennáll.

Megbocsáthatatlan eltávolodás két évnél hosszabb ideig. Távolmaradás hosszabb időszakokra, amelyek összesített ideje meghaladja a két évet. Feltétel, hogy az elhagyott házastárs kérte a házastársat a hazatérésre.

Valláshoz vagy vallási felekezethez való tartozás megváltoztatása, vagy a házastárs szektához való csatlakozása érdekében erkölcsi nyomás alkalmazása vagy annak kísérlete.

Gyermek vállalásának állandó elutasítása annak ellenére, hogy a másik fél szeretne gyermeket.

A házasság helyrehozhatatlan megromlása.

Öt évnél hosszabb ideig tartó különélés.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezmenyei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontásával a házasság megszűnik, ez azonban nem jelenti a vezetéknev automatikus megváltozását. Az érintett fél dönti el, hogy eskü alatt meg szeretné-e változtatni a nevét.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása semmilyen következménnyel nem jár a tulajdoni jogvitákra nézve. A tulajdoni jogvitákat külön kérelemmel kell rendezni, mivel ezek egymástól elkülönülő eljárások.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

Nincsenek, mivel a házasság felbontására irányuló eljárás elkülönül és független a felügyeleti jogra vonatkozó eljárástól, kivéve azokat az eseteket, amikor a házasságot a gyermekek életének veszélyeztetése vagy a gyermekek fizikai bántalmazása miatt bontották fel.

A házasság felbontásának nincsenek következményei a házastársak kiskorú gyermekeit érintő kérdésekre (pl. tartásdíj, szülői felelősség, kapcsolattartás). Ezekben a kérdésekben külön-külön kérelmeket kell benyújtani.

3.4 a másik házasfél felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontása nem keletkeztet automatikusan a másik házasfél felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettséget. A különváláskor erre irányuló külön kérelmet kell benyújtani.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A ciprusi családi jog nem ismeri a „különválás” jogi fogalmát.

5 Melyek a különválás feltételei?

Nem értelmezhető.

6 Melyek a különválás jogkövetkezmenyei?

Nem értelmezhető.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

Azt jelenti, hogy a házasságot érvénytelenné nyilvánító ítélet meghozatalától kezdődően a házasságot semmisnek és jogilag érvénytelennek kell tekinteni.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasságról szóló, a 66(I)/2009. sz. törvény által módosított 104(I)/2003. sz. törvény 17. cikke értelmében a házasság érvénytelen, amennyiben:

a) arra bármely fél korábbi házasságának végleges felbontását vagy érvénytelenítését megelőzően kerül sor, ideértve az egyházi és a polgári házasságkötést is;

b) azt legfeljebb ötödfokú egyenes ági vagy oldalági rokonok között kötötték;

c) azt házasság révén szerzett legfeljebb harmadfokú egyenes ági vagy oldalági rokonok között kötötték;

d) azt örökbefogadó és örökbefogadott vagy azok utódai között kötötték;

e) azt házasságon kívül született gyermek és az őt elismerő apa vagy utóbbi vérrokonai között kötötték.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezmenyei?

Amennyiben a házasság semmisnek tekintendő, vagy azt jogerős bírósági ítélet érvénytelennek nyilvánította, a házasságot az ítélet kihirdetésétől kezdve teljes mértékben érvénytelennek kell tekinteni.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Jelenleg nincs ilyen. A jogi biztos jelenleg is dolgozik a családi ügyekben nyújtandó közvetítésről szóló törvénytervezeten.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontása/érvénytelenítése iránti kérelmet annak a kerületnek a családjogi bíróságánál kell benyújtani, ahol az egyik vagy mindkét házaspár lakik. A kérelemnek meg kell felelnie a Legfelsőbb Bíróság 1990. évi eljárási szabályzata 1. iratmintájának. Az illetékes püspököknek küldött értesítés tértivevényét vagy az értesítést tartalmazó ajánlott levél püspök általi kézhezvételének igazolását, valamint a házaspár házassági anyakönyvi kivonatát is csatolni kell a kérelemhez bizonyítékként.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen. Az erre vonatkozó kérelmet az illetékes családjogi bírósághoz kell benyújtani.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen, a házasságot felbontó vagy érvénytelenítő határozat ellen a másodfokú családjogi bírósághoz lehet fellebbezni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

A 44/2001/EK rendelet értelmében a Ciprusi Köztársaság illetékes családjogi bíróságán kell benyújtani az erre irányuló kérelmet.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A határozatot annál a családjogi bíróságnál lehet kifogásolni, ahova a másik tagállamban hozott határozat elismeréséről és nyilvántartásba vételéről szóló kérelmet benyújtották.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A Ciprusi Köztársaság családjogi bíróságai ilyen esetekben kizárólag akkor rendelkeznek hatáskörrel a házasság felbontásához vagy érvénytelenítéséhez kapcsolódó ügyek elbírálására, ha az ügyben érintett felek legalább 3 hónapig Ciprus területén laktak. A bíróság a ciprusi jogot alkalmazza.

Utolsó frissítés: 13/05/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások meg nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Lettország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság felbonthatóságának eseteit Lettország polgári törvénykönyvének családjogi része és a közjegyzőkről szóló törvény P. része sorolja fel. A házasság intézményének általános keretét a polgári törvénykönyv családjogi része határozza meg.

Lettországban a házasságot bíróság vagy közjegyző (*notārs*) bonthatja fel. A bíróság a házasságot az egyik vagy mindkét házastárs kérelmére bontja fel. A közjegyző akkor bonthatja fel a házasságot, ha a házastársak megegyeztek a házasság felbontásáról, nincs közös kiskorú gyermekük vagy közös vagyonuk, vagy amennyiben közös kiskorú gyermekük vagy közös vagyonuk van, írásban megállapodtak a közös kiskorú gyermek felügyeletéről, a láthatásról, a gyermek tartásáról és a közös vagyon megosztásáról.

A házasság ilyen típusú felbontásának előfeltétele tehát a házastársak közötti egyezség a házasságból született gyermek felügyeletéről, a gyermek tartásáról és a közös vagyon megosztásáról.

Ha a házasságot bíróság bontja fel, a bíróságnak meg kell állapítania, hogy a házasság megromlott. A házasság akkor tekinthető megromlottnak, ha a házastársak nem élnek együtt, és várhatóan a jövőben sem fognak együtt élni.

A házasság közjegyző általi felbontásának egyik előfeltétele a házastársak közötti egyezség a házasságból született gyermek felügyeletéről, a gyermek tartásáról és a közös vagyon megosztásáról. Ha a házastársak nem tudnak e kérdésekben megállapodni, ezeket a követeléseket a házasság felbontására irányuló keresettel egyidejűleg a bíróság bírálja el.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság közjegyző általi felbontása

A házasság akkor bontható fel, ha megromlott, a házastársak megállapodtak a felbontásáról, és mindkettejük által aláírt közös kérelmet nyújtanak be a közjegyzőhöz. Ha a házastársaknak közös kiskorú gyermekük vagy közös vagyonuk van, írásban meg kell állapodniuk a közös kiskorú gyermek felügyeletéről, tartásáról, a láthatásról és a közös vagyon megosztásáról, ezt az egyezséget pedig csatolniuk kell a kérelemhez.

A házasság bíróság általi felbontása

A házasság bíróság által bontható fel, ha a felek nem állapodtak meg házasságuk felbontásáról, és a következő feltételek valamelyike teljesül:

A házastársak több mint három éve külön élnek: a házastársak külön élnek, nincs közös háztartás és a házastársak egyike nem kívánja a közös háztartást helyreállítani, így elutasítja a házasságban való együttélés lehetőségét. A közös háztartás akkor sem feltétlenül áll fenn, ha a házastársak közös ingatlanban élnek.

Amennyiben a házastársak kevesebb mint három éve élnek külön, a házasság csak akkor bontható fel, ha:

a házasság megromlásának oka erőszakos fizikai, szexuális, pszichológiai vagy gazdasági cselekmény, amelyet az egyik házastárs tanúsít a házasság felbontását kérő házastársa ellen, annak másik gyermeke ellen vagy a házastársak közös gyermeke ellen;

a házastárs beleegezik a másik házastárs házasság felbontására irányuló kérelmébe;

a házastársak egyike együtt él egy másik személlyel, és abból a kapcsolatból gyermek született, vagy a pár gyermeket vár.

Ha a fentebb bemutatott körülmények alapján a bíróság feltételezi, hogy a házasság még fenntartható, a házastársak békéltetésének céljából a házasság felbontására irányuló eljárást hat hónapig elhalaszthatja.

Amennyiben a házastársak valamelyike a fent említett három okon kívüli okból kéri a házasság felbontását a hároméves különélést megelőzően, a bíróság nem bonthatja fel a házasságot a törvényben előírt hároméves különélés lejárta előtt, és a házastársak békéltetésének céljából el kell halasztania az ügy elbírálását.

Ha a házastársak kevesebb mint három éve élnek külön, a közjegyző csak akkor bonthatja fel a házasságot, ha a házasság felbontásába mindkét házastárs beleegezik, és ha a közjegyzőkről szóló törvényben meghatározott eljárással összhangban erre irányuló kérelmet nyújtanak be a közjegyzőhöz.

Ha a házasság megromlott, a bíróság még akkor sem bonthatja fel azt, ha és amennyiben a házasság fenntartására a házastársak közös kiskorú gyermekének érdekeivel indokolható rendkívüli körülmények miatt szükség van.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezmenyei

3.1 a házasság felbontásának jogkövetkezmenyei (pl. a vezetőnévre) vonatkozóan?

Amint a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedik, vagy a közjegyző kiadja a házasság felbontásáról szóló igazolást, a házastársak közötti jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek megszűnnek. A házasság felbontása új jogokat és kötelezettségeket keletkeztethet a volt házastársak számára. A házasság felbontását követően bármelyik fél új házasságot köthet.

A polgári törvénykönyv értelmében az a házastárs, aki a házasságkötéskor megváltoztatta családi nevét, ezt a nevet megtarthatja a házasság felbontását követően is, vagy amennyiben úgy kívánja, a bíróság vagy a közjegyző engedélyezi a házasság előtti családi név használatát.

A másik házastárs kérelmére a bíróság eltilthatja azt a házastársat, akinek a házasság megromlása felróható, hogy megtartsa a házasságkötést követő családi nevét, feltéve hogy ez nem sérti a gyermek érdekeit.

3.2 a házasság felbontásának jogkövetkezmenyei (pl. a közös vagyon felosztására vonatkozóan)?

A közjegyző felbonthatja a házasságot, ha a házastársak előtte írásban megállapodnak a közös vagyon felosztásáról, és ezt az egyezséget csatolták a házasság felbontására irányuló keresethez.

Ha a házasságot a bíróság bontja fel, a házastársak megállapodhatnak a közös vagyon felosztásáról. Ha a házastársak nem tudnak egyezsége jutni, követeléseiket a bíróság a polgári törvénykönyv vagy a házassági szerződés rendelkezései alapján bírálja el. A polgári törvénykönyv kétféle tulajdonviszonyról rendelkezik, nevezetesen a jogszabályban megállapított jogviszonyról és a házassági szerződéssel szabályozott jogviszonyról; válás esetére ezek határozzák meg a vagyon felosztására irányadó eljárást.

Ha a tulajdonviszonyokat jogszabály szabályozza, a vagyon felosztása esetén a házastársak bármelyikének jogában áll a házasságot megelőzően tulajdonába került dolog megtartása vagy a házasság alatt szerzett különvagyon megtartása. A házasság alatt a házastársak által közösen vagy bármelyikük által a közös vagyonból szerzett bármely dolog a házastársak közös vagyonát képezi. A vélelem szerint a közös vagyonból mindkét házastárs egyenlő mértékben részesedik, kivéve, ha bármelyikük megindokolja és bizonyítja, hogy azt eltérő hányadok szerint kell megosztani.

Ha a tulajdonviszonyokat házassági szerződés szabályozza, a szerződésben elő lehet írni a házastársak összes vagyonának külön vagy közös tulajdonát, és a vagyonmegosztásról a megfelelő szerződéses tulajdonviszonyokra irányadó jogszabályban meghatározott eljárás szerint kell eldönteni.

3.3 a házasság felbontásának jogkövetkezmenyei (pl. a közös gyermek felügyeletéről, tartásáról, a láthatásról)?

A házasság felbontása esetén a családon belüli jogviszonyokból eredő fent bemutatott kérdéseket, és különösen a szülők és gyermekek közötti jogviszonyból eredő kérdéseket, nem lehet elkülönítetten elbírálni.

Ha a házasságot közjegyző bontja fel, a házastársaknak nemcsak a házasság felbontásában kell megegyezniük, hanem a gyermekek felügyeletében, tartásában és a láthatásban is. A közös kiskorú gyermek felügyeletéről, a láthatásról és a gyermek tartásáról előzetes írásbeli egyezséget kell kötni, amelyet a házasság felbontására irányuló kérelemmel együtt be kell nyújtani.

Ha a házasságot bíróság bontja fel, a házastársaknak meg kell egyezniük a közös kiskorú gyermek felügyeletéről, a láthatásról és a gyermek tartásáról. Ha ilyen egyezés nem születik, és a követeléseket még nem rendezték, ezeket a követeléseket a házasság felbontására irányuló keresettel együtt kell előterjeszteni; a bíróság másként nem bonthatja fel a házasságot.

A házasság felbontásának joghatásai a szülői felelősségre

A gyermek gondozásának felelőssége nem szűnik meg azzal, hogy a gyermek már nem él az egyik szülővel vagy a szülők egyikével sem.

Ha a szülők külön élnek, közös felelősségük továbbra is fennáll. A gyermek gondozását és felügyeletét annak a szülőnek kell ellátnia, akivel a gyermek él.

A szülők közösen hoznak döntéseket olyan kérdésekben, amelyek jelentős hatással lehetnek a gyermek fejlődésére. A szülők közötti vitákat – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a családjogi bíróság (*bāriqtiēsa*) rendezi.

A közös szülői felügyelet a szülők egyezségével vagy az egyik szülő külön felügyeleti jogát megállapító bírósági határozattal megszűnik.

Ha a gyermek felett csak az egyik szülő gyakorol felügyeleti jogot, ez a szülő rendelkezik a felügyeletből eredő jogokkal, és őt terhelik az abból eredő kötelezettségek. A másik szülő számára biztosítani kell a láthatási jogot (a kapcsolatfelvételhez és a magánjellegű kapcsolattartáshoz való jogot).

A házasság felbontásának joghatásai a gyermek tartására

A gyermektartás kérdését a házasság felbontására irányuló eljárásban kell rendezni. A szülők képességük és pénzügyi körülményeik arányában kötelesek a gyermek tartására. A gyermek gondozásának kötelezettsége az anyára és az apára hárul mindaddig, amíg a gyermek nem képes magáról gondoskodni. A gyermek tartásának felelőssége nem szűnik meg azzal, hogy a gyermek külön él a családtól, illetve már nem él az egyik szülővel vagy a szülők egyikével sem. A házasság felbontásakor a gyermek szülei kölcsönösen megegyezhetnek a gyermek tartásáról, amennyiben azonban nem jutnak egyezsége, a vitát a bíróság rendezi a házasság felbontására irányuló eljárásban.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A polgári törvénykönyv kimondja, hogy a házasság felbontásakor vagy még azt követően is a volt házastárs a másik házastársától az annak a pénzügyi helyzetével arányos tartásdíjat követelhet, hogy saját korábbi életszínvonalát biztosítsa. A volt házastárs régi életszínvonalának biztosítására szolgáló kötelezettség akkor ér véget, amikor:

a házasság felbontását vagy érvénytelenné nyilvánítását követően eltelt annyi idő, ameddig a felbontott házasság tartott, illetve érvénytelenítés esetén annyi idő, ameddig az együttélés tartott;

a volt házastárs új házasságot köt;

a volt házastárs jövedelméből gondoskodni tud magáról;

a volt házastárs nem hajlandó magát a munkájából eltartani;

a volt házastárs, akitől a másik eltartását követelték, a saját megélhetését sem tudja biztosítani vagy keresőképtelenné vált;

az eltartandó volt házastárs bűncselekményt követett el korábbi házastársa ellen, illetve a korábbi házastárs vagy annak valamelyik felmenő vagy lemenő ági rokonai élete, egészsége, szabadsága, vagyona vagy becsülete ellen;

a volt házastárs segítség nélkül hagyta korábbi házastársát, amikor pedig módjában állt volna segíteni;

a volt házastárs szándékosan hamisan vádolta korábbi házastársát, illetve annak valamelyik felmenő vagy lemenő ági rokonát bűncselekmény elkövetésével;

a volt házastárs pazarlóan vagy erkölcstelenül él;

a tartásra kötelezett volt házastárs, illetve az eltartott volt házastárs halálával vagy halottnak nyilvánításával;

a kötelezettség megszüntetésére más lényeges okok állnak fenn.

4 Milyen jogkövetkezmenyei vannak a „különválás” jogi fogalmának?

A különválás jogi fogalmát a lett jogrendszer nem ismeri.

5 Milyen jogkövetkezmenyei vannak a különválás feltételeinek?

A különválás jogi fogalmát a lett jogrendszer nem ismeri.

6 Milyen jogkövetkezmenyei vannak a különválás jogi fogalmának?

A különválás jogi fogalmát a lett jogrendszer nem ismeri.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasságot akkor lehet érvényteleníteni, ha azt olyan jogszabályi rendelkezések megsértésével kötötték meg, amelyek nem tették volna lehetővé a házasság érvényes létrejöttét. A házasságot érvénytelenítő ítélet jogerőre emelkedésével a feleket úgy kell tekinteni, hogy soha nem voltak házasok, a házasság pedig megkötésétől fogva érvénytelen. Meg kell jegyezni, hogy a házasság a felbontása után is érvényteleníthető.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság csak a jogszabályban előírt alábbi esetekben érvényteleníthető:

a házasságot nem jegyezte be az anyakönyvi hivatal tisztviselője vagy a polgári törvénykönyvben felsorolt valamely felekezet lelképásztora;

a házasságkötést színlelt módon, nem családalapítás szándékával kötötték;

a házasságot az megelőzően kötötték, hogy mindkét házastárs betöltötte volna 18. életévét, vagy bizonyos esetekben, mielőtt az egyik házastárs betöltötte volna 16. életévét, amelyet követően a házasság érvényes lehet, ha azt egy felnőttel kötötték, és a szülők vagy gyámok abba beleegyeztek, ugyanakkor az ilyen házasság nem érvényteleníthető, ha a házasságkötést követően a házasságból gyermek fogant, vagy ha a bírósági határozathozatal idejére mindkét házastárs elérte a minimális életkort;

a házasságkötéskor a házastársak valamelyike olyan állapotban volt, amely meggátolta abban, hogy cselekedeteinek jelentőségét felismerje vagy cselekedeteit irányítsa;

a házasságkötésre olyan személyek között került sor, akik házasságkötést kizáró rokonsági fokban állnak egymással, azaz közvetlen lemenő vagy felmenőági rokonok, testvérek vagy féltestvérek;

a házasságkötésre az örökbefogadó és az örökbefogadott között került sor, kivéve, ha az örökbefogadással létrejött jogviszony megszűnt;

a házasságkötésre a gyám és a kiskorú között, vagy a gondnok és a gondnokolt között került sor, mielőtt a gyámság vagy a gondnokság megszűnt volna;

a házastársak egyike már házas volt.

Mindezekben az esetekben a házasság érvénytelenítésére irányuló keresetet bármely érdekelt fél vagy az ügyész bármikor, korlátozás nélkül benyújthatja.

Ha a házasság elhalálozás vagy a házasság felbontása következtében szűnt meg, érvénytelenítés iránt csak azok a személyek nyújthatnak be keresetet, akiknek jogait a házasság érinti. Ha mindkét szülő elhunyt, a házasság érvénytelenítése iránt nem lehet keresetet benyújtani.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Az a házastárs, akinek házasságát érvénytelenítik, visszaveszi a házasság előtti családi nevét. Ha a házasságkötéskor a házastárs nem volt tisztában azzal, hogy a házasságot érvénytelennek kellene nyilvánítani, kérheti a bíróságot, hogy megtarthassa a házasságban felvett családi nevét.

Ha a házasságkötés idején a házastársak egyike tisztában volt azzal, hogy a házasság érvényteleníthető, a másik házastárs a volt házastárstól nem csak a korábbi életszínvonalának fenntartásához szükséges anyagi eszközöket követelheti, de nemvagyonni kártérítést is.

Ha a házasságot érvénytelenítik, a volt házastárs a házasság felbontásának esetéhez hasonló körülmények között mentesül a másik házastárs korábbi életszínvonalának fenntartásának kötelezettsége alól (lásd a 3.4. pontot).

Amennyiben a házasság érvénytelenítésekor vagyonmegosztásra is sor kerül, a volt házastársak megtarthatják a házasság előtti vagyonukat, illetve az együttélés során szerzett bármilyen saját vagyont. A közösen szerzett vagyont egyenlően kell megosztani a volt házastársak között.

Ha a házasságkötés idején a házastársak egyike sem volt tisztában azzal, hogy a házasságot érvénytelennek kellene nyilvánítani, a vagyonmegosztásra a polgári törvénykönyvnek a jogszerű házasság során szerzett vagyon megosztására irányadó szabályait kell alkalmazni. Ha ugyanakkor csak az egyik házastárs nem volt tisztában azzal, hogy a házasságot érvénytelennek kellene nyilvánítani, a jogszerű házasság során szerzett vagyonnak a házasság felbontása esetén történő megosztására irányadó eljárást csak arra a házastársra lehet alkalmazni, amelyik nem volt tisztában azzal, hogy a házasságot érvénytelennek kellene nyilvánítani.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Lettorszában a házasságot a házastársak közös kérelme alapján közjegyző is felbonthatja. A házasság közjegyző általi felbontásának eljárását a közjegyzőkről szóló törvény P. része szabályozza. Közjegyző akkor bontja fel a házasságot, ha a házastársak megegyeztek a házasság felbontásáról, nincs közös kiskorú gyermekük vagy közös vagyonuk, vagy amennyiben közös kiskorú gyermekük vagy közös vagyonuk van, írásban megállapodtak a közös kiskorú gyermek felügyeletéről, a láthatásról, a gyermek tartásáról és a közös vagyon megosztásáról.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság közjegyző általi felbontása

Ha a házasságot közjegyző bontja fel, nincsenek konkrét illetékességi szabályok, a felek az ország bármely közjegyzőjét felkereshetik. Ez nem vonatkozik a határokon átnyúló ügyekre; ezekben az esetekben a 2201/2003/EK tanácsi rendelet irányadó. Ha európai uniós vagy más nemzetközi jogi aktus szerint a határokon átnyúló válás nem tartozik Lettország joghatósága alá, a közjegyző nem indíthatja meg a házasság felbontását, és erről tájékoztatnia kell a házastársakat.

A házasság felbontásának határokon átnyúló eseteiben az alkalmazandó jogot a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EU tanácsi rendelettel összhangban kell meghatározni.

A házasság felbontására irányuló, közjegyzőhöz benyújtott kérelemben a következőket kell feltüntetni:

a házastársak családi és utóneve, személyi azonosítószáma (vagy ha valamelyiküknek nincs személyi azonosítószáma, akkor a születési ideje az év, hónap, nap megjelölésével);

a házasságkötés ideje (év, hónap, nap), továbbá anyakönyvi száma;

az ország neve, ahol a házasságot anyakönyvezték, továbbá az eljáró hatóság vagy a vallásfelekezet és a lelképásztor, amely vagy aki előtt a házasságot megkötötték;

van-e a házastársaknak közös kiskorú gyermeke, és kötöttek-e egyezséget a közös kiskorú gyermek felügyeletéről, láthatásáról és tartásáról;

van-e a házastársaknak közös tulajdona, és kötöttek-e egyezséget e tulajdon megosztásáról;

a házastársak házasság felbontását követő családi nevei.

A kérelemhez csatolni kell a házassági anyakönyvi kivonat eredeti példányát vagy annak az anyakönyvi hivatal által kiadott másolatát, kivonatát vagy az anyakönyvi hivatal nyilatkozatát.

Ha a házastársaknak közös kiskorú gyermekük vagy közös vagyonuk van, írásban meg kell állapodniuk a közös kiskorú gyermek felügyeletéről, tartásáról, a láthatásról és a közös vagyon megosztásáról, és ezt az egyezséget csatolniuk kell a kérelemhez.

A házasság bíróság általi felbontása

A házasság felbontása vagy érvénytelenítése iránti keresetet az illetékes kerületi vagy városi bíróságon (*rajona (pilsētas) tiesa*) kell benyújtani, ez általában az alperes bejelentett lakóhelye szerinti bíróság, vagy ilyen lakóhely hiányában a tényleges lakóhelye szerinti bíróság. A keresetet a felperes bejelentett lakóhelye vagy ennek hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is be lehet nyújtani, ha:

a kiskorú gyermekek a felperessel laknak;

a felbontandó házasság szabadságvesztés-büntetését töltő személlyel áll fenn;

a felbontandó házasság valamelyik házasfelének nincs bejelentett lakóhelye, tényleges lakóhelye ismeretlen, vagy ez a fél külföldön él.

Ha a házastársak egyikének szokásos lakóhelye egy másik tagállamban van, vagy ha e házasság egyik félje egy másik tagállam állampolgára, a házasság felbontásával, a különválással vagy a házasság érvénytelenítésével kapcsolatos joghatósági szabályokra a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet irányadó.

Amint meghatározták, hogy melyik a megfelelő tagállam, annak a tagállamnak a nemzeti polgári eljárásjogát kell alkalmazni.

A házasság felbontásával kapcsolatos joghatósági szabályokat a jogsegélyről és jogi kapcsolatokról szóló, Lettország és harmadik országok közötti kétoldalú nemzetközi megállapodások is meghatározhatják, amelyek Lettorszagra nézve kötelezőek.

A polgári eljárásról szóló törvény 128. szakasza szerint a bírósági keresetben a következőket kell feltüntetni:

a bíróság neve, amelyhez a keresetet benyújtják;

a felperes családi és utóneve, személyi azonosítószáma és bejelentett lakóhelye (ha a felperesnek nincs bejelentett lakóhelye, akkor a tényleges lakóhelye);

jogi személy esetében annak neve, nyilvántartási száma és székhelye; a felperes más kapcsolattartási címet is megadhat a bíróságnak;

az alperesnek vagy az érdekelt félnek a családi és utóneve, személyi azonosítószáma, bejelentett lakóhelye vagy más további bejelentett címe, ennek hiányában a tényleges lakóhelye; jogi személy esetében annak neve, nyilvántartási száma és székhelye; az alperes személyi azonosítószámát vagy nyilvántartási számát akkor kell feltüntetni, ha ismert;

a felperes képviselőjének családi és utóneve, személyi azonosítószáma és a bírósággal való kapcsolattartásra szolgáló címe, ha a keresetet képviselő nyújtotta be; jogi személy esetében annak neve, nyilvántartási száma és székhelye;

ha valamely követelés tárgya pénz behajtása, adott esetben a hitelintézet neve és a számlaszám, amelyre a kifizetést teljesíteni kell;

a követelés tárgya;

a követelés összege; ha a követelés pénzben kifejezhető, a behajtandó vagy vitatott összeg kiszámításának módja;

a tények, amelyekre a felperes a követelését alapozza, és az e tényeket alátámasztó bizonyítékok;

a követelést megalapozó jogszabály;

a felperes követelései;

a keresethez csatolt iratok listája;

a kereset keltének napja, továbbá bármely más lényeges információ.

A polgári eljárásról szóló törvény 235.1 szakasza szerint a házasság felbontása iránti keresetben a következőket is fel kell tüntetni:

a házastársak mióta élnek külön;

a másik házastárs beleegyezik-e a házasság felbontásába;

a felek megegyeztek-e a gyermekek felügyeletében, a másik szülő látogatási jogai gyakorlásában, a tartásban, a házasság alatt szerzett vagyon megosztásában, illetve, hogy benyújtanak-e ezek vonatkozásában követeléseket.

A keresetet a felperesnek vagy képviselőjének alá kell írnia. A házasság felbontása vagy érvénytelenítése tárgyában a fél képviselőjének konkrét felhatalmazással kell rendelkeznie arra, hogy az ügyben eljárjon. A házasság felbontásával vagy érvénytelenítésével kapcsolatos ügyben való eljárásra szóló felhatalmazás a kapcsolódó követelésekre is kiterjed.

A keresethez a következőket kell mellékelni:

a kereset hiteles másolata, amelyet megküldenek az alperesnek;

okirat annak igazolására, hogy az illetéket és más bírósági díjakat a törvényben előírt eljárással összhangban és a törvényben megállapított összegben megfizették;

a követelés alapjául szolgáló körülményeket igazoló irat vagy iratok (például házassági anyakönyvi kivonat).

12 Igénybe vehetők-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Az állam általában költségmentességet biztosít, ha az adott személy anyagi lehetőségei vagy jövedelmi szintje nem teszi lehetővé számára jogai érvényesítését, vagy hirtelen olyan helyzetbe kerül vagy olyan pénzügyi körülményei adódnak, amelyek ezt lehetetlenné tennék (pl. természeti katasztrófa, vis maior vagy más olyan körülmény, amely befolyási körén kívül esik), vagy a személyt teljes mértékben az állam vagy a helyi hatóság tartja el, így természetesen nehézséget okoz számára jogainak védelme. A költségmentességet az állami költségmentességről szóló törvény (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*) rendelkezései alapján ítélik meg.

A költségmentesség általában kiterjed az eljárási iratok elkészítésével, az eljárás során nyújtott jogi tanácsadással, a bírósági képvisellel és a bírósági ítélet végrehajtásával összefüggő költségekre.

Lettország a 2201/2003/EK tanácsi rendelettel összhangban is biztosít költségmentességet.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Az ügyben első fokon a kerületi vagy városi bíróság (*rajona (pilsētas) tiesa*) jár el. A határozat ellen a regionális bírósághoz (*apgabaltiesa*) lehet fellebbezni, és a határozat jogkérdésben is megtámadható (*kasācija*).

Ha a házasságot közjegyző bontja fel, fontos tudni, hogy a törvényben meghatározott eljárással összhangban hitelesített iratok valóságtartalma nem vitatható. Ezt külön keresetben lehet megtámadni.

Bármely olyan panaszt, amely szerint a közjegyző helytelenül járt el feladatának teljesítése során, vagy megtagadta feladata ellátását, a panaszolt cselekmény elvégzésétől vagy a kért cselekmény elvégzésének megtagadásától számított egy hónapon belül ahhoz a regionális bírósághoz kell benyújtani, amelynek felügyelete alatt a közjegyző áll.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

A házasság felbontásáról, a különválásról vagy a házasság érvénytelenítéséről szóló, másik tagállamban hozott határozatot a 2201/2003/EK tanácsi rendelet értelmében Lettországban is elismerik. A rendelet kimondja, hogy egy tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül el kell ismerni.

Ahhoz, hogy a házasság felbontásáról, a különválásról vagy a házasság érvénytelenítéséről szóló, másik tagállamban hozott határozatot elismerjék Lettországban, a 2201/2003/EK tanácsi rendeletben előírt eljárásoknak megfelelően bármely érdekelt fél kérelmezheti a határozat elismerését vagy elismerésének megtagadását a külföldi határozat elismerése (*atzīšana*), illetve elismerése és végrehajtása (*atzīšana un izpildīšana*) iránti kérelemmel, amelyet a határozat végrehajtásának helye vagy az alperes bejelentett lakóhelye, illetve ennek hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes kerületi vagy városi bírósághoz kell benyújtani.

A külföldi bíróság által hozott határozat elismeréséről, illetve elismeréséről és végrehajtásáról szóló határozatot egyesbíró hozza meg a benyújtott kérelem és az ahhoz mellékelte iratok alapján, a kérelem benyújtásától számított 10 napon belül, a felek megidézése nélkül. A bíró csak a 2201/2003/EK tanácsi

rendelet 22. cikkében felsorolt, elismerést kizáró okokból tagadhatja meg a határozat lettországi elismerését. Ezek alapján a másik tagállamban hozott határozat elismerése az alábbi esetekben tagadható meg Lettorszáiban:

- az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes Lettország közrendjével;
- a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az alperesnek nem kézbesítették az eljárást megindító vagy azzal egyenértékű iratot megfelelő időben és olyan módon, hogy az alperes védelméről gondoskodhasson, kivéve ha megállapítást nyer, hogy az alperes egyértelműen elfogadta a határozatot;
- a határozat összeegyeztethetetlen egy olyan határozattal, amelyet ugyanazon felek közötti eljárásban Lettorszáiban hoztak;
- a határozat összeegyeztethetetlen egy olyan korábbi határozattal, amelyet ugyanazon felek között más tagállamban vagy harmadik államban hoztak, feltéve hogy a korábbi határozat megfelel az elismerés feltételeinek Lettorszáiban.

A polgári eljárásról szóló törvény 638. szakasza szerint a határozat elismerése iránti kérelemben fel kell tüntetni a következőket:

- a bíróság neve, amelyhez a keresetet benyújtják;
- a kérelmező családi és utóneve, személyi azonosító száma (ennek hiányában más azonosító adatok), a bírósággal való kapcsolattartásra szolgáló cím; jogi személy esetében annak neve, nyilvántartási száma és székhelye;
- az alperes családi és utóneve, személyi azonosító száma (ennek hiányában más azonosító adatok), bejelentett lakcíme és bármely más bejelentett címe, ennek hiányában az alperes tényleges lakóhelye; jogi személy esetében annak neve, nyilvántartási száma és székhelye;
- a kérelem tárgya és a kérelem alapjául szolgáló körülmények;
- a kérelmezőnek a külföldi bíróság által hozott határozat teljes vagy részleges elismerésére, illetve elismerésére és végrehajtására irányuló kérelme;
- a felhatalmazott képviselő és annak címe, amennyiben képviselőt jelöltek ki arra, hogy az ügyben Lettorszáiban eljárjon;
- a csatolt iratok listája;
- a kérelem elkészítésének kelte.

A 2201/2003/EK tanácsi rendelet 37. cikke értelmében egy másik tagállam bírósága által hozott határozat elismerésére irányuló kérelemhez csatolni kell:

- a határozat másolatát, amely megfelel a hitelesség megállapításához szükséges feltételeknek;
- az alperes távollétében hozott határozat esetén azt az okiratot, amely bizonyítja, hogy a távollévő félnek kézbesítették a (házasság felbontásával, a különválással vagy a házasság érvénytelenítésével kapcsolatos) eljárást megindító iratot; vagylagosan a kérelmező benyújthat bármely olyan okiratot, amely azt jelzi, hogy az alperes a határozatot egyértelműen elfogadta;
- a határozathozatal helye szerinti tagállam illetékes bírósága vagy hatósága által a 2201/2003/EK tanácsi rendelet 39. cikkével összhangban kiadott igazolást.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A 2201/2003/EK tanácsi rendelet értelmében valamely érdekelt fél kétféleképpen kifogásolhatja egy másik tagállamban a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat lettországi elismerését.

Először, a 2201/2003/EK tanácsi rendelet 21. cikke értelmében bármely érdekelt fél kezdeményezheti, hogy a bíróság hozzon határozatot a másik tagállamban hozott határozat el nem ismeréséről.

Másodszor, egy határozat elismerésének ügyében az alperes vitathatja a határozat lettországi elismerését akkor is, ha másik személy már kérelmezte a határozat elismerését, és ha e kérelem alapján a kerületi vagy városi bíróság már elismerte a határozatot. Az alperes kifogást emelhet a másik tagállamban hozott határozat lettországi elismerésével szemben azzal, hogy megtámadja a kerületi vagy városi bíróság határozatát elismerő határozatát. A 2201/2003/EK tanácsi határozat 33. cikke értelmében a kerületi vagy városi bíróságnak egy másik tagállam bírósága által hozott határozatot elismerő határozatát regionális bíróság előtt lehet megtámadni másodlagos kifogás (*blakus sūdzība*) előterjesztésével, amelyet az elismerő határozatot elfogadó bírósághoz kell benyújtani, és a kérelmet meg kell küldeni a megfelelő regionális bíróságnak. Az alperes vagy a kérelmező a regionális bíróság határozat elismeréséről szóló határozatát a Legfelsőbb Bíróság Szenátusa (*Augstākās tiesas Senāts*) elé terjesztheti; ehhez másodlagos kifogást kell benyújtania az elismerő határozatot elfogadó bírósághoz és kérelmet kell küldenie a Legfelsőbb Bíróság Szenátusa Polgári Ügyi Hivatalához.

Az alperes a másik tagállamban hozott határozat elismerése ellen csak a 2201/2003/EK tanácsi rendelet 22. cikkében kifejtett, elismerést kizáró okok alapján emelhet kifogást (lásd a 14. kérdést).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

Az alkalmazandó jog megállapítására irányadó eljárást [a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EU tanácsi rendelet \(Róma III. rendelet\)](#) állapítja meg.

Internetes hivatkozások

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.llrx.com/features/latvia.htm> [\(angol nyelven\)](#)

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Utolsó frissítés: 07/02/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [it](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítjük fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Válasz - Litvánia

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasságot fel lehet bontani a felek közös megegyezésével, amennyiben valamennyi alább felsorolt feltétel teljesül:

- a házasságkötéstől számítva több mint egy év eltelt;
- a házastársak a házasság felbontására irányuló egyezséget írtak alá (tulajdonmegosztás, gyermektartás stb.);
- mindkét házastárs teljesen cselekvőképessé.

Az e cikkben előírt esetekben a házasság felbontására egyszerűsített eljárásban kerül sor.

A házasság felbontható úgy is, ha valamelyik házastárs keresetet indít a lakóhelye szerinti körzeti bíróságon (*apylinkės teismas*), amennyiben az alábbi feltételek legalább egyike teljesül:

- a házastársak több mint egy éve külön élnek;

a házastársak egyikét bírósági ítélet cselekvőképtelennek nyilvánította a házasságkötést követően;
a házastársak egyikének hollétét bírósági ítélet ismeretlennek nyilvánította;
a házastársak egyike nem előre megfontolt szándékkal elkövetett bűncselekmény miatt egy évnél hosszabb ideig tartó szabadságvesztés-büntetését tölti.
A házasság megromlásáért egyik vagy mindkét házastárs felelős lehet. Az egyik házastárs keresetet indíthat a házasság felbontása iránt, ha a házasság a másik házastárs hibájából romlott meg. A házastárs akkor felelős a házasság megromlásáért, ha súlyosan megsértette a litván polgári törvénykönyv (*Civilinis kodeksas*) harmadik (családjogi) könyvében felsorolt, házasságból eredő kötelezettségeit, és ezáltal ellehetetlenítette az együttélést.
A házasság megromlásáért akkor tekinthető felelősnek a másik házastárs, ha előre megfontolt szándékkal elkövetett bűncselekmény miatt elítélték, házasságtörést követett el, erőszakot alkalmazott a házastársával vagy a család többi tagjával szemben, vagy elhagyta a családot és több mint egy éve nem gondoskodik róluk.

A bontóper alperese vitathatja felelősségét, és bizonyítékokat terjeszthet elő arra vonatkozóan, hogy a felperes felelős a házasság megromlásáért. A bíróság megvizsgálja az ügy körülményeit, és ennek alapján kimondhatja azt is, hogy mindkét házastárs felelős a házasság megromlásáért. Amennyiben a bíróság azt állapítja meg, hogy mindkét házastárs felelős a házasság megromlásáért, a jogkövetkezmények megegyeznek a házasság közös megegyezéssel történő felbontásának jogkövetkezményeivel.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság a házastársak egyikének halálával vagy a törvényes megszüntetéssel ér véget. A házasság felbontható a felek közös megegyezése vagy az egyik házastárs bontókeresete alapján, továbbá az egyik házastárs vagy mindkettejük hibájából.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

A házasság megszűnésének napja az a nap, amikor a bontóítélet jogerőre emelkedik. A bíróság az ítélet egyik példányát a bontóítélet jogerőre emelkedésétől számított három munkanapon belül megküldi a helyi anyakönyvi hivatalnak, amely bejegyzi a házasság felbontását.

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontását követően a házastárs megtarthatja a házasságkötéskor felvett vezetéknevét, vagy újra felveheti a házasságkötés előtti vezetéknevét. Ha a házasság felbontására valamelyik házastárs hibájából kerül sor, a bíróság a másik házastárs kérelmére eltilthatja a házasság megromlásáért felelős házastársat a házasságkötéskor felvett vezetéknev viselésétől, kivéve, ha a házastársaknak van közös gyermeke.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házastársak vagyonának megosztása a házassági vagyonjogi rendszertől függ, amelyet létrehozhat jogszabály vagy szerződés. Házassági szerződés hiányában a házastársak tulajdonára a jogszabályi vagyonjogi rendszer az irányadó. A házassági vagyonjogi rendszereket a polgári törvénykönyv (*Civilinis kodeksas*) harmadik könyve III. részének VI. fejezete szabályozza.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

Ha a családi otthon a házastársak egyikének tulajdonában van, a bíróság a másik házastárs javára haszonélvezeti jogot állapíthat meg, és lehetővé teheti számára, hogy a családi otthonban maradjon, ha a kiskorú gyermekeket a házasság felbontását követően továbbra is ő neveli. A haszonélvezeti jog a gyermek vagy gyermekek nagykorúvá válásáig marad fenn. Ha a családi otthon bérli, a bíróság a bérletet arra a házastársra ruházhatja át, aki keresőképtelen vagy aki a kiskorú gyermekeket nevelni fogja, és a bíróság kilakoltathatja onnan a másik házastársat, ha az ítélet szerint a házastársaknak külön kell élniük.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A bontóperben hozott ítéletben a bíróság tartásdíjat is megítél a támogatásra szoruló korábbi házastársnak, kivéve, ha a tartásdíjról a házastársak között létrejött egyezség rendelkezik. A házastársak nem jogosultak tartásdíjra, ha vagyonuk vagy jövedelmük elegendő a teljes körű létfenntartásukhoz. Valamely házastársnak feltételezhetően tartásra van szüksége, ha a házasságból származó kiskorú gyermeket ő neveli, vagy ha idős kora vagy rossz egészségi állapota miatt keresőképtelen. Az a házastárs, aki a házasság, a család közös érdeke vagy a gyermekek gondozása miatt nem tudott képesítést szerezni (tanulmányait befejezni), jogosult kérni a korábbi házastárstól, hogy fedezze a tanulmányok befejezésének vagy az átképzésnek a költségeit. Nem jogosult tartásra az a házastárs, akinek hibája a házasság felbontásához vezetett.

A tartásdíj megítélése és az összeg meghatározása során a bíróság figyelembe veszi a házasság fennállásának időtartamát, a tartási szükségletet, mindkét korábbi házastárs vagyonát, egészségi állapotukat, életkorukat és keresőképességüket, valamint azt, hogy a munkanélküli házastárs milyen valószínűséggel talál munkát, és egyéb fontos körülményeket.

Ha az alábbi körülmények bármelyike fennáll, a bíróság csökkenti a tartásdíjat, azt csak ideiglenesen ítéli meg, vagy elutasítja az arra irányuló kérelmet:

a házasság kevesebb mint egy évig tartott;

a tartásra jogosult házastárs bűncselekményt követett el a másik házastárs vagy közeli hozzátartozója ellen;

a tartásdíjra jogosult házastárs által tapasztalt pénzügyi nehézségek az ő helytelen magatartásának következményei;

a tartásdíjat igénylő házastárs nem járult hozzá a közös vagyon növeléséhez, vagy szándékosan sértette a másik házastárs vagy a család érdekeit a házasság során.

A bíróság előírhatja a házastársával szemben tartásdíjfizetésre kötelezett korábbi házastárs számára, hogy adjon megfelelő biztosítékot kötelezettségének teljesítésére. A tartásdíjat megíthetik egy összegben, illetve rendszeres havi kifizetésként (részletekben) vagy vagyonát ruházás formájában.

Ha a házastárs a másik házastárs cselekvőképtelensége miatt kéri a házasság felbontását, a keresetet indító házastársnak ki kell fizetnie a cselekvőképtelen korábbi házastárs kezelését és gondozását, kivéve, ha ezt az állami társadalombiztosítási alapok fedezik.

A tartásdíjat megállapító végzés alapján az alperes vagyonán kényszerzálogjog (jelzálogjog) alapítható. Ha a korábbi házastárs elmulasztja a tartásdíjfizetést, vagyona felhasználható a kifizetés teljesítésére a jogszabályban foglalt eljárással összhangban.

A tartásdíjfizetésre kötelezett korábbi házastárs halála esetén a kötelezettség annyiban száll át örökösire, amennyiben azt a hagyatéki engedi, és ezt nem befolyásolja a hagyatéki vagyon elfogadásának módja.

Ha a tartásdíjra jogosult korábbi házastárs meghal vagy újrَاهázasodik, a tartásdíj-fizetési kötelezettség megszűnik. Halál esetén a hátralékot vagy a még meg nem fizetett tartásdíjat az elhunyt házastárs örökösei követelhetik. Ha az új házasság felbomlik, a korábbi házastárs kérheti a tartásdíj-fizetési kötelezettség megújítását, feltéve, hogy ő neveli a korábbi házasságból származó gyermeket vagy gondozza az abból a házasságból született, fogyatékkal élő gyermeket. Minden egyéb esetben a későbbi házasság házastársának tartásdíj-fizetési kötelezettsége elsőbbséget élvez az előző házasság korábbi házastársának ilyen kötelezettségével szemben.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás kimondását követően a felek a továbbiakban nem élnek együtt, de jogaik és kötelezettségeik nem szűnnek meg. A különválás lehet a házasság felbontásának első lépése. Ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a házastársak ne élhetnének újra együtt. A házasság felbontásával ellentétben a különváló házastársak nem köthetnek új házasságot, mivel a házasság hivatalosan nem bomlott fel.

5 Melyek a különválás feltételei?

A házastársak egyike kérheti a bíróságtól a különválás kimondását, ha bizonyos, a másik házastárostól nem feltétlenül függő körülmények miatt a közös életük fenntarthatatlanná vagy lehetetlenné vált, illetve jelentősen sértené a kiskorú gyermekeik érdekeit, vagy ha a felek a továbbiakban nem kívánnak együtt élni. A házastársak akkor kérhetik közösen a bíróságon a különválás kimondását, ha a különválásról megállapodást írtak alá, és abban rendezték a kiskorú gyermekek nevelését, tartását és oktatását, a vagyonmegosztást és a kölcsönös tartást.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás nem érinti a házastársak kiskorú gyermekeik felé fennálló jogait és kötelezettségeit, a házastársak pusztán külön élnek. A különválás kimondásával a bíróságnak ki kell adnia a vagyon rendezéséről szóló végzés is, ha ezeket a kérdéseket a házastársak közötti házassági szerződés nem rendezte. A különválásnak a házastársak tulajdonjogával kapcsolatos jogkövetkezményei az eljárás megindításával állnak be. Ha azonban a házastárs nem felelős a különválásért, kérheti a bíróságtól, hogy a különválásnak a házastársak tulajdonjogával kapcsolatos jogkövetkezményei arra a napra visszaható hatállyal álljanak be, amelyiken a házastársak életközössége ténylegesen megszűnt. Ha a különvált házastársak valamelyike a különválást kimondó határozat kiadását követően meghal, a túlélő házastárs a túlélő házastársakat jogszabály alapján megillető valamennyi jogosultságát megtartja, kivéve, ha a bíróság megállapítja a felelősségét a különválást illetően. Ugyanez a szabály érvényesül, ha a bíróság a felek közös kérelmére ítéli meg a különválást, kivéve, ha a házastársak közötti különválási megállapodás másként rendelkezik. A túlélő házastárs ugyanakkor nem örökölheti az elhunyt házastárs vagyonát.

A különválást kimondó határozat kibocsátásakor a bíróság elrendelheti, hogy a különválásért felelős házastárs tartásdíjat fizessen a másik házastársnak annak rászorultsága esetén, kivéve, ha a házastársak közötti különválási megállapodás rendelkezik a tartásról.

A különválás véget ér, ha a házastársak újra közös életet kezdenek, és ez megerősíti tartós együttélési szándékukat. A különválás akkor ér véget, ha a bíróság határozatot bocsát ki, amelyben helyt ad a házastársak különválás megszüntetésére irányuló közös keresetének, és visszavonja a korábbi, különválást kimondó határozatot.

A korábbi életükhöz való visszatéréssel a házastársak tulajdona külön tulajdon marad, amíg nem kötnek új házassági szerződést, és nem választanak új házassági vagyonjogi rendszert. A különválás megszűnése harmadik személyek tekintetében csak akkor jár joghatással, ha a házastársak új házassági szerződést kötnek, és azt a polgári törvénykönyv (*Civilinis kodeksas*) 3.103. cikkében meghatározott eljárással összhangban bejegyeztetik.

Ha a házastársak a bírósági határozat jogerőssé válásától számítva több mint egy éve külön élnek, bármelyikük kezdeményezheti a házasság felbontását.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasságot csak a bíróság érvénytelenítheti. A bíróság által érvénytelennek mondott házasság a kezdetektől (*ab initio*) érvénytelennek minősül. A házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei (lásd a 9. pontot) attól függenek, hogy a házastársak – vagy legalább egyikük – jóhiszeműen jártak-e el a házasság megkötése során. Ugyanakkor a jog minden esetben védi az érvénytelenített házasságból származó gyermekek jogait (őket házasságból született gyermekeknek kell tekinteni). A házasság érvénytelenítését követően a felek új házasságot köthetnek, vagy bejegyzett élettársi kapcsolatra léphetnek.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelennek nyilvánítható, ha a házasságkötés alábbi feltételei nem teljesülnek:

A házasságkötésre csak különeműek között kerülhet sor.

A férfinak és a nőnek szabad akaratából kell házasságra lépnie. A házasság érvénytelenségéhez vezet bármilyen fenyegetés, kényszer, megfélemlítés vagy a szabad akarat egyéb hiánya.

A házasságkötésnek a házasságkötés napján legalább 18 évesnek kell lenniük. Azon személy kérésére, aki 18 éves kora előtt házasságot kíván kötni, a bíróság a házasságkötésbe való beleegyezés korhatárát egyszerűsített eljárás keretében – legfeljebb két évvel – lejjebb viheti az említett személy tekintetében. A házasságkötésbe való beleegyezés korhatára csökkentésének nyomós oka lehet a várandósság. Amennyiben az adott személy várandós, a bíróság a 16. életév betöltése előtt is engedélyezheti a házasságkötést.

A jogerős bírósági ítélettel cselekvőképtelenségnek nyilvánított személy nem köthet házasságot. Ha adott esetben ismertté válik az, hogy keresetet indítottak a megkötendő házasság valamelyik házastársának cselekvőképtelenségének nyilvánítása iránt, a házasságkötés bejegyzését ezen ítélet jogerőre emelkedéséig el kell halasztani.

Nem köthet másik házasságot az a házastárs, akinek a házasságát nem bontották fel a jogszabályban előírt eljárás során.

Nem köthet házasságot a szülő a gyermekével, az örökbefogadó szülő az örökbefogadott gyermekével, a nagyszülő az unokával, a testvérek vagy féltestvérek, az unokatestvérek, a nagybácsi az unokahúgával, a nagynéni az unokaöccsével.

A fiktív házasság szintén érvénytelennek nyilvánítható. A családi kapcsolat létrehozásának szándéka nélkül, pusztán a látszat kedvéért kötött házasság a házastársak bármelyike vagy az ügyész által benyújtott kereset alapján érvényteleníthető.

A házasság érvényteleníthető, ha nem szabad akaratból kötötték. A házastárs kérheti a házasság érvénytelenítését, ha bizonyítja, hogy a házasságkötés idején nem volt tudatában cselekedetei jelentőségének, vagy nem volt cselekedeteinek ura. Érvénytelenítés iránti keresetet nyújthat be az a házastárs, akit a házasságkötésre fenyegetéssel, kényszerrel vagy csalással bírtak rá.

Kérheti a házasság érvénytelenítését az a házastárs, aki lényeges tévedésből eredően egyezett bele a házasságkötésbe. Lényegesnek tekinthető a tévedés, ha a másik féllel kapcsolatos olyan körülményeket érint, amelyek visszatartották volna a másik házastársat a házasságkötéstől, ha azokat ismerte volna. A tévedés lényegesnek minősül, ha a következőkre vonatkozik: i. a másik fél egészségi állapota vagy olyan szexuális abnormalitás, amely lehetetlenné teszi a normális családi életet; vagy ii. a másik fél által elkövetett súlyos bűncselekmény.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A később érvénytelenített házasságból származó gyermekeket házasságban születettnek kell tekinteni. Amennyiben mindkét házastárs jóhiszeműen járt el, azaz nem tudtak és nem tudhattak a házassági akadályról, a házasság jogkövetkezményei – az öröklést kivéve – az érvénytelenítés ellenére ugyanúgy beállnak, mint érvényes házasság esetén. A bírósági ítéletben ki kell térni a felek jóhiszeműségének bizonyítékaira.

Az érvénytelenítés jogkövetkezményei, ha egyik vagy mindkét házastárs rosszhiszeműen járt el: ha csak az egyik fél járt el jóhiszeműen, az érvénytelen házasság által ráruházott jogok megegyeznek a házasság jogaival. Ha mindkét fél rosszhiszeműen járt el, az érvénytelen házasság egyik félre sem ruház a házasságkötés megegyező jogokat vagy kötelezettségeket. Mindegyikük jogosult saját tulajdonát visszakövetelni, ideértve a másik félnek adott ajándékot is. Amennyiben a jóhiszeműen eljáró házastárs tartásra szorul, úgy legfeljebb három évre szóló tartás iránti keresetet nyújthat be a rosszhiszeműen eljáró házastárral szemben. Az összeget a felek pénzügyi helyzetének figyelembevételével a bíróság határozza meg. A bíróság havi részletfizetést vagy egyösszegű kifizetést is elrendelhet. Amennyiben a felek egyikének pénzügyi helyzete megváltozik, az érdekelt fél kérheti a bíróságon a tartásdíj növelését, csökkentését vagy törlését. A jóhiszemű házastárs számára történő tartásdíjfizetést elrendelő végzés automatikusan hatályát veszti, ha az említett házastárs új házasságot köt, illetve ha letelik a tartásdíjfizetésre megszabott hároméves időszak.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A litván jog nem biztosít lehetőséget a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések bíróságon kívüli, alternatív rendezésére, azok csak a bíróságon rendezhetők.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasságnak a házastársak közös megegyezése alapján történő felbontása iránti keresetet a házastársak egyikének lakóhelye szerinti körzeti bíróságon (*apylinkės teismas*) kell benyújtani. A keresetben ki kell térni a házasság felbontásának okaira, és arra, hogy a felperes hogyan teljesíti a másik házastárs és a kiskorú gyermekeik felé fennálló kötelezettségeit, továbbá fel kell tüntetni a polgári eljárásról szóló törvénykönyv (*Civilinio proceso kodeksas*) 384. cikkében említett egyéb adatokat.

A házasság egyik házastárs kérelmére történő felbontása iránti keresetet a felperes lakóhelye szerinti körzeti bíróságon kell benyújtani.

A házasság egyik házastárs hibájára alapozott felbontása iránti keresetet az alperes lakóhelye szerinti körzeti bíróságon kell benyújtani. Ha a felperesnek vele együtt élő kiskorú gyermekei vannak, a bontókeresetet a felperes lakóhelye szerinti körzeti bíróságon is be lehet nyújtani.

A házasság érvénytelenítése iránti keresetet az alperesek vagy az egyik alperes lakóhelye szerinti bíróságon kell benyújtani.

A különválás iránti keresetet az alperes lakóhelye szerinti bíróság vizsgálja meg.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Az alacsony jövedelműek számára nyújtott költségmentességről a Litván Köztársaság állam által biztosított költségmentességről szóló törvénye (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) rendelkezik. Az ilyen költségmentesség a családjogi ügyekre is kiterjed.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen. A házasság felbontására/érvénytelenítésére vonatkozó határozatot a fellebbezési eljárásokra irányadó általános rendelkezésekkel összhangban lehet megfellebbezni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házasság felbontásáról, a különválásról vagy a házasság érvénytelenítéséről szóló, másik tagállamban hozott határozatot Litvániában a 2201/2003/EK tanácsi rendelet értelmében elismerik. A rendelet kimondja, hogy egy tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül el kell ismerni.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A 2201/2003/EK tanácsi rendelet értelmében az érdekelt kifogásolhatja a házasság felbontásáról, a különválásról vagy a házasság érvénytelenítéséről szóló, másik tagállamban kiadott határozat Litván Köztársaság általi elismerését.

A 2201/2003/EK rendelet 21. cikke értelmében az érdekelt a körzeti bíróságon (*apylinkės teismas*) keresetet nyújthatnak be az iránt, hogy egy másik tagállamban kiadott határozatot ne ismerjenek el Litvániában.

Az a személy, akinek tekintetében a határozat elismerését kérik, a folyamatban lévő elismerési eljárásra tekintettel – a körzeti bíróságnak a határozat elismerésével kapcsolatos döntését követően – szintén kifogást emelhet a határozat litvániai elismerésével szemben. Ennek megfelelően az alperes a körzeti bíróság elismeréséről szóló határozatával szembeni fellebbezés keretében kifogásolhatja az adott ügyben hozott határozat Litvániában történő elismerését. A 2201/2003/EK tanácsi rendelet 33. cikkével összhangban a körzeti bíróságnak a másik tagállamban kiadott határozat elismeréséről szóló határozatát a járási bíróságon (*apygardos teismas*) lehet megfellebbezni.

Az alperes a 2201/2003/EK tanácsi rendelet 22. cikkében megállapított, elismerést kizáró okokból kifogásolhatja egy másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A különválásra és a házasság felbontására a házastársak szokásos tartózkodási helyén alkalmazandó jog irányadó. Amennyiben a házastársaknak nincs közös szokásos tartózkodási helyük, az utolsó közös tartózkodási helyük szerinti ország jogát, ennek hiányában a bíróság országának jogát kell alkalmazni. Amennyiben a két házastárs közös állampolgársága szerinti ország jogszabályai nem teszik lehetővé a házasság felbontását, vagy azt egyedi feltételekhez kötik, úgy a házasság a Litván Köztársaság joga alapján is felbontható, ha a házastársak egyike litván állampolgársággal is rendelkezik, vagy a Litván Köztársaságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel.

Utolsó frissítés: 21/10/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Luxemburg

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A luxemburgi jog a házasság felbontásának két típusát ismeri: a kölcsönös megegyezéssel történő felbontást és a házasság helyrehozhatatlan megromlásán alapuló felbontást.

A házasság kölcsönös megegyezéssel történő felbontása

A kölcsönös megegyezéssel történő felbontást a házastársak közösen kérhetik, ha megállapodnak a házassági életközösség megszűnéséről és annak következményeiről.

Ha a házastársak rendelkeznek megosztandó vagyonnal, közjegyzőnek kell vagyonleltárt készítenie erről, és fel kell becslőnie az értékét. A házastársak ezután szabadon megegyezhetnek a szóban forgó vagyonra vonatkozó jogaikról. Ha azonban nincs leltárba vehető vagyon, nincs szükség közjegyző közreműködésére.

A házastársaknak emellett meg kell állapodniuk a házasság felbontása iránti eljárás alatti lakóhelyükről, a gyermekeknek az eljárás alatti és utáni sorsáról, a gyermekeknek a házasság felbontása előtti és utáni nevelésében és eltartásában való részvételükről és végül az egyik házastárs által a másiknak az eljárás alatt és a házasság felbontása után fizetendő tartásdíj összegéről. Ezt a megállapodást ügyvéd vagy közjegyző által készített okiratba (*convention*) kell foglalni. A megállapodást a bíróságnak jóvá kell hagynia, az eljárás során a bíróság megvizsgálja, hogy a megállapodás a gyermekek érdekeit szolgálja-e, és nem jelent-e egyértelműen aránytalan érdeksérelmet valamelyik házastárs számára. A jóváhagyott megállapodás a házasságot felbontó ítélet szerves részét képezi.

A házasságnak a házasság helyrehozhatatlan megromlásán alapuló felbontása

A házasság helyrehozhatatlan megromlásán alapuló felbontást kérheti az egyik házastárs vagy mindkét házastárs, ha megállapodnak a házasság felbontás elvéről, de a felbontás valamennyi következményéről nem állapodnak meg.

A házasság helyrehozhatatlan megromlása bizonyított, ha a házastársak egyetértenek a házasság felbontás elvével, vagy, ha csak az egyik házastárs kéri a házasság felbontását, ez a házastárs kéri az eljárás folytatását legfeljebb három hónap várakozási idő után, amely egyszer meghosszabbítható.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A luxemburgi jog a házasság felbontásának két típusát ismeri: a kölcsönös megegyezéssel történő felbontást és a házasság helyrehozhatatlan megromlásán alapuló felbontást.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezmenyei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A bontóítélet felbontja a házasságot, és megszünteti a hűségre, a támogatásra és a segítségnyújtásra vonatkozó kölcsönös házastársi kötelezettségeket.

A luxemburgi jog szerint csak a születési anyakönyvi kivonatban szereplő vezetéknev vagy keresztnév használható: ha valaki nem ezeket a neveket használta, vissza kell vennie ezeket a neveket. A családi állapot megváltozása, például házasság révén, ezért nem vonja maga után a vezetéknev megváltoztatását egyik házastárs esetében sem. A házastárs vezetéknevének felvétele nem szerzett jog. A másik házastársnak bele kell egyeznie a vezetékneve használatába.

A luxemburgi bíróságok meghatározták a házasság felbontásának a vezetéknevre gyakorolt hatását:

Az elvált asszony csak akkor viselheti továbbra is a volt férje vezetéknevét, ha a férfi engedélyezi; és ezt az engedélyt bármikor visszavonhatja. A volt férj jogosult tiltakozni teljes mértékben a vezetékneve használata ellen, ezért a bíróság még szakmai okokból sem engedélyezheti az elvált feleség számára, hogy korlátlan ideig tovább használja a férje vezetéknevét, ha azt a férj ellenzi. A bíróság azonban – tekintettel az asszonynak a férje vezetékneve viselése idején szerzett szakmai hírnevére és az anyagi kárának megakadályozására – határidőt szabhat, amelyen belül az asszonynak tájékoztatnia kell az ügyfeleit a saját nevééről – fellebbviteli bíróság (*Cour*), 2006. május 24., P. 33, 258.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A bontóítélet elrendeli a házastársak vagyoni jogi rendszerének megszüntetését és a vagyon megosztását. Házassági vagyoni szerződés hiányában a felek a törvényes vagyoni jogi rendszer hatálya alá tartoznak, amelynek értelmében a vagyonközösség csak a házasságkötés utáni szerzeményekre korlátozódik. A házasság felbontása megszünteti a vagyonközösséget. A vagyonmegosztás során két fő szakasz különböztethető meg:

A felek először természetben vagy a helyükbe lépő vagyontárgyak formájában elkülönítik azokat a javakat, amelyek soha nem tartoztak a vagyonközösségbe.

Ezután felosztják a közös vagyont (aktív és passzív vagyont). Mindkét házastárs esetében elszámolást készítenek a vagyonközösséggel szembeni tartozásairól és követeléseikről.

Ha valamelyik házastársat jogerősen elítélik a házasság időtartama alatt a másik házastárs vagy ugyanabban a háztartásban élő gyermek sérelmére elkövetett, a Büntető Törvénykönyv (*Code pénal*) 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 398., 399., 400., 401., 401 bis, 402., 403., 404., 405. vagy 409. cikkében meghatározott bűncselekmény (szexuális zaklatás, szexuális erőszak, testi sértés, emberölés és szándékos testi sértés, szándékos emberölés, előre kitervelt emberölés, gyermek megölése és mérgezés) miatt vagy ugyanezen személyek sérelmére elkövetett, a Büntető Törvénykönyv 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 401., 403., 404. vagy 405. cikkében meghatározott bűncselekmény kísérlete miatt, az elítélt házastárs elveszíti a másik házastárs kérésére az e házastárs által részére nyújtott, házasságból származó előnyöket. Az ártatlan fél azonban megőrzi a házastársa által neki juttatott előnyöket abban az esetben is, ha ezeket az előnyöket kölcsönösen kívánták juttatni, és ez a feltétel nem teljesült.

Ha valamelyik házastárs a házasság alatt abbahagyta a munkavégzést vagy csökkentette munkaidejét, a vonatkozó polgári jogi és társadalombiztosítási jogszabályokban meghatározott feltételek szerint visszamenőlegesen vásárolhat nyugdíjjogosultságot az általános nyugdíjrendszerből. Ebből a célból a házastárs a házasság felbontását megelőzően kérheti a házasság felbontásáról döntő bíróságtól, feltéve, hogy a kérelem benyújtásakor még nem töltötte be a 65. életévét, hogy határozzon meg egy „referenciaösszeget” a házastársaknak azon időszakban szerzett jövedelmei között fennálló különbség alapján, amikor az adott házastárs nem dolgozott vagy csökkentette a munkaidejét. Az összeg kiszámítására vonatkozó szabályokat a referenciaösszeg kiszámításáról és a Polgári Törvénykönyv 252. cikkében említett összegek kifizetésének és visszatérítésének szabályairól szóló, 2018. szeptember 11-i nagyhercegi rendelet (*règlement grand-ducal du 11 septembre 2018 relatif au calcul du montant de référence et aux modalités de versement et de restitution des montants visés à l'article 252 du Code civil*) állapítja meg. E visszamenőleges vásárlás céljából az a házastárs, aki a házasság alatt abbahagyta a munkavégzést vagy csökkentette munkaidejét, követelheti a másik házastárstól a referenciaösszeg 50%-át a kötelezettségek teljesítése után rendelkezésre álló, a házassági vagyonközösséget alkotó vagyontárgyak vagy a közös tulajdonban lévő vagyontárgyak erejéig. E követeléssel egyenértékű összeget a hitelező házastársnak kell megfizetni.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A szülők házasságának felbontása főszabály szerint nem módosítja a szülői felügyelet gyakorlásának feltételeit, mivel azt továbbra is mindkét szülő közösen gyakorolja. A szülőknek továbbra is együtt kell meghozniuk a gyermekeik életével kapcsolatos fontos döntéseket (tartás, nevelés, iskolaválasztás stb.).

A bíróság csak akkor ítéli meg a szülői felügyelet gyakorlását az egyik szülő javára, ha ez a gyermek érdekeit szolgálja. Ebben az esetben a kijelölt szülő egyedül hozza meg a gyermekkel kapcsolatos döntéseket. A másik szülő azonban jogosult arra, hogy tájékoztatást kapjon és figyelemmel kísérje a gyermek eltartását és nevelését. Súlyos ok kivételével ez a szülő rendelkezik láthatósági és tartózkodással kapcsolatos joggal. Ennek következtében, ha a szülők különlélnek, mindkét szülőnek tartani kell a kapcsolatot a gyermekkel, és tiszteletben kell tartani a gyermek és a másik szülő közötti köteléket.

A házasság felbontása esetén a szülőknek továbbra is együttesen kell hozzájárulniuk a gyermek eltartásának és nevelésének költségeihez, kivéve, ha a bíróság másként dönt. Ez a hozzájárulás tartásdíj formájában történik, és nem szűnik meg automatikusan a gyermek nagykorúvá válásával. A tartásdíj fizethető közvetlenül a nagykorú gyermeknek, és a gyermek szükségleteinek és a szülők megváltozott anyagi forrásainak és kiadásainak megfelelően módosítható.

A gyermek lakóhelye tekintetében két eset lehetséges (kivéve azt a kivételes esetet, amikor a bíróság úgy dönt, hogy a gyermeket harmadik személyre bizza):

A gyermek az egyik szülőjével él. Ebben az esetben a másik szülőt – súlyos ok kivételével – láthatási és tartózkodással kapcsolatos jog illeti meg.

A gyermek felváltva él a szülőkkel, és a bíróság ellenőrzi, hogy a gyermek érdekeit szolgálja-e ez a váltakozó lakóhely. A váltakozó lakóhely nem feltétlenül jelenti azt, hogy a gyermek ugyanannyi ideig él együtt mindkét szülőjével.

Amennyiben a házastársak megállapodnak a szülői felügyelet gyakorlásáról, a gyermek lakó- és tartózkodási helyéről, a láthatási és tartózkodással kapcsolatos joggal, valamint a gyermek eltartásához és neveléséhez való hozzájárulásról, a házasság felbontása iránti perben a bíróság elé terjeszthetik ezt a megállapodást. A bíróság az ítéletében figyelembe veheti ezt a megállapodást, ha úgy ítéli meg, hogy a megállapodás a gyermek érdekeit szolgálja, és hogy a házastársak hozzájárulása önkéntes volt.

A szülők válása nem foszthatja meg a gyermekeiket azoktól az előnyöktől, amelyeket egyébként megkaptak volna. Ebben a tekintetben a nem elvált szülők gyermekeivel teljesen azonos módon kell kezelni őket.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A bíróság előírhatja, hogy az egyik házastárs fizessen tartásdíjat a másik házastársnak. A bíróság a tartásra jogosult házastárs szükségleteinek és a másik házastárs hozzájárulási képességének megfelelően határozza meg a tartást. A házastársak megállapodása esetén a bíróság dönthet úgy, hogy a tartásdíj egy összegben kerül kifizetésre, amelynek összegét és feltételeit megállapítja.

A szükségletek és a hozzájárulási képesség meghatározásakor a bíróság többek között az alábbiakat veszi figyelembe:

1. a házastársak életkora és egészségi állapota;
  2. a házasság időtartama;
  3. a gyermekek nevelésére fordított vagy fordítandó időszak;
  4. szakképesítésük és munkaerőpiaci helyzetük;
  5. rendelkezésre állásuk új álláshely tekintetében;
  6. meglévő és előrelátható jogaik;
  7. a házastársak vagyoni jogi rendszerének megszüntetését követően vagyonuk, mind a tőke, mind a jövedelem tekintetében.
- A házastársnak megítélt tartás – rendkívüli körülmények kivételével – nem fizethető a házasság időtartamánál hosszabb ideig.

Az egyösszegű kifizetés kivételével a tartás összege módosítható vagy a tartás megszüntethető.

Ha valamelyik házastársat jogerősen elítélik a házasság időtartama alatt a másik házastárs vagy ugyanabban a háztartásban élő gyermek sérelmére elkövetett, a Büntető Törvénykönyv 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 398., 399., 400., 401., 401. bis, 402., 403., 404., 405. vagy 409. cikkében meghatározott bűncselekmény (szexuális zaklatás, szexuális erőszak, testi sértés, emberölés és szándékos testi sértés, szándékos emberölés, előre kitervelt emberölés, gyermek megölése és mérgezés) miatt vagy ugyanezen személyek sérelmére elkövetett, a Büntető Törvénykönyv 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 401., 403., 404. vagy 405. cikkében meghatározott bűncselekmény kísérlete miatt, az elítélt házastárs elveszíti a másik házastárs kérésére az e házastárs által részére nyújtott, házasságból származó előnyöket.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás meglazítja, de nem bontja fel a házassági köteléket: a kötelező életközösség megszűnik, de a feleknek a hűsége és egymás támogatására vonatkozó kötelezettsége fennmarad.

5 Melyek a különválás feltételei?

A különválás okai megegyeznek a házasságnak a házasság helyrehozhatatlan megromlásán alapuló felbontásának okaival.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás mindig együtt jár a vagyon elkülönítésével. Ha a különválás már 3 éve tart, bármelyik fél kérheti a bíróságtól a házasság felbontását. A bíróság kimondja a házasság felbontását, ha a másik fél nem egyezik bele azonnal a különválás megszüntetésébe.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése a házasság bírósági határozattal történő megsemmisítését jelenti. Másként fogalmazva, úgy kell tekinteni, hogy a házasság megkötésére sosem került sor.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság több okból érvényteleníthető:

A házasság nem a felek szabad akaratából jött létre: erőszak esetén, vagy ha a fél tévedett a másik fél lényeges tulajdonságait illetően.

A házasságot a szülők hozzájárulása (vagy a bíróság engedélye) nélkül kötötték, amennyiben az egyik házastárs a házasságkötés időpontjában még kiskorú volt.

Bigámia: az egyik házastárs egyidejűleg egy másik személy házastársa volt.

A házastársak bizonyos fokú rokoni kapcsolatban állnak egymással.

Érdekházasság, amelynek célja a tartózkodási jogállással járó előny megszerzése.

Nem teljesültek a házasság formai követelményei: a házasságot nem nyilvánosan kötötték, vagy nem valamely megfelelően felhatalmazott hivatalos személy előtt kötötték.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Az érvénytelennek nyilvánított házasság azonban joghatásokat vált ki (a vélt házasság [*mariage putatif*] elmélete):

mindkét házastárs számára, ha jóhiszeműen kötötték a házasságot;

azon házastárs számára, aki jóhiszeműen kötötte a házasságot;

a házasságból származó gyermekek számára, még abban az esetben is, ha egyik házastárs sem járt el jóhiszeműen.

Az érvénytelennek nyilvánított házasság soha nem vált ki joghatásokat a nem jóhiszeműen eljáró házastárs számára.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Luxemburgban a házasság kizárólag bírósági határozattal bontható fel, alternatív, nem bírósági úton vagy közvetítés útján nem bontható fel. Családjogi közvetítési eljárás azonban igénybe vehető a közös vagyon megszüntetésével és megosztásával, a tartási kötelezettségekkel, a házasság költségeihez való hozzájárulással, a gyermektartási kötelezettséggel vagy a szülői felügyelet gyakorlásával kapcsolatban.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Hol nyújthatom be a kérelmet?

A házasság felbontására vagy a különválásra irányuló kereseti kérelmet a házastársak közös lakóhelye szerinti kerületi bírósághoz (*tribunal d'arrondissement*), ennek hiányában az alperes lakóhelye vagy – a házasság kölcsönös megegyezéssel történő felbontása esetén – valamelyik fél lakóhelye szerinti kerületi bírósághoz kell benyújtani a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendeletben meghatározott szabályokkal összhangban.

A házasság érvénytelenítésére irányuló kereseti kérelmet a család lakóhelye szerinti kerületi bírósághoz kell benyújtani; ha a szülők külön élnek, a szülői felügyelet közös gyakorlása esetén azon szülő tartózkodási helye szerinti kerületi bírósághoz, akinél a kiskorú szokásos tartózkodási helye található, vagy azon szülő tartózkodási helye szerinti kerületi bírósághoz, aki a szülői felügyeletet kizárólagosan gyakorolja; egyéb esetekben a nem az eljárást indító személy tartózkodási helye szerinti bírósághoz kell benyújtani. Közös kérelmek esetén a felek választják ki a valamelyik fél lakóhelye szerinti kerületi bíróságot. Ezek a szabályok a fentebb említett 2201/2003/EK rendeletben foglalt szabályokkal összhangban alkalmazandók.

Családjogi bírósági eljárást (*procédure aux affaires familiales*) dönt a kereseti kérelemről.

Teljesítendő alaki követelmények és benyújtandó dokumentumok

A házasság közös megegyezéssel történő felbontása esetében az eljárás különböző szakaszokra osztható: Megosztandó vagyon esetén a feleknek közjegyzővel jegyzéket és értékebecslést kell készíttetniük minden ingó és ingatlan vagyonukról. A felek szabadon megállapodhatnak a szóban forgó vagyontárgyakra vonatkozó jogaikról. Emellett megállapodásban kell rendezniük különböző kérdéseket, többek között az eljárás alatti tartózkodási helyüket, a gyermekek helyzetének és vagyonának kezelését, a látogatási jogot, a feleknek a gyermekek neveléséhez és eltartásához való hozzájárulását, valamint az egyik házastárs által a másik részére fizetendő tartásdíjat. Ügyvédnek vagy közjegyzőnek kell elkészíteni ezt a megállapodást.

Az ügyet mindkét házastárs által a bíróság hivatalához benyújtott közös kereseti kérelem útján terjesztik a bíróság elé. A bíróság előtt nem kötelező az ügyvédi képviselet.

A kereseti kérelemnek az alábbiakat kell tartalmazni:

1. a kérelem kelte;
2. a házastársak vezetékneve, keresztnéve, foglalkozása és lakcíme;
3. a házastársak születési helye és ideje;
4. közös gyermek esetén a gyermek személyazonosító adatai;
5. a kérelem tárgya;
6. a hivatkozott tények és indokok rövid ismertetése.

A fentebb említett megállapodáson kívül a következő dokumentumokat kell benyújtani a kérelemmel együtt:

1. házassági anyakönyvi kivonat;
2. a házastársak születési anyakönyvi kivonata;
3. a közös gyermekek születési anyakönyvi kivonata;
4. a házastársak állampolgárságát igazoló irat;
5. adott esetben a házasság felbontására alkalmazandó jog kijelöléséről szóló megállapodás a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EU tanácsi rendelet 5. cikke alapján, az e rendeletben foglalt alaki szabályoknak megfelelően. A házastársak a házasság kölcsönös megegyezéssel történő felbontásáról kötött megállapodásban is kijelölhetik a házasság felbontására alkalmazandó jogot az 1259/2010/EU tanácsi rendelet 5. cikke alapján, az e rendeletben foglalt alaki szabályoknak megfelelően;
6. bármely más olyan irat, amelyet a házastársak fel kívánnak használni.

A kérelemmel együtt benyújtott okiratokat és iratokat, és azokat, amelyeket a felek fel kívánnak használni, adott esetben hitelesíttetni kell, amennyiben azokat külföldi hatóság állítja ki.

A házasságnak a házasság helyrehozhatatlan megromlásán alapuló felbontása vagy **különválás** esetén kötelező az ügyvédi képviselet. Az ügyet a bíróság hivatalához benyújtott kereseti kérelem útján terjesztik a bíróság elé.

A kereseti kérelemnek az alábbiakat kell tartalmazni:

1. a kérelem kelte;
2. a házastársak vezetékneve, keresztnéve, foglalkozása és lakcíme;
3. a házastársak születési helye és ideje;
4. közös gyermek esetén a gyermek személyazonosító adatai;
5. a kérelem tárgya;
6. a hivatkozott tények és indokok rövid ismertetése.

A kereset ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is tartalmazhat a házastársak és gyermekeik helyzetére, tartására és tulajdonára vonatkozóan.

A következő dokumentumokat kell benyújtani a kérelemmel együtt:

1. házassági anyakönyvi kivonat;
2. a házastársak vagy a felperes születési anyakönyvi kivonata;
3. a közös gyermekek születési anyakönyvi kivonata;
4. a házastársak vagy a felperes állampolgárságát igazoló irat;
5. adott esetben a házasság felbontására alkalmazandó jog kijelöléséről szóló megállapodás a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EU tanácsi rendelet 5. cikke alapján, az e rendeletben foglalt alaki szabályoknak megfelelően;
6. adott esetben megállapodástervezet a házasság felbontásának hatásairól, amelyekről a házastársak megállapodnak;
7. adott esetben a 3.2. és 3.4. kérdésnél meghatározott bűncselekmények valamelyikében a házastárs bűnösségét megállapító bírósági ítélet másolata;
8. bármely más olyan irat, amelyet a felperes fel kíván használni.

A kérelemmel együtt benyújtott okiratokat és iratokat, és azokat, amelyeket a felek fel kívánnak használni, adott esetben hitelesíttetni kell, amennyiben azokat külföldi hatóság állítja ki.

A **házasság érvénytelenítésére** irányuló kereseti kérelem esetén az ügyet a bíróság hivatalához benyújtott kereseti kérelem útján terjesztik a bíróság elé. A bíróság előtt nem kötelező az ügyvédi képviselet. A kereseti kérelemnek az alábbiakat kell tartalmazni:

1. a kérelem kelte;
2. a felek vezetékneve, keresztnéve és lakcíme;
3. a felek születési helye és ideje;
4. a kérelem tárgya;
5. a hivatkozott tények és indokok rövid ismertetése.

A kérelemmel együtt benyújtott okiratokat és iratokat, és azokat, amelyeket a felek fel kívánnak használni, adott esetben hitelesíttetni kell, amennyiben azokat külföldi hatóság állítja ki.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Költségmentességben részesülhetnek azok a személyek, akiknek a jövedelme a luxemburgi jog szerint nem kielégítő. A költségmentesség igényléséhez ki kell tölteni egy kérdőívet, amely a luxemburgi ügyvédi kamaránál (*Barreau de Luxembourg*) elérhető, és be kell nyújtani az illetékes ügyvédi kamara elnökéhez (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*), aki dönt az ügyben.

A költségmentesség kiterjed a bíróság mindazon eljárása, ügymenete és cselekményei során felmerülő valamennyi költségre, amellyel kapcsolatban azt engedélyezik. Kiterjed például a bírósági illetékre, a nyilvántartásba vétel díjára; a tisztviselők költségeire, az ügyvédi díjakra, a bírósági végrehajtók költségeire és díjaira, a közjegyzők költségeire és díjaira, a technikusok költségeire és díjára, a tanúk költségtérítéseire, a tolmácsok és fordítók díjaira; a külföldi jogról szóló törvénybizonyítvány (*certificats de coutume*) költségeire; az útiköltségekre; a nyilvántartásba vétellel, a jelzálloggal és a dologi teherrel kapcsolatos alaki követelményekkel kapcsolatos illetékekre és díjakra; valamint szükség szerint az újságban történő közzététel költségeire.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Luxemburgban fellebbezés nyújtható be az ilyen határozattal szemben. A fellebbezési határidő főszabály szerint 40 nap, amely azonban meghosszabbítható, ha a fellebbező külföldi tartózkodási hellyel rendelkezik. A fellebbezési ügyekben a legfelsőbb bíróság *Cour supérieure de justice* rendelkezik hatáskörrel.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

Az Európai Unió más tagállamainak bírósága által hozott, a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozatot a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról,

illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet értelmében automatikusan elismerik a Luxemburgi Nagyhercegségben. A határozat elismertetése nem igényel további lépéseket.

Az Európai Unió valamely tagállamának bírósága által hozott jogerős ítéletet követően nincs szükség előzetes eljárásra a családi állapotra vonatkozó luxemburgi nyilvántartás módosításához. A házasságot felbontó bírósági határozatra való utalást rá kell vezetni a házastársak házassági és születési anyakönyvi kivonatának szélére. Ha a házasságkötésre külföldön került sor, a bíróság határozatát át kell vezetni annak a településnek az anyakönyvi nyilvántartásába, ahol a házasságot bejegyezték, vagy Luxembourg város anyakönyvi nyilvántartásába, és a házastársak születési anyakönyvi kivonatának szélére is rá kell vezetni.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Bármely érdekelt fél kereseti kérelmet nyújthat be a kerületi bíróság elnökéhez, hogy hozzanak határozatot egy másik uniós ország bírósága által a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése tárgyában hozott ítélet elismerésének elutasításáról.

A kerületi bíróság elnöke haladéktalanul határozatot hoz. Az a fél, amely ellen az elismerés elutasítása iránti határozatot kérik, az eljárás e szakaszában nem terjesztheti elő az észrevételeit. A kérelem csak az alábbi okok esetén fogadható el:

az ítélet nyilvánvalóan ellentétes a közrenddel,

nem tartották tiszteletben az alperes jogait,

az ítélet összeegyeztethetetlen a hasonló eljárások során hozott ítéletekkel.

Bármelyik fél fellebbezhet a fellebbviteli bíróságnál (*Cour d'appel*) a kerületi bíróság elnökének határozata ellen. A fellebbezés során mindkét felet meg kell hallgatni. A fellebbviteli bíróság határozata ellen fellebbezés nyújtható be a semmitőszékhez (*Cour de cassation*).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A Luxemburgi Nagyhercegség alkalmazza a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EK tanácsi rendeletet, amely 2012. június 21-től alkalmazandó Ausztria, Belgium, Bulgária, Észtország (2018. február 11-től), Franciaország, Németország, Görögország (2015. július 29-től), Magyarország, Olaszország, Lettorság, Litvánia (2014. május 22-től), Luxemburg, Málta, Portugália, Románia, Szlovénia és Spanyolország között. E rendelet értelmében a házastársak megállapodhatnak a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog kijelöléséről, feltéve, hogy ez az alábbi jogok egyike:

azon állam joga, amelynek területén a megállapodás megkötésének időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási hellyel rendelkeznek; vagy

azon állam joga, amelynek területén a házastársak legutóbb szokásos tartózkodási hellyel rendelkeztek, amennyiben a megállapodás megkötésének időpontjában egyiküknek még mindig ott van a tartózkodási helye; vagy

az egyik házastársnak a megállapodás megkötése időpontjában meglévő állampolgársága szerinti állam joga; vagy

az eljáró bíróság országa szerinti jog.

E rendelet értelmében a fenti bekezdés szerinti jogválasztás hiányában a házasság felbontására és a különválásra azon állam joga alkalmazandó:

amelyben a bírósághoz fordulás időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye található; vagy ennek hiányában

amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye található, amennyiben ez a tartózkodási hely a bíróság megkeresésétől számított egy évnél nem régebbi időpontban szűnt meg, és amennyiben a bírósághoz fordulás időpontjában az egyik házastárs még mindig ebben az államban tartózkodik; vagy ennek hiányában

amelynek a bírósághoz fordulás időpontjában mindkét házastárs állampolgára volt; vagy ennek hiányában

amelynek a bírósághoz fordulnak.

Amennyiben az 1259/2010/EK rendelet nem alkalmazandó, a luxemburgi jog alapján a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog:

a házastársak nemzeti joga, ha azonos az állampolgárságuk;

a házastársak tényleges közös lakóhelyének joga, ha különböző az állampolgárságuk;

az eljáró bíróság országa szerinti jog, ha a különböző állampolgárságú házastársak nem rendelkeznek tényleges közös lakóhellyel.

Kapcsolódó linkek

Tájékoztató: [Le divorce au Grand-Duché de Luxembourg](#);

[LEGILUX](#);

[Portail de la Justice](#).

Utolsó frissítés: 10/01/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Magyarország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasságot a bíróság bármelyik házastárs – illetőleg a házastársak közös – kérelmére felbontja, ha a házaseletük teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott. A házasság felbontásánál a közös kiskorú gyermek érdekét figyelembe kell venni.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának a jogalapja az, hogy a házaselet teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott. A bíróság e tekintetben folytatja le a bizonyítási eljárást. A bíróság az általa szükségesnek talált bizonyítást hivatalból is elrendelheti. A házaselet teljes és helyrehozhatatlan megromlására utal a házastársaknak a házasság felbontására irányuló végleges elhatározáson alapuló, befolyásmentes, egyező akaratnyilvánítása. A házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlása állapítható meg különösen abban az esetben, ha a házastársak között az életközösség megszűnt, és annak helyreállítására – az életközösség megszűnéséhez vezető folyamat, illetve a különélés időtartama alapján – nincs kilátás.

A bíróság a házasságot az említett bontáshoz vezető körülmények vizsgálata nélkül bontja fel, ha azt a házastársak végleges elhatározáson alapuló, befolyásmentes megegyezésük alapján közösen kérik.

Véglegesnek lehet tekinteni az elhatározást akkor, ha a házastársak a közös gyermek tekintetében a szülői felügyelet gyakorlása, a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás, a gyermek tartása, a házastársi közös lakás használata, valamint – ez iránti igény esetén – a házastársi tartás kérdésében megegyeztek, (perbeli egyezségüket a bíróságnak jóvá kell hagynia. Ha a házastársak közös szülői felügyeletben állapodnak meg, a kapcsolattartás kérdésében nem kell megegyezniük, a gyermek lakóhelyét azonban meg kell határozniuk. Közös megegyezéses válásnál tehát a megállapodás tárgya függ attól, hogy a házastársak a gyermekük közös szülői felügyeletében állapodtak meg vagy sem.

Lényeges, hogy a korábbi szabályozástól eltérően a Ptk. a közös vagyon megosztásában való megegyezés szükségességét nem tartja fenn.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

A házasság felbontásával a házasság megszűnik. A házasság felbontása esetén a közös gyermekkel kapcsolatos szülői felügyeleti jogok rendezését, a közös gyermek tartását, a szülő és gyermek közötti kapcsolattartást, a házastársi tartást, a közös lakás használatát közös szülői felügyelet esetén a gyermek lakóhelyét a felek megegyezése esetén – amennyiben az a jogszabályoknak megfelel – a bíróság által jóváhagyott egyezség, míg a felek megegyezésének hiányában a bíróság ítélete rendezi. A feleknek, ahhoz, hogy a házasságukat a bíróság felbontsa, a közös vagyon megosztásában nem kell megegyezniük.

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság megszűnése, illetve érvénytelenné nyilvánítása után a házastársak a házasság fennállása alatt viselt nevet viselik tovább. Ha ettől el kívánnak térni, ezt a házasság megszűnése, illetve érvénytelenné nyilvánítása után az anyakönyvvezetőnek bejelenthetik. Ilyen esetben sem viselheti azonban a volt férje nevét a volt feleség a házasságra utaló toldással, ha azt a házasság fennállása alatt nem viselte. A bíróság a volt férj kérelmére eltilthatja a volt feleséget a férj nevére utaló névviseléstől, ha a feleséget szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték. Újabb házasságkötés esetén a feleség volt férje nevét a házasságra utaló toldással nem viselheti tovább, és ez a joga akkor sem éled fel, ha újabb házassága megszűnt.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házassági életközösség megszűnésekor a vagyonközösség véget ér, és bármelyik házastárs követelheti a közös vagyon megosztását. Ennek során igényelni lehet a közös vagyonból a különvagyonba, illetőleg a különvagyonból a közös vagyonba történt beruházások, továbbá a kezelési és a fenntartási költségek megtérítését is. Nincs helye megtérítésnek, ha a kiadás a lemondás szándékával történt. A közös életvitel körében elhasznált vagy felélt különvagyon megtérítésének csak különösen indokolt esetben van helye. A házastársak vagyonrészét a házassági életközösség megszűnésekor meglévő közös vagyonból lehetőleg természetben kell kiadni. Ugyancsak természetben kell kiadni a házassági életközösség megszűnésekor meglévő különvagyonot is. Amennyiben ez bármely okból nem lehetséges, vagy számottevő értékcsökkenéssel járna, a megosztás módját vita esetében a bíróság állapítja meg. A hiányzó közös, illetőleg különvagyon megtérítésének nincs helye, ha a házassági életközösség megszűnésekor nincs közös vagyon és a megtérítésre köteles félnek különvagyonra sincs.

Ha a házastársak a házastársi közös vagyont szerződéssel osztják meg, a szerződés akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a közös vagyonhoz tartozó ingók megosztására, ha a megosztást végrehajtották.

Ha a házastársak között nem jött létre szerződés a közös vagyon megosztása tárgyában, vagy az nem terjed ki a vagyonközösség megszűnéséhez kapcsolódó valamennyi igényre, a házastársi közös vagyon megosztását és a rendezetlenül maradt igények elbírálását a bíróságtól lehet kérni. A bíróságnak gondoskodnia kell arról, hogy a vagyoni igények rendezésénél egyik házastárs se jusson méltánytalan vagyoni előnyhöz.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A szülő a saját szükséges tartásának rovására is köteles megosztani kiskorú gyermekével azt, ami közös eltartásokra rendelkezésre áll. Ez a szabály nem irányadó, ha a gyermek indokolt szükségleteit munkával szerzett keresménye vagy vagyonának jövedelme fedezi, vagy a gyermeknek tartásra kötelezhető más egyenes ági rokona van. A gyermeket gondozó szülő a tartást természetben, a különélő szülő elsősorban pénzben szolgáltatja (gyermektartásdíj). Ha a tartásdíjról a bíróság dönt, a tartásdíjat határozott összegben kell meghatározni. A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul.

A gyermek feletti szülői felügyeleti jogok rendezéséről elsősorban a szülők közösen döntenek.

A szülők megegyezésének hiányában a bíróság a szülői felügyeletet úgy rendezi, hogy, a gyermek felett az a szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogokat, akinél a gyermek kedvezőbb testi, értelmi és erkölcsi fejlődése biztosított. Ha a szülőnél történő elhelyezés a gyermek érdekét veszélyezteti, a bíróság a gyermeket másnál is elhelyezheti, feltéve, hogy ez a személy a nála történő elhelyezését maga is kéri.

A gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermekétől különélő szülő joga és kötelessége, hogy gyermekével kapcsolatot tartson fenn, vele rendszeresen érintkezzen (a kapcsolattartás joga). A gyermeket nevelő szülő vagy más személy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani.

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek és a gyermekétől különélő szülőnek a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében - egymás családi életét, nyugalmát tiszteletben tartva - együtt kell működniük. A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról, tanulmányairól a különélő szülőt megfelelő időközönként tájékoztatnia kell, és a különélő szülő érdeklődése esetén a gyermekkel kapcsolatos felvilágosítást meg kell adnia. A különélő szülők a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben közösen gyakorolják jogaikat akkor is, ha a szülői felügyeletet a szülők megállapodása vagy a bíróság döntése alapján az egyik szülő gyakorolja, kivéve, ha a gyermekétől különélő szülő felügyeleti jogát a bíróság e tekintetben korlátozta vagy megvonta. A gyermek sorsát érintő lényeges kérdésnek tekintendő a kiskorú gyermek nevének meghatározása és megváltoztatása, a szülőjével azonos lakóhelyén kívüli tartózkodási helyének, huzamos időtartamú vagy letelepedés céljából történő külföldi tartózkodási helyének kijelölése, állampolgárságának megváltoztatása és iskolájának, életpályájának megválasztása.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házassági életközösség megszűnése esetén házastársától, a házasság felbontása esetén volt házastársától tartást követelhet az, aki arra önhibáján kívül rászorul, kivéve, ha arra a házasság fennállása alatt tanúsított magatartása miatt érdemtelenné vált. Tartást csak olyan mértékben lehet követelni, hogy az ne veszélyeztesse a volt házastársnak és annak megélhetését, akinek eltartására a volt házastárs a tartást igénylővel egy sorban köteles. A tartást határozott időtartamra is meg lehet állapítani, ha feltehető, hogy a tartásra jogosult rászorultsága a meghatározott idő elteltével megszűnik.

Ha a házastárs vagy a volt házastárs a tartásra a házassági életközösség megszűnését követő öt év eltelté után válik rászorulttá, tartás csak különös méltánylást érdemlő esetben követelhető. Ha a házastársak között az életközösség egy évnél rövidebb ideig állt fenn és a házasságból gyermek nem született, a volt házastársat rászorultsága esetén az életközösség időtartamával egyező időre illeti meg a tartás. A bíróság különös méltánylást érdemlő esetben a tartást ennél hosszabb időre is elrendelheti.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

Az életközösség megszűnését jelenti a különválás. Ennek bekövetkeztekor pl. kérhető a bíróságtól a közös vagyon megosztása.

5 Melyek a különválás feltételei?

Az életközösség kezdetét és végét, következképp a vagyonközösség időtartamát mérlegeléssel kell meghatározni. A mérlegelésnél a házastársi életközösség tartalmi elemeit (szexuális kapcsolat, gazdasági együttműködés, közös lakás, közös háztartás vezetés, az együvé tartozás különféle megnyilvánulásai, közös gyermekek nevelése, hozzátartozók, vagy valamelyik fél gyermekének ellátása stb.) gondos vizsgálat tárgyává kell tenni. Tehát az egymással összefüggő és együttesen értékelendő gazdasági, családi, érzelmi és akarati tényezők azok, amelyek alapján a jogalkalmazó az életközösség fennálltát vagy hiányát megállapíthatja. Egyiküknek vagy másikuknak a hiánya még nem feltétlenül mutatja az életközösség hiányát, különösen ha ez a hiány objektív okra vezethető vissza.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Az életközösség megszűnésével megnyílik a házastársak igénye a közös vagyon megosztására. Ilyenkor még nem szűnt meg a házasság jogilag, de az életközösség megszűnésétől önálló vagyonszerzőkké válnak, viszont a már létrejött közös vagyon tekintetében csak együtt jogosultak rendelkezni, mert a beleegyezés vétele megszűnik. Közös gyermek esetén a közös szülői felügyeletet rendezniük kell.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasságot csak akkor lehet érvénytelennek tekinteni, ha azt érvénytelenítési perben hozott bírósági ítélet érvénytelennek nyilvánította. A házasságot érvénytelenné nyilvánító bírósági ítélet mindenkiel szemben hatályos. Az érvénytelen házassághoz törvényben meghatározott jogkövetkezmények fűződnek.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

Érvénytelen a házasság, ha a felek valamelyikének korábbi házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata fennáll. Érvénytelen az egyenesági rokonok és testvérek házassága, továbbá a testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával, valamint az örökbefogadónak az örökbefogadottal kötött házassága. Érvénytelen annak a házassága, aki a házasság megkötésekor cselekvőképeséget teljesen korlátozó gondnokság alatt állott. Érvénytelen annak a házassága, aki a házasság megkötésekor a teljes cselekvőképtelenség állapotában volt, jóllehet ilyen hatályú gondnokság alatt nem állott. Érvénytelen a házasság, ha a házasság megkötésére irányuló kijelentésük megtételekor nem voltak együttesen jelen. Érvénytelen a házasság, ha azt kiskorú kötötte; kivételesen a kiskorú is köthet házasságot, azonban csak a gyámhatóság előzetes engedélyével. A gyámhatóság a házasságkötésre indokolt esetben és csak akkor adhat engedélyt, ha a házasság a tizenhatodik életévét betöltötte.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Ha az érvénytelen házasság megkötésekor mind a két házastárs jóhiszemű volt, a házasságból folyó vagyoni jogi hatások ugyanazok, mint érvényes házasság esetében. Az ilyen házasság érvénytelennek nyilvánítása esetén a vagyoni jogi követeléseket mindegyik házastárs akként érvényesítheti, mintha a házasságot érvénytelenné nyilvánításának időpontjában a bíróság felbontotta volna. Ha az érvénytelen házasság megkötésekor csak az egyik házastárs volt jóhiszemű, az előbbi rendelkezéseket csak az ő kívánságára kell alkalmazni.

A házasság érvénytelenségének megállapítása után a volt házastársak a házasság fennállása alatt viselt nevet viselik tovább. Ha ettől valamelyikük el kíván térni, a házasság érvénytelenségének megállapítása után az anyakönyvvezetőnek bejelentheti. Ebben az esetben sem viselheti a volt feleség a volt férje nevét a házasságra utaló toldással, ha azt a házasság fennállása alatt nem viselte.

A házasság érvénytelensége az apasági vélelmet nem érinti.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasság érvénytelenítésének és a házasság felbontásának kérdésében kizárólag bíróság dönthet.

A házasság érvénytelenítése vagy felbontása esetében a bíróságnak a közös kiskorú gyermekek elhelyezése és tartása felől – szükség esetében – erre irányuló kereseti kérelem hiányában is határoznia kell. Az egyéb járulékos kérdések tekintetében (pl. a házastársi tartás, a közös lakás használata, valamint a házastársi közös vagyon megosztása kérdésében) a bíróság erre irányuló kérelem esetén dönt. Ha ezen egyéb járulékos kérdések tekintetében nem kerül előterjesztésre kereseti kérelem, a bíróság ezekről nem dönt, így ezeket a kérdéseket a felek akár peren kívül, szerződéssel is rendezhetik.

A házastársak a házassági bontóper megindítása előtt vagy a bontóper alatt – saját elhatározásukból vagy a bíróság kezdeményezésére – kapcsolatuk, illetve a házasság felbontásával összefüggő vitás kérdések megegyezésen alapuló rendezése érdekében közvetítői eljárást vehetnek igénybe. A közvetítői eljárás eredményeként létrejött megállapodásukat perbeli egyezségbe foglalhatják.

A bíróság a házasság felbontásához kapcsolódó járulékos kérdések vonatkozásában indokolt esetben kötelezheti a szülőket, hogy a szülői felügyelet megfelelő gyakorlása és az ehhez szükséges együttműködésük biztosítása érdekében – ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást – közvetítői eljárást vegyenek igénybe.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/külválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontása iránti pert a házastársnak a másik házastárs ellen kell megindítania. Az érvénytelenítési pert a házastársnak a másik házastárs ellen, az ügyésznek, valamint a per megindítására jogosult harmadik személynek pedig mindkét házastárs ellen kell indítania. Ha az a fél, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, már nem él, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

A pert keresetlevéllel kell megindítani; a keresetlevélben fel kell tüntetni: az eljáró bíróságot; a feleknek, valamint a felek képviselőinek nevét, lakóhelyét és perbeli állását; az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával; azokat az adatokat, amelyekből a bíróság hatásköre és illetékessége megállapítható; a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet (kereseti kérelem). A házassági perben a keresetlevélben elő kell adni a házasság megkötésére és a házasságból származott, életben levő gyermekek születésére vonatkozó adatokat, valamint a szükséghez képest azokat az adatokat is, amelyekből a keresetindításra való jogosultság megállapítható. A keresetlevélhez csatolni kell az előadott adatokat igazoló okiratokat, valamint azt az okiratot, illetve annak másolatát (kivonatát), amelynek tartalmára a felperes bizonyítékként hivatkozik, továbbá amely a bíróság hatáskörének és illetékességének megállapításához, valamint, amely a hivatalból figyelembe veendő egyéb körülményeknek az igazolásához szükséges, kivéve, ha az adatokat személyi igazolvánnyal is lehet igazolni; erre a keresetlevélben utalni kell.

A házassági perben a bíróság illetékessége az általános illetékesség szerint alakul: az a bíróság illetékes, amelynek területén az alperes lakik. Belföldi lakóhely hiányában az illetékesség az alperes tartózkodási helyéhez igazodik; ha az alperes tartózkodási helye ismeretlen, vagy külföldön van, az utolsó belföldi lakóhely irányadó, ha pedig ez nem állapítható meg, vagy az alperesnek belföldön lakóhelye nem is volt, az illetékességet a felperes lakóhelye, illetőleg ennek hiányában a felperes tartózkodási helye alapítja meg. Emellett a házassági perre az a bíróság is illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye volt. A felperes tehát választhat, hogy az általános illetékességi ok alapján illetékes bírósághoz vagy a házastársak utolsó közös lakóhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtja-e be a keresetlevelet.

Ha a házassági pernek a fenti szabályok alapján nem volna illetékes belföldi bírósága, a perre a Pesti Központi Kerületi Bíróság illetékes.

Ha házassági per már folyamatban van, kizárólag annak bírósága előtt indítható az ugyanarra a házasságra vonatkozó újabb házassági per és házassági vagyoni jogi per.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Tekintse meg a „[Költségmentesség](#)” adatlapot.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/külválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A határozat ellen fellebbezésnek van helye. Azonban a házasságot érvénytelenítő vagy felbontó ítélet ellen az érvénytelenítés vagy a felbontás kérdésében sem felülvizsgálatnak, sem perújításnak nincs helye.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/külválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

A 2201/2003/EK rendelet 21. cikkének (1) bekezdése alapján a másik tagállamban hozott határozat automatikusan elismerésre kerül a többi tagállamban, így az elismeréshez főszabály szerint nem kell külön eljárást indítani. A határozat elismerésére hivatkozó félnek a rendelet 37. cikkére figyelemmel az alábbi iratokat kell bemutatnia:

a határozat másolatát, amely megfelel a hitelesség megállapításához szükséges feltételeknek és

a rendelet 39. cikkében említett, a rendelet I. melléklete szerinti nyomtatványon a származási tagállam bírósága vagy hatósága által kiállított igazolást, továbbá

amennyiben a határozatot az alperes távollétében hozták, annak az okiratnak az eredeti példányát vagy hiteles másolatát, amely bizonyítja, hogy a távollévő félnek kézbesítették az eljárást megindító vagy azzal egyenértékű iratot vagy bármely olyan okiratot, amely azt jelzi, hogy az alperes a határozatot egyértelműen elfogadta.

Az utóbbi kettő bemutatásától a rendelet 38. cikke alapján a bíróság vagy hatóság egyébként el is tekinthet, ha azok nélkül is rendelkezésére állnak az elismeréshez szükséges információk. A bíróság/hatóság kérheti fordítás csatolását is a fenti iratokhoz, amelyet a gyakorlatban a magyar bíróságok, hatóságok meg is szoktak tenni.

Mindazonáltal a rendelet 21. cikkének (3) bekezdése alapján bármely érdekelt fél kérheti, hogy a másik tagállamban hozott határozat elismeréséről a bíróság határozatot hozzon. Ebben az esetben az elismerést kérő félnek a kérelmét, amelyhez csatolni kell a fent említett iratokat, az illetékes bírósághoz kell benyújtani, amely az alábbi: az ellenérdekű fél belföldi lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerinti törvényszék székhelyén működő járásbíróság (Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság), ennek hiányában a kérelmező belföldi lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerinti törvényszék székhelyén működő járásbíróság (Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság), ha pedig a kérelmezőnek sincs belföldön lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye, a Budai Központi Kerületi Bíróság. A bíróság az eljárására a rendelet 28-36. cikkei szerinti szabályokat alkalmazza értelemszerűen. Amennyiben az elismerés a magyar házassági anyakönyvbe történő bejegyzéshez szükséges, a rendelet 21. cikkének (2) bekezdése alapján a bejegyzés iránti kérelemmel, csatolva ahhoz a fent felsorolt okiratokat, az illetékes anyakönyvvezetőhöz kell fordulni.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A 2201/2003/EK rendelet 21. cikkének (3) bekezdése alapján bármely érdekelt fél kérheti, hogy a másik tagállamban hozott határozat el nem ismeréséről a bíróság határozatot hozzon. Ebben az esetben az elismerést vitató félnek a kérelméhez csatolni kell a határozat olyan másolatát, amely megfelel a hitelesség megállapításához szükséges feltételeknek, továbbá a rendelet 39. cikkében említett, a rendelet I. melléklete szerinti nyomtatványon a származási tagállam bírósága vagy hatósága által kiállított igazolást. Az illetékes bíróság az alábbi: az ellenérdekű fél belföldi lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerinti törvényszék székhelyén működő járásbíróság (Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság), ennek hiányában a kérelmező belföldi lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerinti törvényszék székhelyén működő járásbíróság (Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság), ha pedig a kérelmezőnek sincs belföldön lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye, a Budai Központi Kerületi Bíróság. A bíróság az eljárására a rendelet 28-36. cikkei szerinti szabályokat alkalmazza értelemszerűen.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló 1259/2010/EU tanácsi rendelet Magyarországon alkalmazandó, így a magyar bíróság az e rendelet által kijelölt jogot alkalmazza minden olyan esetben, amikor az ügyben valamilyen külföldi elem van. A rendelet, korlátozottan ugyan, de lehetővé teszi a felek jogválasztását (5-7. cikk), és csak érvényes megállapodás hiánya esetére állapítja meg az alkalmazandó jogot kijelölő kapcsolóelveket (8-10. cikk).

Utolsó frissítés: 04/07/2016

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válasz - Málta

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Máltán a házasság felbontásához a házaspárnak közös kérelmet kell benyújtania, vagy az egyik házastársnak kell kérvényeznie a házasság felbontását. A házasság felbontására irányuló eljárás kezdetekor a házastársaknak a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző öt év során folyamatosan vagy megszakításokkal összesen legalább négy évig különváltak kellett élniük, vagy legalább négy évnek kellett elteltie a különválás napjától. A bíróságnak arról is meg kell bizonyosodnia, hogy a házastársak kibékítésére nincs ésszerű esély. További feltétel, hogy a házastársaknak és valamennyi gyermeküknek megfelelő tartásdíjban kell részesülniük, de a tartásdíjhoz való jogról a felek bármikor lemondhatnak. A házasság felbontása nem okoz változást a bírósági határozatban vagy a felek közötti megegyezésben foglaltakhoz képest olyan házastársak között, akik közös megegyezés vagy bírósági határozat alapján már eleve különváltak éltek, kivéve a házasság felbontásának a törvény szerinti joghatásait. Meg kell jegyezni, hogy a házasság felbontásának kérvényezéséhez nem szükséges, hogy a házastársak megegyezéssel vagy bírósági határozattal már jogilag külön legyenek választva.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A törvény nem utal a házasság felbontásának jogalapjára. Ahogyan azonban a feltételekre vonatkozó kérdésnél már kifejtettük, a házasság felbontására irányuló eljárás kezdetekor a házastársaknak a valókereset benyújtását közvetlenül megelőző öt év során folyamatosan vagy megszakításokkal összesen legalább négy évig különváltak kellett élniük, vagy legalább négy évnek kellett elteltie a jogi különválás napjától.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasság felbontásánál a személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontása nem okoz változást a bírósági határozatban vagy a felek közötti megegyezésben foglaltakhoz képest olyan házastársak között, akik közös megegyezés vagy bírósági határozat alapján már eleve jogilag különváltak éltek, kivéve a házasság felbontásának a törvény szerinti joghatásait. A különválás szabályai a vezetéknevre is vonatkoznak, ezért a feleség különválás után dönthet úgy, hogy visszaveszi leánykori nevét, de ezt a döntését a különválásról szóló közokiratban foglalt nyilatkozattal kell megtennie, bíróság által kimondott különválás esetén a feleségnek ezt az ügyvel kapcsolatos dokumentumokhoz csatolt feljegyzés útján kell megtennie, még határozathozatal előtt. Ha kimondták a házasság felbontását, megszűnik a házasság valamennyi polgári hatása, továbbá a felek együttélési kötelezettsége. Sőt, a házastársak öröklési joga is megszűnik attól a naptól, amikor a házasság felbontásáról szóló határozat vagy végzés *jogerőre emelkedik*.

3.2 a házasság felbontásánál a vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása olyan házastársak között, akiket közös megegyezés vagy bírósági határozat már eleve különválasztott, nem okoz változást a határozatban vagy a felek közötti megállapodásban foglaltakhoz képest. A máltai Polgári Törvénykönyv 66D. szakaszának (5) bekezdése kimondja, hogy vagyonközösség vagy külön kezelt fennmaradó közös vagyon megszűnésekor a feleknek minden esetben jogában áll, hogy kölcsönös egyetértés esetén a házasságot közösen kezelt vagyonuk értékesítése nélkül bontsák fel.

3.3 a házasság felbontásánál a kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

Ha a házasság felbontása megtörtént, ez nincs hatással a szülőknek a gyermekekre vonatkozó jogaira és kötelezettségeire vagy a felek között a gyermekek ellátása és elhelyezése tekintetében kötött megállapodásra. Ha azonban az egyik fél azt állítja, hogy a másik fél nem alkalmas arra, hogy kiskorú gyermekeikre vonatkozó felügyeleti jogát gyakorolja, és ha ezt a bíróság is kimondja, az alkalmatlannak minősített fél a másik fél halála esetén a bíróság jóváhagyása nélkül nem veheti át a kiskorú gyermekek felett gyakorolt felügyeleti jogot. A kiskorúak után fizetendő tartásdíj a gyermeket tizenhét éves koráig illeti meg: amennyiben a gyermek folytatja tanulmányait, a gyermektartás eltérő megállapodás hiányában 23 éves koráig fizetendő.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontása olyan házastársak között, akik közös megegyezéssel vagy bírósági határozat szerint már eleve különváltak éltek, nem okoz változást a határozatban vagy a felek közötti megállapodásban foglaltakhoz képest. Ezért az eltartási kötelezettség a házasság felbontásával sem szűnik meg, kivéve, ha a felek másként döntenek. A bíróság a házasság felbontása iránti kérelem elfogadásáról szóló határozatában és az ügy tárgyalása során az adott félre vagy a gyermekekre tekintettel tartásdíjban részesülő fél kérésére elrendelheti, hogy a másik fél a felek körülményeivel összhangban megfelelő és ésszerű garanciával biztosítsa a tartásdíj megfizetését. Ennek a garanciának az összege nem haladhatja meg a tartásdíj öt évre vonatkozó összegét. Ezt a kérést az említett határozatot követően, a tartásdíj esedékességekor bármikor be lehet terjeszteni.

Ha a házasság felbontása iránti kérelmet az illetékes polgári bíróságon valamely vagy mindkét házastárs azután nyújtja be, hogy megállapodtak a házasság felbontásában, és amennyiben nem került sor különválásra megállapodás vagy bírósági határozat útján, a házasság felbontására irányuló eljárás kezdeményezésének engedélyezése előtt a bíróság beidézi a feleket, hogy forduljanak a bíróság által kijelölt vagy a felek által közösen elfogadott közvetítőhöz abból a célból, hogy a közvetítő megpróbálja a házastársakat kibékíteni, amennyiben ez a megbékélés nem lehetséges, továbbá a házastársak még nem állapodtak meg a házasság felbontásának feltételeiről, abból a célból, hogy a felek megállapodással zárják le a házasság felbontásának folyamatát. Az említett megállapodás vonatkozhat az alábbi körülmények bármelyikére vagy mindegyikére:

a gyermekek nevelése és felügyelete;

a két fél láthatási joga;

a házastársak vagy az egyik házastárs és minden gyermek után fizetendő tartásdíj;

a házastársi közös otthonra vonatkozó lakhatási jog;

a vagyonközösség vagy a külön kezelés alatt álló fennmaradó közös vagyon felosztása.

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A jogi különválasztás azt jelenti, hogy a házastársak egyike erre vonatkozó keresetet nyújt be a másik házastárs ellen, a bíróság pedig határozatot hoz a házastársak különválasztás utáni jogaira és kötelezettségeire vonatkozóan.

5 Melyek a különválás feltételei?

A jogi különválasztás engedélyezéséhez az alábbi feltételek közül legalább egynek teljesülnie kell:

házasságtörés;

családon belüli erőszak;

az egyik fél által a felperes vagy gyermeke ellen elkövetett túlkapás, kegyetlenkedés, fenyegetés vagy súlyos sérülés.

a házastársaktól ésszerűen nem várható el, hogy együtt éljenek, ha a házasság helyrehozhatatlanul megromlott;

házastársi közös otthon elhagyása.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Ami az **eltartást** illeti, az a házastárs, aki ellen a különválasztást kimondják, köteles tartásdíjat fizetni a másik fél és gyermekeik részére, amíg azok el nem érik a tizennyolc éves kort, és egészen huszonhárom éves korukig, ha a gyermekek nappali tagozatos oktatásban, képzésben vesznek részt vagy folytatnak tanulmányokat. A másik fél és a gyermekek részére fizetendő összeget a házastársak és gyermekeik körülményeinek figyelembe vételével állapítják meg, beleértve a következőket:

a gyermekek szükségletei, figyelembe véve minden körülményt;

bármilyen, akár testi, akár szellemi fogyatékoság;

olyan betegség, amelynek súlyossága következtében a házastársak vagy a gyermekek nem tudnak önmagukról gondoskodni;

hogy a tartásdíjra jogosult fél jövedelemtermelő képessége csökkent azáltal, hogy a házasság fennállása alatt a háztartásról, a másik félről és a házasságból származó gyermekek neveléséről gondoskodott;

a házastársak vagy az egyik házastárs által a törvényekkel összhangban szerzett minden jövedelem vagy juttatás;

a házastársak és a gyermekek lakhatási igényei;

az egyes felek részére juttatásként esedékes összeg, amelybe beletartoznak többek között a nyugdíjrendszerből származó juttatások, amely juttatások megszerzésének lehetőségétől vagy esélyétől a különválás miatt az adott fél elesik.

A házastársi közös otthont a bíróság odaítélheti valamely fél kérésére és a másik fél kizárásával az egyik félnek, a bíróság által helyesnek tartott időszakra és feltételek mellett: a bíróság úgy is határozhat, hogy a házastársi közös otthont el kell adni, amennyiben meggyőződött arról, hogy mindkét fél és gyermekeik rendelkeznek egyéb lakhatási lehetőséggel, és hogy az eladásból származó bevételeket a bíróság saját döntése szerint ítélheti meg a felek részére; vagy ha a házastársi közös otthon mindkét fél tulajdonában van, a házastársi közös otthont az egyik félnek ítéli, amely köteles megtéríteni a másik félnek az elszendvedett anyagi veszteséget.

A különválásról szóló határozat kihirdetésekor a bíróságnak elsősorban a gyermekek jólétére figyelemmel azt is meg kell állapítania, hogy mely házastársat illeti meg a gyermekek feletti **felügyeleti jog**. Ugyanakkor a bíróság valamely fél kérésére megállapíthatja, hogy a másik fél nem alkalmas arra, hogy kiskorú gyermekeikre vonatkozó felügyeleti jogát gyakorolja, és amikor a bíróság ezt kimondja, az alkalmatlannak minősített fél a másik fél halála esetén a bíróság jóváhagyása nélkül nem veheti át a kiskorú gyermekek feletti gyakorolt felügyeleti jogot.

A feleség különválás után dönthet úgy, hogy visszaveszi leánykori **nevét**, de ezt a döntését a különválásról szóló közokiratban foglalt nyilatkozattal kell megtennie, és bíróság által kimondott különválás esetén a feleségnek ezt az üggyel kapcsolatos dokumentumokhoz csatolt feljegyzés útján kell megtennie, még határozathozatal előtt.

Harmadik felek tekintetében a szétköltözés nem jár joghatással, csak attól a naptól kezdve, amikor a különválásról szóló közokiratot az Anyakönyvi Hivatalban is bejegyezték.

7 Mít jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése azt jelenti, hogy a házasságnak többé nincs joghatása. A házasságot érvénytelenné nyilvánítják.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelen, ha:

a házasságkötés szerinti ország törvényei szerint az érvényességéhez szükséges formai követelményeket nem tartották be;

ha valamely fél hozzájárulását testi vagy lelki erőszak vagy megfélemlítés útján szerezték meg;

ha valamely fél hozzájárulása a másik fél személyazonosságára vonatkozó tévedés miatt érvénytelennek minősül;

ha valamely fél hozzájárulását a másik fél valamely tulajdonságára vonatkozó csalással szerezték meg, ami természeténél fogva súlyosan akadályozhatja a házasságot;

ha valamely fél hozzájárulását érvénytelenné teszi a házassággal vagy az azzal kapcsolatos alapvető jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos mérlegelési lehetőség súlyos hiánya, vagy olyan súlyos pszichológiai rendellenesség, amely lehetetlenné teszi az adott fél számára a házassággal kapcsolatos alapvető kötelezettségek teljesítését;

ha a felek valamelyike nemzöképtelen, függetlenül attól, hogy a nemzöképtelenség abszolút vagy relatív, de csak ha a nemzöképtelenség már a házasságkötés előtt is fennállt;

ha a felek bármelyikének hozzájárulását maga a házasság vagy a házaselet lényegi elemének vagy elemeinek, vagy a házastársi aktushoz való jognak a pozitív kizárására irányuló szándékkal szerezték meg;

ha a felek valamelyike hozzájárulását a jövőre vonatkozó feltételhez kötötte;

ha valamely fél, annak ellenére, hogy nem állt fenn cselekvőképtelenség vagy nem megfelelő elmeállapot esete, a házasságkötéskor akár átmeneti okból a házassághoz történő egyértelmű hozzájáruláshoz nem rendelkezett megfelelő értelmi állapottal vagy akarattal;

ha a házasságot nem hálták el.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Az érvényes házasság joghatásait úgy kell tekinteni, hogy azok az érvénytelenné nyilvánított házasság alatt született vagy fogant gyermekek tekintetében, valamint az e házasság előtt született és az érvénytelenítést kimondó határozat előtt elismert gyermekek tekintetében mindig is fennálltak. Ha csupán a házastársak egyike járt el jóhiszeműen, e joghatásokat az ő és a gyermekek javára kell érvényesíteni. Ha mindkét házastárs rosszhiszeműen járt el, az érvényes házasság joghatásai csak az érvénytelenné nyilvánított házasság alatt született vagy fogant gyermekekre vonatkoznak. A házasság érvénytelenségéért felelős házastárs köteles a jóhiszemű házastárs részére öt éven át tartásdíjat fizetni: e kötelezettség megszűnik, ha a jóhiszeműen eljáró házastárs ezen időszak alatt házasságot köt.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Nem, nincs egyéb alternatíva; ezt csak bíróságon lehet megtenni.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontására, jogi különválasztásra vagy polgári házasság érvénytelenítésére vonatkozó keresetet a polgári bíróság családjogi szekciójához kell benyújtani, a házasságnak az egyházi bíróság általi érvénytelenítésének bejegyzését pedig a fellebbviteli bíróságon kell kérvényezni. A házasság felbontására, különválasztásra vagy a polgári házasság érvénytelenítésére irányuló keresetet esküvel kell megerősíteni. A keresetre húsz napon belül válaszolni kell. A kötelező csatolmányok attól függenek, hogy a fél mit kíván bizonyítani. Az egyházi bíróság által kiadott érvénytelenítés bejegyzése esetén azonban a máltai Fővárosi Törvényszék által kiadott határozat, a regionális másodfokú bíróság által kiadott rendelet, a végrehajtásról szóló rendelet, valamint a házassági anyakönyvi kivonat egy-egy példányát is csatolni kell.

A különválásra irányuló kereset bármely peres fele az ügy során bármikor, de legkésőbb azelőtt, hogy a bíróság határozathozatal céljából visszavonulna, kereset benyújtásával kérvényezheti, hogy a különválasztásra irányuló kérelmet inkább tekintsék a házasság felbontására irányuló kérelemnek.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen, megadható a költségmentesség, amennyiben teljesülnek a szervezeti és polgári eljárásjogi törvény 912. szakaszában foglalt feltételek.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen, van lehetőség a házasság felbontására, különválasztásra vagy érvénytelenítésre vonatkozó határozat elleni fellebbezésre. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a máltai egyházi bíróság által elrendelt érvénytelenítő határozat bejegyzésére vonatkozó rendelet ellen nem lehet fellebbezni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

A házasság személyes családi állapotára vonatkozó vagy azt érintő külföldi bírósági határozatot a máltai jog minden tekintetben elismeri, amennyiben a határozatot egy olyan ország illetékes bírósága hozta meg, amelyben az eljárásban részes valamelyik fél lakóhellyel vagy állampolgársággal rendelkezik. Ezt Máltán az Anyakönyvi Hivatalban végzik (**Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000**).

A máltai törvényeken kívül az európai uniós jogszabályok is érvényesek, azaz a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet. A rendelet 22. cikke hivatkozik a házasság felbontására, a különválásra és a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozatok elismerését kizáró okokra, amelyek az alábbiak:

„a) az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik;

b) a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az alperesnek nem kézbesítették az eljárást megindító vagy azzal egyenértékű iratot megfelelő időben és olyan módon, hogy az alperes védelméről gondoskodhasson, kivéve ha megállapítást nyer, hogy az alperes egyértelműen elfogadta a határozatot;

c) összeegyeztethetetlen egy olyan határozattal, amelyet ugyanazon felek közötti eljárásban abban a tagállamban hoztak, amelyben az elismerést kérik; vagy

d) összeegyeztethetetlen egy olyan korábbi határozattal, amelyet ugyanazon felek között más tagállamban vagy harmadik államban hoztak, feltéve hogy a korábbi határozat megfelel az elismerés feltételeinek abban a tagállamban, ahol az elismerést kérik.”.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A Polgári Bíróság családjogi szekcióján lehet ellenkérelemmel élni a házasság felbontására, különválasztásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozat elismerése ellen. Az alkalmazandó eljárást Málta Törvényeinek 12. fejezete tartalmazza.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A polgári ügyekben eljáró bíróságok rendelkeznek illetékességgel a házasság felbontása iránti kérelmek tekintetében, ha a következő feltételeknek legalább az egyike teljesül:

a) a házastársaknak legalább az egyike Máltán élt a házasság felbontása iránti kérelemnek az illetékes polgári bíróságon történő benyújtása idején; vagy a házasság felbontására vonatkozó kereset benyújtását közvetlenül megelőző egyéves időszak során a házastársak legalább egyikének Máltán volt a rendes tartózkodási helye.

Utolsó frissítés: 22/03/2017

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Hollandia

1 Quali sono le condizioni per ottenere il divorzio?

A bontókeresetet benyújthatja az egyik házastárs (egyoldalú kereset) vagy a két házastárs együtt (közös kereset). Az eljárás ugyanaz (lásd a 11. kérdést). A feleket mindkét esetben ügyvédnek kell képviselnie az eljárás során. A bontókeresetet a felperes vagy a kérelmezők egyikének lakóhelye szerint illetékes kerületi bíróság (*rechtbank*) tárgyalja. A bontókeresetet a házasságkötést követően bármikor be lehet nyújtani, nem előírás, hogy a felek egy bizonyos ideig házasok legyenek. A házasság felbontása akkor hatályosul, amikor a bíróság határozatát bejegyzik az anyakönyvbe (*burgerlijke stand*). A házasság

felbontását akkor lehet bejegyezni, ha a határozatot nem lehet megfellebbezni (azaz jogerős). A házasság felbontását a határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül be kell jegyezni, máskülönben hatályát veszti, és a továbbiakban nem vehető nyilvántartásba. Ha a házasságkötésre külföldön került sor, és a külföldi házassági anyakönyvi kivonatot nem jegyezték be a holland anyakönyvbe, a holland bontóítéletet Hága város önkormányzatának külön anyakönyvében kell nyilvántartásba venni.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A holland jog szerint a házasság felbontásának egyetlen jogalapja a házasság helyrehozhatatlan megromlása. A házasság megromlása akkor tekinthető helyrehozhatatlannak, ha a házastársak fenntarthatatlannak tartják az együttélést, és nincs kilátás a megfelelő házastársi kapcsolat helyreállítására. Ha a keresetet csak az egyik házastárs nyújtja be, a felperesnek ki kell jelentenie, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, és amennyiben ezt a másik házastárs tagadja, a felperesnek bizonyítékokat kell bemutatnia. A házasság megromlásának helyrehozhatatlanságát a bíróság állapítja meg. Közös kereset esetén a bontóítéletet azon az alapon hozzák meg, hogy mindkét házastárs úgy véli, házasságuk helyrehozhatatlanul megromlott.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontása hatással lehet a volt házastárs vezetéknevének használatára. A házasság felbontásának jogerősség válásával az elvált személy új házasságot köthet vagy bejegyzett élettársi kapcsolatra léphet.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

Törvényi rendszer (a teljes vagyon közös tulajdona)

Hollandiában meglehetősen szokatlan rendszer vonatkozik a házasság során szerzett jövedelemre és vagyonra. Az általános jogszabályi rendelkezés szerint a teljes vagyon közös tulajdonban van (*algehele gemeenschap van goederen*). Főszabályként bármelyik házastárs által a házasság előtt vagy alatt szerzett vagyon a közös tulajdon része. A két házastárs vagyona egyesül. Főszabályként a házasság előtt vagy alatt keletkezett kötelezettségek ugyanígy együttes kötelezettségek, függetlenül attól, hogy melyik házastársnál álltak elő. A hitelezőnek lehetősége van az adósságot a felek közös vagyonából megtéríttetni. A vagyon a házasság felbontásával, azaz a bontóítélet anyakönyvbe történő bejegyzésével többé nem minősül közös vagyonnak. A házastársak vagyona a továbbiakban nem lesz közös, a közös vagyont pedig meg kell osztani. Meg kell állapítani, hogy melyik házastárs mire jogosult a közös vagyonból. Főszabály szerint mindkét házastárs a vagyon felére jogosult. A házastársak dönthetnek úgy, hogy eltérnek ettől a szabálytól, és egyezségi (*echtscheidingsconvenant*) keretében vagy a vagyonmegosztáskor (*verdeling*) másként rendelkezhetnek.

Házasságkötés előtti és utáni megállapodások

A felek a jogszabályban meghatározott általános rendelkezésektől eltérő rendszert is választhatnak, ha a házasságkötés előtt (vagy ritkábban utána) megállapodást kötnek. Ezek a megállapodások meghatározzák a vagyonmegosztást is a házasság felbontása esetére.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

Felügyeleti jog

A házasság felbontását követően mindkét szülő közös felügyeletet gyakorol a gyermekek felett, csakúgy, mint a házasság során. A bíróságot csak kivételes esetekben lehet kérni, hogy az egyik szülő javára ítélje meg a felügyeletet. Az önálló felügyeleti jog iránti keresetet bármelyik szülő, vagy akár mindkettő benyújthatja. A szülői felügyeleti joggal nem rendelkező szülőnek láthatási joga van. Bármelyik vagy mindkét szülő kérheti a bíróságot, hogy állapítsa meg a láthatási jog szabályait.

Gyermektartás

Amennyiben a szülők továbbra is közösen gyakorolják a felügyeleti jogot a házasság felbontását követően, meg kell állapodniuk a gyermeknevelés pénzügyi terheinek közös viseléséről. A bíróságtól kérhetik is a megállapodásuk rögzítését. Amennyiben nem jutnak megállapodásra, a bíróság határozza meg a tartásdíj összegét. Ha csak az egyik szülő rendelkezik felügyeleti joggal, a bírósághoz fordulhat annak megállapításáért, hogy a másik szülőnek mennyiben kell hozzájárulnia a gyermek mindennapi megélhetési költségeihez. Főszabály szerint a szülőknél maguknak kell megszervezniük a kifizetést. E tekintetben további információ a Tartásdíjbeszedési Nemzeti Hivatal (*Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen*) honlapján található (<http://www.lbio.nl/>).

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házastársak azon kötelezettsége, hogy egymást eltartsák, a házasság megszűnését követően is fennáll. Amennyiben a korábbi házastárs jövedelme nem elegendő megélhetési költségeinek fedezésére, és ésszerűen nem várható, hogy eléri a szükséges jövedelmi szintet, ez a fél a bírósághoz fordulhat, hogy az tartásdíj-fizetésre kötelezze a másik házastársat a megélhetési költségekhez való hozzájárulás érdekében. A bíróság ezt a bontóhatározatban vagy későbbi végzésben is megállapíthatja. A tartásdíj kiszámításakor a bíróság figyelembe veszi a tartásra jogosult házastárs szükségleteit és a másik házastárs anyagi lehetőségeit. Nem pénzügyi tényezők is figyelembe vehetők, így például a házasság időtartama, vagy az, hogy a házastársak mennyi ideig éltek együtt. Amennyiben a bíróság nem állapítja meg, hogy a tartásdíjat mennyi ideig kell fizetni, a tartásdíj-fizetési kötelezettség 12 év után megszűnik. Ha a tartásra jogosult házastárs rendkívüli anyagi nehézségekkel szembesül, kérheti a bíróságtól ezen időtartam meghosszabbítását. Főszabályként ha a házasság rövid ideig (kevesebb mint öt évig) tartott, és abból nem született gyermek, a tartásdíj-fizetési időszak nem haladja meg magának a házasságnak az időtartamát. Ha a házastársak vagy korábbi házastársak megállapodtak a tartásdíjban, ezt a megállapodást belefoglalhatják a házasság felbontására vonatkozó egyezségükbe.

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás (*scheiding van tafel en bed*) olyan jogi eszköz, amelynek révén a házastársak anélkül vetnek véget az együttélésüknek, hogy a köztük lévő házasság ténylegesen megszűnne. A különválás olyan házastársaknak állhat érdekében, akik külön kívánnak élni, és vállalják ennek jogkövetkezményeit, de adott esetben vallási vagy pénzügyi okokból továbbra is házasok szeretnének maradni. A különválás esetében nyitva áll a lehetőség a békülésre, de a különválás akár a házasság megszűnéséhez vezető lépés is lehet. A különválás a bírósági végzés házassági vagyonjogi nyilvántartásba való bejegyzésével hatályosul. A házasság felbontásához hasonlóan ennek is hat hónapon belül kell megtörténnie.

5 Melyek a különválás feltételei?

A különválás egyetlen jogalapja a házasság helyrehozhatatlan megromlása.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválásnak a házassági vagyonra, a gyermekek felügyeletére (láthatási jogra) és a tartásdíjra gyakorolt hatása megegyezik a házasság felbontásának esetével. A házasság továbbra is fennmarad. A jogszabály kimondja, hogy a különválásban érintett házastársak halál esetén nem öröklik egymás vagyonát. Amennyiben a különválást követően a házastársak úgy határoznak, hogy teljes egészében külön kívánják folytatni életüket, kérhetik a házasság felbontását. A különválásban érintett felek élhetnek új partnerrel, és új életet kezdenek, de nem házasodhatnak újra, és nem léphetnek bejegyzett élettársi kapcsolatra. Ha a különválást követően az egyik fél egyedül kezdeményezi a házasság felbontását, bizonyos korlátokat kell alkalmazni. Az egyedül keresetekre hároméves várakozási idő vonatkozik. Ezt az időszakot a bíróság egyes esetekben egy évre csökkentheti. A hároméves időszak a különválás nyilvántartásba vételének napján kezdődik. Ha a különválást követően a bontókeresetet közösen nyújtják be, nincs hároméves várakozási idő. A házasság megszűnése akkor hatályosul, amikor a bíróság határozatát bejegyzik az anyakönyvbe.

7 Mít jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

Házasság csak bírósági határozattal érvényteleníthető. Az érvénytelenítési eljárás keresettel indul. A felek által kötött házasság tehát soha nem automatikusan érvénytelen: az érvénytelenítés érvényesnek minősül. A jogszabály meghatározza, hogy melyek az érvénytelenítés jogalapjai, és hogy ki indíthat keresetet.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A jogszabály értelmében érvénytelenítés iránti kereset akkor nyújtható be, ha a felek a következő akadályok ellenére házasodtak össze: házassági akadály (a házasságkötéshez szükséges minimális életkor, a kiskorú házasságába való beleegyezés hiánya, bigámia, tiltott rokonsági fok); kényszer vagy tévedés; színlelt házasság; az egyik házastárs mentális betegsége; az anyakönyvvezető hatáskörének hiánya; vagy elegendő számú tanú hiánya.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Az érvénytelenítésnek visszaható hatálya van, azt a házasságkötés időpontjától kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a bírósági érvénytelenítést követően a házasságot úgy kell tekinteni, mintha soha nem állt volna fenn. Kivételesen, meghatározott körülmények között az érvénytelenítés a házasság felbontásához hasonló joghatással bír. Az érvénytelen házasságból származó gyermekek például továbbra is mindkét szülővel családi kapcsolatban maradnak. A másik kivétel a jóhiszemű, azaz a házasságkötés hibáját nem ismerő házastársra vonatkozik. A házasság érvénytelenítésének feltételeit lásd még a 8. kérdésnél. A jóhiszemű házastárs például követelhet tartásdíjat a másik házastárstól.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Hollandiában általánosan elfogadott a közvetítés a házasság felbontására irányuló ügyekben. A mediátor és adott esetben a házastársak ügyvédjeinek segítségével a házastársak megállapodhatnak a házasság felbontásáról és annak következményeiről. E megállapodást egyezség (*echtscheidingsconvenant*) tartalmazza, amelyet írásba kell foglalni. Az egyezségben ki lehet térni olyan kérdésekre, mint például a vagyonmegosztás, a házastársnak járó tartásdíj megfizetésének kötelezettsége és a nevelési terv. A bíróság a közvetítés során kidolgozott egyezséget belefoglalhatja határozatába.

A Családjogi Ügyvédek és Házasság Felbontásával Foglalkozó Mediátorok Egyesületének (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*) tagjai a házasság felbontására és a tartásdíjfizetésre szakosodtak. Szakértelemmel rendelkeznek a házasság felbontásával összefüggő közvetítés és az ezzel együtt járó kérdések terén is. További információk a következő oldalon találhatók: <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Kereset

A házasság felbontására irányuló eljárás a bírósághoz benyújtott keresettel indul (*verzoekschrift*). E keresetben meg kell adni a házastársak családi és utónevét, valamint lakóhelyét vagy tartózkodási helyét. Amennyiben a házasság felbontása kiskorú gyermekeket érint, ugyanezeket az adatokat rájuk vonatkozóan is közölni kell. A felperes járulékos rendelkezések (*nevenvoorzieningen*) elfogadását is kérheti. Ez a kérelem a házasság felbontásával függ össze. A bíróság többek között a következők tekintetében hagyhat jóvá járulékos rendelkezéseket:

a kiskorú gyermekekkel kapcsolatos felügyeleti jog és láthatási jog;

a gyermektartás vagy a házastárs tartása;

a házassági vagyon megosztása, illetve a házasságkötés előtt vagy után kötött megállapodásban elfogadott rendszer végrehajtása;

a családi otthon használat; és

a nyugdíjak rendezése.

A felperes ügyvédjének (*advocaat*) a kerületi bírósághoz (*rechtbank*) kell benyújtania a keresetet. Ha a felperes Hollandiában él, a keresetet be lehet nyújtani a felperes lakóhelye szerinti kerület bíróságához. Amennyiben a felperes nem Hollandiában él, de a másik házastárs igen, a keresetet a másik házastárs lakóhelye szerinti kerületi bíróságnak kell megküldeni. Ha egyik házastárs sem él Hollandiában, a keresetet a Hágai Kerületi Bírósághoz kell benyújtani. Milyen dokumentumokat kell csatolni?

mindkét házastárs esetében (három hónapnál nem régebbi) eredeti kivonatokat a néesség-nyilvántartóból, amelyeknek tartalmazniuk kell az állampolgárságot, a családi állapotot, és nem holland állampolgárok esetében a Hollandiába való beutazás időpontját; amennyiben a házastársak egyike holland állampolgár és a másik nem, a hollandiai letelepedés napját is meg kell adni;

a kiskorú gyermekek (három hónapnál nem régebbi) eredeti születési anyakönyvi kivonatát;

az eredeti házassági anyakönyvi kivonatot (amelyet a házasságkötés helye szerinti önkormányzati hivatalban lehet beszerezni, és az nem lehet három hónapnál régebbi); külföldön kötött házasság esetében elegendő az eredeti házassági anyakönyvi kivonat vagy egy régebbi kivonat is; és

ha kiskorú gyermekek is érintettek, nevelési tervet; a nevelési terv megállapítja a gyermekekre vonatkozó, a szülők által kölcsönösen elfogadott rendelkezéseket, és kitérhet a gyermekek mindennapi gondozására, az oktatásukra, a sportolásra, az egészségügyi ellátásukra, a különleges napokat, például a szüneteket, munkaszüneti napokat érintő rendelkezésekre, a pénzügyekre és a gyakorlati dolgokra (ki hozza-viszi a gyermekeket).

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Ha a peres felek nem tudják a költségeket, illetve az ügyvéd vagy a mediátor teljes díját megfizetni, bizonyos feltételekkel jogosultak lehetnek költségmentességre. A Költségmentességi Tanács (*Raad voor de rechtsbijstand*) csak olyan mediátorokon keresztül ad költségmentességet, akik szerepelnek a tanács nyilvántartásában. A jogosultsági feltételekre vonatkozó további információk megtalálhatók a következő oldalon: <http://www.rvr.org/>.

A költségmentességre való jogosultság a határokon átnyúló jogvitákban is fennáll, ha a felperes Hollandián kívül, de az EU-ban él. Ezt a határokon átnyúló vonatkozású jogviták esetén a költségmentességre vonatkozó szabályokról szóló uniós irányelv szabályozza (HL L 26., 2003.1.31.). A költségmentesség iránti kérelmet a Hágai Költségmentességi Tanácshoz kell benyújtani az irányelvben megállapított formanyomtatványon, amely minden tagállamban azonos formátumú. Szükség esetén a Költségmentességi Tanács segít a kérelmezőknek az ügyvéd megválasztásában. További információk a következő oldalon találhatók: <http://www.rvr.org/>.

Olyan esetekben, amelyekre két- vagy többoldalú nemzetközi szerződés irányadó, az Unión kívül élő peres fél is kérhet költségmentességet Hollandiában. E tekintetben a következő nemzetközi szerződések relevánsak: a polgári eljárásról szóló hágai egyezmény (1954), a költségmentesség iránti kérelmek továbbításáról szóló európai megállapodás (1977) és az igazságszolgáltatáshoz való nemzetközi hozzáférésről szóló hágai egyezmény (1980). Ezek a szerződések olyan rendelkezést tartalmaznak, amely lényegében kimondja, hogy a szerződő államok állampolgárai valamennyi szerződő államban az ezen államok állampolgárait megillető feltételekkel jogosultak költségmentességre. Ha ilyen esetek Hollandiában állnak elő, anyagi nehézségekről szóló igazolást (*verklaring van onvermogen*) kell kérni a peres fél szokásos tartózkodási helye szerint illetékes hatóságnál. E hatóság továbbítja azon ország illetékes hatósága részére a költségmentesség iránti kérelmet és az anyagi nehézségekről szóló igazolást, amelyik országban a peres fél költségmentességet igényelt. Ez utóbbi hatóság vizsgálja meg, hogy a peres fél jogosult-e költségmentességre.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen, a bontóítélet keltét követő három hónapon belül fellebbezést lehet benyújtani a fellebbviteli bíróság (*gerechtshof*) hivatalához. A fellebbviteli bíróság határozata általában jogkérdésben megtámadható a Legfelsőbb Bíróságon (*Hoge Raad der Nederlanden*). A peres feleknek ezekben az eljárásokban is jogi képviselővel kell rendelkezniük.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

2005. március 1-jén az uniós tagállamokban hatályba lépett a Brüsszel IIa. rendelet, teljes címe szerint a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet. A Brüsszel IIa. rendeletet alkalmazni kell a házasság felbontására, a különválásra és a házasság érvénytelenítésére. A rendelet értelmében a (Dánia kivételével) valamely tagállamban a házasság felbontása tárgyában hozott határozatot Hollandiában külön eljárás nélkül elismerik (a 21. cikk (1) bekezdése). Hasonlóképpen nem szükséges külön eljárás a családi állapotra vonatkozó bejegyzések aktualizálásához, pl. ha a házassági anyakönyvi kivonatra rávezetik a házasság felbontására utaló megjegyzést.

Bármely érdekelt fél indíthat keresetet annak megállapítása iránt, hogy el kell-e ismerni egy másik országban hozott bontóítéletet. A Brüsszel IIa. rendelet meghatároz számos olyan okot, amelyek kizárják a házasság felbontásának elismerését. A házasság felbontásának elismerése nem lehet például ellentétes a közrenddel. Azt is mérlegelni kell, hogy az alperes (akivel szemben a bontókeresetet megindították) kellő tájékoztatást kapott-e az eljárásról. Az ítéletet ugyanakkor nem lehet felülvizsgáltatni. A Brüsszel IIa. rendelet értelmében a határozathozatal helye szerinti tagállam bírósága bármely érdekelt fél kérelmére igazolást bocsát ki az említett határozatról (formanyomtatvány alkalmazásával). Ez az igazolás tartalmazza a határozathozatal helye szerinti országra vonatkozó információkat; a felek adatait; azt, hogy a határozatot valamely fél távollétében hozták-e; a határozat típusát, azaz hogy bontóhatározatról vagy a különválást kimondó határozatról van-e szó; a határozathozatal napját és az eljáró bíróságot.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Ha valamely érdekelt fél kifogásolni kívánja a külföldi bontóhatározat hollandiai elismerését, keresetet nyújthat be az elismerés megtagadása iránt a szokásos tartózkodási helye szerinti kerületi bíróság ideiglenes intézkedéseket tárgyaló bírójához (*voorzieningenrechter*).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

2012. január 1-jén hatályba lépett a holland polgári törvénykönyv (*Burgerlijk Wetboek*) 10. könyve. A polgári törvénykönyv 10. könyve megállapítja azokat a kollíziós szabályokat, amelyek meghatározzák az alkalmazandó jogot.

A bíróságok főszabály szerint mindig a házasság felbontására vonatkozó holland jogot alkalmazzák, függetlenül a házastársak állampolgárságától és szokásos tartózkodási helyétől. Ha például a bontókeresetet olyan házaspár nyújtja be Hollandiában, akik mindketten Hollandiában élő belga állampolgárok, automatikusan a házasság felbontására vonatkozó holland jog lesz irányadó. Ez a szabály csak abban az esetben nem érvényesül, ha a házastársak megváltják, hogy melyik jog legyen alkalmazandó a házasság felbontására. A házastársak kifejezetten kiköthetik, hogy a holland jog helyett a közös nemzeti jogukat alkalmazzák a házasság felbontására irányuló eljárásban. A belga házaspár ennél fogva dönthet a házasság felbontására vonatkozó belga jog alkalmazása mellett.

Utolsó frissítés: 27/11/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [de](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Válás - Ausztria

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Az osztrák jog a házasság felbontásának három fajtáját ismeri: a házasság felbontása vétkesség miatt, a házasság felbontása annak okán, hogy a háztartási közösség legalább három éve megszűnt, és a házasság felbontása közös megegyezéssel.

A házastárs kérheti a házasság felbontását, ha a másik házastárs a házassági köteleességek súlyos megsértésével vagy tisztességtelen, illetve erkölcsstelen magatartással a házasságot neki felróható módon oly mértékben felülta, hogy a házasság lényegének megfelelő életközösség helyreállítása nem elvárható. Ha a házaspár három éve különváltan él, a házasság felbontását a házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlása miatt bármely házastárs kérheti.

Ha a házastársak között legalább fél éve nincs házassági életközösség, a házassági viszony helyrehozhatatlan megromlását mindketten állítják, és a házasság felbontását illetően egyetértenek, úgy a házastársak a házasság felbontását együtt kérhetik.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának fő oka a házassági életközösség helyrehozhatatlan megromlása. A házasság megromlását előidézheti, hogy a házaspár a házassági köteleességeket súlyosan megszegi, különösen, ha a házastárs házasságtörést követ el, vagy a másik házastársal szemben fizikai erőszakot alkalmaz, illetve súlyos lelki szenvedést okoz. Abban az esetben is, ha a magatartás nem tekinthető a házassági köteleességek megszegésének, mivel az elmezavar következményének tudható be, de a házasság ennek ellenére olyan mértékben megromlott, hogy a lényegét jelentő házassági életközösség helyreállítása nem elvárható, továbbá ha a házaspár elmebetegségben vagy súlyosan fertőző vagy ragályos, illetve viszolyt keltő betegségben szenved, a másik házastárs kérheti a házasság felbontását. Valamennyi említett esetben a házasság felbontását kérő házastársnak a hivatkozott okok meglétét bizonyítani kell. Ha azonban a házastársak három éve különváltan élnek, úgy a házassági köteleességek megszegésére nem kell hivatkozni, vagy azt megállapítani.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házaspár közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házastársak alapvetően megtartják azt a vezetéknevüket, amelyet a házasság során viseltek. Amennyiben a házastárs a házasságkötéskor a másik házastárs vezetéknevét felvette, úgy a házasság előtti nevét ismét felveheti.

3.2 a házaspár vagyonának megosztására vonatkozóan?

Elviekben a házastársak a vagyonmegosztásról szabadon megállapodhatnak. Ez történhet kölcsönös lemondással (amelynek következtében a házasság alatti törvényi vagyonekülönítés a házasság felbontását követően is megmarad), az esetleges vagyonszerződéssel rendezett közös vagyon megosztásával, vagy valamely házastárs vagyonrészeinek a másik házastársra való átruházásával.

Ha a házastársak a vagyonukat illetően nem állapodtak meg, bármely házastárs kérheti a mindkét házastárs meghatározott vagyonrészeinek bírói megosztását. Megosztás alá esik a „házastársak vagyona” és a „házastársak megtakarításai”. A „házastársak vagyona” a házastársi közös lakás és a

háztartási célú ingóságok mellett minden egyéb dolog, amely a házasság fennállása alatt ténylegesen mindkét házastárs életvitelét szolgálta. A „házastársak megtakarításai” valamennyi, a házastársak által a házassági együttélés alatt összegyűjtött értékberuházást jelentik.

Kizárt a vagyonmegosztás valamennyi olyan dolog esetében, amelyet a házastársak a házasságba vittek, harmadik személytől öröklés vagy ajándékozás útján szereztek, továbbá olyan dolgok esetében, amelyeket kizárólag az egyik házastárs személyes használat vagy szakmai tevékenység céljából használt, úgyszintén vállalkozást vagy vállalkozásban való részesedést, kivéve, ha ezek pusztán értékberuházások.

A bíróságnak a megosztandó vagyont valamennyi releváns körülmény figyelembe vételével, a méltányosság szerint kell megosztania, amelynek során különösen a házastársaknak a házastársi vagyon megteremtéséhez és a házassági megtakarítások felhalmozásához való hozzájárulásának súlyára és mértékére, valamint a gyermekek jólétére kell tekintettel lennie. Hozzájárulásnak minősül a tartásdíj fizetése, a megélhetésben való közreműködés, a közös háztartás vezetése, a közös gyermekek gondozása és nevelése, és minden más házastársi segítség.

3.3 a házastársak kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A gyermekjogokról szóló törvényt módosító 2001. évi törvény 2001. július 1-jei hatálybalépése óta a szülőknek a válást követően széleskörű lehetőségeik vannak, hogy a szülői felügyeleti viszonyokat kialakítsák. A házasság felbontása esetén a házasságból származó kiskorú gyermekkel kapcsolatos közös szülői felelősség általában fennmarad. A szülőknek azonban megfelelő határidőn belül be kell nyújtani a bírósághoz a gyermek fő tartózkodási helyéről szóló megállapodást, ha közös szülői felelősséget kívánnak fenntartani úgy, mint ahogy az a házasság alatt fennállt. A szülők a bíróság előtt arról is megállapodhatnak, hogy melyik szülő viseli a kizárólagos szülői felelősséget vagy mely szülő szülői felelősségi köre korlátozódik csupán bizonyos esetekre. A gyermekjogokról és a gyermekek elnevezésének jogáról szóló törvényt módosító 2013. évi törvény (*Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz*) óta a bíróság az egyik vagy mindkét szülő kívánsága ellenére elrendelheti a szülői felelősség közös gyakorlását, ha úgy ítéli meg, hogy a közös szülői felelősség szolgálja legjobban a gyermek érdekeit. A szülőknek ezután meg kell állapodniuk arról, hogy kivel fog élni a gyermek. Ha közös szülői felelősség nem szolgálja a gyermek érdekeit, a bíróságnak kell döntenie arról, hogy melyik szülő viselje a kizárólagos szülői felelősséget.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Az egyedüli vagy túlnyomórészt vétkes házastársnak a másik házastárs részére a házastárs életviszonyainak megfelelő tartásdíjat kell fizetnie, amennyiben a másik házastárs, a tőle a körülmények szerint elvárható, vagyonból és kereső tevékenységből származó jövedelmei nem elegendőek. Ha a házasság felbomlásáért mindkét házastárs felelős, de egyik sem túlnyomórészt, úgy a bíróság a magát eltartani nem képes házastárs részére tartásdíj-hozzájárulást ítélhet meg, ha a másik házastárs szükségleteire, vagyoni- és kereseti viszonyaira tekintettel ez megfelel a méltányosságnak. A hozzájárulási kötelezettség időben korlátozható. A közös megegyezéssel történő válás esetén a házastársak szabadon megállapodhatnak, hogy az egyik félnek kell-e a másik részére tartásdíjat fizetni, vagy a felek kölcsönösen lemondanak a tartási követeléseikről.

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

Ezt a jogintézményt az osztrák jogrendszer nem ismeri.

5 Melyek a különválás feltételei?

Lásd a 4. kérdésre adott választ.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Lásd a 4. kérdésre adott választ.

7 Mít jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

Az osztrák házassági jog szabályozza a „házasság érvénytelenségét” (*Ehenichtigkeit*). A házasság érvénytelennek minősül, ha a házasságkötés nem az előírt formában történt, ha valamelyik házastárs a házasságkötés időpontjában cselekvőképtelen volt, vagy öntudatlan állapotban, vagy időszakos elmezavarban szenvedett, ha a házasságot kizárólag vagy főként abból a célból kötötték, hogy a házastárs számára lehetővé váljék a másik házastárs vezetéknévének viselése, vagy a másik házastárs állampolgárságának megszerzése a házassági életközösség alapításának szándéka nélkül. A házasság továbbá érvénytelen, ha valamelyik házastárs a házasságkötés időpontjában harmadik személlyel érvényes házasságban élt, vagy a házasságot törvényellenesen vérokönök kötötték.

A házasságot érvényteleníteni bírósági határozattal lehet, ha a házasságkötés időpontjában a házastárs korlátozottan cselekvőképes volt, és törvényes képviselője a házasságkötéshez nem járult hozzá, ha a házasságkötéskor a házastárs nem tudta, hogy házasságkötésről van szó, vagy ha bár erről tudomása volt, házasságkötési nyilatkozatot azonban nem akart tenni, ha a házastárs a másik házastárs személyazonosságával kapcsolatban tévedett, ha a házastárs a házasságkötésnél a másik házastárs személyét érintő olyan körülményekkel kapcsolatban tévedett, amelyek őt a helyzet ismerete és a házasság lényegének helyes értékelése esetén a házasságra lépéstől visszatartották volna, ha a házastársat a házasságra lépésre a lényeges körülményeket érintő csalárd megtévesztéssel vették rá, vagy ha a házasságra lépésre jogellenes fenyegetéssel kényszerítették.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

Lásd a 7. kérdésre adott választ.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság érvénytelensége esetén a házasság olyan, mintha soha sem kötötték volna meg. Ha a házasság érvénytelenségéről a házasság megkötésekor csak az egyik házastársnak volt tudomása, úgy a házastársak viszonyára a vagyoni jogi kapcsolat tekintetében a házasság felbontása esetén érvényes szabályok alkalmazandók. A házasságból származó gyermekek a házasság érvénytelenítését követően is házasságból származónak minősülnek.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasságot csak bíróság bonthatja fel vagy érvénytelenítheti, a házasság felbontásával kapcsolatos problémákat azonban peren kívül is (pl. közvetítés útján) lehet rendezni.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontásával, érvénytelenítésével, illetve a házasság fennállításával vagy a nemlétező házassággal kapcsolatos jogvitákban a kerületi bíróság (*Bezirksgerichte*) illetékes. E jogvitákra annak a kerületi bíróságnak van kizárólagos illetékessége, amelynek illetékességi területén a házastársak közös szokásos tartózkodási helye van, vagy ahol legutoljára volt. Amennyiben a keresetlevél benyújtásakor egyik házastárs szokásos tartózkodási helye sincs ezen a területen, vagy Ausztriában nem volt közös szokásos tartózkodási helyük, úgy annak a bíróságnak van kizárólagos illetékessége, amelynek illetékességi területén az alperes házastárs szokásos tartózkodási helye található, vagy ha ilyen Ausztriában nincs, akkor az a bíróság, amelynek illetékességi területén a felperes házastárs szokásos tartózkodási helye van, egyebekben a Bécsi Belvárosi Kerületi Bíróság (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*) rendelkezik kizárólagos illetékességgel. Az osztrák bíróságok belföldi illetékessége ezeknél a vitáknál csak akkor áll, ha valamelyik házastárs osztrák állampolgár, ha az alperes vagy mindkét házastárs általi érvénytelenítési kereset esetén legalább az egyik házastárs szokásos tartózkodási helye Ausztriában van, vagy ha a felperes szokásos tartózkodási helye Ausztriában van, és vagy mindkét házastárs utolsó közös szokásos tartózkodási helye Ausztriában volt, vagy a felperes hontalan, illetve a házasságkötés időpontjában osztrák állampolgár volt. Ez az illetékesség kizárólagos, a más bíróság illetékességéről szóló megállapodás azonban megengedett.

A házasság felbontása iránti keresetnél a keresetre vonatkozó általános alaki követelményeket kell figyelembe venni. A házasság közös megegyezéssel történő felbontása iránti kérelemnél – amelyről peren kívüli eljárásban dönt a bíróság – mindkét házastárs által aláírt kérelemre van szükség. Minden esetben mellékelni kell a házassági anyakönyvi kivonatot. Ugyancsak tanácsos csatolni a kérelmet alátámasztó egyéb dokumentumokat is.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A házasság felbontásával kapcsolatos ügyekben is lehetőség van a költségmentesség kérelmezésére, a költségmentesség általános szabályaival összhangban (lásd „Költségmentesség – Ausztria”). A házasság felbontása iránti eljárásban a kötelező ügyvédi képviselést követelménye viszonylagos; ha valamely fél nem kíván a bíróságon személyesen megjelenni, csak ügyvéd képviselheti.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Az elsőfokú bíróság házasság felbontásával, érvénytelenítésével vagy a házasság fennállásával, illetve nemlétező házassággal kapcsolatos határozatai ellen lehet fellebbezni az illetékes felsőbb szintű bíróságnál, azaz a tartományi bíróságnál (*Landesgericht*), amely az illetékes kerületi bíróság másodfokú bíróságaként jár el.

A fellebbezési bíróság határozata ellen csak akkor van mód fellebbezni valamely jogkérdéssel kapcsolatban, ha a döntés olyan anyagi jogi vagy eljárásjogi jogkérdés megoldásától függ, amely a jogegység, a jogbiztonság vagy jogfejlődés megóvása érdekében jelentős, pl. mert a fellebbezési bíróság eltér a Legfelsőbb Bíróság joggyakorlatától, vagy az ilyen joggyakorlat hiányzik vagy nem egységes.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

2001. március 1-je óta az Európai Unió tagállamai között – Dánia kivételével – a házasságot felbontó döntések elismerése a házassági ügyekben és a házastársaknak a közös gyermekkel kapcsolatos szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. május 29-i [1347/2000/EK tanácsi rendelet](#) (HL L 2000/160., 19. oldal) szerint alakul. E rendelet (Brüsszel II. rendelet) szerint a házasságot felbontó, más tagállamokban hozott döntéseknél a kifejezett elismerési döntés már nem követelmény. Ehelyett az elismerésről minden bíróságnak és közigazgatási hatóságnak a mindenkori folyamatban lévő eljárásban inkább előzetes kérdésként kell határoznia. Ez különösen érvényes az anyakönyvvezető által az annak megállapítása érdekében végzett ellenőrzésre, hogy a házasság másik tagállamban engedélyezett felbontása lehetővé teszi-e az újabb házasságkötést.

Valamennyi jogosan érdekelt fél kérheti annak megállapítását, hogy a házasságot felbontó, külföldön meghozott döntés elismerhető vagy sem. A házasság fennállásával kapcsolatos külföldi határozatok elismerése vagy az elismerés megtagadása iránti eljárásokat alapvetően a kerületi bíróságon kell lefolytatni. A házasságot felbontó külföldi határozat elismerése vagy az elismerés megtagadása iránti kérelmet ahhoz a kerületi bírósághoz kell címezni, amelynek illetékességi területén a kérelmező szokásos tartózkodási helye van, vagy – ha a kérelmező nem rendelkezik Ausztriában szokásos tartózkodási hellyel – ahol az alperes szokásos tartózkodási helye van vagy ennek hiányában a „*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*”-hez (Bécsi Belvárosi Kerületi Bírósághoz).

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Lásd a 14. kérdésre adott választ. A csatolandó okiratok listáját a [Brüsszel II.](#) rendelet 32. cikke sorolja fel.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A házasság felbontásának feltételeire irányadó jogot a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EU tanácsi rendelettel (HL L 343/10., 2010.12.29.), más néven a Róma III. rendelettel összhangban állapítják meg. A házastársak dönthetnek arról, hogy mely jogot kívánják alkalmazni. Ez lehet annak az államnak a joga, amelyben e döntés meghozatalának időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye van vagy annak az államnak a joga, amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye volt, feltéve, hogy e döntés meghozatalának időpontjában az egyik házastárs szokásos tartózkodási helye még mindig abban az államban található, vagy annak az államnak a joga, amelynek e döntés meghozatalakor az egyik házastárs az állampolgára vagy amelyben a kérelmet benyújtják. Ha a pár nem választja ki az eljáró bíróságot, annak az államnak a joga az irányadó, amelyben a házastársak a kérelem benyújtásakor szokásos tartózkodási hellyel rendelkeznek, vagy ha nincs szokásos tartózkodási helyük, akkor annak az államnak a joga, amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye volt, feltéve, hogy e szokásos tartózkodási hely a kérelem benyújtását megelőzően legfeljebb egy évvel szűnt meg, és a kérelem benyújtásakor az egyik házastárs szokásos tartózkodási helye még mindig ott található, vagy ennek hiányában annak az államnak a joga, amelyhez a kérelem benyújtásakor mindkét házastárs tartozik, vagy a kérelem benyújtása szerinti állam joga.

Utolsó frissítés: 16/10/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [PI](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Válasz - Lengyelország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A bíróság bontóítéletet bocsát ki, amelyben megállapítja, hogy valamelyik házastárs felelős-e a házasság megromlásáért, és ha igen, melyikük. A házastársak együttes kérelmére a bíróság nem határoz a felelősség kérdésében.

A házasság felbontásának nem feltétele a korábbi különélés.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának jogalapja az, hogy a házasság teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott. Mindkét feltételnek teljesülnie kell (a családi és gyámsági törvénykönyv 56. cikkének (1) bekezdése).

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házastársak közötti személyi jogi viszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A bontóítélet jogerőssé válásától számított három hónapon belül az az elvált házastárs, aki a házasságkötéskor megváltoztatta vezetéknevét, visszatérhet a házasság előtti vezetéknevéhez; erről szándéknyilatkozatot kell benyújtania az anyakönyvi hivatal vezetőjéhez.

Az elvált házastárs bármikor új házasságot köthet.

3.2 a házastársak vagyoni megosztására vonatkozóan?

A házastársak közös vagyona (amely magában foglalja az általuk megszerzett vagyont), a törvény értelmében a házasságkötéskor jön létre (törvényes közös tulajdon). A törvényes közös tulajdon a házasság felbontásával, azaz a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésével megszűnik.

Az egyik házastárs kérelmére a bíróság a bontóítéletben megoszthatja a közös vagyont. A házastársak szerzett vagyona a törvényes közös tulajdon fennállása alatt egyik vagy mindkét házastárs által szerzett vagyont foglalja magában.

A két házastárs azonos arányú részesedéssel rendelkezik a közös vagyonban.

Alapos okból bármely házastárs kérheti a bíróságtól a közös vagyon olyan mértékben történő megosztását, amilyen mértékben az egyes házastársak hozzájárultak a vagyonszerzéshez.

Ezen túlmenően amennyiben a házastársak közös ingatlanban élnek, a bíróság a bontóítéletben rendelkezik arról, hogyan kell az ingatlant használni, amíg az elvált házastársak azt továbbra is közösen lakják. Ha mindkét házastárs kéri, a bíróság megoszthatja a közös ingatlant, vagy a lakhatást az egyik házastárs számára ítélheti meg, feltéve, hogy a másik házastárs beleegyezik abba, hogy onnan csereingatlan biztosítása nélkül kiköltözik.

3.3 a házastársak kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A bontóítéletben a bíróság határoz a házastársak kiskorú gyermekei feletti szülői felügyeletről, valamint a szülők és a gyermekek közötti kapcsolattartásról. Megállapítja emellett az egyes házastársak által a gyermek tartására és nevelésére fizetendő összeget (a családi és gyámsági törvénykönyv 56. cikkének (1) bekezdése).

A bíróság dönthet úgy is, hogy a szülői felügyelet gyakorlását az egyik szülőre bizza, és a másik szülő szülői felügyeleti jogát a gyermek(ek)kel kapcsolatos meghatározott kötelezettségekre és jogokra korlátozza.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Az az elvált házastárs, akiről nem állapították meg, hogy a házasság megromlásáért kizárólagosan felelős, és aki anyagi nehézséggel küzd, ésszerű szükségleteitől, valamint a másik házastárs keresőképességétől és anyagi lehetőségeitől függően tartásdíjat kérhet a másik házastársától (a családi és gyámsági törvény 60. cikkének (1) bekezdése).

Ha a házasság felbontása következtében a házasság megromlásáért nem felelős házastárs anyagi helyzete jelentősen megromlik, úgy az a házastárs, akinek a házasság megromlása tekintetében a kizárólagos felelősségét megállapították, köteles a másik házastárs szükségleteinek kielégítéséhez szükséges pénzeszközöket biztosítani, még akkor is, ha az utóbbinak nincsenek anyagi nehézségei (a családi és gyámsági törvény 60. cikkének (2) bekezdése).

A tartási kötelezettség a tartásdíjban részesülő házastárs újabb házasságkötésével megszűnik. Ha a tartásdíjfizetésre kötelezett házastársról nem állapították meg, hogy kizárólagosan felelős a házasság megromlásáért, a kötelezettség a házasság felbontása után öt évvel megszűnik (a családi és gyámsági törvénykönyv 60. cikkének (3) bekezdése).

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

Hivatalos formában kimondott különválás, amelyet a családi és gyámsági törvénykönyv 61. cikkének (1)–(6) bekezdése szerint bírósági határozat mond ki.

5 Melyek a különválás feltételei?

A különválás feltétele annak megállapítása, hogy a házasság teljesen megromlott.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás jogkövetkezményei megegyeznek a házasság felbontásáéval, ugyanakkor a különvált házastársak nem köthetnek új házasságot.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése a házasság valamennyi joghatásának visszaható hatályú törlését jelenti, az érvénytelenített házasságból született gyermekek jogállásának kivételével, akik megtartják a házasságból született gyermekek jogállását.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelenítésének okait a családi és gyámsági törvénykönyv sorolja fel:

a házastárs nem töltötte be a házasságkötés törvényi alsó korhatárát (a családi és gyámsági törvénykönyv 10. cikke),

a házastárs teljesen cselekvőképtelen (a családi és gyámsági törvénykönyv 11. cikke),

a házastárs elmebetegséggel vagy értelmi fogyatékossgal él (a családi és gyámsági törvénykönyv 12. cikke),

a házastárs már házasságot kötött egy másik személlyel (a családi és gyámsági törvénykönyv 13. cikke),

a házastársak egyenes ági rokonok, oldalági rokonok (testvérek, ideértve a féltestvéreket és a házasságon kívül született testvéreket is) vagy egyenes ági családi kapcsolatban állnak (a családi és gyámsági törvénykönyv 14. cikke),

a házastársak örökbefogadás révén kerültek rokoni kapcsolatba (a családi és gyámsági törvénykönyv 15. cikke),

nyilatkozatot nyújtanak be, hogy a házastárs a házasságkötéskor bármilyen okból nem volt képes tudatos akaratnyilvánításra, vagy tévedett a másik személy kilétében, vagy jogellenes fenyegetés alatt állt (a családi és gyámsági törvénykönyv 15. cikkének (1) bekezdése).

A fenti okok bármelyikének a házasságkötéskor kell fennállnia.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasságot érvénytelenítő ítélet konstitutív és *erga omnes* hatályú (azaz harmadik személyekkel szemben hatályos). A jogkövetkezményeknek két fajtája van:

ex tunc, azaz a következmények a házasságkötés napjára visszamenőleg állnak be, például a házastársak családi állapota a házasság előtti állapotra áll vissza, a házastársak visszatérnek korábbi vezetéknevükhöz, a házastárs és a másik házastárs családja többé nem áll rokonságban, és a törvényes öröklés kizárt;

ex nunc, azaz a következmények csak a házasságot érvénytelenítő ítélet jogerőssé válását követően állnak be, például a tulajdonviszonyokra tekintettel.

A házasság érvénytelenítésének a házastársak és a házasságból származó gyermekek közötti kapcsolatra, továbbá a házastársak közötti tulajdonviszonyokra gyakorolt hatását tekintve a házasság felbontására vonatkozó szabályok irányadók. Lényeges, hogy azt a házastársat, aki a házasságkötéskor rosszhiszeműen járt el, úgy kell tekinteni, mint a házasság megromlásáért felelős házastársat.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Lengyelországban a házastársak igénybe vehetnek családjogi közvetítőt. E közvetítés elsődleges célja, hogy a házastársak közötti konfliktusok rendezésével elkerülhető legyen a különválás vagy a házasság felbontása, valamint hogy a felek közös megegyezéssel dolgozzák ki a házasság felbontásának feltételeit (vagyonjogi kérdések, gyermektartás). A közvetítést általában nem kormányzati szervezetek, alapítványok vagy az egyház végzi.

A házassági nehézségekkel küzdő párok igénybe vehetik a családterápia számtalan formáját is, és segítséget kérhetnek pszichológusoktól, pszichoterapeutáktól, támogató csoportoktól stb.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése iránti keresetet a házastársak utolsó közös lakóhelye szerint illetékes regionális bírósághoz (sąd okręgowy) kell benyújtani. Ilyen bíróság hiányban a keresetet a felperes lakóhelye szerint illetékes regionális bírósághoz kell benyújtani. Az ilyen keresetek vonatkozásában bírósági illetéket kell fizetni. Az a fél azonban, akinek vagyoni helyzete nem teszi lehetővé az illeték megfizetését, kérheti a bíróságtól a bírósági költségek alóli teljes vagy részleges mentességet, továbbá kérheti a bíróságot, hogy hivatalból rendeljen ki ügyvédet a számára.

A keresetbe csatolni kell a következő dokumentumokat: a családi állapotra vonatkozó okiratok (házassági anyakönyvi kivonat, a gyermekek születési anyakönyvi kivonata), kereseti (jövedelem-) igazolás, ügyvédi meghatalmazás a fél képviselőjére (amennyiben a fél úgy döntött, hogy maga választ ügyvédet) és bármely más, a tárgyhoz tartozó igazolás (orvosi igazolások, közigazgatási határozatok stb.).

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Lásd a 11. kérdést.

A bírósági költségek alóli teljes vagy részleges mentességet vagy ügyvéd hivatalból történő kirendelését kérő személynek a keresetbe csatolnia kell (a bíróságtól beszerezhető megfelelő formanyomtatványon) a vagyoni helyzetére vonatkozó nyilatkozatot.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen, minden ilyen esetben lehetséges másodfokú bírósághoz fellebbezni. A házastársak a regionális bíróságok határozataival szemben a fellebbviteli bíróságokhoz fellebbezhetnek.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2201/2003/EK tanácsi rendelettel (a továbbiakban: Brüsszel IIa. rendelet) összhangban az ilyen határozatokat Lengyelországban automatikusan, külön eljárás nélkül elismerik (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikke).

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Bármely érdekelt fél kérelmezheti, hogy a bíróság valamely határozatot ismerjen el vagy annak elismerését tagadja meg (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikkének (3) bekezdése). Lengyelországban az ilyen kereseteket a regionális bíróságokhoz kell benyújtani. Az illetékességet annak a személynek a szokásos tartózkodási helye határozza meg, akivel szemben a határozat elismeréséről vagy elismerésének megtagadásáról szóló határozat kiadását kéri. Amennyiben a fent említett helyek egyike sem Lengyelországban található, az illetékességet a végrehajtás helye alapozza meg (a Brüsszel IIa. rendelet 29. cikkének (2) bekezdése).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

Lengyelország a fenti kérdést szabályozó számos nemzetközi megállapodásnak részese. Ezek a szabályok elsőbbséget élveznek a lengyel nemzetközi magánjoggal szemben. Így más szabályok lehetnek alkalmazandók, ha a felek állampolgársága nem azonos. Nemzetközi megállapodás hiányában a nemzetközi magánjogról szóló, 2011. február 14-i törvény az irányadó. E törvény 54. cikkével összhangban a házasságot a házastársaknak a házasság megszüntetése iránti kereset benyújtásakor érvényes közös állampolgársága szerinti jog alapján bontják fel. A felek közös állampolgársága szerinti jog hiányában annak az országnak a jogát kell alkalmazni, amelyben a házasság megszüntetése iránti kereset benyújtásakor mindkét házastárs lakóhellyel rendelkezett. Ha a felek nem ugyanazon a lakóhelyen éltek a kereset benyújtásakor, az alkalmazandó jog annak az országnak a joga, ahol a házastársaknak legutoljára volt közös lakóhelye, feltéve, hogy a házastársak egyike még mindig ott rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel. Egyéb esetekben a házasságot a lengyel jog alapján szüntetik meg.

Utolsó frissítés: 03/12/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [pt](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Válasz - Portugália

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Portugáliában közös megegyezéssel vagy egyoldalú kérelemmel lehet kérni házasság felbontását.

Az első mód a két házastársnak a házasság felbontására, és alapvetően a rászoruló házastárs tartására, kiskorú gyermekek esetében a szülői felügyelet gyakorlására, valamint a házastársi közös lakásról való rendelkezésre irányuló megállapodását jelenti.

Egyoldalú kérelmet az egyik házastárs terjeszt elő a másikkal szemben bíróság előtt, olyan jogszerűen megállapított tényekre alapozva, amelyek – a házastársak hibájára tekintet nélkül – bizonyítják a házasság helyrehozhatatlan megromlását.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság közös megegyezéssel való felbontása esetén a házastársaknak nem kell indokolniuk kérelmüket.

A házasság egyoldalú felbontásának további jogalapjai a következők:

- de facto* különélés egy teljes éven keresztül. Ennek értelmében akkor van szó *de facto* különélésről, ha a házastársak között nincs életközösség, és az egyik fél nem, vagy egyik fél sem kívánja azt helyreállítani;
- a másik házastárs szellemi képességeiben egy évnél hosszabb ideje tartó olyan változás, amely súlyossága miatt veszélyezteti az életközösség lehetőségét;
- egy évnél nem rövidebb ideig tartó távollét, a távollévre vonatkozó információk nélkül;
- bármely más olyan tény, amely a házastársak hibájára tekintet nélkül bizonyítja a házasság helyrehozhatatlan megromlását.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házastársak közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontása megszünteti a házasságot, és ugyanolyan jogkövetkezményekkel jár, mint a halál miatti megszűnés, a törvényben meghatározott kivételektől eltekintve.

A házasság felbontásának hatásai attól pillanattól kezdődően állnak be, amikor a vonatkozó ítélet jogerőre emelkedik, de a házastársak közötti vagyoni jellegű viszonyok tekintetében arra az időpontra visszamenőlegesen, amikor a keresetet előterjesztették.

Amennyiben az eljárásban bizonyítást nyer a házastársak *de facto* különélése, akkor bármelyikük kérheti, hogy a házasság felbontásának hatásai visszamenőlegesen érvényesüljenek attól az időponttól, amikor a különélés elkezdődött, ahogyan azt az ítélet tartalmazza.

A házasság felbontása ellenére a másik házastárs vezetéknevét felvevő házastárs tovább viselheti azt, feltéve, hogy előbbi hozzájárul ehhez vagy a bíróság engedélyezi azt, tekintettel a felhozott indokokra. A korábbi házastárs hozzájárulására sor kerülhet jegyzői okirattal, bíróság előtt készült irattal (a fél szándékának az eljárás során való írásbeli rögzítése), vagy az anyakönyvi hivatal tisztviselője előtti nyilatkozattal. A korábbi házastárs vezetéknevének használatára vonatkozó bírói engedély iránti kérelmet elő lehet terjeszteni a házasság felbontására irányuló eljárásban vagy külön eljárásban, még a házasság felbontásának kimondását követően is.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

Házasság felbontása esetén egyik házastárs sem juthat több előnyhöz, mint amelyet akkor kapott volna, ha a házasságra *ex post facto* szerzett közös tulajdon rendszerén belül került volna sor.

Mindegyik házastárs elveszíti a házasságra vagy a házasság jogállásra tekintettel a másik házastárstól vagy harmadik féltől kapott vagy ígért valamennyi előnyt, függetlenül attól, hogy a házasságkötést megelőzően vagy azt követően került-e sor az adományozásra. Az adományozó meghatározhatja azt, hogy az előnyt a házasságból származó gyermekekre száll.

A házasság felbontásának a házastársak közötti vagyoni viszonyokra vonatkozó hatásai a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésétől kezdődően – de a kereset előterjesztésének időpontjára visszamenőlegesen – állnak be.

Amennyiben az eljárásban bizonyítást nyer a házastársak *de facto* különélése, akkor bármelyikük kérheti, hogy a házasság felbontásának hatásai visszamenőlegesen érvényesüljenek attól az időponttól, amikor az ítéletben rögzítettek szerint a különélés elkezdődött.

A bíróság kérelemre bármelyik házastársnak bérbé adhatja a házastársi közös lakást függetlenül attól, hogy közös tulajdonukban vagy a másik házastárs tulajdonában áll-e, különös figyelemmel mindkét házastárs szükségleteire és a házasságból származó gyermekek érdekeire. A bérlésre az ingatlanbérlés szabályai szerint kerül sor, de a bíróság meghatározhatja a megállapodás feltételeit, miután meghallgatta a házastársakat, és a bérbeadó kérelmére megszüntetheti a bérletet akkor, ha a későbbi körülmények ezt igazolják. A felek közötti megállapodás jóváhagyásával vagy a bírósági végzéssel létrejött megállapodásokat módosítani lehet a peren kívüli eljárásokra vonatkozó általános szabályok szerint.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

Házasság felbontása, különválás, semmisség megállapítása vagy a házasság érvénytelenítése esetén a gyermekre vonatkozó megállapodásokat, utóbbi tartását és a tartás megfizetésének módját a szülők közötti megállapodás szabályozza, amelyet a bíróságnak (vagy közös megegyezéssel történő különválásra és házasságfelbontásra vonatkozó eljárások esetén az anyakönyvvezetőnek) jóvá kell hagynia.

Megállapodás hiányában a bíróság a kiskorú érdekeivel összhangban hoz döntést, beleértve az arra irányuló érdekeit, hogy szoros kapcsolatban maradjon mindkét szülővel, ösztönözve és elfogadva az olyan megállapodásokat vagy olyan határozatokat hozva, amelyek ösztönzik a mindkét szülővel való kapcsolattartás kellő lehetőségét, és a felelősség szülők közötti megosztását. A kiskorú feletti felügyeleti jog bármelyik szülőnek, harmadik félnek, illetve rehabilitációs vagy gondozóintézetnek adható.

További információért lásd a „Szülői felügyeletre” vonatkozó tájékoztatót.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Mindkét házastársnak biztosítania kell a házasság felbontását követően a saját ellátását. Bármelyik fél jogosult lehet tartásra, a házasság felbontásának típusától függetlenül. Nyilvánvaló méltányossági okokból megtagadható a tartáshoz való jog.

A tartásdíj összegének megállapításakor a bíróságnak figyelembe kell vennie a házasság időtartamát, a családi pénzügyekhez nyújtott hozzájárulást, a házastársak életkorát és egészségi állapotát, szakmai képezésüket és foglalkoztatási lehetőségeiket, azt az időt, amit vélhetően a közös gyermekek felnevelésére kell majd fordítaniuk, jövedelmüket és bevételeiket, és általában valamennyi olyan körülményt, amely érinti a tartásban részesülő házastárs szükségleteit és a tartásdíjat fizető személy lehetőségeit.

A bíróságnak elsőbbséget kell biztosítania az tartásra kötelezett házastársnak a gyermekére vonatkozó tartási kötelezettségei számára a korábbi házastársra vonatkozó, a házasság felbontásából eredő kötelezettségekhez képest.

A tartásra jogosult házastárs nem követelheti azt, hogy maradjon fenn a házasság alatt általuk élvezett életszínvonal.

További információért lásd a „Tartásra” vonatkozó tájékoztatót.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás nem bontja fel a házasságot, hanem megszünteti az együttélésre és támogatásra való kötelezettségeket, a tartáshoz való jog sérelme nélkül.

A vagyon tekintetében a különválás ugyanazokkal a hatásokkal jár, mint amelyekkel a házasság felbontása járna.

A különválás a házastársak közötti kapcsolat helyreállításával vagy a házasság felbontásával ér véget.

5 Melyek a különválás feltételei?

A különválás feltételei, akár egyoldalú kérelemmel vagy közös megegyezéssel került rá sor, *mutatis mutandis* megegyeznek a házasság egyoldalú kérelemmel való felbontásának feltételeivel.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Ahogy az a 4. kérdésre adott válaszban szerepel, a különválás megszünteti az együttélésre és támogatásra való kötelezettségeket, a tartáshoz való jog sérelme nélkül. A vagyon tekintetében a különválás ugyanazokkal a hatásokkal jár, mint amelyekkel a házasság felbontása járna.

A házasság felbontására vonatkozó rendelkezések *mutatis mutandis* alkalmazandók a különválásra.

A különválás házasság felbontásává alakulhat, jöllehet ez nem előfeltétele a házasság felbontásának, és nem képezi a házasság felbontására irányuló eljárások valamely szakaszát.

Ha ugyanis a házastársak közötti kapcsolat nem áll helyre a különválásról (akár közös megegyezéssel vagy egyoldalú kérelemmel került rá sor) rendelkező ítélet jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül, akkor bármelyikük kérheti a különválás házasság felbontásává alakítását. Ha mindkét házastárs kéri az átalakítást, akkor nem kell figyelembe venni a megadott időpontot, és közvetlenül ítélethozatalra kerül sor.

Ha az egyik házastárs kéri az átalakítást, akkor a másikat személyesen vagy jogi képviselőjén keresztül értesítik arról, hogy 15 napon belül fellebbezhet – amelyet csak a házastársak közötti kapcsolat helyreállítására lehet alapozni. A bizonyítékok bemutatását követően a bíró a fellebbezéstől számított 15 napon belül meghozza az ítéletet.

A különválás házasság felbontásává alakítását kérni lehet bármelyik anyakönyvi hivatalnál is. A ténybeli és jogi indokolást tartalmazó kérelmet az anyakönyvi hivatalnál benyújtott kérelem útján kell előterjeszteni, bizonyítékok bemutatásával és a bizonyító iratok csatolásával.

Az ellenérdekű felet felhívják arra, hogy 15 napon belül fellebbezhet, bizonyítékot terjeszthet elő, és benyújthatja a bizonyító iratokat.

Ha nincs fellebbezés és megállapítható, hogy elismerték a kérelmező által bemutatott tényeket, akkor az anyakönyvvezető a jogi követelmények teljesülésének vizsgálatát követően helyt ad a kérelemnek.

Ha fellebbezést nyújtanak be, akkor az anyakönyvvezető elrendeli békítési kísérlet tartását, amelyet 15 napon belülre kell kitűzni, és elrendelheti jogi aktusok elvégzését, valamint a jogi követelmények igazolásához szükséges bizonyítékok bemutatását.

Ha az ellenérdekű fél fellebbezést nyújtott be, és lehetetlennek bizonyul megállapodás megkötése, a feleket felhívják, hogy nyolc napon belül terjesszék elő kérelmeiket és kérjék új bizonyítékok benyújtását. Az ügyet ezt követően az anyakönyvi hivatal helye szerinti körzetben illetékes elsőfokú bíróság elé utalják.

A bíróság elé terjesztett ügyben a bíró elrendeli a bizonyítékok benyújtását és kitűzi a tárgyalást.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A „házasság érvénytelenítése” azt jelenti, hogy a házasságot érintő jelentős hibára hivatkozással megszüntetik a házasság jogkövetkezményeit.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A következő körülmények között kötött házasságot lehet érvényteleníteni:

- a) (abszolút vagy relatív) érvénytelenségi okok fennállása esetén;
- b) a házastársak egyike vagy mindegyike részéről fennáll a beleegyezés hiánya, vagy a beleegyezés tévedés vagy kényszer következtében érvénytelen;
- c) ha törvényi előírás ellenére nem voltak jelen tanúk.

A következők az abszolút érvénytelenségi okok, amelyek mindenkiel szemben megakadályozzák a szóban forgó személy házasságkötését:

- a) 16 év alatti életkor;
- b) ismert demencia, még tiszta időszakokban is, és elmebetegség miatti tilalom vagy cselekvőképesség hiánya;
- c) korábbi fel nem bontott házasság, akár egyházi, akár polgári, még akkor is, ha a vonatkozó bejegyzésre nem került sor a születési, házassági és halotti anyakönyvben.

A következők relatív érvénytelenségi okok, amelyek megakadályozzák a szóban forgó személyek egymással való házasságkötését:

- a) egyenes ági rokonság;
- b) másodfokú oldalági rokonság;
- c) egyenes ági sógorság;
- d) ha a házastársak egyikét korábban elítélték a másik fél házastársának meggyilkolására irányuló, akár sikertelen kísérlet elkövetése vagy ebben való bűnrészesség miatt.

A házasság érvényteleníthető beleegyezés hiánya miatt:

- a) ha a házasságkötéskor a felek egyike ideiglenes cselekvőképesség vagy más ok miatt nem volt tettének tudatában;
- b) ha a felek egyikét a másik fél személyazonossága tekintetében félrevezették;
- c) ha a beleegyezést fizikai kényszerrel kényszerítették ki;
- d) ha színlelték a beleegyezést.

A beleegyezés tévedés miatti akarathibája csak akkor lényeges az érvénytelenség szempontjából, ha a másik házastárs lényeges személyi minőségét érinti, és bizonyított, hogy ésszerű módon anélkül nem került volna sor a házasságkötésre.

Az erkölcsi kényszer alatt kötött házasságok érvényteleníthetők, ha valamelyik felet súlyosan és jogellenesen megfenyegették, és igazolt annak bekövetkeztétől való félelme.

Ha valaki tudatosan és jogellenesen kikényszeríti a másik féltől a beleegyezés kinyilvánítását azzal az ígérettel, hogy előre nem látható fenyegetéstől vagy mások általi fenyegetéstől szabadítja meg, ez egyenlőnek tekintendő a jogellenes fenyegetéssel.

A beleegyezés kinyilvánítása a házasságkötéskor nem csupán azt a vélelmet jelenti, hogy a házastársak házasságot kívánnak kötni egymással, hanem azt is, hogy beleegyezésük nem akarathibás tévedés vagy kényszer miatt.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A polgári házasság érvénytelenítése, amennyiben mindkét házastárs jóhiszeműen kötötte azt, a felek között egymással és harmadik felekkel szemben akkor hatályosul, amikor a vonatkozó ítélet jogerőre emelkedik.

Ha csupán az egyik házastárs kötötte jóhiszeműen a házasságot, akkor csak ő igényelheti a házasság felbontását, és hivatkozhat rájuk harmadik felekkel szemben, feltéve, hogy ez egyszerűen a házastársak közötti viszony tükröződése.

Azt a házastársat, aki menthető okból nem tudott a semmisséget vagy érvénytelenséget okozó hibáról, vagy akinek a beleegyezését fizikai vagy erkölcsi kényszerrel kényszerítették ki, úgy kell tekinteni, mint aki jóhiszeműen kötött házasságot.

Az állami bíróságok kizárólag a jóhiszeműségről való bírósági tudomásért felelősek. A házastársak jóhiszeműségét vélelmezik.

Amennyiben a házasságot semmisnek nyilvánították vagy érvénytelenítették, akkor a jóhiszemű házastárs továbbra is jogosult tartásra a határozat jogerőre emelkedését követően vagy a határozat nyilvántartásba vételét követően.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasság felbontására irányuló eljárás megindítása előtt az anyakönyvi hivatalnak vagy a bíróságnak tájékoztatni kell a házastársakat a családjogi közvetítői szolgálatok létezéséről és célkitűzéseiről.

A családjogi közvetítés a családi viszonyokon belül felmerülő konfliktusok feloldására szolgáló, peren kívüli módszer, amelyben a felek megállapodásra próbálnak jutni, személyes és közvetlen részvétel mellett és közvetítő segítségével.

A vitarendezés ezen alternatív módjának alkalmazása feloldhatja a szülői felügyeleti jog rendezéséből, módosításából és gyakorlásának elmaradásából, a házasság felbontásából és a különválásból, a különválás házasságfelbontással való átalakításából, a különélő házastársak közötti kapcsolat helyreállításából, ideiglenes vagy végleges tartás megállapításából vagy módosításából, a közös lakás kijelöléséből, a másik házastárs vezetéckéne használata megtagadásából és a volt házastárs vezetéckéne használata engedélyezéséből fakadó konfliktusokat.

A családjogi közvetítő az Igazságügyi Minisztérium [*Ministério da Justiça*] által engedélyezett szakember, akinek feladata a találkozókat független és pártatlan levezetése annak elősegítése érdekében, hogy a felek megállapodásra jussanak egymás között.

A házasság közös megegyezéssel való felbontása kérhető az anyakönyvi hivatalokban, kivéve az egyoldalú kérelemre vonatkozó eljárásokban kötött megállapodásokból fakadó helyzetekben, és feltéve, hogy a házasság közös megegyezéssel való felbontására irányuló kérelemhez csatolják a pár közös vagyonának felsorolását, a házastársi közös lakásról való rendelkezésről szóló megállapodást, a tartásra szoruló házastárs tartásának fizetéséről szóló megállapodást, és a kiskorú gyermekek vonatkozásában a szülői felügyeleti jog gyakorlását szabályozó bírósági ítéletről szóló igazolást, vagy a szülői felügyeleti jog gyakorlásáról szóló megállapodást, ha bíróság korábban nem szabályozta azt.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Különválás és házasság felbontása közös megegyezéssel

A közös megegyezéssel való különválást és házasságfelbontást az anyakönyvi hivatalnál kell kérelmezni mindkét fél által, közös megegyezéssel. A kérelemhez csatolni kell az alábbi iratokat:

- a) a közös vagyontárgyak részletes, az egyes vagyontárgyak értékét feltüntető listája, vagy ha a házastársak e vagyon megosztását választják, akkor a megosztásról szóló megállapodás vagy az ilyen megállapodás létrehozására irányuló kérelem;
- b) a kiskorú gyermekek vonatkozásában a szülői felügyeleti jog gyakorlását szabályozó bírósági ítéletről szóló igazolás, vagy a szülői felügyeleti jog gyakorlásáról szóló megállapodás, ha bíróság korábban nem szabályozta azt;
- c) a tartásra szoruló házastárs részére tartásdíj fizetéséről szóló megállapodás;
- d) a házastársi közös lakásról való rendelkezésről szóló megállapodás;
- e) a házasság előtt kötött megállapodásról szóló igazolás, amennyiben létezik.

A benyújtott iratok eltérő rendelkezése hiányában feltételezik, hogy a megállapodásokat az eljárások idejére és az azt követő időszakra is alkalmazni kell.

A közös megegyezéssel való különválásra és házasságfelbontásra irányuló eljárást a házastársak vagy képviselőik aláírásával ellátott kérelem anyakönyvi hivatalhoz való benyújtásával kell megindítani. A kérelmet a fent hivatkozott iratokkal együtt nyújtják be, a házasság anyakönyvi bejegyzésének teljes másolatát tartalmazó igazolással együtt.

A kérelem beérkezését követően az anyakönyvvezető megbeszélésre hívja a házastársakat, amelyen ellenőrzik a jogi feltételek teljesülését. A megbeszélésen a házastársakat tájékoztatják arról, hogy léteznek családjogi közvetítői szolgálatok; ha a házastársak továbbra is fel akarják bontani a házasságot, akkor megvizsgálják a megállapodásokat és a házastársakat felhívják azok módosítására akkor, ha nem védik megfelelően valamelyikük vagy a gyermekek érdekét. Jogi aktusok végezhetőek és bizonyításfelvételre kerülhet sor e célból. Ha teljesülnek a jogi követelmények és figyelemmel voltak a fenti eljárásokra, akkor az anyakönyvvezető helyt ad a kérelemnek.

Ha kiskorú gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlására vonatkozó megállapodást nyújtottak be, akkor az eljárást az anyakönyvi hivatal helye szerinti igazságszolgáltatási körzetben illetékes elsőfokú bíróság mellett működő ügyészségre továbbítják azért, hogy az ügyészség 30 napon belül véleményezhesse a megállapodást.

Ha az ügyészség úgy véli, hogy a megállapodás nem védi megfelelően a kiskorúak érdekeit, akkor a kérelmezők a javaslatának megfelelően megváltoztathatják azt, vagy új megállapodást nyújthatnak be. Utóbbi esetben újra az ügyészség elé terjesztik a megállapodást. Ha az ügyészség úgy véli, hogy a megállapodás megfelelően védi a kiskorúak érdekeit, vagy ha a házastársak az ügyész javaslatának megfelelően módosították a megállapodást, akkor elrendelik a házasság felbontását.

Azokban az esetekben, amikor a kérelmezők nem értenek egyet az ügyész által javasolt módosításokkal és továbbra is szándékukban áll felbontani a házasságot, és/vagy a benyújtott megállapodások nem kellőképpen védik valamelyik házastárs érdekeit, akkor nem adnak engedélyt, és a házasság felbontására irányuló eljárást átteszik az anyakönyvi hivatal helye szerinti körzetben működő bírósághoz.

Az ügy beérkezését követően a bíró megvizsgálja a házastársak által benyújtott megállapodásokat, és felhívja őket a módosításukra akkor, ha azok nem védik valamelyikük vagy a gyermekek érdekeit.

A bíró ezt követően megállapítja a házasság felbontásának olyan kérdésekre gyakorolt hatásait, amelyeket a házastársak nem módosítottak. Ha bármelyik megállapodás nem védi kellőképpen valamelyik házastárs érdekeit, akkor a bíró e célból és a javasolt módosítások megfontolása érdekében elrendelheti cselekmények elvégzését, és kérheti bizonyítékok bemutatását. A házasság felbontása következményeinek megállapítása során a bírónak nem csupán ösztönöznie kell, hanem figyelembe is kell vennie a házastársak megállapodását.

Ezt követően elrendelik a házasság közös megegyezéssel való felbontását, és bejegyzik azt a megfelelő nyilvántartásba.

A különválás vagy a házasság felbontása iránti keresetet a bírósághoz kell benyújtani, ha a felek nem csatolják hozzá a fenti megállapodások valamelyikét. Ebben az esetben a házasság felbontására irányuló keresetet a bírósághoz nyújtják be. A kereset beérkezését követően a bíró megvizsgálja a házastársak által benyújtott megállapodásokat, és felhívja őket a módosításukra akkor, ha azok nem védik valamelyikük vagy a gyermekek érdekeit. A bíró megállapítja a házasság felbontásának olyan kérdésekre gyakorolt hatásait, amelyeket a házastársak nem módosítottak, és e célból és a javasolt módosítások megfontolása érdekében elrendelheti cselekmények elvégzését, és kérheti bizonyítékok bemutatását. A házasság felbontása következményeinek megállapítása során a bírónak nem csupán ösztönöznie kell, hanem figyelembe is kell vennie a házastársak megállapodását. Ezt követően elrendelik a házasság közös megegyezéssel való felbontását, és bejegyzik a megfelelő nyilvántartásba.

Egyoldalú kérelemre történő különválás vagy házasságfelbontás

Az egyoldalú kérelemre történő különválás vagy házasságfelbontás iránti kereseteket a családjogi ügyekben eljáró bírósághoz kell benyújtani, vagy ilyen bíróság hiányában az illetékességgel rendelkező kerületi bírósághoz. Az illetékességet a kérelmező (az eljárást megindító személy) lakóhelye vagy tartózkodási helye határozza meg.

A házasság felbontására vonatkozó rendelkezések *mutatis mutandis* alkalmazandók a különválásra.

A különválás a házastársak közötti kapcsolat helyreállításával vagy a házasság felbontásával ér véget.

Bármelyik házastárs kérheti a házasság egyoldalú felbontását egy teljes éven keresztül *de facto* különélésre hivatkozva, a másik házastárs szellemi képességeiben bekövetkezett, egy évnél hosszabb ideje tartó olyan változás miatt, amely súlyossága miatt veszélyezteti az életközösség lehetőségét, egy évnél nem rövidebb ideig tartó, a távollévre vonatkozó információk nélküli távollét miatt, és más olyan tények miatt, amelyek a házastársak hibájára tekintet nélkül bizonyítják a házasság helyrehozhatatlan megromlását.

A sérelmet szenvedett házastárs a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint, rendes bíróság előtt kérheti a másik házastárs által okozott károk megtérítését.

A másik házastárs szellemi képességeiben bekövetkezett változás miatt a házasság felbontását kérelmező házastársnak kompenzálnia kell a másik házastársat a házasság felbontásával okozott személyes fájdalomért; a kérelmet a házasság felbontására irányuló eljárásban kell benyújtani.

Ha a házasság felbontásának oka a másik házastárs szellemi képességeiben egy évnél hosszabb ideje tartó olyan változás, amely súlyossága miatt veszélyezteti az életközösség lehetőségét, és az egy évnél nem rövidebb ideig tartó távollét, a távollévre vonatkozó információk nélkül, akkor csupán a másik házastárs szellemi képességeiben bekövetkezett változásra vagy távollétére hivatkozó házastárs terjesztheti elő a házasság felbontása iránti keresetet.

Ha a házasság felbontása iránti keresetet előterjeszteni jogosult házastárs akadályozva van ebben, akkor a keresetet benyújthatja a családi tanács által felhatalmazott jogi képviselője; ha a jogi képviselő a másik házastárs, akkor a cselekvési jog jogosultjának nevében bárki benyújthatja azt, aki egyenesági vagy legfeljebb harmadfokú oldalági rokon, feltéve, hogy a családi tanács ezt engedélyezi.

A házasság felbontásának kérelmezésére vonatkozó jog nem száll át az elhalálozással, de az örökhagyó öröksei folytathatják az eljárást a hagyaték érdekében akkor, ha a kérelmező meghal az eljárás során; ugyanilyen értelemben az eljárás folytatódhat az ellenérdekű fél öröksei ellen.

A kereset benyújtását követően, ha az eljárás folytatódhat, akkor a bíró kiűzi a békéltetési kísérlet időpontját, és mind a felperest, mind az alperest megidézi személyes megjelenésre.

A békéltetés eredménytelensége esetén a bíróság a házastársaknak a házasság közös megegyezéssel való felbontása iránti megállapodására törekszik; ha megszűnnek a megállapodás vagy ha a házastársak az eljárás bármely pontján kérik a házasság közös megegyezéssel való felbontását, akkor az eljárás *mutatis mutandis* a házasság ilyen típusú felbontását fogja követni.

Ha a bíró képtelen megszerezni a házastársak házasság felbontására vagy különválásra vonatkozó közös megegyezését, akkor a házastársak tartásra, valamint a szülői felügyeleti jogok gyakorlásának rendezésére vonatkozó megállapodására törekszik. A bíró törekszik továbbá a házastársaknak a házastársi közös lakás eljárás alatti használatáról szóló megállapodására, amennyiben releváns.

A békéltetésre irányuló kísérlet során, vagy az eljárás bármely pontján a felek megegyezhetnek abban, hogy közös megegyezéssel kérik a házasság felbontását vagy a különválást, feltéve, ha teljesülnek ennek szükséges feltételei.

Ha hiányzik valamelyik fél egyetértése, vagy lehetetlennek bizonyul a békéltetés, akkor a bíró elrendeli, hogy az alperes 30 napon belül nyújtsa be válaszáat; az értesítés időpontjában az eredeti keresetlelvi másolatát átadják az alperesnek.

Ha az alperes holléte ismeretlen, az eljárási jogban rendelkezésre álló valamennyi erőfeszítést megtették tartózkodási helyének azonosítása érdekében és mind eredménytelenek bizonyult, akkor törlik a békéltetésre kitűzött napot, és az alperest hirdetmény útján hívják fel válasza benyújtására.

A válaszadásra rendelkezésre álló határidő elteltét követően az eljárás a rendes eljárás szabályait követi. Az eljárás során megállapítják a jogvita tárgyát és a hivatkozott bizonyítékok alapját. Az utolsó tárgyalásra ezen folyamat alatt kerül sor a bizonyításfelvétellel együtt. Az utolsó tárgyalást követően az ügyet lezárják, és a bíróhoz kerül 30 napon belüli ítélethozatalra.

A különválást viszontkeresetben lehet kérelmezni még akkor is, ha a felperes a házasság felbontását kérte; ha a felperes különválást kért, az alperes viszontkeresetében ugyancsak kérheti a házasság felbontását. Ilyen esetekben elrendelik a házasság felbontását akkor, ha helyt adnak a keresetnek és a viszontkeresetnek.

A házasság érvénytelenítése

A házasság érvénytelenítésére sem peres, sem peren kívüli eljárásban nem lehet hivatkozni addig, amíg azt a kifejezetten erre a célra irányuló eljárásban hozott ítélet el nem ismeri.

Ezt a keresetet a családjogi és gyermekvédelmi bírósághoz kell benyújtani, olyan eljárásindító kereset előterjesztésével, amely azonosítja a feleket, bemutatja a lényeges tényeket, és kérelemmel zárul.

Az ilyen eljárás kezdeményezésére vonatkozó jogosultság a kereset indokaitól függ *(lásd a 8. kérdésre adott választ)*.

A házastársak, vagy egyenes ági rokonaik, vagy legfeljebb negyedfokú oldalági rokonaik, a házastársak örökösei és örökbefogadó szülői, valamint az ügyészség indíthat vagy folytathat érvénytelenítési okra hivatkozva érvénytelenítés iránti eljárást. Kiskorúság, elmebetegség miatti tilalom vagy cselekvőképtelenség esetén a gondnok vagy a gyám, és bigámia esetén az elkövető első házastársa ugyancsak indíthat vagy folytathat eljárást.

A megtévesztés miatti érvénytelenítést kérelmezhetik maguk a házastársak, vagy a házasságkötés következtében sérelmet szenvedett személy.

Beleegyezés hiányára vonatkozó egyéb esetekben csak az a házastárs indíthat eljárást, akinek hiányzik a beleegyezése. Ez utóbbinak a házassággal létrejött rokonság alapján egyenes ági rokonai és örökösei vagy örökbefogadó szülői folytathatják az eljárást, ha a felperes az eljárás során meghal.

Az akarathibára alapozott érvénytelenítési eljárásokat csak az a házastárs indíthatja meg, aki a tévedés vagy a kényszer áldozata volt, de a házassággal létrejött rokonság alapján egyenes ági rokonai és örökösei vagy örökbefogadó szülői folytathatják az eljárást, ha a felperes az eljárás során meghal.

A tanúk hiányára alapozott érvénytelenítési eljárást csak az ügyészség terjesztheti elő.

Az érvénytelenítési okokra alapított érvénytelenítési eljárást a következő esetekben lehet indítani:

a) kiskorúság, mentális zavar vagy ismert elmebetegség miatti tilalom vagy cselekvőképtelenség esetén, a cselekvőképtelen személy által indított eljárásban a nagykorúságuk elérésétől, a rájuk vonatkozó tilalom vagy cselekvőképtelenségük megszűnésétől vagy az elmebetegség megszűnésétől számított 6 hónapon belül; a valamely másik személy által indított eljárásban a házasságkötéstől számított 3 éven belül, de nem a nagykorúság elérését, a cselekvőképtelenség megszűnését vagy az elmebetegség megszűnését követően;

b) a felek egyikének házastársára irányuló emberölés miatti elítélés esetén a házasságkötéstől számított 3 éven belül;

c) egyéb esetekben a házasság felbontásától számított hat hónapon belül.

A házasság felbontása előtt csak az ügyész indíthat eljárást.

A korábbi, fel nem bontott házasság fennállására alapozott érvénytelenítési eljárásokat nem lehet megindítani vagy folytatni akkor, ha a bigámiát elkövető személy első házasságának semmissége vagy érvénytelenítése iránti eljárás van folyamatban.

A felek egyike vagy mindegyike beleegyezésének hiányára alapozott érvénytelenítési eljárást csak a házasságkötéstől számított három éven belül lehet megindítani, vagy ha a felperes ennek nem volt tudatában, akkor a tudomásszerzéstől számított hat hónapon belül.

Az akarathibára alapozott érvénytelenítési eljárások nem indíthatók meg a hiba megszűnését követő hat hónap elteltével.

A tanúk hiányára alapozott érvénytelenítési eljárásokat csak a házasságkötéstől számított egy éven belül lehet megindítani.

A szóban forgó fél házassági anyakönyvi kivonatát, és esetlegesen (amennyiben a kereset alapja az életkor) a születési anyakönyvi kivonatát csatolni kell az eredeti keresethez.

A válaszadásra nyitva álló határidő elteltét követően az eljárás a rendes eljárásokra vonatkozó, fent hivatkozott feltételek szerint folyik.

Az érvénytelenítési okot megszüntnek és a házasságot megkötésének pillanatától kezdődően érvényesnek tekintik akkor, ha az érvénytelenítést kimondó ítélet jogerőre emelkedése előtt az alábbi események bármelyike bekövetkezik:

a) ha a házasságkötéshez szükséges életkort el nem ért gyermek nagykorúvá válását követően az anyakönyvi hivatal valamelyik tisztviselője és két tanú előtt megerősíti házasságát;

b) ha a jogilag cselekvőképtelen vagy mentális zavarban szenvedő személy megerősíti házasságkötését az előző pont szerinti feltételekkel azt követően, hogy cselekvőképtelensége vagy mentális zavara megszűnt, vagy elmezavar esetén azt követően, hogy bíróság ellenőrizte az elmezavarban szenvedő személy elmeállapotát;

c) ha a bigámiát elkövetett személy első házasságát semmisnek vagy érvénytelennek nyilvánítják;

d) ha a tanúk hiánya az anyakönyvvezető által elfogadottan igazolt körülményekre vezethető vissza, feltéve, hogy nem merül fel kétség a házasság megkötése vonatkozásában.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen, a költségmentesség rendszere valamennyi bíróságra alkalmazandó, az eljárás formájától függetlenül.

További információért lásd a „Költségmentesség” tájékoztatót.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen. Ilyen eljárások esetén mindig van lehetőség fellebbezésre.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

Ha a határozatot az Európai Unió valamelyik tagállamában hozták meg, Dániát kivéve, akkor a 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet értelmében elismerik azt a többi tagállamban.

Ha a határozatot Dániában hozták meg, akkor a külföldi ítéletek felülvizsgálatára vonatkozó különös eljárás alkalmazandó.

Ebben az eljárásban a felülvizsgálandó határozatot tartalmazó iratot a keresetlevéllel együtt benyújtják, és az értesített ellenérdekű félnek 15 napja van válasz benyújtására. A felperes az e válaszról szóló értesítéstől számított 10 napon belül válaszolhat arra. Ha a felek valamennyi kérelmüket előterjesztették, és sor került a lényegesnek minősülő lépésekre, a felek és az ügyész megkapják az összes iratot, 15 napra.

Az ítélet elismeréséhez az alábbiak szükségesek:

a) nem férhet kétség az ítéletet tartalmazó irat hitelességéhez vagy a határozat megalapozottságához;

b) az ítéletnek jogerősnek kell lennie a meghozatala szerinti ország joga értelmében;

c) az ítéletet olyan külföldi bíróságnak kellett meghozni, amelynek joghatóságára nem jogsértő módon hivatkoztak, és nem vonatkozhat olyan kérdésekre, amelyek tekintetében a portugál bíróságok kizárólagos joghatósággal rendelkeznek;

- d) nem állhat fenn annak lehetősége, hogy portugál bíróság előtti ügyre alapozva *lis pendens* vagy *res judicata* esetére hivatkozzanak, kivéve, ha a külföldi bíróság akadályozta meg az eljárás megindítását;
- e) a bíróság szerinti ország joga értelmében a keresetet az alperes részére szabályszerűen kézbesítették, és az eljárásban érvényesülnie kellett a védelemhez való jogra és a felek egyenlő védelmére vonatkozó elveknek;
- f) nem vonatkozhat olyan határozatra, amelynek elismerése olyan eredményre vezet, amely egyértelműen összeegyeztethetetlen Portugália nemzetközi közrendi elveivel.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különlválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Az Európai Unió országaiban, Dánia kivételével, ha az érintett fél úgy határoz, hogy házasság felbontásának, különlválásnak vagy házasság érvénytelenítésének elismerését kéri, akkor a kérelmet a családjogi ügyekben eljáró bírósághoz kell előterjeszteni. Az illetékességgel rendelkező bíróságot azon tagállam nemzeti joga határozza meg, ahol benyújtották az elismerés iránti kérelmet.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különbözik?

A nemzeti kollíziós szabályok értelmében a házasság felbontása és különlválás esetén a házastársak közös nemzeti joga alkalmazandó. Ha nem rendelkeznek azonos állampolgársággal, akkor a szokásos közös tartózkodási helyük szerinti jog alkalmazandó; ennek hiányában annak az országnak a joga alkalmazandó, amelyikhez legszorosabban kötődik a családi életük.

Ha azonban a házasság alatt megváltozik az alkalmazandó jog, akkor csak a felmerülésének időpontjában releváns tény szolgálhat a különlválás vagy a házasság felbontásának alapjául.

További információ

További információt találhat az alábbi honlapokon:

[Igazságügyi Minisztérium](#)

[Igazságügyi politikáért felelős főigazgatóság](#)

[Igazságügyi igazgatásért felelős főigazgatóság](#)

[Társadalmi rehabilitációért felelős főigazgatóság](#)

[Anyakönyvezési és jegyzői intézet, I. P.](#)

[Alternatív vitarendezési hivatal](#)

[Legfelsőbb bíróság](#)

[Coimbrai fellebbviteli bíróság](#)

[Évori fellebbviteli bíróság](#)

[Lisszaboni fellebbviteli bíróság](#)

[Portói fellebbviteli bíróság](#)

[Guimarãesi fellebbviteli bíróság](#)

[Hivatalos Közlöny](#)

[Jogi dokumentumtár](#)

Utolsó frissítés: 30/04/2018

Ennek a lapnak a különböz nyelv változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Románia

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság felbontására sor kerülhet a felek közös megegyezése alapján (bírósi, közigazgatási vagy közjegyzői eljárásban). Közös megegyezés hiányában a házasságot a bíróság bontja fel.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A polgári törvénykönyv 373. cikke alapján a házasságot a következők alapján lehet felbontani:

a felek közös megegyezése;

ha a házastársak közötti kapcsolat súlyosan megromlott, és a házasság fenntartása a továbbiakban nem lehetséges;

az egyik házastárs kérelmére, legalább két évig tartó különlélést követően;

azon házastárs kérelmére, akinek egészségi állapota lehetetlenné teszi a házasság fenntartását.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

a házastársi jogállás megszűnik, és mindkét elvált házastárs ismételten házasságot köthet;

a házasság felbontással történő megszűnésekor a házastársak megállapodhatnak abban, hogy megtartják a házasságkötéskor felvett nevüket. Ilyen megállapodás hiányában a bíróság kellően indokolt esetben megengedheti a házastársak számára, hogy megtartsák a házasságkötéskor felvett nevüket. Ha sem megállapodás, sem bírósági határozat nem született, mindkét korábbi házastárs visszaveszi a házasságot megelőző nevét.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontásának eredményeként a házastársak között fennálló házassági vagyoni jogi rendszer a bontókereset benyújtásának napjával megszűnik. Ugyanakkor bármelyik házastárs, illetve megegyezésen alapuló bontás esetén a két házastárs közösen kérheti az eljáró bíróságot annak kimondására, hogy a házassági vagyoni jogi rendszer a különlélés kezdetén szűnt meg.

Ha a közös vagyoni jogi rendszer a házasság megszűnésével bomlik fel, a korábbi házastársak a közös vagyon tulajdonosai maradnak, amíg a megfelelő tulajdoni hányadokat meg nem határozzák.

A házassági életközösség megszűnésével a házastársak mindegyike átveszi saját vagyonát, majd ezután felosztják a közös vagyont és rendezik az adósságokat. E célból a házastársaknak járó vagyonrész meghatározása először is a közös vagyon megszerzésében való közreműködés és a közös kötelezettségek teljesítése alapján történik. Egyéb bizonyítékok hiányában vélelmezhető, hogy a házastársak közreműködése egyenlő mértékű.

A korábbi házastársak közötti tartási kötelezettségtől és a házasság felbontása során fizetett kártérítéstől függetlenül az a házastárs, aki nem felelős a házasság megromlásáért, és akinek a házasság megszűnése anyagi kárt okoz, kártérítést igényelhet a házasság megromlásáért felelős házastársától. Ebben a kérdésben a házasság felbontásáról szóló határozatban a családjogi bíróság dönt.

Ezenfelül a házasság felbontását követően a kölcsönös öröklési jogok megszűnnek.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A bontóítélet kiadását követően a családjogi bíróság határoz az elvált szülők és a kiskorú gyermekek közötti kapcsolatáról. Főszabályként a házasság felbontását követően a házastársak **közös szülői felügyeleti jogot** gyakorolnak a gyermekek felett. A családjogi bíróság a gyermek **lakóhelyét** annak a szülőnek az otthonában jelöli ki, akivel a gyermek általában él, míg a gyermektől külön élő szülő jogosultságot kap a gyermekkel való személyes kapcsolattartásra. A bíróság megállapítja az egyes szülők **hozzájárulását** a gyermek felnevelésével, oktatásával, iskolázásával és szakképzésével kapcsolatos költségekhez.

A körülmények megváltozása esetén a családjogi bíróság módosíthatja az elvált szülők kiskorú gyermekeket érintő jogaira és kötelezettségeire vonatkozó intézkedéseket, amennyiben ezeket a szülők vagy bármely másik családtag, a gyermek, a gyámhatóság, a gyermekvédelmi hatóság vagy az ügyész kéri.

3.4 a másik házasság felbontásának eredményeként megszűnik a házastársak közötti tartási kötelezettség. A korábbi házastárs akkor jogosult tartásdíjra, ha a házasságkötést megelőzően vagy a házasság során kialakult keresőképtelenségéből, illetve a házasság felbontását követő egy éven belül kialakult keresőképtelenségéből adódóan arra anyagilag szüksége van (amennyiben ez a keresőképtelenség a házassággal összefüggő eseményeknek tudható be).

A tartásdíjat kérelmező házastárs nem igényelhet egyidejűleg kártérítést is. Ha a házasságot az alperes házastárs kizárólagos hibája okán bontják fel, a felperes házastárs kártérítést kaphat. Kártérítés csak akkor jár, ha a házasság legalább 20 évig fennállt.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A román jogban nem létezik a különválás fogalma, csak a különélés és a bírósági vagyonmegosztás. Ezt a helyzetet a bíróság előtt kell bizonyítani. Ha a különélés legalább két éve tart, kezdeményezni lehet a bíróságon a házasság felbontását.

5 Melyek a különválás feltételei?

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítésére a házasságkötésre vonatkozó valamelyik jogi követelmény megsértése miatt kerül sor. Házasság csak bírósági határozattal érvényteleníthető. Az érvénytelenítésnek visszamenőleges és jövőbeli hatása is van; úgy kell tekinteni, hogy a házasság soha nem állt fenn.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasságkötésre vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése, például az alábbi jogsértések a házasság abszolút érvénytelenségéhez vezetnek:

- a házasságot beleegyezés nélkül kötötték;
- a házasság azonos nemű személyek között jött létre;
- a házasságot olyan személy kötötte, aki akkor már házas volt;
- a házasságot egyenes ági rokonok vagy a negyedik fokig bezárólag oldalági rokonok kötötték;
- a házasságot elmebeteg vagy értelmi fogyatékkal élő személy kötötte;
- a házasságot a leendő házastársak beleegyezése nélkül kötötték, vagy ezt a beleegyezést nem a jogszabályban előírt eljárásban adták meg;
- a házasságot 16 év alatti kiskorú kötötte;
- a házasságot nem a családi élet megkezdésének szándékával kötötték meg.

A relatív érvénytelenség okai:

- ha a házasságot 16 éves kiskorú kötötte orvosi szakvélemény alapján, a törvényes felügyeletet gyakorló szülők vagy szülő beleegyezése, illetve a szülői jogokat gyakorló személy engedélye nélkül;
- akarathiba, azaz tévedés (a másik házastárs kitétele kapcsolatban), csalás vagy erőszak esetén;
- ha a házasságot olyan személy kötötte, aki átmenetileg nincs ítélőképességének birtokában;
- ha a házasságot az örökbefogadó szülő és a gyámsága alatt álló kiskorú kötötte.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A jogerős ítélet kiadásáig az a házastárs, aki jóhiszeműen kötötte meg az érvénytelen vagy érvénytelenített házasságot, megőrzi az érvényes házasság szerinti házastársi jogállását, és a korábbi házastársak közötti vagyoni viszonyokat értelemszerűen a házasság felbontására vonatkozó rendelkezések szabályozzák.

A házasság érvénytelenítése nincs hatással a gyermekekre, akik megtartják a házasságból született gyermekkénti jogállásukat. Ami a gyermekek és szülők egymás közötti jogait és kötelezettségeit illeti, értelemszerűen a házasság felbontására irányadó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A házasság érvénytelenségét kimondó vagy a házasságot érvénytelenítő bírósági határozat végrehajtható harmadik személyekkel szemben; a házassági vagyoni rendszer alakszerűségeire vonatkozó rendelkezéseket, a házassági szerződés nyilvános jellegét és a házassági szerződés végrehajthatatlanságát ennek megfelelően alkalmazni kell.

A házasság érvénytelenségére nem lehet hivatkozni harmadik személlyel szemben a házasságot megelőzően a házastársak egyikével kötött jogügylet tekintetében, kivéve, ha az érvénytelenség kimondása vagy az érvénytelenítés iránti kereset tekintetében a jogszabályban megállapított közzétételi alakszerűségek teljesülnek, vagy a harmadik személy a jogügylet megkötését megelőzően egyébként tudott a házasság érvénytelenségének okáról.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A közvetítés az eljárásindítást megelőző lehetőség. Az eljárás során az igazságügyi hatóságok kötelesek tájékoztatni a feleket a közvetítés lehetőségéről és előnyeiről.

A közvetítés révén rendezhetők a házastársak között a házasság fenntartásával kapcsolatos nézeteltérések, a szülői jogok gyakorlása, a gyermek lakóhelyének megállapítása, a szülők gyermektartáshoz való hozzájárulása, és bármely más, a házastársak közötti kapcsolatból eredő, az őket a jogszabályok szerint megillető jogokkal kapcsolatos nézeteltérés. A mediátor biztosítja, hogy a közvetítés eredménye ne legyen ellentétes a gyermek mindenképp álló érdekével, és arra ösztönzi a szülőket, hogy elsődlegesen a gyermek szükségleteire összpontosítsanak, és vállalják a szülői felelősséget annak biztosítása érdekében, hogy a különélés vagy a házasság felbontása ne akadályozza a gyermek nevelését és fejlődését.

A közvetítési megállapodás tartalmazza a felek megállapodását a szülői jogok gyakorlásáról, a szülők gyermektartáshoz való hozzájárulásáról és a gyermek lakóhelyének kijelöléséről, a megállapodást azonban a bíróságnak jóvá kell hagynia, és a bíróság köteles megvizsgálni, hogy a megállapodás összhangban áll-e a gyermek érdekeivel.

Ha a házastársak beleegyeznek a házasság felbontásába, és nincs a házasságból vagy azon kívül született vagy örökbefogadott kiskorú gyermekük, a házasságkötés helye vagy a házastársak utolsó közös lakóhelye szerinti anyakönyvi hivatal vagy közjegyző kimondhatja a házasságnak a felek megegyezésén alapuló felbontását, és igazolást adhat ki erről.

A házasság házastársak megegyezésén alapuló felbontását közjegyző akkor is megállapíthatja, ha vannak a házasságból vagy azon kívül született vagy örökbefogadott kiskorú gyermekek, és a felek a névviselésre, a szülői felügyelet gyakorlására, a gyermek lakóhelyének kijelölésére, a személyes kapcsolattartás módjaira, továbbá a gyermek felnevelésével, oktatásával, iskolázásával és szakképzésével összefüggő költségekhez való szülői hozzájárulásra vonatkozó valamennyi kérdésben megállapodnak.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A bontókereset elbírálása **bírósági** hatáskörbe tartozik.

Területileg a házastársak utolsó közös lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Ha a házastársaknak nem volt közös otthona, vagy ha egyik házastárs sem él az utolsó közös otthonnak helyt adó településen, a keresetet az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróságon kell benyújtani. Ha ugyanakkor az alperes nem rendelkezik lakóhellyel Romániában, és a román bíróságok nemzetközi joghatósággal rendelkeznek, a keresetet a felperes lakóhelye szerint illetékes bíróságon kell benyújtani. Ha sem a felperes, sem az alperes nem rendelkezik lakóhellyel Romániában, a felek megállapodása alapján a bontókereset bármely romániai bírósághoz benyújtható. Ilyen megállapodás hiányában a bontókeresetet a bukaresti 5. számú körzeti bírósághoz kell benyújtani.

A bontókeresetben az idézésre szolgáló adatokon kívül fel kell tüntetni a kiskorú gyermekek nevét is. A keresethez csatolni kell a házassági anyakönyvi kivonatot, a kiskorú gyermekek születési anyakönyvi kivonatát, és adott esetben a felek által közvetítés révén kötött megállapodást.

Ha a bontókereset a felek megállapodásán alapul, azt mindkét házastársnak vagy hitelesen meghatalmazott közös képviselőjüknek alá kell írnia. Ha a meghatalmazott képviselő ügyvéd, a jogszabályokkal összhangban hitelesítenie kell a házastársak aláírását.

Az elsőfokú bíróság előtt a feleknek személyesen kell megjelenniük, kivéve, ha az egyik házastárs szabadságvesztés-büntetését tölti, öt súlyos betegsége akadályozza, bírósági távollattartási végzés hatálya alatt áll, külföldön rendelkezik lakóhellyel, vagy bármely más körülmény gátolja személyes megjelenését; ilyen esetekben az érintett személyt képviselheti ügyvéd, meghatalmazott képviselő, illetve adott esetben gyám vagy bejegyzett képviselő (*curator*). Ha az elsőfokú bíróság előtti tárgyalás napján a felperes indokolatlanul marad távol, és csak az alperes van jelen, a keresetet megalapozatlanként el kell utasítani. A házasság felbontása során eljáró bíróság akkor is hoz határozatot a szülői felügyelet gyakorlásáról, a gyermek felnevelésével és oktatásával összefüggő költségekhez való szülői hozzájárulásról, a gyermek lakóhelyének kijelöléséről és a szülő gyermekkel való személyes kapcsolattartáshoz fűződő jogáról, ha ez a kereseti kérelemben nem szerepel.

A házasság abszolút okokból történő érvénytelenné nyilvánítása iránti keresetet bármely érdekelt fél benyújthatja. A házasság érvénytelenítése iránti kereset személyes jellegű, így nem jár joghatással az örökösökre nézve. Ha ugyanakkor a keresetet a házastársak valamelyike nyújtotta be, örökösei folytathatják az eljárást.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Költségmentesség az azóta módosított 193/2008. törvénnyel módosított és kiegészített, a polgári ügyekben a költségmentességről szóló, 51/2008. sürgősségi kormányrendeletben meghatározott feltételekkel kérhető.

Költségmentesség megítélhető egyenként vagy együttesen a következő formákban: ügyvédi segítségnyújtás, a szakértő, fordító vagy tolmács díjának megfizetése, a végrehajtó díjának megfizetése, valamint a bírósági költségek megfizetése tekintetében mentesítés, engedmény, részletfizetés vagy halasztás.

Teljes költségmentességre jogosult az a személy, akinek a kereset benyújtását megelőző két hónapban a családtagonkénti nettó havi átlagjövedelme nem érte el a 300 RON-t. Ha a jövedelem 600 RON alatt van, a költségmentesség aránya 50%. A felperes szükségleteihez igazodó költségmentességet lehet megítélni más olyan helyzetekben, amikor a konkrét vagy becsült eljárási költségek – például a felperes lakóhelye szerinti tagállamban, illetve Romániában tapasztalható megélhetési költségek közötti különbség miatt – valószínűleg korlátozzák az igazságszolgáltatáshoz való jog hatékony érvényesülését.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Az új polgári eljárásjogi törvénykönyv értelmében a határozattal szembeni fellebbezésre nyitva álló határidő a határozat közlésétől számított 30 nap.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A bontóítélet elismerésére alkalmazandó jogszabály a 2201/2003/EK rendelet. A keresetet az alperes romániai lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróságon kell benyújtani. Ha az alperes tartózkodási helye nem ismert, a keresetet a felperes lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróságon kell benyújtani.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Az elismerésről szóló határozatot az illetékes fellebbviteli bíróságon benyújtott keresettel vagy a Legfelsőbb Semmitő- és Ítéldőszékhez benyújtott fellebbezéssel lehet megtámadni.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A nemzetközi magánjogi jogviszonyokra alkalmazandó jog meghatározása során a román bíróság vagy a *házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról* szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EK tanácsi rendeletet, vagy a polgári törvénykönyv 2957. és azt követő cikkeit alkalmazza.

A házastársak a következők közül választhatnak: a szokásos közös tartózkodási helyük szerinti ország joga, az utolsó szokásos közös tartózkodási helyük szerinti ország joga (ha az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó megállapodás megkötésekor legalább egyikük ott él), valamelyik házastárs állampolgársága szerinti ország joga, azon ország joga, ahol a házastársak legalább három évet éltek, vagy a román jog.

Ha a házastársak nem választották meg az alkalmazandó jogot, akkor az a szokásos közös tartózkodási helyük szerinti állam joga, illetve ennek hiányában annak az országnak a joga, ahol az utolsó közös szokásos tartózkodási helyük volt (amennyiben a bontókereset benyújtásakor a házastársak egyike továbbra is abban az országban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel); amennyiben a házastársaknak nincs szokásos tartózkodási helyük, azon ország joga alkalmazandó, amelynek a bontókereset benyújtásakor mindketten állampolgárai voltak; amennyiben pedig különböző országok állampolgárai, akkor az utolsó közös állampolgárságuk szerinti ország jogát kell alkalmazni (ha a bontókereset benyújtásakor legalább egyikük még mindig ennek az országnak az állampolgára). Minden egyéb esetben a román jogot kell alkalmazni.

Utolsó frissítés: 03/12/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [SI](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Válasz - Szlovénia

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A szlovén jog a házasság felbontásának két módját ismeri el: a) a házasság házastársak közös megegyezése alapján, és b) kereset alapján történő felbontását.

a) A házasságnak a **házastársak közös megegyezésével** történő felbontása esetén a bíróság a házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény (*Zakon o zakonski zvezi a družinskih razmerjih*, ZZZDR) 64. cikke alapján jár el, feltéve, hogy a felek megállapodtak a közös gyermekek gondozásáról, neveléséről,

tartásáról, valamint a gyermeknek a szülővel való kapcsolattartásáról (ebben az esetben a Szociális és Munkaügyi Központ véleményét kell kérni); további feltétel, hogy végrehajtható közjegyzői okirat formájában benyújtsák megállapodásukat, amely a közös vagyon felosztásáról, a közös lakásban (akár bérlőként) maradó félről, valamint annak a házastársnak a tartásáról rendelkezik, akinek a létfenntartása nem biztosított, és önhibáján kívül lett munkanélküli.

b) Ha a házasság bármilyen okból „helyrehozhatatlan megromlott”, bármelyik házastárs kérheti a **házasság felbontását** erre **irányuló kereset benyújtásával**. Ebben az esetben ez a bíróság dönt a házastársak közös gyermekeinek gondozásáról, neveléséről és tartásáról, valamint a szülővel való kapcsolattartásról. Döntéshozatal előtt a bíróság köteles kikérni a Szociális és Munkaügyi Központ véleményét.

A házasság közös megegyezéssel történő felbontására irányuló kérelem vagy a házasság felbontására irányuló kereset kézhezvételét követően a bíróság mindkét esetben felhívja az illetékes *Szociális és Munkaügyi Központot*, hogy tanácsadói beszélgetést folytasson le, amelyen mindkét házastárs személyesen, meghatalmazottak bevonása nélkül köteles részt venni. A Szociális és Munkaügyi Központ ezután beszámol a bíróságnak a tanácsadói beszélgetés kimeneteléről.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasságról és a családi kapcsolatokról szóló törvény a házasság felbontásának csak egyetlen jogalapját ismeri el: *a házasság helyrehozhatatlan megromlását*. Ez azt jelenti, hogy a házasság teljesen és visszavonhatatlanul megromlott, így azt nem lehet helyrehozni. A házasság csak akkor minősül „helyrehozhatatlannak”, ha a házastársak közötti kapcsolat nem pusztán ideiglenesen, hanem súlyos okokból, teljesen és visszavonhatatlanul megromlott. A házasság helyrehozhatatlanságát a meghallgatás idején fennálló helyzettel összhangban mérlegelik, figyelembe véve mindazon körülményeket, amelyek az aktuális helyzethez vezettek. A bíróság akkor is köteles megállapítani a házasság helyrehozhatatlanságát, ha az alperes házastárs beleegyezik a házasság felbontásába.

A házasságot bármely házastárs kérésére meg lehet szüntetni; nem szükséges, hogy a házasság mindkét fél számára helyrehozhatatlan legyen.

A házasság helyrehozhatatlan megromlásáért való felelősség kérdése nem merül fel, és azt a bíróság az eljárás során nem állapítja meg. A házasság azon házastárs kérésére is megszűnhet, aki a házasság helyrehozhatatlanságáért felelős.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

A házasság felbontásának jogi következményeit az alábbiakban részletesen kifejtjük:

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

Az a személy, aki házasságkötéskor nevet változtatott, a házasságot felbontó vagy megszüntető jogerős ítéletet követő hat hónapon belül nyilatkozatot nyújthat be a házasságkötés előtti vezetéknevének újbóli felvétele érdekében. E nyilatkozatot csak olyan személy nyújthatja be, aki a házasság során később nem változtatta meg a vezetéknevét (a személynevekről szóló törvény/*Zakon o osebnem imenu*, ZOI-1 17. cikke). A vezetéknev megváltoztatása közigazgatási ügy, amelyről nem a bíróság, hanem valamely közigazgatási szerv dönthet.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A közös vagyon felosztása esetén **az a jogi vélelem áll fenn, hogy a házastársak egyenlő mértékben részesednek a közös vagyonból**; az a házastárs azonban, aki úgy véli, hogy őt a közös vagyon egyenlő mértékben történő felosztása hátrányosan érinti, kérheti részesedésének a közös vagyonhoz való hozzájárulása arányában történő megállapítását. Ennek során a bíróság nem csupán az egyes házastársak jövedelmét, hanem egyéb körülményeket is figyelembe vesz, például az egyik házastárs által a másiknak nyújtott segítséget, a gyermekek gondozását és nevelését, házimunka végzését, a vagyon megőrzését, valamint a közös vagyon kezelésében, fenntartásában és gyarapításában végzett munka és részvétel bármely más formáját.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

GYERMEKEK GONDOZÁSA ÉS NEVELÉSE

Ø Ha a házasság felbontása közös megegyezéssel történik, a házastársak kötelesek **megállapodni a gyermekek neveléséről és gondozásáról**, a bíróság pedig mérlegeli, hogy ez a megállapodás a gyermekek érdekeit szolgálja-e. Megállapodhatnak abban, hogy mindketten folytatják a gyermekek gondozását és nevelését,

vagy hogy az összes gyermek gondozásával és nevelésével az egyik szülő bízta meg,

vagy hogy a gyermekek egy részét az egyik szülőre, a többi gyermeket pedig a másik szülőre bízta.

Ha maguk a szülők nem tudnak megállapodni e kérdésben, a Szociális és Munkaügyi Központ segítséget nyújt nekik abban, hogy megállapodásra jussanak egymással.

Ha a szülők *megállapodásra jutnak a gyermekek gondozásával és nevelésével kapcsolatban*, javasolhatják, hogy a bíróság erről peren kívüli eljárásban hozzon döntést.

Ha nem sikerül megállapodniuk, vagy ha a megállapodás nem a gyermekek érdekeit szolgálja, a bíróság nem bontja fel a házasságot a megállapodás alapján; ehhez a házasság felbontására irányuló kereset benyújtására lesz szükség.

Ha a szülők még a Szociális és Munkaügyi Központ közreműködésével sem tudnak megállapodni a gyermekek neveléséről és gondozásáról, **a bíróság egyik vagy mindkét szülő kérésére határozhat úgy,**

hogy az összes gyermek gondozásával és nevelésével az egyik szülőt bízta meg,

vagy hogy a gyermekek egy részét az egyik szülőre, a többi gyermeket pedig a másik szülőre bízta.

Kivételes esetekben a bíróság dönthet úgy, hogy az összes gyermek vagy a gyermekek egy részének gondozásával és nevelésével egy harmadik személyt bíz meg,

a bíróság e döntéshozatala előtt kikéri a Szociális és Munkaügyi Központ véleményét, és a döntéshozatal során a gyermek véleményét is figyelembe veszi, ha azt maga a gyermek, vagy az általa megnevezett, bizalmát élvező személy nyilatkozza ki, feltéve, hogy a gyermek képes ennek jelentőségét és következményeit megérteni.

Ø Amennyiben a házasság felbontása **kereset** alapján történik, az elvált házastársak és közös kiskorú gyermekeik közötti viszony szabályozása érdekében a bíróság dönt a gyermekek gondozásáról és neveléséről, miután megállapította, hogy mi szolgálja leginkább a gyermekek érdekeit. Erre az esetre is érvényes, hogy a szülők közös gyermekeik érdekeit szem előtt tartva megállapodhatnak egymással e gyermekek gondozásával és nevelésével kapcsolatban; a gyermekek gondozására és felnevelésére értelemszerűen ebben az esetben is ugyanaz vonatkozik, mint a házasság közös megegyezéssel történő felbontása esetében. A kiskorú gyermekekkel a házasság felbontása után együtt élő szülő személyére, a nem velük élő szülővel való kapcsolattartásra és a tartásdíjra vonatkozó döntés a házasságot felbontó ítélet lényegi részét jelenti.

KAPCSOLATTARTÁS

A szülőknél arra kell törekedniük, hogy megállapodásra jussanak a kapcsolattartás módját illetően.

Ha **sikerült megállapodásra jutniuk**, javasolhatják, hogy a bíróság erről peren kívüli eljárásban hozzon döntést; ha a bíróság megállapítja, hogy a megállapodás nem szolgálja a gyermek érdekeit, elutasítja a javaslatot.

Ha a szülők **nem tudnak megállapodásra jutni**, a bíróság az egyik vagy másik szülő javaslatára döntést hoz (a házasság közös megegyezéssel történő felbontása esetén a házastársak mellékelik a kapcsolattartásról szóló megállapodást, a bíróság pedig a megállapodásukat átvezeti a házasság közös megegyezésen alapuló felbontásáról szóló ítéletébe), amelynek során be kell nyújtaniuk a bírósághoz a Szociális és Munkaügyi Központ által kibocsátott igazolást arról, hogy ezt megelőzően megpróbálták megállapodásra jutni.

A bíróság hivatalból csak akkor dönt a kapcsolattartásról, ha a kapcsolattartás a bontóper követő kapcsolattartásra vagy a szülők házasságának megszüntetése utáni kapcsolattartásra vonatkozik.

A kapcsolattartásról első fokon a kerületi bíróságok (*okrožna sodišča*) döntenek peren kívüli eljárásban, kivéve, ha a gondozásról és gyermeknevelésről szóló jogvitával párhuzamosan döntenek e kérdésről; ebben az esetben a kapcsolattartás kérdését polgári eljárásban rendezik.

A kapcsolattartásról szóló döntéshozatalkor a gyermek érdekei kiemelkedő fontossággal bírnak: a kapcsolattartás nem szolgálja a gyermek érdekeit, ha az a gyermekre lélektani nyomást gyakorol, vagy ha veszélyezteti a gyermek testi és szellemi fejlődését.

A bíróság döntéshozatalkor a gyermek véleményét is figyelembe veszi, ha azt maga a gyermek, vagy az általa megnevezett, bizalmát élvező személy nyilvánítja ki, feltéve, hogy a gyermek képes ennek jelentőségét és következményeit megérteni.

A gyermek más olyan személyekkel is jogosult kapcsolatot tartani, akikhez családi kapcsolat és szoros személyes kötődés fűzi (pl. nagyszülők és (fél) testvérek).

A házastársnak és a gyermeknek járó TARTÁS

A házastársak a gyermektartás tekintetében **gyermektartási megállapodást köthetnek**, amelyet a bíróságon kell aláírni; ebben az esetben a bíróság peren kívüli eljárásban, külön határozatot hoz. Amennyiben a megállapodás nem szolgálja a gyermek érdekét, a bíróság elutasítja a megállapodást jóváhagyó döntés meghozatalára vonatkozó javaslatot.

Amennyiben sem önállóan, sem pedig a Szociális és Munkaügyi Központ közreműködésével **nem sikerült megállapodásra jutniuk**, a házastársak a bíróság döntését kérhetik. A döntés meghozatala előtt a bíróság kikéri a Szociális és Munkaügyi Központ véleményét, valamint a gyermek véleményét is köteles figyelembe venni, amennyiben a gyermek kinyilvánította véleményét, és képes ennek jelentőségét és következményeit megérteni.

A szülők a gyermeket nagykorúságának eléréséig vagy a nagykorú gyermeket a rendes iskolai tanulmányainak befejezéséig és 26 éves kora betöltéséig kötelesek támogatni, amennyiben az anyagi lehetőségeik és a jövedelemszerző képességük ezt lehetővé teszi, így biztosítva a gyermek érdekeinek tiszteletben tartását (a gyermek általános fejlődését).

A gyermektartásdíj megállapítása a támogatásra szoruló gyermek szükségleteivel összhangban, a gyermektartásra kötelezett személy anyagi lehetőségeinek és jövedelemszerző képességének figyelembevételével történik. A gyermektartásdíj megállapításakor a bíróság köteles a gyermek érdekeit figyelembe venni annak érdekében, hogy a gyermektartás megfelelő módon biztosítsa a gyermek kedvező fizikai és szellemi fejlődését. A gyermektartásdíjat Szlovéniában évente egyszer, a fogyasztói árindexnek megfelelően ki kell igazítani.

A házastárs vagy az élettárs köteles támogatni partnere – vele egy háztartásban élő – kiskorú gyermekét, ha a gyermek szülei nem tudják a gyermeket eltartani.

A nagykorú gyermekek kötelesek támogatni a szülőket, ha a szülők nem rendelkeznek a megélhetéshez elégséges forrásokkal és ezekről nem tudnak gondoskodni, és ha az eltartott szülőt házastársa nem tudja támogatni.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A megélhetési forrásokkal nem rendelkező, önhibáján kívül munkanélkülivé vált házastárs is jogosult tartásdíjra.

A tartásdíjat a házassági bontóper során vagy a házasság jogerős megszüntetését követő egy éven belül külön keresetben lehet kérni, ha a tartás feltételei a házasság felbontásának időpontjában fennálltak, és még akkor is fennállnak, amikor a házastárs tartásdíjat igényel.

A házastársak a házasság felbontása esetén oly módon is megállapodhatnak a tartásdíjról, hogy végrehajtható közjegyzői okirat formájában közjegyző előtt tartási megállapodást kötnek.

A tartásdíjat vagy határozatlan időre állapítják meg, vagy addig tartó határozott időre, amíg a házastárs új munkát talál, és rendezi helyzetét.

A tartásdíjat a jogosult igényeivel és a tartásdíjat fizető személy lehetőségeivel összhangban állapítják meg. A tartásdíjat előzetesen fizetendő, havi összegként állapítják meg, és az a tartási kérelem benyújtásától kezdve igényelhető. Kivételes esetekben egyszeri összegként is kifizethető.

A bíróság elutasítja a tartási kérelmet, ha a tartásdíjnak a jogosult személy részére történő kifizetése a tartásdíj fizetésére kötelezett személlyel szemben – a házasság helyrehozhatatlan megromlása okainak ismeretében – méltánytalan lenne, vagy ha a tartásdíjra jogosult személy a bontóper előtt vagy után bűncselekményt követett el a fizetésre kötelezett személy vagy közeli hozzátartozója sérelmére.

A házastárs nem köteles támogatni a másik házastársat, ha ezzel veszélyeztetné saját maga vagy azon kiskorúak eltartására vonatkozó képességét, akiket a törvény szerint támogatni köteles.

A tartásdíjat Szlovéniában évente egyszer, a fogyasztói árindexnek megfelelően ki kell igazítani.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

Az „életközösség” (*življenjska skupnost*) a házasság egyik alapvető eleme (a házasságról és a családi kapcsolatokról szóló törvény 3. cikke). Az életközösség megszűnése (*prenehanje življenjske skupnosti*) vagy különválás a házastársak között fennálló kölcsönös kapcsolat lényeges elemeinek végleges megszűnését jelenti. Amikor az életközösség megszűnik, a vagyonközösség, valamint a házastársak közötti intim és érzelmi kötelékek (és esetleg a közös háztartás stb.) felbomlanak.

5 Melyek a különválás feltételei?

A törvény nem határozza meg a különválás feltételeit. A bíróság a különválásról eseti alapon, az adott ügy körülményeivel és sajátosságaival összhangban dönt.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválásnak a házasság fennállására nincs hatása; ez azt jelenti tehát, hogy kizárólag az életközösség szűnik meg, és nem maga a házasság. A házasság közös megegyezéssel történő felbontásához kereset vagy kérelem benyújtása szükséges. Különválás esetén a házastársak a közös vagyon létrehozásának vetnek véget. Az eltartott házastárs a különválást követő egy éven belül tartásdíj fizetését kérelmezheti.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

Az érvénytelenítés azt jelenti, hogy a házasságkötés idején a házasság érvényességének törvényben előírt feltételei nem teljesültek (pl. a házasságkötés nem szabad akaratból történt, a házasságot kényszerből vagy tévedésből kötötték, a házasságkötés nem az előírt eljárásnak megfelelően történt, a házasságkötés közeli hozzátartozók között történt, vagy a házasságot mentálisan súlyosan beteg személy kötötte, vagy kellő körültekintés nélkül kötötték). A házasság jogkövetkezményei azon a napon vesztek hatályukat, amikor az érvénytelenítés tárgyában hozott ítélet jogerőre emelkedik.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

Ø A házasság jogszabály erejénél fogva nem lesz érvénytelen, azt ítélettel lehet érvénytelenné nyilvánítani.

Ø A szlovén jog különbséget tesz a **házasság relatív és abszolút érvénytelensége között**. A különbséget a házasság érvénytelenné nyilvánításának kérelmezésére jogosult személyek csoportjai jelentik.

a) A **relatív érvénytelenség** okai a következők:

a házasságkötéskor fennálló súlyos mentális zavar vagy csökkent ítélőképesség (bármely házastárs kérésére, e helyzet megszűnése után),
ha a házasságkötésbe kényszer alatt vagy tévedésből egyeztek bele (a kényszerített vagy tévedésből házasságra lépett házastárs),
ha a házasságkötéskor valamelyik fél még nem töltötte be a 18. életévét (szülő vagy gondviselő).

b) **Abszolút érvénytelenség** esetében a kereset benyújtására a két házastárson kívül azok a személyek jogosultak, akiknek a házasság érvénytelenítéséből közvetlen jogi előnyük származik; az elhunyt házastárs egyéb örökösei például keresetet nyújthatnak be a házasság érvénytelenítése iránt annak érdekében, hogy a túlélő házastárs elveszítse öröklési jogát; emellett a kedvezményezettek és az ügyész is benyújthat keresetet a házasság érvénytelenítése iránt. Az **abszolút érvénytelenség** okai a következők:

a házastárs részéről fennálló súlyos mentális zavar vagy csökkent ítélőképesség, ha ez a helyzet az érvénytelenítés kérelmezésekor is fennáll,
a házastárs a házasságkötéskor már házas volt,

a házastársak egyenesági vagy oldalági rokoni kapcsolatban állnak egymással, a negyedfokú rokonságot is beleértve,

a házastársak vagy a házastárs és a másik fél képviselője nem volt jelen a házasságkötéskor,

a házastársak nem közös háztartás fenntartásának szándékával léptek házasságra.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei azon a napon lépnek hatályba, amikor az érvénytelenítés tárgyában hozott ítélet jogerőre emelkedik. Ami a házastársak közötti tulajdonviszonyokat, az eltartott házastársnak fizetendő tartásdíjat, a házastársak ajándékainak visszaszolgáltatását és a házastársak közös gyermekeikhez való viszonyát illeti, a jogkövetkezmények érvénytelenítés esetében megegyeznek a házasság felbontásának jogkövetkezményeivel.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A polgári és kereskedelmi jogi ügyekben alkalmazandó közvetítésről szóló, 2008 júniusában hatályba lépett törvény (*Zakon o mediaciji v civilnih a gospodarskih zadevah*) szabályozza a **jogvitákban alkalmazandó közvetítést**, ideértve a polgári jogi, kereskedelmi, munkaügyi, *családjogi* és egyéb, tulajdoni viszonyokkal kapcsolatos jogvitákat, amelyek a felek által szabadon érvényesíthető és kiegyenlíthető követelésekre vonatkoznak, kivéve, ha az ilyen típusú jogviták bármelyikére vonatkozóan külön jogszabály ettől eltérően rendelkezik. A házasság önmagában, bíróság bevonása nélkül nem szüntethető meg; ehhez keresetet vagy a házasság közös megegyezéssel történő megszüntetésére irányuló javaslatot kell benyújtani.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különlválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A polgári perrendtartásról szóló törvény 32. cikke értelmében (*Zakon o pravdnem postopku*) a **kerületi bíróságok** felelnek a házassági jogvitákkal kapcsolatos határozathozatalért (a házasság felbontása vagy a házasság érvénytelenítése tekintetében – a szlovén jog nem ismeri a különválásra vonatkozó önálló kérelmet).

A keresethez vagy javaslatához csatolni kell a házassági anyakönyvi kivonatot és a születési anyakönyvi kivonatot, a tárgyaláson pedig be kell mutatni a személyazonosító igazolványt.

A házastársak a házasság közös megegyezéssel történő megszüntetésére irányuló javaslatához a következőket is kötelesek csatolni:

a házastársak közös gyermekeinek gondozásáról, neveléséről és tartásáról, valamint a szülőkkel való kapcsolattartásról szóló megállapodás (ki kell kérni a Szociális és Munkaügyi Központ véleményét),

a közös vagyon felosztásáról szóló, végrehajtható közjegyzői okirat formájában létrejött megállapodás,

a korábbi közös lakásban (akár bérlőként) maradó személyre vonatkozó megállapodás,

azon házastárs tartására vonatkozó megállapodás, aki nem tudja magát eltartani, és önhibáján kívül vált munkanélkülivé.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A bíróság mentesíti a házastársat a bírósági díjak megfizetése alól, ha ez az összeg jelentősen csökkentené a saját maga vagy családtagjai eltartásához rendelkezésre álló pénzeszközeit. A nemzetközi szerződés által meghatározott külföldi állampolgárok, illetve viszonyosság feltételeinek fennállása esetén az érintett állampolgárok mentesülnek a bírósági díjak megfizetése alól (a bírósági díjakról szóló törvény 10. és 11. cikke, *Zakon o sodnih taksah*, ZST-1). Valamely fél költségmentességet igényelhet az ügyvéd és szakértő költségeinek fedezéséhez; a költségmentesség megítéléséről szóló döntést a kérelmező állandó lakóhelye szerinti kerületi bíróság hozza meg. Ebben az eljárásban a bíróság mérlegeli a – például tárgyi és pénzügyi – feltételeket, az ingyenes jogi segítségnyújtásról szóló törvény (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*) rendelkezéseire figyelemmel.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különlválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A házasság felbontásával vagy érvénytelenítésével kapcsolatos ítélet ellen általában 15 napon belül a felsőbb bíróságnál (*višje sodišče*) lehet fellebbezni. A házasság közös megegyezéssel történő megszüntetésére irányuló javaslat alapján a házasság felbontásáról hozott ítélet az alábbi esetekben támadható meg:

ha súlyosan megsértették a polgári eljárási szabályokat;

ha a fél a javaslatot tévedésből, kényszer vagy csalás hatására nyújtotta be;

ha a házasság közös megegyezéssel történő megszüntetésére irányuló javaslat jogszabályi feltételei nem teljesülnek.

Házassági jogviták esetében nincs lehetőség felülvizsgálatra (rendkívüli jogorvoslatra).

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különlválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A 2210/2003/EK rendelet 21. cikke értelmében a más tagállamban hozott bírósági határozat elismeréséhez nem szükséges a többi tagállamban külön elismerési eljárást kezdeményezni.

Bármely érdekelt fél kérheti egy bírósági határozat elismeréséről vagy annak megtagadásáról szóló határozat meghozatalát. Ebben az esetben a félnek az illetékes szlovéniai kerületi bíróságon kell benyújtania a végrehajthatóvá nyilvánítási kérelmet.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különlválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A kérelem benyújtására vonatkozó eljárás esetén a szlovén jogszabályok alkalmazandók.

A bírósági határozat elismerését kérelmező vagy vitató fél, vagy a végrehajthatóvá nyilvánítási kérelmet előterjesztő fél a következőket köteles benyújtani:

a bírósági határozat egy példánya, amely megfelel a hitelessége igazolásához szükséges feltételeknek;

a házassági jogvitában hozott határozat igazolása formanyomtatvány segítségével.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A 2201/2003/EK (Brüsszel IIa.) rendelet rendelkezései elsősorban és közvetlenül az uniós tagállamok állampolgárait vagy lakosait érintő, nemzetközi joghatósági kérdésekre vonatkoznak.

Ha a kereset benyújtásakor a két házastárs különböző országok állampolgára, kumulatív módon kell alkalmazni az állampolgárságuk szerinti országok jogszabályait, a szlovén belső jog rendelkezéseinek megfelelően (a nemzetközi magánjogi és eljárásjogi törvény 37. cikkének második bekezdése /Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku).

Ha a házasság a házastársak állampolgársága szerinti országok joga alapján nem szüntethető meg, és a kereset benyújtásakor a házastársak egyike rendelkezett szlovéniai állandó lakcímmel, a házasság megszüntetésére a szlovén jogot kell alkalmazni.

Ha a házastársak egyike szlovéniai állandó lakcímmel nem rendelkező szlovén állampolgár, és a házasságot a nemzetközi magánjogi és eljárásjogi törvény 37. cikkének második bekezdése által kijelölt jog alapján nem lehet megszüntetni, a házasság megszüntetésére a szlovén jogot kell alkalmazni.

Kapcsolódó hivatkozások

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Utolsó frissítés: 05/03/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [sk](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Válás - Szlovákia

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Szlovákiában a házasságot csak bíróság bonthatja fel.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A bíróság a házastársak valamelyikének kérelmére mondhatja ki a házasság felbontását, amennyiben a házastársak közötti kapcsolat olyan súlyosan és tartósan megromlott, hogy a házasság már nem képes betölteni a rendeltetését, és a házastársaktól nem várható el a házassági életközösség helyreállítása. A bíróság megállapítja a házastársak közötti kapcsolat megromlásának okait, és ezeket figyelembe veszi a házasság felbontásáról hozott döntése során. A házasság felbontásáról hozott döntése során a bíróság mindig figyelembe veszi a kiskorú gyermekek érdekeit.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei?

3.1 a házastársak közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

Az a házastárs, aki a házasságkötéskor felvette a másik házastárs vezetéknévét, a házasság felbontásáról szóló jogerős határozat kibocsátását követő három hónapon belül értesítheti az anyakönyvi hivatalt a házasságot megelőző vezetéknévének visszavételéről.

Az a házastárs, aki a házasságkötéskor felvette a másik házastárs vezetéknévét, de második vezetéknévként megtartotta a házasság előtti vezetéknévét is, a házasság felbontásáról szóló jogerős határozat kibocsátását követő három hónapon belül értesítheti az anyakönyvi hivatalt arról, hogy a továbbiakban nem használja a házastárs vezetéknévét.

3.2 a házastársak vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontásával a vagyonközösség megszűnik, és a vagyonmegosztásra a Polgári Törvénykönyv (*Občiansky zákonník*) 150. cikkében meghatározott elvek szerint kerül sor. A vagyonközösség rendezése történhet: a) megállapodás útján; b) bírói döntéssel; c) az idő múlásával.

3.3 a házastársak kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

Egy kiskorú gyermek szülei házasságának felbontásáról szóló döntésében a bíróság meghatározza a szülők jogait és kötelezettségeit a kiskorú tekintetében a válást követően, különös tekintettel arra, melyik szülő gyakorolja majd a felügyeleti jogot, ki lesz a gyermek gondviselője, és ki kezeli a gyermek vagyonát.

A szülők jogaira és kötelezettségeire vonatkozó döntés felváltható a szülők közötti megállapodással.

Ha a szülők nem tudnak megegyezni a kiskorú gyermek láthatására vonatkozó jogok tekintetében, a bíróság a házasság felbontásáról szóló határozatában rendelkezik a szülők láthatási jogáról. Szükség esetén a bíróság korlátozza vagy megvonja a szülő láthatási jogát, ha ez szolgálja a gyermek érdekét.

A bíróság arról is rendelkezik, hogyan járul hozzá a felügyeleti jogot nem gyakorló szülő a gyermek tartásához; az is lehetséges azonban, hogy a bíróság jóváhagyja a szülőknek a tartás kapcsán kötött megállapodását.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Az az elvált házastárs, aki nem képes biztosítani a fennmaradását, hozzájárulást kérhet a volt házastársától a megfelelő tartásához olyan mértékben, amit a volt házastárs nyújtani képes. Ha a házastársak nem tudnak megegyezni, a házastársak egyikének kérelme alapján a bíróság dönt a fizetendő tartásdíj mértékéről.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A szlovák jog nem ismeri a különválás jogintézményét.

5 Melyek a különválás feltételei?

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság felbontása mellett bírói határozat kimondhatja a házasság érvénytelenségét is. Az ilyen házasságot úgy kell tekinteni, mintha soha nem is kötötték volna meg (*matrimonium nullum*). A bíróság azt is kimondhatja, hogy a házasság sohasem állt fenn (non matrimonium).

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

a) A házasság érvénytelensége a következő alapon állapítható meg:

egy másik házasság fennállása;

vérségi kötelék fennállása egyenes ági felmenők és lemenők között, valamint testvérek között, beleértve az örökbefogadás révén keletkezett rokonságot is; a korhatár be nem töltése, ha a szóban forgó kiskorú elmúlt 16 éves, de még nem töltötte be a 18. életévét;

a cselekvőképesség korlátozásával járó mentális zavar;

a házasságkötésre vonatkozó nyilatkozatát a fél nem szabad akaratából, nem komoly, határozott és egyértelmű szándékkal tette meg.

Ha a házasságot a fenti okokból fennálló érvénytelenség ellenére megkötötték, akkor mindaddig fennállónak kell tekinteni, amíg a semmisségét kimondó bírói határozat jogerőssé nem válik.

b) A házasság semmis, ha a házasságkötésre vonatkozó nyilatkozatot:

kikényszerítették;

16. életévét be nem töltött kiskorú tette;

olyan anyakönyvi hivatal előtt tették, amelynek nem volt felhatalmazása annak elfogadására – kivéve a 4. cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott esetekben –, vagy ha a házasságkötésre vonatkozó nyilatkozatot illetékesség nem rendelkező polgármester vagy helyi önkormányzati képviselő-testületi tag előtt tették;

olyan egyházi hatóság vagy vallási közösség előtt tették, amelyet külön jogszabályban meghatározottak szerint nem vettek nyilvántartásba, vagy ha a házasságkötésre vonatkozó nyilatkozatot olyan személy előtt tették, aki nem rendelkezik felhatalmazással arra, hogy bejegyzett egyház vagy vallási közösség egyházi személyeként járjon el;

külföldön tették olyan hatóság előtt, amely nem rendelkezett erre felhatalmazással;

olyan meghatalmazott tette, aki nem rendelkezett érvényes meghatalmazással, vagy a meghatalmazást a vonatkozó törvénnyel összhangban visszavonták.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Ha a házasságról a bíróság megállapítja, hogy az érvénytelen, akkor úgy kell tekinteni, hogy soha nem is kötötték meg.

A házasság érvénytelenségét kimondó bírósági határozatot követően a házasfelek vagyoni viszonyaira és a gyermekükre vonatkozó jogaikra és kötelezettségeikre az elvált házastársak vagyoni viszonyairól és a gyermekeikre vonatkozó jogaikról és kötelezettségeikről szóló rendelkezéseket kell alkalmazni. A házasság érvénytelenségére vonatkozó határozat meghozatalát követően a házastársaknak a közös vezetéknevre vonatkozó nyilatkozata szintén semmissé válik, és kötelesek eredeti vezetéknevüket használni.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasság felbontásáról csak bíróság dönthet. A kapcsolódó kérdésekben a mediációról szóló 420/2004. sz. törvény alkalmazható (*zákon č. 420/2004 Z.z. o mediácii*).

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontására, a házasság érvénytelenítésére vagy a házasság semmisségének kimondására irányuló kérelmet a járási bíróságnál (*okresný súd*) kell előterjeszteni.

Az eljárásra az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek a körzetében a házasfelek legutolsó szlovákiai közös lakóhelye volt, feltéve, hogy legalább a házasfelek egyike a bíróság illetékességi területén él. Ha ilyen bíróság nem található, akkor az alperes általános bírósága (*všeobecný súd*), ha pedig ilyen sincs, akkor a felperes általános bírósága az illetékes.

A kérelemnek tartalmaznia kell a polgári eljárásról szóló törvénykönyv (*Občiansky súdny poriadok*) 42. cikke (3) bekezdésében és 79. cikke (1) bekezdésében meghatározott elemeket.

A keresetből ki kell tűnnie annak, melyik a megkeresett bíróság, ki a kérelmező, mire vonatkozik a kereset, és mit kér a kérelmező, valamint aláírást és kelteztést kell tartalmaznia. Ezenfelül a keresetben fel kell sorolni a felek (valamint adott esetben képviselőjük) utónevét és vezetéknevét, lakóhelyét, a felek állampolgárságát, a legfontosabb tények valósághű leírását és a kérelmező által hivatkozott bizonyítékok felsorolását; a keresetben egyértelműen meg kell jelölni, mire irányul a kereset.

A kérelmező köteles a keresethez csatolni az általa hivatkozott okirati bizonyítékokat, kivéve azokat, amelyeket önhibáján kívül nem csatolhatók.

A keresetet és mellékleteit a szükséges példányszámban kell benyújtani úgy, hogy a bíróságnál maradó egy példány mellett minden fél megkaphasson egy szükséges példányt. Ha valamely fél nem a szükséges számban nyújtja be a példányokat és a mellékleteket, a bíróság a fél költségére másolatokat készít.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A költségmentességet az anyagilag rászoruló személyek költségmentességéről szóló 327/2005. sz. törvény (*zákon č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi*) szabályozza.

A házasság felbontására irányuló eljárásért bírósági illetéket kell fizetni. Az eljárásban részt vevő fél kérheti, hogy a bíróság tekintsen el az illetékfizetéstől.

A bíróság kérelem alapján részben vagy egészben mentesítheti a felet a bírósági illetékek megfizetése alól, ha a fél körülményei ezt indokolják, és feltéve, hogy ez nem egy jog önkényes vagy nyilvánvalóan sikertelen gyakorlására vagy védelmére vonatkozik. Ha a bíróság másként nem rendelkezik, a mentesség az egész eljárásra vonatkozik és visszamenőleges hatályú; a mentességre vonatkozó határozatot megelőzően befizetett illetékeket azonban nem térítik vissza.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A határozat ellen a kézbesítését követő 30 napon belül fellebbezéssel lehet élni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

A határozat elismertetése érdekében kérelmet kell benyújtani. Erre a pozsonyi megyei bíróság (*Krajský súd*) rendelkezik illetékességgel.

A házassági ügyekben másik tagállamban (kivéve Dániában) 2004. május 1. után hozott jogerős határozatok elismerése a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokról a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet szerint történik. A határozatok elismerése különleges eljárás nélkül történik; különösen nem szükséges különleges eljárás az anyakönyvi hivatali nyilvántartás tartalmának módosítása érdekében. Valamely érdekelt fél azonban kérelmezheti különleges határozat kibocsátását a másik tagállamban házassági ügyekben hozott jogerős határozat elismeréséről. A másik tagállamban hozott határozatok elismerésére a pozsonyi megyei bíróság rendelkezik illetékességgel.

A Dániában kiadott, illetve a más tagállamban 2004. május 1. előtt hozott határozatok tekintetében kérelmet kell benyújtani a másik tagállamban házassági ügyekben hozott jogerős határozat elismertetése érdekében, feltéve, hogy legalább az egyik fél szlovák állampolgár. Ez az eljárás kérelemre indul, amelyet a másik tagállamban hozott határozatban félként megjelölt személy nyújthat be. A másik tagállamban hozott határozatok elismerésére a pozsonyi megyei bíróság rendelkezik illetékességgel.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Az elismerés vagy el nem ismerés tárgyában a másik tagállamban hozott határozat ellen fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezést a pozsonyi megyei bírósághoz kell benyújtani, és a fellebbezésről Legfelsőbb Bíróság (*Najvyšší súd*) dönt.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különbözõ?

A házasság felbontására annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek az eljárás indítása idején a házasfelek az állampolgárai voltak. Ha a házasfelek állampolgársága eltérő, a házasság felbontására a szlovák jogot kell alkalmazni.

Utolsó frissítés: 14/01/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válasz - Finnország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság felbontása iránti kérelmekkel a kerületi bíróságok (käräjäoikeus) foglalkoznak. A házasság felbontását kérelmezheti az egyik házastárs vagy a két házastárs közösen.

A házasság felbontása hat hónapos türelmi idő eltelte után mondható ki. Nincs szükség türelmi időre, ha a házastársak a házasság felbontására irányuló kérelem benyújtása előtt legalább két évig külön éltek.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontására irányuló kérelemben nem kell felsorolni az indokokat. A kerületi bíróságok nem vizsgálják a házastársak személyes kapcsolatait, sem pedig a házasság felbontása iránti kérelem okait. Lásd az 1. kérdést.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezmenyei

3.1 a házastársak közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

A házasság felbontása után a házastársak a házasság fennállása alatt viselt vezetéknevet viselik tovább. Ha a házastárs vezetékneve a házasság következtében megváltozott, a házasság felbontását követően kérelmezheti annak megváltoztatását.

3.2 a házastársak vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása és a vagyonmegosztás külön ügynek számít. A házasság felbontása után a házastársak megállapodhatnak a vagyonmegosztásról, vagy felkérhetik a bíróságot, hogy jelöljön ki egy végrehajtott. Az általános szabály az, hogy a vagyon a házastársak között egyenlő arányban oszlik meg. Az általános szabálytól azonban házassági szerződés vagy hasonló megállapodás alapján el lehet térni. A vagyonmegosztás akkor is módosítható, ha az eredmény egyébként méltánytalan lenne. A házassági vagyon megosztására már a türelmi időszak kezdetekor sor kerülhet.

3.3 a házastársak kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házastársak által közösen nevelt kiskorú gyermekekre vonatkozó szülői felügyeleti joggal, gyermekelhelyezéssel, tartásdíjjal és láthatási jogokkal kapcsolatos kérdéseket a házasság felbontása iránti kérelemmel összefüggésben lehet rendezni. Lásd: „Szülői felügyeleti jogok és láthatás – Finnország” és „Tartási kötelezettségek – Finnország”.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontásának engedélyezésekor a bíróság kérésre elrendelheti, hogy az egyik házastárs fizessen tartásdíjat a másik házastársnak, ha ez méltányosnak tekinthető. (Lásd: „Tartási kötelezettség – Finnország”.) Ez azonban ritkán fordul elő.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A finn jogrendszer nem ismeri a különválás intézményét. A gyakorlatban a különválás azt jelenti, hogy a házastársak külön, eltérő lakcímen élnek.

5 Melyek a különválás feltételei?

Lásd a 4. kérdést.

6 Melyek a különválás jogkövetkezmenyei?

Lásd a 4. kérdést.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A finn jogszabályok nem rendelkeznek a házasság érvénytelenítéséről. Az ügyész ugyanakkor köteles a házasság azonnali hatállyal történő felbontására irányuló keresetet benyújtani, ha kiderül, hogy a házastársak közeli rokonok, vagy hogy a házastársak egyike a házasságkötéskor már törvényesen házas volt.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

Lásd a 7. kérdést.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezmenyei?

Lásd a 7. kérdést.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasság felbontása iránti kérelmet mindig a kerületi bírósághoz kell benyújtani. A törvény ugyanakkor kimondja, hogy a házastársaknak mindig törekedniük kell arra, hogy minden családi jogvitát először tárgyalás útján és közös megegyezéssel próbáljanak rendezni; ehhez a házastársak igénybe vehetik a helyi szociális szolgálatnál (sosiaalilautakunta) működő családjogi közvetítők segítségét. A kerületi bíróságok is kötelesek értesíteni a házastársakat arról, hogy rendelkezésükre áll a családjogi közvetítői szolgáltatás. A közvetítők abban próbálnak segíteni a házastársaknak, hogy kölcsönös egyetértésre jussanak a családi jogvitáknak az összes családtag számára leginkább megfelelő módon történő megoldásában. A közvetítők a megállapodások kidolgozásában és a jogviták rendezésére irányuló egyéb eljárások kezdeményezésében is segíthetik a házastársakat. A közvetítők külön kötelessége, hogy szem előtt tartsák a családban élő kiskorú gyermekek érdekeit. A közvetítés (mediáció) mindig önkéntes.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házastársak a válókeresetet közösen vagy külön-külön is benyújthatják. A válókereset benyújtásához a házastársak egyikének lakóhelye szerint illetékes kerületi bíróságon kell benyújtani a házasság felbontása iránti írásos kérelmet. A házasság felbontása iránti kérelmet személyesen vagy meghatalmazott képviselő útján lehet benyújtani. A kérelmet postai úton, faxon vagy e-mailben is el lehet juttatni a kerületi bírósághoz.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Költségmentesség a házasság felbontására irányuló ügyekben is kérelmezhető. A költségmentességről Finnországban további tájékoztatás az alábbi címen érhető el: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A házasság felbontásáról szóló határozat ellen a fellebbviteli bíróságon (hovioikeus) lehet fellebbezni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házasság felbontásáról szóló, másik tagállamban hozott határozat elismerése főszabályként a 2201/2003/EK tanácsi rendelet alapján történik.

A rendelet értelmében a valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik. Bármely érdekelt fél kérheti azonban a külföldön hozott határozat elismeréséről vagy ennek megtagadásáról szóló határozat kibocsátását.

A határozatok elismerésére vonatkozó kérelmeket a kerületi bíróságok kezelik.

Az Északi Tanács országaiban benyújtott, házasság felbontása iránti keresetek esetében azonban a házasságról szóló 1931-es Északi Egyezmény szabályait kell alkalmazni. Ennek az egyezménynek az Európai Unió tagállamai közül Finnország, Svédország és Dánia részese. A házasságról szóló Északi Egyezmény értelmében hozott, a házasság felbontásáról szóló határozat külön megerősítés nélkül érvényes az Északi Tanács minden országában.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Az eljárás megegyezik a 14. kérdésnél leírttal.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A finn jogot kell alkalmazni a Finnországban benyújtott, házasság felbontására irányuló valamennyi kereset esetén.

Utolsó frissítés: 28/01/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válasz - Svédország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házastársak valamelyike vagy a két házastárs együtt kérheti a házasság felbontását. A házasság felbontását bizonyos esetekben hat hónapos mérlegelési időszak előzi meg. Ez a helyzet az alábbi esetekben:

ha ezt mindkét házastárs kéri;

ha a házastársak valamelyike a közös, 16 évnél fiatalabb gyermekükkel tartósan együtt él, és ő rendelkezik felette szülői felügyeleti joggal; vagy

ha csak az egyik házastárs kéri a házasság felbontását.

Bizonyos kivételes esetekben azonban azok a házastársak, akikre a fenti pontok valamelyike vonatkozik, mérlegelési időszak nélkül is felbonthatják házasságukat. Ez a helyzet például akkor, ha a felek már két éve külön élnek. A házasság mérlegelési időszaki nélküli felbontását a házastársak egyike is kérheti, ha valószínűsíthető, hogy a házastársat házasságra kényszerítették, vagy ha a házastárs 18 éves kora előtt, a megfelelő hivatalos engedély nélkül lépett házasságra. Ha a házasságkötésre közeli hozzátartozók között került sor, vagy ha a házastársak valamelyike már házas volt vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban élt, és az előző házasságot vagy élettársi kapcsolatot még nem bontották fel, a házastársak bármelyike kérheti a házasság mérlegelési időszak nélküli felbontását.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házastársaknak mindig joguk van a házasság felbontásának kérelmezéséhez, és ehhez semmilyen különleges okra nem kell hivatkozniuk.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei?

3.1 a házastársak közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

Ha a házastársak valamelyike felvette a másik házastárs vezetéknévét, e házastársnak jogában áll újból felvenni a házasság előtt utoljára használt vezetéknévét.

3.2 a házastársak vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása után a házaspár vagyonát fel kell osztani a felek között. Az általános elv szerint a felek között egyenlő mértékben kell a vagyont felosztani. A házasság felbontása okának a házaspár vagyonának felosztása szempontjából nincs jelentősége.

3.3 a házastársak kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontása után a házastársak a gyermekeik felett automatikusan közös felügyeleti jogot gyakorolnak. A közös felügyeletet azonban a bíróság megszüntetheti:

a bíróság saját kezdeményezésére, amennyiben úgy találja, hogy a közös felügyelet nyilvánvalóan ellentétes a gyermek mindenek felett álló érdekével; vagy valamelyik házastárs kérésére, ha a bíróság megállapítja, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke azt kívánja meg, hogy a házastársak egyike kizárólagos felügyeleti jogot kapjon.

Ha mindkét fél kéri a közös felügyelet megszüntetését, a bíróság köteles ezt a kérést teljesíteni.

Mindkét szülő felelős a gyermek eltartásáért. A gyermektől külön élő szülő a másik szülőnek juttatott gyermektartásdíj megfizetésével teljesíti gyermektartási kötelezettségét.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontása után mindkét házastárs saját megélhetéséért felel. Kivételek csak különleges helyzetekben fogadhatók el, pl. akkor, ha hosszú házasság felbontása után valamely házastárs nem tudja magát eltartani, vagy más különleges körülmények fennállása esetén.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A svéd jogban nincsenek a különválásra vonatkozó szabályok.

5 Melyek a különválás feltételei?

A svéd jogban nincsenek a különválásra vonatkozó szabályok.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A svéd jogban nincsenek a különválásra vonatkozó szabályok.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A svéd jogban nincsenek a házasság érvénytelenítésére vonatkozó szabályok. A házasság valamely házastárs halála esetén vagy a házasságot felbontó bírósági határozat alapján bontható fel.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A svéd jogban nincsenek a házasság érvénytelenítésére vonatkozó szabályok.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A svéd jogban nincsenek a házasság érvénytelenítésére vonatkozó szabályok.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Csak a bíróság dönthet a házasság felbontásáról. A házasság felbontásával kapcsolatos különböző kérdések megoldására azonban alternatív lehetőségek is vannak.

A házastársak úgynevezett családjogi közvetítést is igénybe vehetnek, amelynek célja az együttéléssel kapcsolatos konfliktusok kezelése. A házaspár ily módon a házasság fennmaradása érdekében segítséget kaphat problémái vagy valamely konfliktus megoldására. Tényleges különélés esetén a békéltetés segíthet a konfliktus enyhítésében, és lehetővé teheti a felnőttek számára, hogy együtt lássák el szülői feladataikat. A családjogi közvetítést az állami szervek (helyi önkormányzatok), egyházi szervek vagy más személyek nyújtják. A helyi önkormányzatok kötelesek bármely kérelmező számára biztosítani a családjogi közvetítés lehetőségét.

A házastársak ezenkívül úgynevezett „együttműködési megbeszéléseken” is részt vehetnek. Ezek olyan megbeszélések, amelyek nem a felnőttek közötti kapcsolatra, hanem a gyermekekre irányulnak. Az együttműködési megbeszélések elsődleges célja, hogy a gyermekfelügyelettel, a gyermekek lakóhelyével és a láthatási joggal kapcsolatos kérdésekben megállapodás szülessen. Az együttműködési megbeszéléseket szakemberek vezetik. A helyi önkormányzatok kötelesek bármely kérelmező számára biztosítani az együttműködési megbeszélés lehetőségét.

Ha a házastársak változást kívánnak a gyermek felügyeletével, a gyermek lakóhelyével vagy a láthatással kapcsolatban, ezt külön megállapodás megkötésével tehetik meg. Ezt a megállapodást a helyi önkormányzat szociális jóléti bizottságának kell jóváhagynia.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A svéd jogban nincsenek a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó szabályok.

A házasság felbontására irányuló kereset valamely svéd bírósághoz történő benyújtásának első feltétele, hogy az adott bíróság rendelkezzen az ügyben joghatósággal. Ez természetesen akkor érvényes, ha mindkét házastárs svéd, és Svédországban élnek. A svéd bíróságok azonban az alábbi esetekben is rendelkeznek joghatósággal:

ha mindkét házastárs svéd állampolgár;

ha a házasság felbontására irányuló keresetet benyújtó fél svéd állampolgár és Svédországban él, vagy 18 éves kora óta élt már Svédországban;

ha a házasság felbontására irányuló keresetet benyújtó fél nem svéd állampolgár, de legalább egy éve él Svédországban; vagy

ha a másik fél Svédországban él.

Ha bizonyított, hogy a bontóperben valamely svéd bíróság joghatósággal rendelkezik, az ügyet Svédországban a házastársak valamelyikének lakóhelye szerinti kerületi bíróság („tingsrätt”) tárgyalja. Ha a házastársak egyike sem él Svédországban, az ügyet a Stockholmi Kerületi Bíróság („Stockholms tingsrätt”) tárgyalja.

Bontóper kétféleképpen indítható a kerületi bíróságok előtt. Ha mindkét fél kéri a házasság felbontását, közös kérelmet nyújthatnak be. Ha azonban csak egyikük kívánja a házasság felbontását, ennek a félnek keresetet kell benyújtania a kerületi bírósághoz. Mindkét esetben csatolni kell a házastársak születési anyakönyvi kivonatát. Ezt a svéd adóhivataltól („Skatteverket”) lehet igényelni.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A házasság felbontása és az arra vonatkozó kérdések esetében ingyenes jogi segítségnyújtás csak *különleges feltételek alapján* adható.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A svéd jogban nincsenek a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó szabályok.

Igen, a felbontás tárgyában hozott határozat ellen fellebbezés nyújtható be.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet (a Brüsszel II. rendelet) [A HIVATKOZÁST IDE KÉRJÜK BEILLESZTENI] szerint valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik. Az elismerés azonban bizonyos feltételek fennállása esetén megtagadható.

A Brüsszel II. rendeletben foglalt főszabály szerint a bármely más tagállamban a házasság felbontásáról, a különválásról vagy a házasság érvénytelenítéséről hozott határozatot automatikusan ugyanolyan módon kell kezelni és végrehajtani, mint az azzal egyenértékű svédországi határozatot. Jóllehet a rendelet az automatikus elismerés elvén alapul, valamely érdekelt fél számára fennáll annak lehetősége, hogy megszerezze a külföldi határozat Svédországban történő elismeréséről vagy ennek megtagadásáról szóló nyilatkozatot. Ilyen kérelmet a Svea Fellebbviteli Bírósághoz („Svea hovrätt”) kell benyújtani, amely az eljárás ezen szakaszában az ellenérdekelt fél megkerdezése nélkül dönt a kérelemről.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Kérelmet kell benyújtani a Svea Fellebbviteli Bírósághoz („Svea hovrätt”) annak érdekében, hogy valamely fél élhessen a Brüsszel II. rendeletben foglalt, a külföldön meghozott határozat Svédországban történő elismeréséről szóló nyilatkozat megszerzésének lehetőségével (lásd a fenti 14. kérdést) [A FENTI 14. KÉRDÉSRE MUTATÓ LINKET IDE KÉRJÜK BEILLESZTENI]. Ha az ilyen eljárások során a Svea Fellebbviteli Bíróság kimondta, hogy az adott határozatot Svédországban is el kell ismerni, a másik fél kérheti e döntés felülvizsgálatát. A felülvizsgálati kérelmet a Svea Fellebbviteli Bírósághoz kell benyújtani, amely az eljárás hátralevő részében mindkét felet meghallgatja. A Svea Fellebbviteli Bíróság által a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban meghozott döntés ellen a Legfelsőbb Bírósághoz lehet fellebbezni.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A svéd bíróság által tárgyalta, házasság felbontására irányuló keresetet mindig a svéd jog alapján kell elbírálni (a *lex fori*, azaz az eljáró bíróság országa szerinti jog elve).

Bizonyos helyzetekben azonban *figyelembe kell venni* a külföldi jog rendelkezéseit is. Ez a következő esetekben érvényes:

Amennyiben mindkét házastárs külföldi állampolgár, és egy évnél hosszabb ideig egyikük sem élt Svédországban, nem bontható fel a házasság valamely házastárs akarata ellenére, ha az az egyik vagy mindkét házastárs állampolgársága szerinti állam törvényei alapján ennek indokai nem állnak fenn.

Ha mindkét házastárs külföldi állampolgár, és egyikük azt állítja, hogy az állampolgársága szerinti állam joga szerint nem állnak fenn a házasság felbontásának indokai, a házasságot felbontó határozat kibocsátása megtagadható, ha ezt – a házastárs, illetve a két házastárs közös gyermekének érdekeit figyelembe véve – különös ok indokolja.

Kiemelendő, hogy bár mindkét fent említett esetben csupán a svéd jog alkalmazásáról van szó, bizonyos fokú védelem is érvényesül annak megelőzése érdekében, hogy a svéd jog alapján olyan esetekben felbontsák a házasságot, amikor a házastársakat nem fűzi szoros kapcsolat Svédországhoz, és amikor az ilyen határozat meghozatalának megtagadását komoly okok indokolják.

Utolsó frissítés: 21/12/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalról felhívott tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [en](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Válás - Anglia és Wales

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Valamely házasság felbontásának iránti keresetet (kérelmet) kell benyújtania a bírósághoz. A házasság felbontása iránti kereseteket a Family Court (családjogi bíróság) intézi, és a házasság felbontásához kell folyamodniuk a válás érdekében. A felperesnek kell bizonyítania, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, és bizonyítékot kell szolgáltatnia az alább felsorolt öt tény egyikére.

Nem lehet kérni a házasság felbontását a házasság megkötésétől számított legalább egy év elteltéig, a házasság érvénytelenítése ugyanakkor a házasságkötést követően bármikor kérhető. A házasság helyrehozhatatlan megromlásának bizonyítására azonban felhasználható olyan bizonyíték, ami a házasság megkötése óta eltelt egy éven belül keletkezett.

2014 márciusa óta az azonos nemű párok is összeházasodhatnak Angliában és Walesben. A házasság felbontását illetően ugyanazok a feltételek vonatkoznak az azonos és az ellenkező nemű párokra.

Az Egyesült Királyságban az azonos nemű pároknak 2005 óta lehetőségük van arra, hogy bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésével jogilag hivatalossá tegyék párkapcsolatukat. Az ilyen élettársi kapcsolatban élők a kapcsolat megromlása esetén kérhetik annak felbontását vagy a különválást kimondó határozat meghozatalát. Az erre vonatkozó eljárások hasonlóak az alábbiakban ismertetett válás, bírósági különválási és házasságérvénytelenítési eljárásokhoz. Bővebb információk a [kormányzati honlapon](#) találhatóak.

Azonos neműek házasságában mindkét házastárs elnevezése férfiak esetében férj, nők esetében feleség.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának egyetlen oka a házasság helyrehozhatatlan megromlása. A házasság helyrehozhatatlan megromlásának bizonyítására az alábbiak közül egy vagy több, a házasságot befolyásoló „tényre” kell bizonyítékot szolgáltatni:

az egyik házastárs ellenkező nemű személlyel házasságtörést követett el, és a felperes a továbbiakban elviselhetetlennek tartja a vele való együttélést; elfogadhatatlan magatartás, ami annyit jelent, hogy a házastárs olyan módon viselkedett, hogy a felperestől ésszerűen nem várható el, hogy továbbra is vele éljen;

elhagyás, ami annyit jelent, hogy a házastársa a házasság felbontása iránti kereset benyújtása előtt két évvel elhagyta a felperest;

a felek a házasság felbontása iránti kereset benyújtása előtt két éven át különváltak élnek (kölcsonös egyetértéssel);

a felek a házasság felbontása iránti kereset benyújtása előtt öt éven át különváltak élnek (kölcsonös egyetértés nélkül);

A bíróságnak a lehető legalaposabban meg kell vizsgálnia a felperes és az alperes által előterjesztett állításokat. Ha a bíróság meggyőződött arról, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, a Family Court bírása meghozza a házasságot felbontó határozatot.

Ha a bíróság meggyőződött arról, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, a bíró először nem jogerős bontóítéletet hoz. A házasság felbontását kérő fél hat hét elteltével kérheti a bíróságtól a jogerős bontóítélet meghozatalát. Kivételes esetektől eltekintve nincs határidő arra vonatkozóan, hogy mennyi ideig lehet benyújtani a határozat jogerőre emelésére vonatkozó kérelmet.

Azonban ha a jogerőre emelés iránti kérelmet a nem jogerős bontóítélet követő 12 hónapon túl nyújtják be, a kérelmezőnek írásbeli magyarázatot kell ahhoz csatolnia a következő tartalommal:

a késedelem indokolása;

nyilatkozat arról, hogy a nem jogerős bontóítélet óta együtt élt-e a házastárral, és ha igen, milyen hosszan; és

nyilatkozat arról, hogy a feleség – aki azonos neműek házassága esetén bármely nőnemű házastárs lehet – a nem jogerős bontóítélet óta ténylegesen vagy feltételezhetően adott-e gyermeknek életet, amennyiben igen, nyilatkozat arról, hogy a gyermek ténylegesen vagy valószínűsíthetően a családé-e.

A Family Court bírása eskü alatti nyilatkozatot kérhet a felperestől az adott magyarázat igazolására, és a kérelemmel kapcsolatban saját belátása szerint hozhat határozatot.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házastársak közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A felek saját belátásuk szerint, szabadon újraházasodhatnak (vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesíthetnek). Dönthetnek úgy, hogy megtartják a házasságkötés utáni vezetéknevüket, vagy újra felvehetik a házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat előtti vezetéknevüket.

3.2 a házastársak vagyonának megosztására vonatkozóan?

A bíróság a válást, az érvénytelenítést vagy bírósági különválást kimondó határozat meghozatalakor vagy azt követően elrendelheti, hogy az egyik házastárs valamely tulajdonát adja át a másik házastársnak vagy a család gyermekének, vagy a család gyermeke javára más személynek.

A bíróság jogosult időszakos fizetési kötelezettség, ingatlan eladása, nyugdíj-hozzájárulás fizetése, egyösszegű kifizetések elrendelésére vonatkozó és más határozatok meghozatalára. A bíróság mérlegelésére tartozik az, hogy egy adott esetben milyen határozatot hoz, hogy az az adott körülményeknek megfelelően megfeleljen az eset sajátos kívánalmainak.

Mérlegelési jogkörének gyakorlásakor a bíróságnak figyelembe kell vennie a családban élő bármely 18 év alatti gyermek jólétét, további az alábbi szempontokat:

az a jövedelem, keresőképesség, ingatlan és egyéb bevételi forrás, amellyel az egyes házastársak rendelkeznek, vagy az előre látható jövőben rendelkezni fognak;

a házastársak által az otthonteremtéshez és a gyermekneveléshez adott pénzügyi és egyéb hozzájárulás;

az egyes házastársak meglévő vagy az előre látható jövőben keletkező pénzügyi szükségletei, kötelezettségei és felelőssége;

a család házasság felbontása előtti életszínvonala;

a felek életkora és a házasság időtartama;

azon testi vagy szellemi fogyatékos, amelyben bármelyik fél szenved;

a család jólétének biztosításához bármelyik fél által teljesített, vagy az előre látható jövőben valószínűleg teljesítésre kerülő hozzájárulás;

a házastársak magatartása, amennyiben a vagyonmegosztáskor méltánytalan lenne azt figyelmen kívül hagyni;

mindkét házastárs vonatkozásában az az érték, amelynek megszerzésére a házasság felbontása vagy érvénytelenítése miatt elveszíti a lehetőséget.

3.3 a házastársak kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A válást követően továbbra is fennmarad mindkét szülő felelőssége a házasságból született gyermekek vonatkozásában. Mindegyik szülő továbbra is felelős azon más kapcsolatokból született gyermekekért, akiknek vonatkozásában szülői felelőssége a válás idején fennállt. Mindkét szülőt folyamatos kötelezettség fogja terhelni mindazon kiskorú gyermekek eltartásáért, akik a családban éltek.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A másik házastárs eltartásának kötelezettsége az esetek többségében a válás jogerőre emelkedésekor (a jogerős bontóítélet meghozatalakor) megszűnik, kivéve, ha a bontóper keretében határozat született a házastársi tartásról. Emellett a meglévő (például házastársi tartásról szóló) bírósági határozaton alapuló kötelezettség fennmarad, és lehetőség van a meglévő határozat későbbi módosítására, amennyiben az eredeti bírósági határozat alapjául szolgáló tényállásban jelentős változás következne be.

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

Angliában és Walesben a különválás „bírósi különválásként” ismert. Az erre vonatkozó bírósi határozat meghozatalát követően a továbbiakban nem várható el az ezt kérelmező féltől, hogy együtt éljen a férjével vagy feleségével. Nem házasodhat azonban újra. Lényegében a bírósi különválás azon házastársak számára fennálló választási lehetőség, akiknek házassága megromlott, de nem kívánnak újraházasodni. A bírósi különválást kérelmező fél nem köteles bizonyítani, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott. A bírósi különválás elrendelését követően lehet kérni a válás kimondását. A bejegyzett élettársi kapcsolatban élők különválást kimondó határozat meghozatalát kérhetik, amely azonos joghatással rendelkezik.

5 Melyek a különválás feltételei?

A kérelmezőnek bizonyítékot kell szolgáltatnia a házasság megromlásának bizonyításához szükséges egy vagy több tény fennállására, azonban a válni kívánó házastársakkal ellentétben nem kell a házasság megkötésének időpontjától számított legalább egy évet várnia a keresetével.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Ha a bírósi különválással érintett valamely fél végintézkedés hátrahagyása nélkül huny el, vagyonát a törvényes öröklés szabályai szerint osztják fel, a bírósi különválásra vonatkozó határozat pedig a bontóítéssel azonos joghatással bír. Ezért egyik házastárs sem formálhat jogot a végintézkedés nélkül elhunyt fél vagyona. Ha a bírósi különválással érintett valamely fél végintézkedés hátrahagyásával huny el, a bírósi különválás nem érinti a végintézkedés szerinti jogosultságot, amennyiben például a bíróságilag különvált túlélő fél a végintézkedés kedvezményezettje.

A bírósi különválásnál a vagyonmegosztásra a váláskori vagyonmegosztásnál tárgyalt lehetőségek állnak rendelkezésre.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítésének két formája létezik. A házasságot „semmisnek” lehet nyilvánítani, ami annyit jelent, hogy a házasság soha nem volt érvényes és nem állt fenn. Más körülmények között a házasság „megtámadható” lehet, ami annyit jelent, hogy a házastársak egyike kérheti a házasság érvénytelenítését. Lehetséges a házasság fennmaradása is, ha azzal mindkét házastárs egyetért.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság semmis és érvénytelen, ha:

nem felel meg az 1949–1986. évi házasságkötési törvényeknek amiatt, hogy:

a felek túl közeli rokonságban állnak;

az egyik házastárs nem töltötte be a 16. életévét;

nem teljesült a házasság minden alaki előírása;

a házasságkötés idején a felek egyike már törvényesen házas volt, vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban élt;

Anglia és Wales területén kívül kötött poligám házasság esetében, ha a házasságkötés idején a házastársak egyike Angliában és Walesben élt.

A házasságot a következő esetekben lehet megtámadni:

a házasságot az egyik házastársnak a házasság elhálására való képtelensége miatt nem hálták el. Ez kizárólag az ellenkező neműek házasságára vonatkozik;

a házasságot nem hálták el, mert az alperes szándékosan megtagadta a házasság elhálását. Ez kizárólag az ellenkező neműek házasságára vonatkozik; hiányzott az egyik házastárs egyetértése a házassághoz, mert kényszer vagy fenyegetés hatására egyezett abba bele, vagy tévedésben volt a házasság joghatályát illetően, vagy értelmi képességei hiányoztak ahhoz, hogy felfogja a házasság megkötésének hatásait;

a házasság megkötésének időpontjában az egyik házastárs házasságra alkalmatlanná tevő elmebetegségben vagy fertőző nemi betegségben szenvedett, és a felperesnek erről akkor nem volt tudomása;

a házasságkötés idején az alperes már várandós volt úgy, hogy a gyermek apja nem a felperes, és a felperesnek erről akkor nem volt tudomása.

a házasságkötést követően ideiglenes el nem ismerési igazolást állítottak ki valamely házastárs részére;

az alperes házasságkötéskori neve a nem elismeréséről szóló 2004. évi törvény értelmében vált a szerzett nemévé, és a felperesnek erről a házasságkötéskor nem volt tudomása.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság semmissége esetén az teljesen érvénytelen, és úgy kell kezelni, mintha soha nem létezett volna. Ez nem érinti az esetleges gyermekek jogállását.

Ha a házasság megtámadható, azt a házasság érvénytelenítését elrendelő határozat véglegesítésének napjától kell érvénytelennek tekinteni. A házasságot eddig az időpontig érvényesnek kell tekinteni.

Mind a semmis, mind a megtámadható házasságok esetében a bíróság a válással megegyező módon rendelkezhet a vagyonmegosztásról.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A kormány megfelelő esetekben ösztönzi a családjogi mediációt (közvetítés) igénybevételét a viták megoldására. A mediáció helyénvaló lehet a gyermekekkel, vagyonmegosztással és pénzügyekkel kapcsolatos jogviták esetén. Néhány területen a Gyermekelhelyezési és Családjogi Bírósági Tanácsadó és Támogató Szolgálat, a [CAFCASS \(Anglia\)](#) vagy a [CAFCASS Cymru \(Wales\)](#) tisztviselői lehetőséget biztosítanak a gyermekekkel kapcsolatban bíróságra került jogviták rendezésében. A bíróság a jogvita ilyen módon történő elintézéséig felfüggesztheti az ügyet.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A keresetlevél bármely Family Court hivatalában beadható, és meg kell jelölni benne, hogy válásra, bírósi különválásra vagy házasságérvénytelenítésre irányul-e. A bíróságok adatai és a szükséges formanyomtatványok megtalálhatók az [Igazságügyi Minisztérium](#) honlapján.

Kérelem benyújtásakor rendszerint illetéket kell fizetni, de ez alól mentesülnek az állami juttatásban részesülők, vagy azok, akik bizonyítják, hogy az illeték megfizetése aránytalan nehézséget okozna. További tudnivalók találhatóak az [Igazságügyi Minisztérium](#) honlapján.

A kérelmezőnek a [D8 számú kérelmi formanyomtatványt](#) kell használnia, és az alábbiakat kell megküldenie a bíróságnak:

a kérelmi formanyomtatvány 3 példányban,

további példány az esetleg házasságtörésben érintett, megnevezett személy számára,

az esetleg 18 éven aluli gyermekek vonatkozásában kötött [megállapodásról szóló nyilatkozat](#),

házassági anyakönyvi kivonat (nem fénymásolatban), szükség esetén annak hiteles fordításával,

[illetékmentességi formanyomtatvány](#).

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Válás, illetve gyermekekkel vagy vagyonnal kapcsolatos jogvita esetén rendszerint nem igényelhető költségmentesség; ez alól csak a családon belüli erőszak esete képez kivételt. A költségmentesség emellett anyagi helyzet és a rászorultság vizsgálatához van kötve. Bővebb információk a [kormányzati honlapon](#) találhatóak.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Amennyiben nem jogerős határozat meghozatalára került sor, a házastársak egyikének lehetősége van a bíróság elé bizonyítékokat terjeszteni annak alátámasztására, hogy miért nem szabad a határozatot jogerőre emelni. A bíróság hatályon kívül helyezheti a határozatot, elrendelheti annak jogerőre emelését, további vizsgálatok lefolytatását, vagy megteheti az ügyben általa legjobbnak ítélt intézkedést.

A határozat jogerőre emelkedését követően – kivételes esetektől eltekintve – nincs lehetőség további fellebbezésre.

A bírósági különváltást kimondó határozat ellen nem lehet fellebbezni, de a felek közös megegyezése esetén a határozat hatályon kívül helyezhető.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék a tagállamban elismertetni?

Az Európai Unió 2201/2003/EK rendelete kimondja, hogy a válásra, különválásra (bírósági különválásra), vagy házasság érvénytelenítésére egyik tagállamban hozott határozatokat a többi tagállamban el lehet ismerni. A szükséges iratok a határozatot hozó bíróságtól szerezhetők be, majd ezeket a High Courtoz kell benyújtani.

E rendelet nem érinti a vétkességi kérdéseket, a házasság vagyoni következményeit, a tartást vagy egyéb más kiegészítő kérdéseket. Az érintett fél és a joghatóságot gyakorló tagállam között valós kapcsolatnak kell fennállnia.

Az elismerést meg lehet tagadni, ha a határozat a közrendbe ütközik, ha azt a tárgyaláson való megjelenés elmulasztása miatt hozták, ha az alperesnek nem kézbesítették az ügyhöz kapcsolódó iratokat megfelelő időben, ha az nem összeegyeztethető az ugyanazon felek között Angliában és Walesben folyó eljárásban hozott ítélettel vagy egy másik országban hozott korábbi ítélettel, feltéve, hogy a korábbi ítélet Angliában és Walesben elismerhető.

Bármely érdekelt fél kérheti az ítélet elismerését vagy elismerésének megtagadását. A High Court felfüggesztheti az eljárást, ha fellebbezést nyújtottak be azon ítélet ellen, amelynek elismerését kéri.

Ha a határozatot nem lehet e rendelet értelmében elismerni, a házasság külföldön történt felbontásának elismerésére az 1986. évi családjogi törvény rendelkezései vonatkoznak. A törvény 46. szakasza a következőképpen rendelkezik:

A házasság külföldi eljárásban történt felbontását, érvénytelenítését vagy az így elrendelt különváltást el kell ismerni, ha:

a házasság felbontása, érvénytelenítése és a különválás érvényes azon ország joga szerint, amelyben a határozatot meghozták; és

az adott időpontban (azaz abban az időpontban, amikor a házasság felbontása iránti eljárás megindult) bármelyik házastárs:

szokásos tartózkodási helye abban az országban volt, amelyben a házasság felbontását, érvénytelenítését vagy a különváltást kimondták; vagy

lakóhelye ebben az országban volt; vagy

ezen ország állampolgára volt.

A házasság külföldi eljárásban történt felbontását, érvénytelenítését vagy az így elrendelt bírósági különváltást egyéb esetekben is el kell ismerni, ha:

a házasság felbontása, érvénytelenítése és a bírósági különválás érvényes azon ország joga szerint, amelyben a határozatot meghozták;

az adott időpontban (azaz abban az időpontban, amikor a házasság felbontása iránti eljárás megindult):

mindkét házastárs lakóhelye ebben az országban volt; vagy

bármelyik házastárs lakóhelye ebben az országban, a másik házastárs lakóhelye pedig olyan országban volt, amelynek joga szerint a házasság felbontása, érvénytelenítése vagy a különválás érvényes; és

Az ezen időpontot közvetlenül megelőző egy éven keresztül egyik házastárs szokásos tartózkodási helye sem volt az Egyesült Királyságban.

Bárki kérheti a bíróságtól annak megállapítását, hogy a házasság Anglián és Walesen kívül elrendelt felbontását, érvénytelenítését és a bírósági különváltást Angliában és Walesben el kell ismerni. A bíróság akkor foglalkozhat a kérelemmel, ha a kérelmező:

az eljárás megindulásakor Angliában és Walesben rendelkezik lakóhellyel; vagy

az ezen időpontot közvetlenül megelőző egy éven keresztül szokásos tartózkodási helye Angliában és Walesben volt.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A fent ismertetett feltételek mellett bárki kérheti a Family Courttól annak megállapítását, hogy a házasság felbontásának, érvénytelenítésének és a bírósági különválásnak Angliában és Walesben történő elismerését meg kell tagadni.

Az uniós rendelet szerinti elismerés iránti kérelmet a High Courtoz kell benyújtani. A felperesnek kell az alperest a kérelemről értesítenie, és az iratok megküldésével lehetőséget kell számára biztosítania, hogy kifogást emeljen a határozat elismerése ellen, kivéve, ha a bíróság azt állapítja meg, hogy az alperes visszavonhatatlanul elfogadta az ítéletet.

A rendelet előírja, hogy bármely érdekelt fél kérheti az ítélet elismerését vagy elismerésének megtagadását. A High Court felfüggesztheti az eljárást, ha az ítélet meghozatalának helye szerinti tagállamban fellebbezést nyújtottak be azon ítélet ellen, amelynek elismerését kéri.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

Anglia és Wales bíróságai az előttük indított eljárásokban minden esetben Anglia és Wales jogát alkalmazzák. A bíróság hatáskörrel rendelkezik a külföldön megkötött házasság felbontására, ha bármelyik házastárs:

az eljárás megindulásakor Angliában és Walesben rendelkezik lakóhellyel; vagy

az ezen időpontot közvetlenül megelőző egy éven keresztül szokásos tartózkodási helye Angliában és Walesben volt.

Kapcsolódó linkek

[Házasság felbontása, különválás és a kapcsolat megromlása](#)

[Költségmentesség](#)

Utolsó frissítés: 20/02/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Válás - Észak-Írország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Észak-Írországban a házasság felbontására vonatkozó joganyagot az 1978. évi (északír) házassági rendelet (a továbbiakban: az 1978. évi rendelet) tartalmazza.

A házasság felbontását a férj vagy a feleség által a bírósághoz benyújtott írásos (kérelemnek nevezett) keresettel kérheti. A házasság felbontását kérelmező fél elnevezése felperes, a másik fél elnevezése alperes. A felperesnek kell bizonyítania, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, és bizonyítékot kell szolgáltatnia öt tény egyikére (lásd a lenti 2. kérdést). Nem lehet házasság felbontása iránti kérelmet beadni a házasság megkötésének időpontjától számított első két éven belül. A házasság helyrehozhatatlan megromlásának bizonyítására azonban felhasználható a házasság első két évében keletkezett bizonyíték.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának egyetlen oka a házasság helyrehozhatatlan megromlása. Általában a házasság helyrehozhatatlan megromlásának igazolására a felperesnek a következők legalább egyikét kell bizonyítania:

az alperes házasságtörést követett el. Erre a tényre nem lehet hivatkozni, ha a felperes huzamosan vagy több időszakot egybevéve 6 hónapnál hosszabb ideig továbbra is az alperessel együtt él azt követően, hogy tudomást szerzett a házasságtörésről;

az alperes olyan módon viselkedett, hogy a felperestől ésszerűen nem várható el, hogy továbbra is vele éljen. E tényre nem lehet hivatkozni, ha a felek az elfogadhatatlan magatartás utolsó előfordulását követően legalább 6 hónapig továbbra is együtt éltek;

az alperes a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző legalább két éves egybefüggő időszakra elhagyta a felperest;

a kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően a felek legalább két éves egybefüggő időszakon át külön éltek, és az alperes hozzájárul a házasságot felbontó határozat meghozatalához;

a felek a kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően öt éves egybefüggő időszakon át külön éltek. Az alperes hozzájárulására nincsen szükség, és tiltakozhat a házasság felbontása ellen azon az alapon, hogy az komoly anyagi vagy egyéb nehézséget okozna számára.

Annak megítélésakor, hogy az alperes elhagyta-e a felperest, illetve a felek folyamatosan külön éltek-e, nem kell figyelembe venni azon (összesen hat hónapot meg nem haladó) időszakokat, amelyek során a felek helyreállították együttélésüket. Az ilyen időtartamok azonban nem számítanak bele az elhagyás vagy különélés időtartamába.

Ha a bíróság a bizonyítékok alapján meggyőződött arról, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, nem jogerős bontóítéletet (a házasság felbontásához vezető bírósági határozatot) hoz.

A házasság felbontására irányuló eljárás a nem jogerős bontóítélet jogerőre emelkedésével fejeződik be. A nem jogerős bontóítélet jogerőre emelése iránti kérelem hat héttel és egy nappal a nem jogerős bontóítélet meghozatalát követően nyújtható be. Amennyiben 12 hónapon belül nem kéri a nem jogerős bontóítélet jogerőre emelését, a felperestől eskü alatti nyilatkozatot kérhetnek a késedelem magyarázatára. Meghatározott körülmények között az alperes kérheti a nem jogerős bontóítélet jogerőre emelését. A felek a jogerős bontóítélet meghozataláig nem házasodhatnak újra.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasság felbontásának jogkövetkezményei

Nem léteznek különös szabályok a kapcsolatok válást követő időszakokra vonatkozó szabályozására. Nem várják el azonban a felektől a továbbiakban az együttélést, és ha a feleség felvette férje vezetéknevét, dönthet leánykori nevének visszavételéről.

3.2 a házasság felbontásának jogkövetkezményei

Az 1978. évi rendelet széles tárgykörben tartalmaz rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy a bíróság határozzon a felek vagyonáról, illetve szabályozza pénzügyi viszonyait, mind egymás, mind a családban élő gyermekek viszonylatában.

A bíróság a házasság felbontásakor vagy azt követően az alábbi rendelkezéseket hozhatja:

időszakos fizetésre kötelezés,

egyszerű fizetésre kötelezés,

vagyonmegosztás elrendelése,

nyugdíjmegosztás elrendelése vagy nyugdíjalapok elkülönítésének elrendelése.

A határozat meghozatala előtt a bíróság az eset összes körülményét figyelembe veszi. A legfontosabb tényezőként azonban a családban élő bármely 18 év alatti gyermek jólétét mérlegeli.

3.3 a házasság felbontásának jogkövetkezményei

Mindkét szülő szülői felelőssége fennmarad a házasságból született gyermekek vonatkozásában, és továbbra is kötelezettség fogja terhelni őket a családban élő kiskorú gyermekek eltartásáért.

Amennyiben kiskorú (16 év alatti) gyermek, vagy 16 évnél idősebb, de valamely foglalkozás, szakma vagy hivatás elsajátítása érdekében képzésben részt vevő gyermek van, a felperesnek ki kell töltenie egy formanyomtatványt (az M4 jelűt), amely lefekteti a gyermekre vonatkozó megállapodásokat. A formanyomtatvány megegyezésre ösztönzi a feleket a gyermek jövőjére vonatkozó javaslatok vonatkozásában. Ha azonban nem sikerül megállapodást kötni, az alperes lehetőséget kap arra, hogy észrevételeket tegyen a javasolt megoldásokkal kapcsolatban, és a bíróság a gyermekekről szóló 1995. évi (északír) rendelet alapján gyakorolhatja hatáskörét (például meghatározhatja, hogy a gyermeket kinél kell elhelyezni).

3.4 a házasság felbontásának jogkövetkezményei

A válással megszűnik a másik házastárs eltartásának kötelezettsége, a fizetési kötelezettség előírására vagy a váláskori vagyonmegosztásra vonatkozóan a bíróság által hozott határozat kivételével.

4 Milyen jogkövetkezményei vannak a „különválás” jogi fogalmának?

Bírósági különválás iránti kérelmet lehet benyújtani akkor, ha a házasság valamely ok miatt megromlott, de a felperes nem kívánja annak felbontását. Ha a felperes javára meghozzák a bírósági különválásról szóló határozatot, a továbbiakban nem köteles a házastársával való együttélésre. Nem házasodhat azonban újra. A bírósági különválás elrendelését követően lehet kérni a házasság felbontását.

5 Melyek a különválás feltételei?

A bírósági különválás iránti kérelem benyújtásakor nem szükséges igazolni a házasság helyrehozhatatlan megromlását.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A házastársaknak a továbbiakban nem kell együtt élniük. Ha bírósági különválásra vonatkozó határozat van hatályban, és az egyik házastárs végintézkedés hátrahagyása nélkül hal meg (törvényes öröklés esete áll fenn), vagyonát úgy osztják fel, mintha a másik házastárs már meghalt volna, így elveszik minden olyan előny, amelyben részesült volna. A bírósági különválásnál a bíróság vagyonmegosztási jogosítványai általában megegyeznek a házasság felbontásakor történő vagyonmegosztásnál tárgyalt lehetőségekkel. A bíróság azonban nem hozhat nyugdíjmegosztást elrendelő határozatot.

7 Milyen jogkövetkezményei vannak a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalmának?

Érvénytelenítő határozat meghozatalára kerül sor, amennyiben a felperes bizonyítja, hogy a házasság érvénytelen vagy megtámadható. Az érvénytelen házasság az, amelynek megkötésére soha nem is lett volna lehetőség, és amely joghatályokkal egyáltalán nem rendelkezőnek minősül. A megtámadható házasság egészen annak érvénytelenítéséig elismert házasság.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelen, ha az alábbi tények egyikét bizonyítják:

a felek túl közeli rokonságban állnak,

az egyik házastárs nem töltötte be a tizenhatodik életévét,

nem teljesült a házasság minden alaki előírása,

a házasságkötés idején a felek egyike már törvényesen házas volt,

a felek nem ellenkező neműek (az egyik félnek a férfi, a másiknak a női nemhez kell tartoznia),

Észak-Írország területén kívül kötött poligám házasság esetében, ha a házasságkötés idején a házastársak egyike Észak-Írországban élt.

A házasság megtámadható, ha az alábbi tények egyikét bizonyítják:

a házasságot nem hálták el, mert az egyik házastárs képtelen volt a házasság elhálására;

az egyik házastárs megtagadta a házasság elhárítását;

az egyik házastárs nem járult hozzá érvényes formában a házassághoz (például fenyegetés hatása alatt állt, és kényszerítették a beleegyezésre, vagy tévedésben volt a szertartás jellegét illetően);

a házasság megkötésének időpontjában az egyik házastárs elmebetegségben szenvedett.

a házasság megkötésének időpontjában az egyik házastárs fertőző nemi betegségben szenvedett;

a házasságkötés idején a feleség már várandós volt úgy, hogy a gyermek apja nem a férj.

Ha az utolsó négy ok valamelyikére alapítják az érvénytelenítési kérelmet, azt a házasságkötéstől számított három éven belül kell megtenni. A bíróság azonban meghatározott körülmények között engedélyezheti a kérelem ezen időszakon túli benyújtását.

Ha a kérelem az utolsó két okon alapul, a felperesnek bizonyítania kell, hogy a házasság megkötésekor nem tudott a betegségről vagy a terhességről.

A bíróság nem érvényteleníti a megtámadható házasságot, ha az alperes igazolja, hogy:

a felperes tudott a házasság érvényteleníthetőségéről, de úgy viselkedett, hogy annak alapján az alperes ésszerűen feltételezhette, hogy a felperes nem fogja kérelmezni az érvénytelenítést; és

az méltánytalan lenne.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság semmissége esetén az teljesen érvénytelen, és úgy kell kezelni, mintha soha nem létezett volna. Ha a házasság megtámadható, azt az érvénytelenítést elrendelő határozat jogerőre emelkedésének napjától kell érvénytelennek tekinteni.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Észak-Írországban számos, mediációs szolgáltatásokat nyújtó ügynökség működik (például a Relate). A mediáció segíthet a válás gyakorlati vonatkozásainak intézésében, beleértve az anyagi természetű ügyek és a szülői kérdések rendezését.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A válásra, bírósági különválásra vagy házasság érvénytelenítésére vonatkozó kérelmeket a High Courtozhoz (felsőbbíróság) vagy a bontópereket intéző County Courtozhoz (megyei bíróság) kell benyújtani. Ha azonban az alperes a County Court előtt benyújtott kérelemre ellenkérelmet terjeszt elő, az ügyet átteszik a High Courtozhoz.

A bíróságok címe és telefonszáma megtalálható az [Észak-Írországi Bírósági és Törvényszéki Szolgálat](#) honlapján.

Az eljárás megindításához egy sor formanyomtatványt kell benyújtani a megfelelő bírósághoz, a következő iratokkal együtt:

házassági anyakönyvi kivonat eredeti példánya (nem fénymásolat), annak hiteles fordításával és az alkalmazandó jogra vonatkozó eskü alatti nyilatkozattal együtt, ha a házasságot Észak-Írországon kívül kötötték;

a családban élő minden 18 év alatti gyermek születési anyakönyvi kivonatának eredeti példánya (a gyermek és a szülő összes adatát tartalmazó, részletes változatban);

a kérelemben említett bármely bírósági határozat másolata;

a bíróság határozatának alapjául szolgáló bármely megállapodás (például pénzügyek vonatkozásában) eredeti példánya és két másolata; és

bírósági illeték (a mindenkor érvényes illetékekről a bírósági hivatal tud tájékoztatást adni).

A formanyomtatványok a bírósági hivatalnál szerezhetők be, ahol felvilágosítás is kapható azok kitöltésével kapcsolatban. A bírósági alkalmazottak azonban nem nyújthatnak jogi tanácsot vagy nem adhatnak útmutatást a beadvány tartalmára.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Igényelhető költségmentesség. A nyújtott pénzügyi támogatás szintje azonban (ha az egyáltalán jár) a vagyoni helyzet értékelésétől függ. Még ha pénzügyileg jogosultnak is értékelnek valakit, előfordulhat, hogy hozzá kell járulnia a költségekhez. Megegyezés alapján ezt a hozzájárulást hosszabb idő alatt, részletekben is vissza lehet fizetni a költségmentességi hivatalnak. A pénzügyi jogosultsági szempontokon túlmenően meg kell felelni az érdemi vizsgálatnak is, azaz a keresetindításhoz, a védekezéshez alapos indokkal kell rendelkezni, és annak minden körülmények között ésszerűnek kell lennie.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Nem lehet fellebbezést benyújtani a házasságot felbontó vagy érvénytelenítő végleges határozat ellen, ha a sérelmet szenvedett félnek lehetősége volt a nem jogerős bontóítélet elleni fellebbezésre, de azzal nem élt. A felek beleegyezésével hozott határozatokat is csak a bíróság engedélyével lehet megfellebbezni. A fellebbviteli bíróságnak egy sor jogosítványa van, és az eredeti határozatot hatályában fenntarthatja, megsemmisítheti vagy megváltoztathatja.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék-e tagállamban elismertetni?

A 2000. május 29-i 1347/2000/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: a rendelet) kimondja, hogy a válásra, különválásra (bírósági különválásra) vagy házasság érvénytelenítésére egyik tagállamban hozott határozatokat (a rendeletben meghatározott eljárásokon kívüli) külön eljárások nélkül a többi tagállamban el kell ismerni.

Bármely érdekelt fél kérheti a határozat elismerését, és csak szigorúan meghatározott okok alapján lehet az elismerést megtagadni (például az elismerés megtagadható, ha a határozat a közrendbe ütközik).

Az elismerés iránti kérelmet Észak-Írországban a High Courtozhoz kell benyújtani.

Ha a rendeletet nem kell alkalmazni, a határozatot meg lehet hozni az 1986. évi családjogi törvény 46. szakasza alapján, amely meghatározza a házasságot felbontó, különválást vagy házasság érvénytelenítését kimondó külföldi határozat elismerésének általános feltételeit.

A házasságot felbontó, különválást vagy házasság érvénytelenítését kimondó külföldi határozat elismerése iránti kérelmet a High Courtozhoz kell benyújtani. Ehhez kérelmet kell előterjeszteni, amelyhez csatolni kell a házasságot felbontó, különválást vagy házasság érvénytelenítését kimondó határozat másolatát.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Mivel a High Court foglalkozik a házasság felbontásának, a különválásnak vagy a házasság érvénytelenítésének elismerésével (a rendelet és az 1986. évi családjogi törvény alapján is), az indítványozott elismeréssel szemben beterjesztett bármely kifogás ügyében is ez a bíróság jár el. Az elismerés megtagadásának okait a rendelet 15. cikke és az 1986. évi családjogi törvény 51. szakasza tartalmazza.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

Amennyiben egy észak-Írországi bíróság megállapítja joghatóságát a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése tekintetében, akkor az északír jogot alkalmazza.

Az észak-Írországi bíróságok rendelkeznek joghatósággal a házasság felbontása vagy bírósági különválás iránti kérelmekre (még ha a házasságot külföldön is kötötték), ha:

joghatóságuk a rendeleten alapul; vagy

a rendelet alapján a szerződő államok (a rendeletben eredetileg szereplő felek vagy a rendeletet azóta elfogadott államok) bíróságai nem rendelkeznek joghatósággal, és a felek egyikének lakóhelye az eljárás megindításakor Észak-Írországban volt.

Az észak-írországi bíróságok rendelkeznek joghatósággal a házasság érvénytelenítése iránti kérelmekre (még ha a házasságot külföldön is kötötték), ha: joghatóságuk a rendeleten alapul; vagy

ha a szerződő államok bírósága nem rendelkezik joghatósággal a rendelet alapján, és az egyik házastárs:

lakóhelye az eljárás megindításakor Észak-Írországban van; vagy

az eljárás megindítása előtt meghalt, és halálakor lakóhelye Észak-Írországban volt, vagy a halálát közvetlenül megelőző egy éven keresztül szokásos tartózkodási helye Észak-Írországban volt.

Kapcsolódó linkek

[Észak-Írországi Bírósági és Törvényszéki Szolgálat](#)

A költségmentességről további tájékoztatás az [Észak-Írországi költségmentességi hivatal](#) honlapján érhető el.

A mediációról további tájékoztatás a [Relate NI](#) és az [UK College of Family Mediators](#) (Családi Mediátorok Egyesült Királysági Kollégiuma) honlapján érhető el.

Utolsó frissítés: 08/01/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [en](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Válás - Gibráltár

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A férjnek vagy a feleségnek írásos keresetet (kérelmet) kell benyújtania a bírósághoz. A házasság felbontása iránti kereseteket a Supreme Court intézi, és a házasfeleknek e bírósághoz kell folyamodniuk a válás érdekében. A felperesnek kell bizonyítania, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, és bizonyítékot kell szolgáltatnia az alább felsorolt öt tény egyikére.

Nem lehet kérni a házasság felbontását a házasság megkötésének időpontjától számított legalább három év elteltéig. E szabály alól az egyetlen kivétel, ha a felperes rendkívüli nehézségeket szenved el, vagy az alperes kivételes züllöttségéről tesz tanúbizonyságot, vagy ha az alperes a házasság megkötésekor még nem töltötte be a 16. életévét.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának egyetlen oka a házasság helyrehozhatatlan megromlása. A házasság helyrehozhatatlan megromlásának bizonyítására az alábbiak közül egy vagy több, a házasságot befolyásoló „tényre” kell bizonyítékot szolgáltatni:

az egyik házastárs házasságtörést követett el, és a felperes a továbbiakban elviselhetetlennek tartja a vele való együttélést;

elfogadhatatlan magatartás, ami annyit jelent, hogy a házastárs olyan módon viselkedett, hogy a felperestől ésszerűen nem várható el, hogy továbbra is vele éljen;

elhagyás, ami annyit jelent, hogy a házastársa a házasság felbontása iránti kereset benyújtása előtt két évvel elhagyta a felperest;

a felek a házasság felbontása iránti kereset benyújtása előtt két éven át különváltak élnek (kölcsonös egyetértéssel);

a felek a házasság felbontása iránti kereset benyújtása előtt öt éven át különváltak élnek (kölcsonös egyetértés nélkül);

A bíróságnak a lehető legalaposabban meg kell vizsgálnia a felperes és az alperes által előterjesztett állításokat. Ha a bíróság meggyőződött arról, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, a Supreme Court bírálja meg a házasságot felbontó határozatot, feltéve, ha kielégítőnek találja a váló felek gyermekeivel kapcsolatos megállapodást.

Ha a bíróság meggyőződött arról, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, a bíró először nem jogerős bontóítéletet hoz. A házasság felbontását kérő fél hat hét elteltével kérheti a bíróságtól a jogerős bontóítélet meghozatalát. Kivételes esetektől eltekintve nincs határidő arra vonatkozóan, hogy mennyi ideig lehet benyújtani a határozat jogerőre emelésére vonatkozó kérelmet.

Azonban ha a jogerőre emelés iránti kérelmet a nem jogerős bontóítélet követő 12 hónapon túl nyújtják be, a kérelmezőnek írásbeli magyarázatot kell ahhoz csatolnia a következő tartalommal:

a késelem indokolása;

nyilatkozat arról, hogy a nem jogerős bontóítélet óta együtt élt-e a házastárral, és ha igen, milyen hosszan; és

a feleség esetében nyilatkozat arról, hogy a nem jogerős bontóítélet óta adott-e gyermeknek életet, amennyiben igen, nyilatkozat a lényeges tényekről és arról, hogy a gyermek apja ténylegesen vagy valószínűsíthetően a férj-e.

A bíró eskü alatti nyilatkozatot kérhet a felperestől az adott magyarázat igazolására, és a kérelemmel kapcsolatban saját belátása szerint hozhat határozatot.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság megszűnik, tehát a továbbiakban nem áll fenn kötelezettség az együttélésre vagy más személyes kapcsolat fenntartására, ha azt a felek nem kívánják. A felek saját belátásuk szerint, szabadon újravezethetnek. Dönthetnek úgy, hogy megtartják a házasságkötés utáni vezetéknevüket, vagy újra felvehetik a házasság előtti vezetéknevüket.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

Ezt a bíróság az adott eset tényállása alapján határozza meg. Még ha létezik is a felek között megállapodás, a bíróságnak korlátlan joga van ennek jóváhagyására vagy megváltoztatására.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A Supreme Court a végleges határozat meghozatala előtt vagy azt követően is jogosult a házasságból származó gyermekek elhelyezéséről, tartásáról és oktatásáról rendelkezni, vagy elrendelheti a gyermekek bírósági védelem alá helyezése iránti eljárás megindítását. A Supreme Court mindaddig nem adhat ki a házasság felbontását elrendelő végleges határozatot, míg nem győződött meg a gyermekek sorsának megfelelő rendezéséről.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A Supreme Court a nem jogerős bontóítélet kihirdetésekor vagy ezt követően bármikor jogosult annak elrendelésére, hogy a férj együttélésük alatt fizessen a feleség részére a bíróság által ésszerűnek tartott összegű havi vagy heti tartásdíjat. A feleség tartásra való joga újravezetésével megszűnik, de az anya újbóli házasságkötése nem érinti a gyermektartást.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

Gibraltárban a különválást „bíróági különválásnak” hívják. Az erre vonatkozó bíróági határozat meghozatalát követően a továbbiakban nem várható el az ezt kérelmező féltől, hogy együtt éljen a férjével vagy feleségével. Nem házasodhat azonban újra. Lényegében a bíróági különválás azon házastársak számára fennálló választási lehetőség, akiknek házassága megromlott, de nem kívánnak újránházasodni. A bíróági különválást kérelmező fél nem köteles bizonyítani, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott. A bíróági különválás elrendelését követően lehet kérni a válás kimondását.

5 Melyek a különválás feltételei?

A kérelmezőnek bizonyítékot kell szolgáltatnia a házasság megromlásának bizonyításához szükséges egy vagy több tény fennállására, azonban a válni kívánó házastársakkal ellentétben nem kell a házasság megkötésének időpontjától számított legalább három évet várnia.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Ha a bírósági különválással érintett valamely fél végintézkedés hátrahagyása nélkül huny el, vagyonát a törvényes öröklés szabályai szerint osztják fel, a bírósági különválásra vonatkozó határozat pedig a bontóítélettel azonos joghatással bír. Ezért egyik házastárs sem formálhat jogot a végintézkedés nélkül elhunyt fél vagyona. Ha azonban a bírósági különválással érintett valamely fél végintézkedés hátrahagyásával huny el, a bírósági különválás nem érinti a végintézkedés szerinti jogosultságot, amennyiben például a bíróságilag különvált túlélő fél a végintézkedés kedvezményezettje.

A bírósági különválásnál a vagyonmegosztásra a váláskori vagyonmegosztásnál tárgyalt lehetőségek állnak rendelkezésre.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítésének két formája létezik. A házasságot „semmisnek” lehet nyilvánítani, ami annyit jelent, hogy a házasság soha nem volt érvényes és nem állt fenn. Más körülmények között a házasság „megtámadható” lehet, ami annyit jelent, hogy a házastársak egyike kérheti a házasság érvénytelenítését. Lehetséges a házasság fennmaradása is, ha azzal mindkét házastárs egyetért.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság semmis és érvénytelen, ha:

nem felel meg a házasságkötésről szóló törvénynek;

a házasságkötés idején a felek egyike már törvényesen házas volt;

a felek nem ellenkező neműek. Az érvényes házassághoz az egyik házastársnak a férfi, a másiknak pedig a női nemhez kell tartoznia;

Gibraltár területén kívül kötött poligám házasság esetében, ha a házasságkötés idején a házastársak egyike Gibraltáron élt.

A házasságot a következő esetekben lehet megtámadni:

a házasságot az egyik házastársnak a házasság elhálására való képtelensége miatt nem hálták el;

a házasságot nem hálták el, mert az alperes szándékosan megtagadta a házasság elhálását;

hiányzott az egyik házastárs egyetértése a házassághoz, mert kényszer vagy fenyegetés hatására egyezett abba bele, vagy tévedésben volt a házasság joghatályát illetően, vagy értelmi képességei hiányoztak ahhoz, hogy felfogja a házasság megkötésének hatásait;

a házasság megkötésének időpontjában az egyik házastárs házasságra alkalmatlanná tevő elmebetegségben vagy fertőző nemi betegségben szenvedett, és a felperesnek erről akkor nem volt tudomása;

a házasságkötés idején az alperes már várandós volt úgy, hogy a gyermek apja nem a felperes, és a felperesnek erről akkor nem volt tudomása.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság annak érvénytelenségét követően semmis és érvénytelen. Ha azonban a házasságból gyermekek születtek, a Supreme Courtnak meg kell győződnie arról, hogy a gyermekek sorsa megfelelően rendezésre került. Rendelkezést lehet hozni tartásdíj fizetéséről, illetve a gyermekek elhelyezéséről /tartásáról.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasság felbontása a gibraltári Supreme Court kizárólagos hatásköre. Házassági tanácsadás révén azonban igénybe vehető bizonyos mértékű szociális segítség.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A kereseteket a következő címen kell benyújtani: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltár.

A kereset kérelem formájában kell elkészíteni, eskü alatt hitelesített bizonyítékok alátámasztásával, a házassági anyakönyvi kivonat másolatával, a gyermekek születési anyakönyvi kivonatainak másolatával és a válás/bíróági különválás/érvénytelenítés indokainak megadásával. Nyilatkozni kell a házasságból született gyermekekről és a felperes anyagi körülményeiről is. További információ kapható a következő címen és telefonszámon: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltár, telefon: (+350) 200 75608.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A vonatkozó jövedelmi szempontoknak való megfelelés esetén az eljárás költségeinek fedezésére költségmentességet lehet igényelni. A formanyomtatványok és további részletek elérhetők a következő címen: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltár.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A házasságot felbontó vagy érvénytelenítő határozat annak jogerőre emelkedése előtt bármikor eltörölhető. Bíróági különválás esetén a határozat a meghozatalát követően bizonyos körülmények között bármikor visszavonható. A tartásdíjra, valamint a gyermekek elhelyezésére és tartására vonatkozó határozatokat a határozat véglegesítése után is meg lehet változtatni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

Az Európai Unió 2201/2003/EK rendelete kimondja, hogy a válásra, különválásra (bíróági különválásra), vagy házasság érvénytelenítésére egyik tagállamban hozott határozatokat a többi tagállamban el lehet ismerni. A szükséges iratokat határozatot hozó bíróságtól szerezhetők be, majd ezeket a Supreme Courtoz kell benyújtani.

E rendelet nem érinti a vétkességi kérdéseket, a házasság vagyoni következményeit, a tartást vagy egyéb más kiegészítő kérdéseket. Az érintett fél és a joghatóságot gyakorló tagállam között valós kapcsolatnak kell fennállnia.

Az elismerést meg lehet tagadni, ha a határozat a közrendbe ütközik, ha azt a tárgyaláson való megjelenés elmulasztása miatt hozták, ha az alperesnek nem kézbesítették az ügyszámhoz kapcsolódó iratokat megfelelő időben, ha az nem összeegyeztethető az ugyanazon felek között Gibraltáron folyó eljárásban hozott ítélettel vagy egy másik országban hozott korábbi ítélettel, feltéve, hogy a korábbi ítélet Gibraltáron elismerhető.

Bármely érdekelt fél kérheti az ítélet elismerését vagy elismerésének megtagadását. A Supreme Court felfüggesztheti az eljárást, ha fellebbezést nyújtottak be azon ítélet ellen, amelynek elismerését kéri.

Ha a határozatot nem lehet e rendelet értelmében elismerni, a házasság külföldön történt felbontásának elismerésére a házassági törvény rendelkezései vonatkoznak. Ennek feltételei:

A házasság külföldi eljárásban történt felbontását vagy az így elrendelt különválást el kell ismerni, ha:

a házasság felbontása vagy a különválás érvényes azon ország joga szerint, amelyben a határozatot meghozták; és

az adott időpontban (azaz abban az időpontban, amikor a házasság felbontása iránti eljárás megindult) bármelyik házastárs:

szokásos tartózkodási helye abban az országban volt, amelyben a házasság felbontását vagy a különválást kimondták; vagy lakóhelye ebben az országban volt; vagy ezen ország állampolgára volt.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A más országokban meghozott, házasság felbontásáról vagy különválásról rendelkező határozatokat meghatározott feltételekkel ismerik el Gibraltáron. Az ilyen válás/bírósági különélés elismerése ellen kifogás megtételére azon az alapon van mód, hogy nem teljesült a házassági törvényben meghatározott feltételek egyike. Ilyen esetben helyénvaló lehet kérelemmel fordulni a gibraltári Supreme Courtoz annak megállapítása iránt, hogy egy másik országban meghozott válásra/különválásra vonatkozó valamely határozat nem érvényes.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

Gibraltár bíróságai az előttük indított eljárásokban minden esetben Gibraltár jogát alkalmazzák. A bíróság hatáskörrel rendelkezik a külföldön megkötött házasság felbontására, ha bármelyik házastárs:

az eljárás megindításakor gibraltári lakos; vagy

az ezen időpontot közvetlenül megelőző egy éven keresztül szokásos tartózkodási helye Gibraltáron volt.

Utolsó frissítés: 23/08/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.